

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבוחר
עלוני השבוע

✦
שנה שישיית
גיליון מספר 518

✦
וארא
תשפ"ד

מזרחימיה

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

לחצו כאן

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

מאן קיסת ויזאת השקת

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
6:13	5:35	4:19	ירושלים
6:09	5:36	4:33	בני ברק
6:09	5:34	4:23	חיפה
6:10	5:37	4:34	אשדוד
6:12	5:36	4:18	בית שמש
6:12	5:37	4:36	קרית גת
6:10	5:33	4:26	נוף הגליל

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פרשת וארא תשפ"ד

"ששת החיילים המתנגדים" - סידרה מיוחדת לרגל תקופת השובבי"ם

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על גליון פרשת שמות,
בנושא הפחד להציב גבולות:

כתבת שמה שמוע מאיתנו לקבל ע"ע קבלה הוא הפחד משלילת החופש.

הדבר הזה הוא נפלא מאד מאד!
רציני להוסיף 2 דברים.

א - ייתכנו עוד מגוון פחדים שמפחידים בקבלה רצינית, כגון- פחד מחוויית הכישלון שצפויה לי כשאמעד, או פחד מרגשות אשמה שיתעוררו כשאצליח (איפה הייתי עד היום...) וכד'.

ב - כתבת שהדרך להתמודד עם הפחד היא לומר לעצמי 'זה לא באמת מפחיד'.

אבל לכאורה מה יעזור לי לומר לעצמי שזה לא מפחיד, הרי באמת זה כן מפחיד אותי? [למשל - כשילד מפחד מחתול, האם נכון לומר לו 'זה לא מפחיד'? הרי אותו זה כן מפחיד].

אולי כוונתך הייתה להכיל את הפחד, ולומר לעצמי 'למרות שזה מפחיד - זה שווה', או משהו בכיוון הזה? אשמח להבהרה.

*

לפעמים כשאתה כותב על פחדים מסויימים, אני חושב האם אתה לא מעורר אצל אנשים פחדים שלא היו קיימים לפני כן.

כמו הפחד להציב גבולות. אף פעם לא חשבתי על זה, ו"בזכות" המאמר התחלתי לחשוב על זה.

תגובות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: אני לומד עם בחורים באופן פרטני. יש לי בחור, שבתקופה האחרונה התחיל לדבר על כך שהוא רוצה להיות חילוני.

כל פעם שהוא מדבר על זה, אני נבהל מאוד. ואז אני משתתק, ולא מגיב כלום. אשמח להנחייה.

תשובה: ברור, שכל פעם שבחור משתף במשהו מסויים, חשוב לקחת את הדברים ברצינות.

אני רק רוצה להאיר לך זווית נוספת, והיא תבוא לך לתועלת לגבי עניינים נוספים.

לפעמים, עולות מחשבות כאלו אצל בחורים, בפרט בגיל ההתבגרות. אלו מחשבות מרדניות ללא כל כוונה אמיתית. לפעמים, הוא עצמו מבוהל מהמחשבות הללו, והוא דווקא זקוק מאוד לארגעה.

זה שגם אתה נבהל, בוודאי לא מוסיף לרוגע שלו. ולכן כדאי להגיב לו בנוסח דמה: "אלו מחשבות נורמליות לבחור מתבגר. אני מודה לך שאתה משתף אותי בה. אולי תרצה לומר לי, מתי זה עולה אצלך? באיזה הקשר? איך אתה מרגיש עם זה?"

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

הסטים שלנו במוח

כמו: אני לא יכול ללכת לישון בטרם הקשבתי לחדשות. זה פשוט לא שייך.

או: אני לא יכול להתחיל את העבודה, בלי לקרוא קצת מיילים.

או: אי אפשר להעביר חופש עם הילדים בלי מחשב. אלו סטים בחיים שהתרגלנו אליהם. משהו שם לא הולך אחרת.

זה לא משתלב.

ולפעמים זה כל כך מוזר.

מוזר כמו, ללכת לחתונה של אחיין עם בגדי יום חול. לא אוכל להתרגש בחופה. בטח לא.

לא אוכל ליהנות בסעודה. לא אוכל לרקוד בכלל. אפילו רק לאחל מזל-טוב לאח, ירגיש לי הכי מוזר בעולם.

כל מה שתרגישי שם, יספר לך על הצורך הטבעי שלנו בסטים.

*

כשנדרש ממני פתאום לשנות משהו בחיים. כמו להפסיק להאזין לקו חדשות מסויים / להתנתק מקבוצות מסויימות / להוציא את המחשב מהבית, וכו' זה מרגיש פתאום כל כך מוזר. כמו משהו הלך לנו לאיבוד בחיים שלנו.

לטובת מי שאוהב למצוא מקור בפרשה: "ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה".

רש"י בסידורו כותב: 'דומה כמי שאומר למחזר על הפתחים, למחר תהיה שלך'. הכוונה, שזה קוצר רוח, כמו קבצן המתדפק על הדלתות, ופתאום בעל הבית פותח את הדלת, ואומר לו: "כל הבית הזה מחר יהיה שלך". הקבצן ידחה את הדברים, מפני שרוחו קצרה מלהכיל את הבשורה.

כך עם ישראל כבר התרגל לגלות במצרים. הם סידרו לעצמם את החיים כפי שהיו. והם לא היו מסוגלים לשאת את כל הבשורות הגדולות שבפי משה.

התקווה שאפשר להציע היא:

שיטת הסטים אף פעם אינה מתקבעת למשהו מסויים בדווקא. יש לנו את היכולת לייצר כל הזמן סטים חדשים.

יגיע יום ועוד נרגיש מזורים כל כך עם ההתנהגויות של פעם.

*

למעשה:

לפעמים כדאי לתרגל את הדבר על משהו קטן. לנסות לקבל על עצמינו שינוי קטן בסדר היום, שונה ממה שהורגלנו עד היום. לצפות לתחושה המוזרה שעולה בתוכנו, כאשר המציאות השתנתה ומשהו נעלם לנו מן הנוף. ואז להרשות לעצמינו להרגיש לגמרי את התחושה המוזרה, ולדעת שבתוך תקופה קצרה נתרגל לזה, עד שפתאום לא נוכל להבין איך חיינו פעם אחרת.

(בעז"ה בשבוע הבא נעמיק להתבונן בהרגל שהופך להתמכרות).

היום נעסוק בחייל השני

בסידרת "ששת החיילים המתנגדים"

*

פעם בשיא החורף, כשאני לבוש היטב ומכורבל, ישבתי להסתכל באלבום המשפחתי.

באחת התמונות אני רואה, תינוקת שלי בת עשרה חודשים זוחלת על הריצפה עם בגד קצר.

הייתי בהלם. "איך הסכמנו ככה לתת לה לזחול על הריצפה?" - כמעט זעקתי.

"זה היה בקיץ" - היתה התשובה.

"אז מה? אך הריצפה ממש קרה!"

"זה העניין, שבקיץ הריצפה אפילו חמימה".

ככל שהתקשיתי להסתכל בתמונה, כך יכולתי להבין משהו על הטבע האנושי.

אצלינו במוח הכול מגיע בסטים.

כמו לקראת החורף. "הכן את עצמך לחורף" - יוצא הכרוז. ואנשים מכינים הכול. מורידים בגדים חמים מהבוידעם, ממלאים את הכיסים בטישיו, ומאתרים כל סדק בחלון.

בוודאי ובוודאי ששכחנו לגמרי, שפעם היה קיץ, והריצפה היתה אפילו קצת חמימה.

(משפט עבור תושבי ארצנו הק: אם אתם מתקשים להפנים את הדברים, זה רק בגלל שהחורף איחר להגיע השנה. לפי התחזיות, נראה שבשבוע הבא תבינו יותר.)

הסט הזה הוא לטובתנו. כי ככה אנו יכולים לחיות בצורה מאורגנת.

החורף מתחיל, ובמוח יש הוראות מסודרות. כמו תוכנית מגירה. לא יקרה לנו, אפילו בטעות, שנסענו לירושלים ולא לקחנו צעיף. כי במוח אנו מורגלים באזהרות של אמא...

הסטים הללו ממש מקילים עלינו. כי אנו לא צריכים לבחור כל יום את הבחירות מחדש.

מספיק שראינו בלוח את התאריך, ואנו יודעים בדיוק מה עלינו לעשות.

(כבר ר"ח אייר, צריך לרכוש כרטיסים למירון...)

רק נתאר לעצמינו את החיים בלי הסטים הללו. זה כמו שעונות הקיץ והחורף היו מתחלפות כל חודש. זה היה כנראה בלתי נסבל.

אך יש גם חיסרון בסט הזה.

הסט הזה כובל.

הרי לא שייך ללכת עם החליפה החדש הזאת, ולהישאר עם הכובע מרופט.

והרי אי אפשר לחנוך את הבית המשופץ, ולשמר את ארון הספרים המתפורר.

וגם זה. שקדי מרק לא קשורים לקפה, וקניידלעך בטשולנט - זה עוול כפול. הורס את שניהם.

במאמר שלנו נתמקד בבעיה אחרת עם הסטים. בשבתות "טהרינו", אנשים רצים לקבל על עצמם שיפורים בחיים. אך אז צץ החייל המתנגד. אצל כל אחד זה יקרה עם משהו אחר.

לקוטים וספורים נפלאים

פרשת וארא

"וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם ואזכור את בריתי" (ו, ה) מסופר שפעם אחת נכנס לחדרו של החתם סופר זי"ע,

אחד מגדולי הסוחרים ובפיו בקשה, כפי הידוע לרב סוחר גדול אני, אולם כעת נקלעו - עסקי לצרות, ומבקש אני ממעלת כבוד הרב שיברך אותי ובחכמתו הרבה יתן לי עצה איך לצאת מן המיצר.

אכן, ידוע לי מצבך הקשה, אולם עוד יודע אני, שאחיך עני ואביון וצריך הוא עזרה בפרנסתו, ואילו אתה מתעלם מלהושיט לו עזרה.

יסלח לי כבוד הרב - מלמל העשיר במבוכה - אבל כרגע עסקי אינם מרשים לי לעזור, אולם אם אצא מן המיצר, בוודאי שאעזור לו.

אמר לו הרב - בפרשת השבוע - אומר הקב"ה: וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל, מה הפירוש המלה "וגם" וכי מי עוד שמע את נאקתם?

אלא, בשעה שבני ישראל נאנקו ונאנחו תחת עול מצרים, שמע כל אחד מהם גם את אנחת אחיו... למרות השעבוד, השתדל כל אחד להקל מעל סבלו של רעהו בכל יכולתו, ובשכר שמיעה זו שמע

"ואל תביאנו לא לידי נסיון..."

משה רבנו עומד מול הסנה, ומקבל את שני התפקידים הכי גדולים בעולם: להוציא את בני ישראל ממצרים - ולהוציא את מצרים מתוך היהודים. מה יותר קשה?

לשחרר אנשים מגלות ומשבי זה החלק הקל בשליחות. הקדוש ברוך הוא ישדר את מערכות הטבע, ינחית על פרעה ועמו מכות כאלה - שהם יהיו מכרחים לפתח את שערי מצרים ולשחרר את היהודים מעל הגלות.

אבל לשחרר את המצרים מתוך היהודים? לשחרר את התפיסות והרעיונות, את קטנות המוחין וגלות הדעת, להרגיל את העם לחיים של חבור לשם ואמונה בהיירה? זה קשה.

זה לא סתם קשה, משה רבנו סובר שזה אפילו בלתי אפשרי.

הוא זוכר היטב את מצבם של היהודים. הם נמצאים ברגעים אלה בשער הארבעים ותשע של הטמאה, תחתית המדרגה, מיאשים מעצמם, בלי שום קשר ליהדות, מערבים בין המצרים, שקועים במדמנת הכשוף והטמאה, לא אנשים מהשורה שאפשר לדבר על לבם.

"הן לא יאמינו לי!" טוען משה רבנו, ויש לו גם הוכחה שזה פשוט לא יעבד. דור המבול.

גם אז, אלפים שנה לפני גלות מצרים, היו אנשים במצב רוחני ירוד ביותר, בתחתית שבתחתית, ואז, הקדוש ברוך הוא שלח להם את נח, נח התאמץ במשך מאה ועשרים שנה לדבר על לבם של בני דורו לחזור בתשובה, רצה להחזיר אותם למסלול, לנער אותם ולהראות 'יש אלוקים בעולם'.

"וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל ... ואזכור את בריתי" (ו, ה)

חז"ל אומרים (ברכות ה). נאמר ברית במלח ונאמר ברית ביסורים. במה דומים היסורים למלח?

א. כשם שהמלח ממתק את הבשר, כך היסורים ממתקים את הגוף. ב. שהמלח הוא טוב רק כאשר הוא במידה מסוימת, אך כאשר המלח רב מדי, הוא מקלקל את האוכל, כך היסורים - הם מיטיבים לאדם כאשר הם במידה, אך אם הם רבים ח"ו, גורמים היסורים להעביר את האדם על דעתו ועל דעת קונו.

וכך אמר ה', שמעתי את נאקת בני ישראל - שסובלים יסורים גדולים, ואזכור את בריתי - ברית המלח, שטוב רק במדה ולא יותר מדי, לכן אוציא את בני ישראל ממצרים ויפסקו היסורים.

(מאור ושמש בשם רבי מנדלי מרימנוב)

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

גם הקב"ה את אנחתם והושיעם... עוזר גם אתה לאחרים "וידעתם כי אני ה' אלקיכם" (ו, ז)

מרגלא בפומה של רבי יחזקאל אברמסקי, כי בלי משקפים של תורה, לא יכול האדם להגיע להכרת הנהגת הבורא, ואפלו בניסים הגדולים שנעשים עמו, לא יוכל להכיר ללא השקפה של תורה. ומקראות מפרשים הם בפרשת וארא - אמר רבי יחזקאל. שהרי תחלה נאמר והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים - ועדין אין אתם מכירים בזה, והצלתי אתכם מעבודתם - ועדין כלום לא, וגאלתי אתכם - ושוב אין אתם יודעים אני כי אני ה', רק כאשר ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלקים במתן תורה, או אז וידעתם כי אני ה' אלקיכם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים, בקבלת התורה תקבלו מבט של תורה, ותדעו למפרע כי אני ה'..."

"וידעתם כי אני ה'" (שמות ו, ז)

בעל ה'מסילת ישרים' כותב שאם האמונה היתה חזקה באדם, לא היה שייך שיחטא. כל הנסיונות היו בטלים. להלן דוגמא נפלאה והבנה בדברי ה'מסילת ישרים'.
בא אחד לחברו ואמר: יש לי הצעה בשבילך, הצעה חד פעמית שאין תמורתה, איש אחד בעולם מקבל כזו הצעה! יש לי ולך אפשרות אמיתית להרוויח עכשיו שלושה מליון דולר! במזומן, על המקום.

נו, והאם זה עזר? לא רק שהדבורים לא עזרו, אפלו הגשם השוטף שכסה את הקרקעית לא שכנע אותם לחזור בתשובה, עד לנשימות האחרונות קדם שטבעו בשטפונות המבול - אֶחָזוּ דוֹר הַמַּבּוּל בְּשִׁגְיוֹנוֹתֵיהֶם. אז האם יש סכוי לשנות אנשים? האם יש אפשרות להשפיע טוב על 'נושרים'? ההיסטוריה הוכיחה שלא. כשאין עם מי לדבר - פשוט אין. אומר משה רבנו לבורא העולם: 'לא איש דברים אנכי'. אין לי מה להגיד, וגם אין לי יכולת נורמלית לדבר.

אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: "ושמעו לקולך!" אני לא מחפש שתדבר אתם במלים, אני רוצה שהפנימיות שלך תדבר אליהם, שהקול, הגבוה והפנימי יותר ממלים, הוא זה שישיפע עליהם. הנקדה הזו שמקורה בספר 'עבודת ישראל' של המגיד מקוז'ניץ, שופכת אור על אחת הסגיות שכל הורה או מחנך - ובעצם כל יהודי שרוצה להשפיע ולשנות התנהגות לא נכונה של חברו - מתחבט בה רבות.

איך משפיעים בדור כזה? האם יש סכוי לשנות מישהו אחר, כשכל הנסיונות הקודמים עלו בתהו? אומר הקו'ניצער מגיד: יש בעולם שני סוגים של צדיקים שמנסים להשפיע על בני דורם, הצדיק הראשון הוא כמו נח, צדיק תמים, מעולם לא טעם את טעמה של התמודדות, מעולם לא חנה כשלוך צורב, אף פעם לא עמד מול חלשותיו, כל ימיו הם מקשה אחת של סדר יום מקפד בלי לפספס 'ותיקין' אחד, שלא לדבר על כשלונות חמורים יותר.

מצד אחד, הצדיק מהסוג הזה עולה ומתעלה בעצמו עוד ועוד, אבל להתחבר לשני? להצליח להשפיע על מי שנמצא עמק בתוך הכשלוך, וכמעט שלא טועם הצלחה בחייו? להצליח לתת סלם לבחור שבור או לנער מתמודד, להביץ את עמק שברונו של אדם שמאז שזוכר את עצמו הוא מסמן כמו כשלוך אחד גדול מה שמשיפע על המוטיבציה שלו להתאמץ בנסיונות הקשים שהעולם מציע לו?

איך בדיוק יצליח, והלא מעולם לא חנה כזה! נח, היה צדיק תמים. תמיד הוא הלך בתלם, מעולם לא פגש את התהומות הפואבות שבנפשו. אין זה מפתיע שהוא לא יכול להשפיע על בני דורו. כי מבחינתו, מי שלא הולך בתלם כמוהו - הוא הרי חוטא ופושע, ושום הגדרה אחרת אינה בנמצא!

למרות מצבך הלא טוב - ובוודאי יושיעך ה' מכל צרותיך!

"והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים והצלתי אתכם מעבודתם וגאלתי אתכם בזרוע נטויה ובשפטים גדלים ולקחתי אתכם לי לעם" (ו, ז-ו)

והוצאתי אתכם, והצלתי אתכם, וגאלתי אתכם, ולקחתי אתכם, כנגד ד' זכויות שבידם, שלא שינו את לשונם, ולא החליפו את שמלותם, ולא גילו את סודם, ולא בטלו ברית מילה (פסיקתא זוטרטא שמות ו, ו)

אחד מהדברים שבזכותם גאל הקב"ה את ישראל ממצרים הוא, שלא שינו את מلبושם. בהגדה של פסח שרפי קדש מסופר: יהודי מודרני, שהחליף את לבושו היהודי בלבוש גויי מובהק, בא לפני רבי שמחה בונים מפשיסחא זצ"ל, ושאלו בדרך קנטור: איזה בגדים לבש אברהם אבינו? כוונתו היתה לומר: גם אתה, הרבי, אינך לובש שמלה כמו אברהם אבינו, ואם אתה שינית - גם לי מותר לשנות...

אמר לו הרבי: אינני יודע איזה בגד בדיוק לבש אברהם אבינו, אבל זאת יודע אני בברור: הוא ראה אלו בגדים לובשים הגויים - ולבש הפוך מהם...

(לאור הנר)

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

אבל יש רק תנאי קטן, משהו קטן - האישי התרגש: "נו, מתנה מכובדת הביא.

לעומת זאת, כאשר עשיר מופלג כדוגמת הברון רוטשילד

תגיד כבר את התנאי, אני מוכן הכל, מה בפריך? ...

בא לחתונה ונותן במתנה צ'ק על סך אלף ש"ח, הוא ודאי מתבייש בכך ואינו מעוניין לפרסם את הנתינה, אבל אם יתן נתינה כיאה למעמדו, צ'ק על סך חמישים אלף שקלים, ודאי ידאג לכך שהנתינה תונצח על ידי הצלם שבאלום...

והנה, ניתן היה להעלות על הדעת, שאותה מתנה של נתינת הארץ על ידי הקב"ה, הלא היא מתנה קטנה ושפלה לפי ערך הנותן - שהוא הקב"ה, ולפי ערך המקבל - שהם אברהם יצחק ויעקב, על כן אמר הכתוב: "אשר נשאתי את ידי לתת אותה" כי מתנה חשובה ונכבדה היא, שגם מלך מלכי המלכים מתכבד בנתינתה.

(ומתוק האור)

"ולא שמעו אל משה מקצר רוח ומעבודה קשה... הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתים" (ו, ט - יב) מפני מה לא שמעו בני ישראל אל משה? הסיבה האמיתית היא: מקוצר רוח ומעבודה קשה.

אם כן מדוע הקיש משה מכך שגם פרעה לא ישמע בקולו, הרי פרעה איננו קשור לסיבה זו? אלא נראה שמשה רבנו תלה את האשמה בעצמו, וסבר שבני ישראל לא שמעו אליו מפני שהוא ערל שפתים, לכן משה רבנו חשש שגם פרעה לא

הוא לא מסגל להבין שיש דבר כזה התמודדות, ושיש קשיים, שגם אם ממש נראה שהעומד מולו הוא לץ קריר וחסר תקנה - יכול להיות שיש בתוכו נשמה כואבת שנאבקת וזועקת את קרבה מכשולון חרוץ.

אז הוא עומד מצד אחד, והאיש ה'רע' מהצד השני. הוא רואה בשני 'לץ' - והשני רואה בו אוטומטית 'ביקורת'. איך יוכל להוצר כאן חבור? איך יקרה כאן ה'קליק' שביביא אתו הארה והצלחה ממבול שוטף?

אומר הקדוש ברוך הוא למשה רבנו: אתה יודע היטב שאינך נח! אתה צדיק, אבל מהסוג השני! משה רבנו התמודד עם כל המדות הרעות שבעולם, הוא פגש תהומות - כפי שאיש לפניו לא פגש.

הפרי הארץ אומר, שכל מה שבלעם עשה בפעל (שזה הדברים הכי גרועים כידוע) - עבר במחשבתו של משה רבנו במחשבה דק שבדק!

משה רבנו ובלעם - היו ה'זה לעמת זה'...

הצדיקים מהסוג השני, הם אולי לא הצדיקים שמצטלמים הכי יפה בקריטריונים העולמיים, פי הקדוש ברוך הוא מפגיש אותם עם נסיונות, קשיים והתמודדויות.

אלה הם צדיקים מהסוג של ריש לקיש, שבהיסטוריה שלו יש כמה שנים אפלות שאנשים אחרים היו מעדיפים למחוק. אלה הם צדיקים שעוברים דברים בחיים - והם לומדים לפגש את הנפש העמקה שלהם, הם לומדים שהעולם הוא לא בדיוק שחר ולבן, וגם אנשים שנראה שלא הולכים בתלם המדיק - יכול להיות שהם מתמודדים, ושדוקא החלשות והקשיים - הם ההוכחה שיש להם פוטנציאל להיות בשיא החבור עם הקדוש ברוך הוא.

צדיק כזה, כדי להשפיע על השני, הוא לא צריך 'לדבר' במלים. זה לא הענין. הוא מתחבר אליהם בעמק הנפש, מבין אותם, מזהה את עצמו באותם התמודדויות. וגם אם בפעל הוא לא עבר את מה שהם עוברים - הוא מבין שאם השם הפגיש אותו עם כשלונות כאלה זה אומר שגם הוא עלול להגיע למקומות אלה, ואם כך הוא לא שונה מהם...

וצדיק כזה, הוא יכול להשפיע על השני - גם במקומות שכל הפסיכולוגים והמחנכים התיאשו, פי הפנימיות שלו מתחברת לפנימיות של היהודי שעומד מולו, מבלי לתת לחיצוניות, היפה שלו והמועזת של השני, לבלבל אותו...

אתה רואה פה את הבניין שש קומות? תעלה על הגג, תקפוץ למטה!

למטה?! - כן, אם תעשה זאת - כל הכסף שלך!

לאאא, לא צריך!... מה?! מה לא צריך? תחשוב

רגע, כל כך מהר אתה מוותר על שלושה מליון דולר? אולי תנסה,

תתייעץ עם מישהו!

אין מה לחשוב! זה בכלל לא נסיון בשבילי!

כאשר האמונה בקב"ה ובשכר ועונש איתנה, אין אפשרות לחטוא! הוא לא יקפוץ מהגג ויהרוג את עצמו, ואם יחטא - הריהו בגדר אנוס.

זו המשמעות של אמונה בחיי היום יום.

עם אמונה חזקה היצר הרע בטל.

בגדר אנוס.

זו המשמעות של אמונה בחיי היום יום.

עם אמונה חזקה היצר הרע בטל.

"והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת אתה" (ו, ח)

בספר "צידה לדרך" כתב מליצה נאה בדקדוק לשון הפסוק: בנוהג

שבעולם, כשאדם נותן לחברו מתנה גדולה

וחשובה - הוא מגביה ידיו עם המתנה כדי להראותה לעין כל, אבל

אם היא מתנה קטנה ושפלה - הוא משפיל את ידיו ונותן את המתנה

בצנעה.

כמובן, גודלה וחשיבותה של המתנה נמדד ביחס לנותן. אדם מן השורה

שבא לבר מצוה, אם הוא נותן צ'ק על סך שלושים

שקל, אין לו ענין להראות זאת לכולם, אבל אם

בצ'ק יהיה רשום סך אלף שקלים חדשים, אדרבה, ישמח שכולם יראו איזו

ישמע אותו מאותה סיבה.

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

לאחר שהראה לרבינו את חדר אכסנייתו שאל רבינו אם יוכל לסדר באיזו דרך שיהיה אור קטן בחדר למשך כל הלילה, והוסיף לבקש שלא יהיה אור גדול כדי שרעייתו הרבנית ע"ה, תוכל לישון ללא הפרעה. לאחר בדיקה קצרה פנה הגר"ד עוזרי לרב ואמר שישנה אפשרות אחת, שבתוך הארון הגדול שבחדר יש אור קטן, ואם יפתח את הדלת יוכל ללמוד בלי להפריע את הרבנית בשנתה.

רבינו בדק את האור ואמר כי הוא מספיק, אבל עדיין חשש שמא האור יפריע לרבנית. לאחר כמה שניות של מחשבה, התרצה רבינו והודה לו על הטרחה. והנה בבוקרו של יום השבת סיפרה הרבנית שהרב לקח כיסא, הכניסו לתוך הארון, ואת הדלת סגר אחריו, וכך ישב ועסק בתורה כל הלילה... (מעין השבוע, קבלת שבת)

"ויט אהרן את ידו על מימי מצרים ותעל הצפרדע" (ח, ב)
צפרדע אחת היתה, והיו מכין אותה והיא מתות נחילים נחילים (רש"י) לכאורה, מדוע אם כן המשיכו המצרים להכות את הצפרדע?
אומר הסטייפלר זצ"ל: מכאן כשמידת הכעס והנקמה בוערת באדם, כשרוצה להינקם מאויביו, אינו יכול לשלוט על עצמו, ואף כשרואה כשהוא מחזיר לחבירו הוא רק מפסיד מכך, אין הוא יכול להפסיק, מגודל הנקמה שבוערת בו.

"הוא אהרן ומשה... הוא משה ואהרן" (ו, כו - כז)
פירש"י, "יש מקומות שמקדים אהרן למשה ויש מקומות שמקדים משה לאהרן לומר לך ששקולים כאחד. פעם שאלו תלמידיו את רבם ה"חווה" הקדוש מלובלין זיע"א, איך יתכן הדבר שיהיו שני בני אדם שקולים ושווים בכל ממש, הלא אמרו (תוספתא ברכות ו) כשם שאין פרצופיהן שווים כך אין דעתם שווה?

השיב להם ה"חווה", במה דברים אמורים, כשבני אדם מחזיקים עצמם ל"יש", דעתו דעה, וממילא אינה יכולה להשתוות עם דעה אחרת, ואילו משה רבנו ואהרן הכהן, אמרו שניהם יחד "ונחנו מה", שניהם לא תפסו מקום, ובעיני עצמם היו חשובים פחות מעפר ואפר, לכן יכולים להיות שקולים ושווים בדעתם ממש.

אומר ה'עבודת ישראל': כִּשְׁהַשְׁלִיךְ מִשֶּׁה רַבְּנוּ אֶת הַמִּטָּה שֶׁהִפֵּךְ לַנְּחֹשׁ, מִסְתַּבֵּר שֶׁהִיָּדִית שֶׁל הַמִּטָּה, הֵיכֵן שֶׁאֲחֹז מִשֶּׁה רַבְּנוּ, הוּא הִפֵּךְ לְרֹאשׁ הַנְּחֹשׁ. וְאָז, כִּשְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר לוֹ 'אֲחֹז בְּזַנְבּוֹ' וְהַנְּחֹשׁ הוֹפֵךְ בַּחֲזָרָה לְמִטָּה 'וְיֵהִי לְמִטָּה בְּכַפּוֹ'. כְּלוּמֵר, הַחֶלֶק הַתַּחְתּוֹן שֶׁל הַמַּקַּל - הוּא זֶה שֶׁהִפֵּךְ לְרֹאשׁ...

האם היו כאן נס כפול, וצורת המטה התהפכה? אומר הקו'ניצער מגיד: אכן, הקדוש ברוך הוא אומר למשה רבנו - תראה, תראה איך הזנב, החלק הנמוך והתחתון, אם אתה מרים אותו בגישה שלך - הוא עוד יתפך מִזַּנְבֵךְ לְרֹאשׁ! הוּא, כְּמוֹ הַמִּטָּה הַמִּפְּלֵא, עוֹד יְבִיא נְסִים וְנִפְלְאוֹת וְאֲמוּנָה גְדוֹלָה בְּלִבְ עַם שְׁלֵם!

א"ה: הַבַּעַשׂ'ט הַק' שׁוֹאֵל עַל הַפְּסוּק "אֲשֶׁר נָשִׂיא יַחְטָא" (ויקרא ד, כב), שֶׁרֶשׁ"י מְבִיא (הַמְּקוֹר בַּגְּמָרָא בְּהוֹרִיּוֹת י'): אֲשֶׁרֵי הַדּוֹר שֶׁהַנְּשִׂיא שְׁלוֹ נוֹתֵן לֵב לְהִבִּיא כְּפָרָה עַל שִׁגְגָתוֹ, קָל וְחֹמֵר שֶׁמִּתְחַרֵּט עַל זְדוּנוֹתָיו, שֶׁלְכַאוּרָה מִי הִיָּה רוֹצֵה רַבִּי (נְשִׂיא) בְּעַל עֵבֶרָה, שֶׁעֵבֶר עֲבֻרוֹת בְּשׁוֹגֵג וְאוֹלֵי אֵף בְּמִזִּיד, הֲלֹא כָּל אֶחָד הִיָּה רוֹצֵה רַבִּי שֶׁהוּא קְדוֹשׁ מִרְחָם אָמוֹ וְכִדּוֹ, א"כ מֵהוּ הַכּוֹנֵה אֲשֶׁרֵי הַדּוֹר אֲשֶׁר הַנְּשִׂיא יַחְטָא, אִיזָה דוֹר הוּא מֵאֲשֶׁר בְּכָף שָׂרְבוּ נִכְשָׁל?
אֵלָּא הַכּוֹנֵה הוּא כְּנ"ל, נְשִׂיא שֶׁלֹּא חָטָא, לֹא יוֹכֵל לְהִבִּין אֵף פְּעַם אֶת אֲנָשִׁים וְלֹא יִהְיֶה לוֹ מְצִיאוֹת לְהַעֲלוֹתָם מִשָּׁם, וְלִכֵּן חֵיב הַנְּשִׂיא לְחָטָא (או לְעַמֵּד בְּנִסְיוֹן חָטָא וּלְהַתְגַּבֵּר עָלָיו) וְאָז הוּא יְבִין אוֹתָם וְתִהְיֶה לוֹ מְצִיאוֹת לְהַעֲלוֹתָם מִשָּׁם, וְזֶהוּ הַכּוֹנֵה אֲשֶׁרֵי הַדּוֹר אֲשֶׁר הַנְּשִׂיא יַחְטָא, כִּי כִּזָּה נְשִׂיא יוֹכֵל לְהַעֲלוֹת אֶת כָּלָם בַּחֲזָרָה לְהַקֵּב"ה.

וְאֲשֶׁרֵי הַדּוֹר, שֶׁיֵּשׁ לוֹ נְשִׂיא שֶׁיִּכּוֹל לְהַתְחַבֵּר גַּם לַפְּשׁוּטִי וּשְׁבוּרֵי הַלֵּב.

(נְקֻדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

"ויחדלו הקלות והברד ומטר לא נתך" (ט, לג)
הגאון רבי בן ציון הכהן זצ"ל מצפאקץ שבתוניסיה, הזכיר בספרו 'וישיע ציון את דברי הגמרא (תענית ז). שהגשמים נעצרים רח"ל בעוון ביטול תורה. וזה הרמז כאן בכתוב 'ויחדלו הקלות', כאשר חדלים הקולות של לימוד התורה חלילה, "הקול קול יעקב" - בבתי המדרשות, אזי ומטר לא ניתך ארצה!
בימי השבעה על מרן הראשון לציון הגר"ע יוסף זצוק"ל, הגיע לאוהל הניחומים רב חשוב מארה"ב בשם הגר"ד דוד עוזרי שליט"א, שהיה מקורב למרן זצ"ל.

הוא סיפר לבנים ולנוכחים סיפור מעניין על שקידתו העצומה של מרן זצ"ל. הוא סיפר, שרבינו התארח אצלו בביתו שבארה"ב, ובערב שבת שאל אותו רבינו אם יכול להראות לו את חדר השינה בו ילון.

א גוט שבת

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרָשַׁת וַאֲרָא - נְסִיּוֹן לְמִי שֶׁיִּכּוֹל לְעַמּוֹד בּוֹ

"וַיֹּאמְרוּ אֶלְקֵי הָעִבְרִים נִקְרָא עָלֵינוּ" (שמות ה, ג)

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב נתנאל בן ג'ינה

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר לאה בת תמר אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דזרי בן ימנה אילנה בת רחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה אושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה מיטל בת שושנה לימור בת פרידה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחיה- בריאות ואריכות ימים סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קסנש בת דגנט רונית בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה לימור בת פרידה יניב בן פרידה מאיה בת עדי אורן בן פרידה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

בגמרא (כתובות ל"ג) כתוב שאם היו מורידים אותם למרתף העינויים, הם היו משתחוים לצלם.

ליפול לכבשן האש שזה ניסיון במשך זמן קצר יחסית עוד יכלו לעמוד בזה. אבל אם היו מורידים אותם למרתפים ומענים אותם, בזה לא יכלו לעמוד.

מכאן אנחנו רואים שהקב"ה לא מעמיד אדם בניסיון שהוא לא יכול לעמוד בו.

גם אנחנו עוברים ניסיונות ולפעמים קשה לנו להתמודד. בשורה התחתונה יש לנו את הכלים לעמוד בניסיון. חזקה שאבא לא מבקש מהבן דבר שהוא לא מסוגל לעמוד בו.

מין החפץ חיים זיע"א ראה פעם אחת אדם שבא מן השוק עם שתי סלים כבדים וקורא לבנו שיבוא לעזור לו.

הרב סיפר: אומנם לא ראיתי את הבן. אבל שמעתי שהאבא קורא לעזרה וראיתי את הסלים הכבדים.

הבנתי שאם אבא קורא לבן שלו, הוא בודאי לא בן שלש או ארבע אלא ילד גדול שמסוגל להרים את הסלים והבנתי שאבא לא מבקש מהבן דבר שהוא לא מסוגל.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות מברשת ציון

משה ואהרון פונים לפרעה ואומרים לו: בורא עולם שלח אותנו לומר לך לשחרר את העם.

"לִלְכָה נָא דָרְךָ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבָר" (שמות ה, ג). הם אומרים לו: "תשחרר את העם לשלושה ימים". האם זה נכון? הרי בורא עולם רוצה לשחרר את העם לגמרי, אז למה הסיפורים האלו? הרי התכנית היא לצאת ולא לחזור?

גם בפרשת בשלח כתוב: "וַיַּגֵּד לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעָם" (שמות י"ד, ה), מכיוון שקבעו איתו שיוצאים רק לשלושה ימים וחוזרים. למה אמרו לו כך? למה לא לומר לו את האמת בפנים?

מכאן אנחנו לומדים יסוד גדול: והקדוש ברוך הוא רחמן, ולכן הוא לא מעמיד אדם בניסיון אם הוא יודע שהוא לא יוכל לעמוד בו.

אי אפשר היה לומר לפרעה לשחרר שלוש מיליון עבדים שעובדים חנם, לא היו להם תנאים ולא פנסיה וקרן מנהלים, אפילו משכורת הם לא קיבלו. מי יסכים לשחרר מיליוני עבדים?

אלוקים ידע שפרעה לא יכול לעמוד בזה. לכן הוא ביקש ממנו לשחרר את העם לשלושה ימים ואז הם יחזרו למצרים. גם לזה פרעה לא הסכים.

חז"ל אומרים (פסחים נ"ג) שהיו שלושה צדיקים שהפילו את עצמם לכבשן האש, והם: חנניה, מישאל ועזריה שלא הסכימו להשתחוות לצלם.

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

העלון מוקדש לע"נ יצחק בן רבקה ז"ל

זמני לכת

יום	כניסת לכת	צאת לכת	היוון תם
י"ג	16:19	17:31	18:05
ט"ד	16:37	17:29	18:00
מ"ט	16:37	17:29	18:00
כ"ט	16:39	17:32	18:04

שואל ומשיב בהלכה – בשולי גוים – חלק ב'

מתי השימוש בתנור יחשב כבישול על ידי היהודי?

שאלה:

תשובה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תנור חשמלי שיש בו טרמוסטט וכשמגדיל את חומו אינו מדליק גוף חימום נוסף אלא מאריך את זמן הפעולה של גוף החימום מכיוון שחום גבוה יותר מקרב ומזרז את האפיה דינו כזריקת קיסם אם יהודי עשה כן, הדבר מועיל להכשיר את הפת. **מקורות:** בין ישראל לעמים (פ"ד ה"ו).

אם יהודי הדליק התנור ואח"כ נכבה ע"י טרמוסטט ושוב נדלק מעצמו, נחשבת ההדלקה על ידי ישראל. **מקורות:** שו"ת חיי הלו לרב בעלסקי ח"ד (סימן נב אות א). כ"כ בספר אהל יעקב- סקוצילס (עמוד לה).

תנור חשמלי אשר עם פתיחתו מפסיק את פעולת החימום של התנור ובסגירתו מערכת החימום חוזרת לפעולה, צריך שסגירת התנור תבוצע על ידי יהודי כל פעם לאחר פתיחתו ולא די בהדלקתו בפעם הראשונה. **מקורות:** שו"ת דברי דוד ח"ג (יו"ד סימן ט).

גם כאשר לאחר פתיחת דלת התנור נשאר חום גבוה בתנור מכוח הדלקתו של היהודי, אין להתיר זאת לכתחילה. **הערה:** המעיין בדברי מרן הבית יוסף יראה שהמחבר מקל רק כאשר נשארו גחלים חמים בתנור [ממשות] הנראה בעין, אולם חום בלבד לא מקל. כן משמעות דבריו בשו"ע (שם ס"י). כאשר יש רק חום גדול מכוח ההדלקה, הדבר יועיל לדעת הרמ"א, ראה בדרכי משה שם. ע"ע בשו"ת דברי דוד (שם). מה שכתבנו להקל במהדורה הקודמת, היינו לבני אשכנז. ע"ע לרב הכותב בקובץ בית הלל (אייר תשס"ד עמוד ס). כך הוריתי לידידי הרב יצחק בנג'ו מליקווד בניו גרז' ארה"ב אודות הקהילה שם. מה שאמרו לו מטעם כשרות O.U די בחום התנור בדקות הראשונות, אחר המחילה זה נכון לדעת הרמ"א, אך לא לנו בני ספרד. כן נלע"ד. כן עניתי [שבט תשע"ט] לראש כולל בצרפת הרב סטרונק שליט"א והסכים לדברינו. שוב ראיתי שכך העלה ידיד נפשנו הרב גבריאל פלאס שליט"א מארגנטינה בספרו 'ויאמר גבריאל' (מאכלי עכו"ם עמוד 70).

כן דעת הגר"א נבנצל שליט"א הובא בספר אוהל יעקב (עמוד תריד). שוב ראיתי בשו"ת באר שרים ח"ה (בסופו סימן ב אות ט) שהעלה בנידון דין, שהישראל הדליק והניח את המאכלים בתנור, אפילו שהגוי פותח דלת התנור וע"י כך מפסיק את פעולתו, מותר. עוד כתב בספר דרכי תשובה (סימן קיג אות נז) בשם הגהות יד שאול, מ"ש השו"ע (ס"ח) להחמיר כאשר סילקה הגוי, היינו שהוציא לגמרי את המאכל, אולם בנידו"ד, שהגוי פתח את דלת התנור לבדוק את התבשילים ולא מוציאם החוצה, מותר.

לכתחילה יש להתקין בתנורים גוף חימום- נר תמיד, שהתנור חם מכוחו בכל שעות היום והוא מחמת הדלקת היהודי בפעם הראשונה. **הערה:** נלענ"ד אף שחום גוף החימום לא גבוה בכדי לאפות פת, לא גרע מהשלכת קיסם ויש כאן היכר.

מידה כנגד מידה

להלן סיפור מופלא שמעובד מתוך העלון 'השגחה פרטית'. יש בו כדי ללמדנו כי כל דבר שקורה בעולם הוא מידה כנגד מידה. כשם שאנחנו נוהגים עם הזולת - כך בורא עולם נוהג איתנו. להלן הסיפור מפי בעל המעשה:

שמי שמואל ואני גר בקריית-גת. קיבלתי מתנת שמיים והיא חוש הומור מפותח. אני אדם שמח שמשדל לשמח גם אחרים ולהעלות חיוך על פניהם. בכישרון כמו שלי יש גם סכנה. אני עלול חלילה לפגוע ולהעליב יהודי בלי כוונה. לכן אני נזהר מאוד שזה לא יקרה.

עם כל הזהירות שאני נוקט, קרה מה שקרה. יום אחד במסיבת מרעים חיקיתי את קולו של אחד האברכים. לאותו אברך יש קול יחודי ושונה. השומעים צחקו מאוד מהחיקוי המוצלח וגם אני נהניתי מכל העניין שהצלחתי להעלות חיוך על פניהם של הסובבים.

בצהריים אשתי מספרת לי שבני הגיע מהישיבה והוא מדבר בקול מוזר. אמרתי לילד שישתה תה. אולי הגרון שלו קצת מודלק, אולי הוא מצונן. שינוח מעט וילך לרופא. אבל בלב ידעתי שכל הדברים האלו לא יעזרו. עשיתי צחוק מיהודי. פגעתי בכבודו של אברך יקר ומיד מהשמיים משלמים לי מידה כנגד מידה במזומן.

זה לא היה נעים בכלל, אבל ידעתי שאני חייב לבקש מחילה מהאברך וכמה שיותר מהר. אם אמשוך את העניין, גם הסבל שלי - וכמובן של הבן שלי ימשיך. מיהרתי להשיג את מספר הטלפון שלו. התקשרתי אליו וביקשתי ממנו מחילה על שחיקיתי אותו וגרמתי לאחרים לצחוק. האברך הצדיק אמר בפה מלא שהוא מוחל בלב שלם.

לא עבר זמן רב ואשתי מתקשרת אלי בשמחה כדי לספר שהתופעה המוזרה נעלמה. הבן חזר לדבר בקולו הרגיל והבריא.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פינחסי יש להתקשר 073-3718395

מינויים	הקדשת העלון	לשאלות בהלכה
לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com	ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926	נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב רפאל הלוי שמואלביץ זצ"ל

הגאון הרב רפאל הלוי שמואלביץ זצ"ל - נולד ב-ט"ז כסליו ה'תרח"צ (1937) במירה. נקרא על שם סבו, הרב רפאל אלטר שמואלביץ (חתן ה'סבא מנובהרדוק' וראש ישיבת טטוצ'ין וגורדנא). נמלט עם הוריו לווילנה בתקופת מלחמת העולם השנייה. משם הגיעו לקובה שביפן. לאחר כתשעה חודשים היפנים היגלו אותם לשנחאי. עם תום המלחמה בשנת ה'תש"ה (1945) המשפחה עברה לארצות הברית.

לאחר כחצי שנה עלו לארץ ישראל ובחרו לגור בירושלים. למד בבית הספר 'יבנה' ובישיבת 'תפארת צבי'. עוד לפני שהגיע לגיל בר-מצווה למד בישיבת מיר הקדושה לצד אביו. כולם העידו על גאונותו וכישרונותיו הברוכים ועל שקידתו בתורה באופן שהפליא ממש את כל רואיו. בעודו בחור צעיר, דברי תורתו התפרסמו בכתבי עת תורניים שיצאו באותם ימים.

בשנת ה'תשכ"ד (1964), כשנתיים לאחר נישואיו רבינו התבקש לשמש כר"מ בישיבת 'חברון כנסת ישראל'. במקביל שימש בתקופה זו כר"מ בישיבת 'קול יעקב'. בהמשך הצטרף למערכת האנציקלופדיה התלמודית והיה לאחד מראשיה. אחרי פטירת אביו ב"זאת חנוכה" ה'תשל"ט (1978) התחיל לשמש כראש ישיבת מיר במקום אביו לצד גיסו, ראש הישיבה, ר' נחום פרצוביץ ובהמשך לצד הרב נתן צבי פינקל.

שיעוריו הייחודיים נודעו לשם ולתהילה בכל קצוות הארץ והגולה. מאות מבני חו"ל באו לישיבה לשמוע את שיעוריו. היה כותב בעצמו את כל חידושי תורתו הרבים לאין סוף. עבודה רבה שיכלה להעסיק צוות גבאים ומשמשים היה עושה לבדו במשך כל אותן השנים. ענותו. הכרת הטוב שלו הייתה מופלאה.

האיר פנים לכל אדם. נודע במידותיו האצילות. איש אמת. בשנים האחרונות סבל ממחלה קשה. למרות ייסוריו הרבים המשיך להתפלל ולמסור את שיעוריו כהרגלו בישיבה מתוך מסירות נפש עצומה. משנת ה'תש"ע (2010) חלה בטרשת אמיטרופית צידית ל"ע (מחלה קשה שפוגעת בעצבים התנועתיים. המחלה מתגברת עם הזמן ולא מאפשרת לחולה לנוע. בשלבים מתקדמים יותר החולה מתקשה לנשום) רבינו נאלץ להפסיק את שיעוריו. בשלושת השנים האחרונות היה בתוך ביתו כשהוא סובל את מכאוביו. קיבל את יסוריו באהבה. נפטר ב-ט' שבט ה'תשע"ו (2016). חי כ-79 שנים.

אביו: הגאון ר' חיים לייב (ראש ישיבת מיר). **אימו:** מרת חנה מרים פינקל (בתו היחידה של ראש ישיבת מיר, הגאון הרב אליעזר יהודה פינקל). **אשתו:** מרת עדנה (בתו הגאון הגדול רבי אברהם יהודה פרבשטיין זצ"ל -ראש ישיבת חברון וחבר מועצת גדולי התורה). **מרבתינו:** אביו, ר' חיים לייב (רבינו למד עימו בחברותא כל יום). **מתלמידינו:** ר' דוד אריה מורגנשטרן. **מספרינו:** שיעורי רבי רפאל - על מסכת קידושין ובבא בתרא (מתוך מאמרים שרבינו פרסם בכתבי העת התורניים ובספרי זיכרון)

רבינו בכל חייו רק פעם אחת ויחידה ישב במזרח. זה היה בשבת עליה בתורה לרגל שמחת נישואי בנו של גיסו הגאון רבי יוסף פרבשטיין זצ"ל, שהתייתם מאביו. רבינו הגיע להשתתף באירוע. כאשר נכנס לבית-הכנסת בזמן תחילת התפילה פנה לעבר המזרח וישב שם. אחרי מספר שבתות באותו בית-כנסת התקיימה שמחת עליה לתורה לבן משפחה אחר.

רבינו השתתף באירוע בשמחה אבל כאשר נכנס לבית-הכנסת ישב באחד מהמקומות הרגילים. ניסו לשכנע את רבינו שישב באחד המושבים במזרח. אולם רבינו סירב לעשות כן בתוקף. לאחר שהסתיימה התפילה, מישהו פנה לרבינו ושאל: "רבינו, תורה היא ואני וללמוד אני צריך".

"מדוע לפני מספר שבועות רבינו נכנס לבית-הכנסת ומיד פנה לשבת במזרח, ואילו היום רבינו ישב באחד המקומות הרגילים וסירב לשבת במזרח? מה שונה שמחה זו מהשמחה הקודמת?". רבינו השיב לו: "ראה, בשמחה הראשונה החתן הוא יתום. רציתי לכבדו ולהראות לו שכל המשפחה שמחה בשמחתו. לכן ישבתי במזרח. אולם כעת החתן הוא לא יתום ב"ה והמקום במזרח אינו מקומי".

אחרי שחלה, רבינו התקשה מאוד בתנועה, אבל הוא השתתף באירוסים של אחד מתלמידיו. אדם מבוגר נכנס לאולם. רבינו למרות יסוריו הרבים עמד מלוא קומתו. לאחר מכן רבינו שאל את תלמידו: "מי האיש שנכנס?". התלמיד שאל בתמיהה: "אם ראש הישיבה לא יודע מי הוא, מדוע הרב קם?". רבינו השיב לו: "ראה, כשאדם מבוגר בגיל שלו נכנס, הוא מצפה שיכבדו אותו. לכן עשיתי מאמצים לקום לכבודו".

באחד מימי הקיץ החמים רבינו הוזמן לסדר קידושין בחתונה שהתקיימה בבני-ברק. באותה השעה בחוץ שרר חום של 38 מעלות. כאשר רבינו נכנס לאולם, הוא ראה דיין שצעיר ממנו בשנים רבות. מיד הורה לבעלי השמחה לכבד את הדיין בסידור הקידושין. רבינו חשש כי הדיין ירגיש שלא בנוח כשהוא נמצא באולם. לכן הוא עצמו הסתובב כלעומת שבא וחזר לביתו שבירושלים.

בליל שבת אחד נכדים רבים התארחו בבית של רבינו. גם אימו של רבינו התארחו בביתם. כשהגיע זמן הקידוש, הרבנית שהייתה כבר מבוגרת נרדמה. רבינו התחיל לשחק עם נכדיו במשך שעה ארוכה. רק לאחר שאימו התעוררה ושאלה: "מדוע לא עושים קידוש?". באותו הרגע רבינו התחיל לערוך את הקידוש.

נספחות דרכי הבורא

שנתן לי את העצה הטובה הזאת וחנון אותי בדעת וגם איפשר לי לקיים אותה בצורה טובה. ביקשתי מהקב"ה שהדברים שאמרתי יהיו לתועלת הבן וגם לאותו בחור.

למחרת בבוקר מיד אחרי תפילת שחרית שוב אותו בחור הגיע אלי. חשבתי שהוא רוצה לשאול אותי שאלה נוספת, אבל הוא התחיל להודות לי מקרב לב - וכך אמר:

"אתמול הרב עורר אותי ללעוס היטב את האוכל ולא לבלוע אותו מיד. הדברים היו חשובים לי מאוד לשמוע אותם. הרב, יש לי הרגל לא טוב".

"כשאני אוכל, אני ממחר לסיים את הארוחה, לכן נוצר מצב שאני לועס מעט מאוד ובולע את האוכל מהר ככל האפשר. אחרי דברי הרב התחלתי להיזהר בזה. גם בארוחות האחרות נזהרתי בזה".

הבחור המשיך ואמר: "אתמול בזמן ארוחת הערב ישמתי את דברי הרב. לעסתי היטב את האוכל. לפתע הרגשתי משהו קשה בתוך הפה".

"הוצאתי את האוכל מהפה כדי להבין מה הדבר הקשה שאני מרגיש בפה. גיליתי שבאוכל שהכנסתי לפי היה בורג!!!"

"אם הרב לא היה אומר לי להיזהר בזה - לפי ההרגל הקודם שלי, סביר להניח שהייתי בולע את הבורג! מי יודע מה היו ההשלכות הקשות לכך והיכן הייתי נמצא עכשיו".

שמעתי את דברי הבחור ואמרתי לו: "אומר לך את האמת, עיקר כוונתי שביקשתי ממך ללעוס היטב את המאכל לא היתה מכוונת אליך. אבל אני מודה מאוד לבורא עולם שהדברים והעילוי גם לך".

אמרתי יחד איתו 'מִזְמוֹר לְתוֹדָה' (תהילים ק, א). כיוונתי במזמור להודות לבורא עולם על ששמע את תפילתי שביקשתי ממנו שהדברים יהיו לתועלת גם לבחור.

כאשר הבן שלי שמע את הסיפור, הדבר עורר אותו מאוד להיזהר וללעוס היטב את האוכל שהוא מכניס לפיו. לא רק בגלל שזה לא בריא לאכול עם לעיסה מועטת, אלא גם בגלל החשש שעלולים להיות באוכל דברים מסוכנים. אם לא נזהרים כפי שצריך, עלולים חלילה לבלוע אותם.

הסיפור המופלא גרם לי לחשוב על כך ולהסיק בנוסף לקח נפלא. כאשר נזהרים שלא להחליש את דעת הזולת (גם כאשר מדובר בבן שלי), מרוויחים מכך בכפל כפליים - זוכים גם להציל את האחר וגם להעביר את המסר בצורה טובה וברורה, למי שאנחנו רוצים באופן המועיל ביותר ללא כל צורך לבייש אותו חלילה.

להלן סיפור מופלא ביותר שמעובד מתוך העלון 'מתיקות השבת'. ניתן ללמוד ממנו עד כמה נסתרות דרכי הבורא. עוד ניתן ללמוד כי כאשר האדם נזהר שלא לפגוע בזולת, יתכן שמזה תצמח ישועה מופלאה.

להלן הסיפור מפי בעל המעשה ר' י. ב. ממודיעין עליתי: בתקופה האחרונה לבני היו כאבים במערכת העיכול. לקחתי אותו לרופאים מומחים כדי להבין ממה נובעים כאבים אלו.

אחרי מספר בדיקות ושיחות עם הבן על הרגלי האכילה שלו לאחר שהרופאים שאלו אותו מה הוא אוכל וכו' הם הגיעו למסקנה: הבן סובל מכאבי בטן מכיוון שהוא ממחר לבלוע את האוכל. הוא לא לועס את האוכל מספיק.

ניסיתי להעיר לבן בעדינות על כך, אבל ראיתי שהדבר מבייש אותו! לא היתה לי עצה כיצד לעורר אותו לשנות את הרגלו בעת האכילה מבלי לפגוע בו.

יום אחד בתפילת שחרית כיוונתי בכל ליבי בברכת 'אתה חונן לאדם דעת'. התכוונתי בכל ליבי לבקש מאת בורא עולם, שיחון אותי בעצה טובה איך להתנהג בעניין זה בלי לפגוע בבן חלילה.

אחרי התפילה עלה בראשי רעיון טוב וב"ה כך עשיתי. אני משמש כמגיד שיעור בישיבה שבה בני לומד. אחרי התפילה בחור אחד ישב אצלי בחדר רמי"ם. הוא ביקש לשאול אותי שאלה בהלכה.

באותה השעה גם בני נכנס לחדר הרמי"ם מכיוון שהוא היה צריך לקחת ממני דבר מה. לאחר שעניתי לו על השאלה, פניתי לאותו בחור ואמרתי לו:

"מאחר ועדיין לא אכלת את ארוחת הבוקר, תזדרז לאכול אותה לפני שתגיע שעת השיעור של המגיד שיעור".

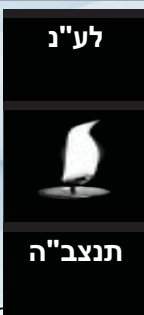
הוספתי ואמרתי: "למרות שאתה צריך להזדרז כדי לסיים את הארוחה מהר ככל האפשר כדי שתספיק להגיע בזמן לשיעור, היזהר ללעוס היטב את המאכלים שאתה מכניס לפה".

הדגשתי שוב את הדברים: "צריך לדעת שמאוד לא בריא לבלוע את האוכל בלי ללעוס היטב. באופן כללי צריך להיזהר בזה בכל אכילה ואכילה ובכל ארוחה. תמיד צריך ללעוס היטב את האוכל!".

כשסיימתי לומר את הדברים לאותו בחור, הבטתי קלות בפניו של בני. ראיתי שהוא הקשיב היטב לדברי והיה ניכר שהוא הפנים את הדברים שאמרתי.

כאשר שניהם יצאו מחדר הרמי"ם הודיתי לבורא עולם,

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב מיר מורד בן שושנה ז"ל	ולד יחיא בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רגינה ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאיר בן ברקו דב ז"ל	יצחק בן ברקו דב ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	מאירה בת יפה ע"ה	אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל	דוד בר חביבה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה	יוסף בן פרידה ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	מסודי בת חביבה ע"ה	יצחק בן מישא אסתר ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יעקב בן נעמה ז"ל	דוד יצחק בן פרתה ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל	אריה בן מרים ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה
אביגדור בן ג'וזי ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	אלון בן סעדה ז"ל	אליאור בן פרידה ז"ל
רחל רפאית בת השמת ע"ה	מרים בת שרה ע"ה	אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה	שושנה בת נעמי ע"ה
אביבה לוי ע"ה	נעמי בת כתום ע"ה	מאיר בן נעמי ז"ל	
נעמי בת רוזה ז"ל			

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	רחמיים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה	חי זידי בן קלרה ז"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל	חיה בת נעמי ע"ה	ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל
נעימה בת גורג'יה ע"ה	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה	מישא אסתר בת זרה ע"ה
חי זידי בן קלרה ז"ל	קאסנא בת גדיטו ע"ה	מסעוד בן יקוט ז"ל	רחמה בת מסעודה ע"ה
אביחי בן אסתר ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	רחמיים בן רחל ז"ל	
נעימה בת גורג'יה ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה		
חי זידי בן קלרה ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל		
אביחי בן אסתר ז"ל	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה		
נעימה בת גורג'יה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל		
חי זידי בן קלרה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה		
אביחי בן אסתר ז"ל	חיים חמוטל בן רינה ז"ל		
נעימה בת גורג'יה ע"ה			

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

או צרות הפרשה

פרשת "וארא"

"וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב" [ו, ג]. הקב"ה נגלה למבקש אותו כאב.

פרש רש"י: "וארא – אל האבות".

יש להבין מה חידש רש"י באמרו "אל האבות", והרי לכאורה כבר ברור הדבר לחלוטין מלשון הפסוק. אין כל ספק שרש"י בא לחדש עניין מסוים, שכן כל מילה אצל רש"י מדוקדקת לחלוטין. נכדו, רבנו תם, כותב, שלפני שהחל לכתוב את פרושו על התורה, התענה רש"י שש מאות ושלוש עשרה תעניות, כמניין תרי"ג. צא וחשוב, ותמצא שמדובר בפרק זמן של שלוש שנים, לערך. אמנם בשנה יש כשלוש מאות שנים וחמשה ימים, אך אי אפשר לצום כל השנה, שהרי ישנם שבתות וימים טובים, וראשי חודשים, וכל חודש ניסן, שאין לצום בו. רש"י צם אפוא במשך כשלוש שנים, כהכנה לכתובת פרושו הגדול על התורה.

רבנו תם מעיד בספרו: מה שעשה זקני רש"י – גם אני יכול לעשות, חוץ מפרושו על התורה. מאחר שאין ברש"י מילה מיותרת – מה בא רש"י לומר כאן?

ה"חתם סופר" זצ"ל מבאר: "אל אבות" – מי שמבקש אותי כאב, אני נגלה אליו.

מה עושה אדם כשמתעוררת אצלו בעיה? יש מי שפונה תחילה אל עורך הדין, יש שממהר אל הרופא, ויש מי שמחליט ללכת ליועץ. אבל יש מי שקודם כל פונה אל הקב"ה, כי רק ממנו תבוא כל ישועה.

רק לאחר מכן פונה האדם לעשות את ההשתדלות, והולך לעורך דין, לרופא או ליועץ, כל אחד לפי עניינו.

זהו אופן ההתנהלות הנכון, כפי שכותב רבנו בחיי. אכן, מן הראוי לעשות השתדלות נכונה, ולפנות לרופא או ליועץ בעת הצורך, אבל מן ההכרח לדעת ולזכור תמיד שזו רק השתדלות. את הישועה יכול לשלוח רק בורא העולם.

וכיוון שכך, בכל עת צרה ומצוקה צריכים לפנות אל הקב"ה, להתפלל ולבקש שישלח את ישועתו.

הגמרא אומרת: "הנכנס להקיד דם אומר: 'יהי רצון מלפניך ה' אלוקי, שיהא עסק זה לי לרפואה ותרפאני, כי א-ל רופא נאמן אתה ורפואתך אמת". עניין זה נרמז בפסוק: "וארא – אל האבות". כל אדם שפונה אלי כאב, אבא, שאושיע אותו בעת צרתו – אני נראה אליו ומושיעו.

במדרש מסופר, שכאשר היה משה רבנו במדבר, היה שרוי יום אחד בצער עקב מחושים קשים שחש בשיניו.

כששאלו הקב"ה לשלומו, אמר לו משה: "ריבונו של עולם, לפניך נגלו כל תעלומות. אתה יודע הכול".

ואף על פי כן, בקשו הקב"ה שישטח בפניו צערו. אמר משה, שהוא חש ביותר בשיניו.

אמר לו הקב"ה: "לך קח עשב פלוני ממקום פלוני במדבר, תשרה אותו במים, תשתה את המים הללו, ותבריא.

שנה לאחר מכן שוב חש משה רבנו בשיניו. אמר משה: למה אטריח את הקב"ה?!

הלך לאותו מקום במדבר, ונטל אותו עשב. השרהו במים ושתה, אך לא הבריא. נגלה אליו הקב"ה, ושאל לשלומו.

אמר לו: "כל הנסתרות והנגלות אתה יודע". ואף על פי כן, שאלו הקב"ה לשלומו, ואמר משה שחש הוא בשיניו.

שאל אותו הקב"ה: "ומה עשית לרפואתך?". אמר לו: "לקחתי אותו סוג עשב שנתת לי בשנה שעברה, ולא נרפאתי... אמר לו הקב"ה: "וכי עשב מרפא? אני הוא שמרפא, ובאותה שעה הוריתי לאותו עשב לרפא אותך, ומשום כך נרפאת".

זהו ששינו במשנה: "וכי נחש ממית או נחש מחיה? אלא בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה, ומשעבדים את לבם לאביהם שבשמים, היו מתרפאים. ואם לאו, היו נימוקים".

הישועה – בכל תחום ועניין – היא רק מאת ה'!

נעשה אמנם את ההשתדלות הנצרכת, אך כהשתדלות בעלמא, שהרי לא זו הסיבה האמיתית לישועה. נשכיל תמיד לפנות אל הבורא יתברך, להתפלל אליו ולהתחנן לישועתו (דורש ציון).

"וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב" [ו, ג]. בזכות כל אחד מהאבות.

מדוע מפרטת התורה, ומזכירה כל אחד מהאבות בשמו – "אל אברהם, אל יצחק ואל יעקב"?

באר ה"אור החיים" הקדוש, שאמר הקב"ה למשה רבנו: כל אחד מהאבות – בשבילו לבד הייתי מושיע את ישראל. אברהם אבינו היה האדם הראשון בעולם שהגיע לבדו להכרה בה' ולאמונה בו.

אם אדם זוכה לאב ירא שמים וצדיק, ולמחנך טוב שמדריך אותו כראוי, ואותו אדם הולך בדרך הישרה – אשריו ואשרי חלקו. אם אדם מקבל אות משמים, ומתחזק באמונה ובהכרה בבורא עולם, זכותו גדולה.

אך גדולה הזכות עשרות מונים, לאין שיעור, אם לא זכה האדם לאב שידריך אותו ולא למורה שיכוון אותו, וגם לא לסימן ולמופת, ובכל זאת הוא מגיע להכרה, ועובד את ה' בכל לבו ומאודו.

כזו הייתה זכותו של אברהם אבינו. תרח אביו היה עובד אלילים, וניסה להסית גם את אברהם לעבוד עבודה זרה, ר"ל. נמרוד, שהיה שליט חזק ותקיף, היה גם הוא עובד אלילים, וביקש לשרוף את אברהם בכבשן האש על שכפר בעבודת האלילים.

לאברהם אבינו לא היה שום סימן, ולא זו בלבד אלא "עשר ניסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד בכולן".

זהו "וארא אל אברהם" – אפילו בזכות אברהם לבד, הייתי מושיע את ישראל.

יצחק אבינו היה מוכן למסור עצמו לעקדה על קידוש ה'. יצחק היה בן שלושים ושבע בעת העקדה, ואמר לאברהם: "עקדני יפה שצעיר אני, שמא אזוז ותיפגם הסכין והקורבן יפסל". במדרש מובא, שבזמן שהיו בדרך לעקדה, בא השטן בדמות אדם זקן, ושאל את יצחק: "לאן אתה הולך?" אמר לו: "להר מוריה". אמר לו: "אביך הולך לשחוט אותך, כיוון שהזדקן והשתבשה דעתו. אם אתה שומע לו, אתה מסכן את כל עם ישראל שעתיד לצאת ממך. אל תשמע לו, תמרוד בו!" אמר לו יצחק: "אם יגיד לי אבי להישרף, אשרף. אם יגיד להיסקל – אסקל". אמר הקב"ה למשה: גם בזכות יצחק לבד הייתי מושיע את ישראל. ומיה זכותו של יעקב אבינו? מאברהם יצא יצחק, אך יצא ממנו גם ישמעאל. מיצחק יצא יעקב, אבל יצא ממנו גם עשיו. יעקב אבינו – "מיטתו שלמה", כל שבטי י-ה שיצאו ממנו קדושים וטהורים היו, ולא היה פסול בזרעו. אמר הקב"ה: "ואוהב את יעקב, ואת עשיו שנאתי". אף יעקב לבדו ראוי הוא שיגאלו ישראל בזכותו (דורש ציון). "והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים" [ו, ו]. גאולה מתחושת "סבלות מצרים".

מהו "מתחת סבלות מצרים"? נבאר את הדברים באמצעות משל: למלך גדול ואדיר היה בן יקר, מכותר במעלות טובות, שהיה אהוב ביותר אצל אביו. לימים, התחבר הבן עם חברים שאינם ראויים, למד מדרכיהם הנלוזות ועשה כמעשיהם הרעים. המלך דיבר על לבו של בנו, להשיבו אל הדרך הטובה, אך הבן לא נתן את ליבו לדברי אביו המלך. המלך, באהבתו הגדולה אל בנו, יסרו שוב ושוב בדברים, אך מעשיו של בן המלך הורעו יותר ויותר, עד אשר סילקו אביו מן הארמון. המלך הגלה את בנו הסורר לאי שתושביו מועטים. קשים היו חייו של בן המלך על האי. בכל בוקר היה משכים קום לפני זריחת השמש, והולך עם הצאן אל השדות ואל ההרים, שם היה מאכיל ומשקה את הכבשים. תרמיל קטן היה לו, ובו היה לוקח את מעט הלחם והמים, שהחיו את נפשו בהיותו בודד בין בעלי החיים. במשך שבע שנים ארוכות שהה בן המלך על האי, ויום אחד התקבלה הודעה מעיר הבירה, שהמלך עומד להגיע לביקור ממלכתו. מיד בשומעם זאת, החלו אנשי האי לנקות את רחובות האי ולקשט את חזיתות הבתים. דגלים הוצאו מן המחסנים, והוצבו בגאון. נתלו שלטים גדולים שבהם נכתב "יחי המלך", ומנורות צבעוניות הבהבו ברחבי האי בשלל צבעי הקשת.

היום המיועד הגיע, וכל בכירי האי – ראש מועצת הכפר, השרים, הפוליטיקאים ובעלי ההון – התכנסו לקבל את פני המלך. כל אחד מהם דיווח בקצרה על תפקידו ועל מעמדו. כל אחד מהנוכחים קיבל רשות להביע בפני המלך בקשה, והשליש ישב ורשם את הבקשות, כדי שיואל המלך למלאן. בנו של המלך לא היה בין אותם בכירים ונכבדים. כאשר שאל המלך היכן בנו, ענו לו בשפל קול, שהבן רועה צאן בשדה מרוחק, אי שם בין ההרים. הורה המלך שיקראו מיד לבנו, ובראותו אותו חיבקו ונשקו באהבה, ושאלו לשלומם. סיפר בן המלך לאביו, שאין לו שיג ושיח עם בני אדם כלל, והוא מרבה במחשבה, בהיותו בודד עם הצאן. עוד סיפר הבן לאביו, שבמשך שנות גלותו שינה את דרכו והיטיב את מעשיו. ישבו המלך ובנו לסעוד סעודה כיד המלך, והמלך אמר לבנו: "נתתי רשות לכל אחד מן הנוכחים כאן לבקש ממני בקשה. חפץ אני שאף אתה תאמר לי מהי משאלתך, ואמלא אותה במהרה. מהי משאלת ליבך?" אמר לו בן המלך: "אבי היקר, בקשה חשובה חפץ אני לבקש ממך. התרמיל שלי כבר ישן ומרופט, ואם יקרע לחלוטין, לא אוכל לקחת את מעט הלחם והמים שלי לשדות המרעה. האם תסכים לתת לי תרמיל חדש?" נאנח המלך אנחה עמוקה, ואמר: "אוי ואבוי! זה מה שמדאיג אותך – התרמיל! הן יכול אתה לבקש ממני, שאחזיר אותך לאתר לארמון המלוכה, ונחדש ימינו כקדם, באהבה ובשמחה... ואתה מבקש ממני תרמיל רועים!?"

בעת שהיו ישראל משועבדים במצרים, באו אליהם משה ואהרן, ובישרו להם שעומדים הם להיגאל מגלות מצרים, ולעלות לארץ ישראל. אמרו להם ישראל: "ירא ה' עליכם וישפוט, אשר הבאשתם את ריחנו בעיני פרעה ובעיני עבדיו..." הם אמרו: תעזבו אותנו, אנחנו לא רוצים להשתחרר. רק שלא יהיה יותר גרוע... אמר הקב"ה למשה: "והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים". "סבל" – מלשון "סבלנות", שהיו ישראל מוכנים לסבול את שיעבוד המצריים, ולא שאפו להיגאל כלל. זקוקים היו אפוא לגאולה מתחושה זו של "סבלות מצרים". זהו גם מצבנו בגלות הארוכה והמרה, שבה אנו מצויים. יש לבן אדם בעיה עם מנהל סניף הבנק, ההסקה בביתו התקלקלה, מכונת הכביסה עושה שטפון בכל הבית, והשכן תפס לו את החנייה... הוא צועק: "ריבונו של עולם, תסדר לי בבקשה את כל העניינים האלה!". אומר לו הקב"ה: "עד שאתה צועק על העניינים האלה, תצעק שיבוא המשיח ותבוא הגאולה השלמה, ולא יהיה כל צער וכל פגע בעולם" (דורש ציון).

"ולקחתי אתכם לי לעם... וידעתם כי אני ה' אלוהיכם" [ו, ז]. כל החכמות נמצאות בתורה.

מפרש רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל ב"קדשת לוי": "כי השי"ת לית מחשבה תפיסה ביה כלל. אבל אנחנו עמו בני ישראל משיגים אור השכינה על ידי התורה והמצוות שנתן לנו הקב"ה. וזהו ולקחתי וכו' ונתן לכם התורה. ועל ידי זה, וידעתם כי אני ה' - תהיה לכם ידיעה מאור השכינה". לידעת הבורא יתברך אפשר להגיע רק על ידי לימוד התורה. וכן אנו רואים, שגדולי ישראל שידעו רפואה ומדעים שונים, הכל בא להם מכוח לימוד התורה, ללא לימודים חיצוניים כלל. ה"אדרא זוטא" נכתב על ידי רבי שמעון בר יוחאי לפני כאלף תשע-מאות שנה בדור של חורבן בית שני. הוא מתאר באופן מדויק את מבנה המוח של האדם, שהנו יצירה מושלמת להפליא. רבי יעקב צמח זצ"ל, תלמידו של רבינו האר"י, כתב פרוש על ה"אדרא זוטא". הוא מתאר באופן מפורט ומדויק ביותר תהליכים שמתרחשים בתוך המוח ובאיברים נוספים בתוך גוף האדם. לפני כארבע מאות שנה הוא ידע לבאר, על פי ה"אדרא זוטא", את מה שהניורולוגים המומחים מגלים היום, ואת מה שעדיין לא הצליחו לגלות. הרמב"ם בהלכות קידוש החודש מתאר את מהלכי הכוכבים הירח, וגלקסיות וכל צבא השמים, הכל היה אצל הרמב"ם כמו מפה פרושה לפניו. "וידעתם כי אני ה'" - כל הידיעות שאנו מבינים על הבריאה שברא הבורא בעולם, מגיעים לנו על ידי לימוד התורה הקדושה (דורש ציון).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ שרה בת גוהר ז"ל, לע"נ סוסן בת ויקטוריה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרהנג ז"ל, לע"נ מנזיה בת שוקט ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ אברהם בן עשרת ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ יחזקאל בן מול ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת מלון ז"ל, לע"נ מאיר בן עזיה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, ועל"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

516

פרשת וארא תשפ"ד

יותר. כמחבל במסתרים פעל אותו עובד, שגר שטח נרחב לא הרחק מהנגרייה המפורסמת של ר' יעקב, רכש ציוד משוכלל ומתקדם, וביום בהיר הנחית מהלומה על לבו של ר' יעקב, כשפרש מהנגרייה בקול רעש גדול ופתח נגרייה בעלת שם דומה ממש בסמוך אליו...

לבו של ר' יעקב חישב להישר. הן זה עתה השקיע את כל הונו ברכישת ציוד חדש ומתקדם בתקווה כי ההשקעה תשתלם לו, ההזמנות הרבות תכסינה את ההוצאות וההלוואות היקרות. ועתה, אחד מבכירי עובדיו פרש, פתח נגרייה משוכללת משלו, וכיון שאותו עובד מכיר היטב את הלקוחות הם החלו לעבור אליו בזה אחר זה. החלה תקופה קשה בעסק, הרווחים צנחו בחדות, האיום העסקי הפך לקיומי. ריבוננו של עולם, מאין יבוא עזרו?!

ולא רק זאת, אלא שביום מן הימים, בבחינת 'שבר על שבר', קצר חשמלי בנגרייה של ר' יעקב הוביל לשריפה שכלתה את הנגרייה כולה, על מכונתיה, ציודה, משטחי העץ ושקי הנסורת, בלוקי הפורמייקה, ואפילו את פנקסי החובות... האש מצאה לעצמה חומר בעירה מצוין ברחבי הנגרייה, ובתוך שעה קלה לא נותר כל זכר, כל הונו ירד לטמיון...

ר' יעקב הביט באש האוכלת את מפעל חייו וחש כי חרב עליו עולמו. אם לא די בעובד הבוגד שהמיט עליו אסון כלכלי, הגיעה השריפה ומחקה את מה שנותר. עתה חש אבוד ממש, אפילו את מעט ההזמנות שהיו לו לא יוכל לספק. מי יודע כמה זמן, מאמץ וכסף ייקח לו לשקם את ההרס, להזמין ציוד חדש, להתחיל לבנות מוצרים, לסדר אולם תצוגה...

זו הייתה התקופה הקשה ביותר בחייו של ר' יעקב. העסקים לא קרטעו - הם פשוט נשרפו. הוא עומד לבד מול הררי חובות, כשהעובד שלו לשעבר מעביר את אחרון לקוחותיו אליו. הוא השתדל להתחזק, אך היה לו קשה, קשה מאוד...

והנה, ביום מן הימים, נשמעת נקישה מהוססת בדלת ביתו. ר' יעקב פותח ועיניו נקרעות בתדהמה... מולו עומד העובד לשעבר, זה שבגד בו והתחרה עמו בחוסר רגישות. העובד ביקש להיכנס ולשוחח, ור' יעקב, מרוב הלם, לא הצליח לסרב... בשקט ובבושה פתח העובד בהתנצלות על העבר, והמשיך בהצעה שאי אפשר לסרב לה: "ר' יעקב, תשמע -

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה' (ו, ב)

'וידבר אלוהים אל משה', שדיבר לו קשות על שהקשה לדבר. אמר לו מה שחשבת שנשתנה הדבר ממידת רחמים לדין, לא כן הוא, כי אם 'אני ה' אשר שלחתיך, על משמרתו אנוכי ניצב, עודני פועל רחמים, כי אשר לחצום, יהיה לטובתם למהר את הקץ, כי ינוכה עוצם צערם בזמן מועט תחת זמן רב (האלישיך הק')

יהודי ניצב במשברי החיים, רואה סביבו רק חושך ואפילה, מתמלא הוא יאוש וחושב כי ה' עזבו, חלילה. אבל לא כן הוא, אלא אדרבה, כל מהות ההסתרה היא לצורך הגילוי וההארה שלאחריה, ובחושך גופא טמון עוצם האור, כלשון רבינו יונה בספרו שערי תשובה (שער ב, ה): 'כי יהיה החושך סיבת האורה...'; ורק ע"י 'קושי השעבוד' שהשלים את גזירת 'ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה' - הגיעה הגאולה.

* * *

שנים רבות עסק ר' יעקב במלאכת הנגרות, עד שקנה לעצמו שם טוב כנגר מהולל. הנגרייה שבראשותו עבדה ללא הרף, הזמנות באו ויצאו, לקוחות מרוצים הביאו לקוחות מרוצים נוספים, העסק פרח ושגשג.

עם הזמן, בלאי טבעי ולחץ הזמנות חברו להחלטה משמעותית מאוד: ר' יעקב טס לארצות הברית וביצע עסקת רכש גדולה של ציוד טכני מתקדם ומכשור משוכלל. הרכישה עלתה הון תועפות, הוא הוצרך להשקיע את כל חסכונותיו ואף ליטול הלוואות, אך הוא סבר כי הדבר כדאי.

ביום מן הימים התבשר ר' יעקב כי המכשירים המשוכללים עומדים להגיע, ובהתרגשות רבה קיבל את מכשירי הענק והציוד המתקדם. הוא כבר המתין לזרם הלקוחות שיגיע בעקבות ההתקדמות המשמעותית בפיתוח העסק, כי בלעדיהם מהיכן יממן את עלויות רכישת הציוד היקר...

ואז, הכל הסתבר. זה החל במעשה הבגידה הנפשע שביצע אחד מבכירי עובדיו, שתוך כדי שלמד את רזי המכונות החדישות החל להתעניין ברכישת מכשירים משוכללים עוד

פתחתי את הנגרייה, יש לי את מיטב הציוד והכלים, המכשור והאמצעים, אך היא לא מנוהלת טוב ומפסידה כסף... אין לי ברירה, אני בא להציע לך לרכוש ממני את הנגרייה שלי, על כרעיה ועל קרבה, במחיר הקרן ממש. הן שלך נשרפה... הנה, קח עסק מוכן ומאובזר במחיר מציאה...".

ר' יעקב החל לנהל עמו משא ומתן, שנחתם בכי טוב. העובד שלא הצליח להתמודד עם עול ניהול הנגרייה, שמח לקבל בחזרה חלק מהכסף שהשקיע, ואף בפריסת תשלומים שהייתה נוחה לר' יעקב. עוד באותו היום הפך ר' יעקב לבעליה של נגרייה משוכללת ומתקדמת ממה שהייתה לו, והמשיך בשיא המרץ לייצר רהיטים ולספק את ההזמנות המובטחות...

לימים, שמענו ממקור ראשון את סיפורו של ר' יעקב, שהוסיף: "רק לאחר שרכשתי את הנגרייה של העובד לשעבר, אז הבנתי עד כמה כל אחד מחלקי ה'שבר' מרפא את חברו... כשהעובד הבוגד פרש והקים נגרייה לתפארת - היה זה עבורי אסון כלכלי כבד. למפרע התברר שהלה הכין עבורי נגרייה משוכללת במיוחד, בהתנדבות מלאה... וכשהשריפה פרצה היה נראה לי שזה הסוף. שלא אצליח להשתקם. אך דווקא השריפה היא זו שהביאה את עובדי לשעבר לפנות אלי, להציע לי לקנות את העסק של המתחרה הגדול ביותר שלי, ולהבטיח את הצלחת עסקי בעזרת ה' לאורך ימים. הנה כי כן, את עוגמת הנפש שהגיעה לי קיבלתי, אך האבא הטוב והמטיב הכניס לי סוכריה משמעותית בכל כאב הלב!".

הבה נאזין למסר הזה העולה מדברי ר' יעקב, הבה נבין עד היכן הדברים מגיעים. לפעמים, הכל נראה סגור וחשוך, עצוב למלוא האופק. נראה כי השבר הוא עובדה מוגמרת, מי יודע אם ניתן להתמודד עמו. למפרע, מתברר שבתוך מה שנראה רע מסתתר לו טוב, שבעומק האסון חבוייה לה הזדמנות, שמבעד לאפלה מתנוצצת לה תקווה חדשה...

אין לנו אלא להאמין בבורא עולם בכל לבנו, ולדעת כי הוא לא עושה לנו רע. גם מה שנראה רע הוא רק נראה כך, לפעמים עם הזמן נגלה בעצמנו עד כמה היה זה טוב, ולפעמים לא נדע לעולם, ועדיין, נבטח, נאמין ונפנים שבורא עולם עושה לנו רק טוב, מידי הטובות והרחומות לא ייצא כל רע, וגם אם זה נראה לנו רע, לבסוף נבין שיש שם איזה טוב מסתתר וחבוי, כי כל מעשיו הם טובים, ולמעננו!

* * *

הסיפור הבא התרחש באישון ליל, בלונדון בירת אנגליה. יהודי נכבד שנקלע למצב כלכלי סבוך וקשה לא נותרה בידו ברירה והוא טס ללונדון להתדפק על דלתות נדיבי עם. אלא שגם שם ההצלחה לא האירה לו פנים, ולמרות מאמציו ותחנוניו העלה חרס בידיו. פה ושם קיבל תרומות קטנות, שאך בקושי הצטברו לכדי עלות כרטיס הטיסה...

כשחש תשוש מהמאמץ שאינו מניב פירות, נודע לו כי פלוני, עשיר מפורסם בצדקותיו הנדיבות, עומד להתארח בבית מלון יוקרתי בלונדון. הוא הבין כי אם ישתחל לבית המלון ויצוד את תשומת לבו של העשיר מובטחת לו תרומה הגונה. אך איך עושים זאת?.

הוא החליט לפנות למנהל המלון, ובשיחה עמו עורר את רחמיו לקבל אישור חריג ונדיר ללון בבית הכנסת שבמלון, בתקווה שבשעת בוקר - בעת התפילה, כאשר יתפלל שם הגביר, יוכל לתפוס עמו שיחה בסיוע התפילה. לא בקלות הסכים מנהל המלון לבקשתו, אך לבסוף נכמרו רחמיו והוא אישר לו ללון בבית הכנסת לילה אחד בלבד.

בשעת ערב מוקדמת התייצב מיודענו בבית המלון כששקית קטנה ובה מגבת בידי, מגבת שתשמש אותו גם ככרית וגם לנטילת ידיים שחרית. הוא חומק לבית הכנסת בלאט, מסדר ספסל בפינת בית הכנסת, מכין לעצמו מים לנטילת ידיים על יד המיטה המאולתרת, וכבר נשכב על הספסל ועוצם את עיניו...

"סלח לי, אתה נורמלי?", קול גס מטלטל אותו ומאבטח חסון מנער אותו בעוצמה. "הומלס? כאן לא ישנים, תפוס את מטלטליך ותצא מהר מכאן!", נוזף בו המאבטח הנכרי בחומרה, "כאן זה בית מלון, משלמים מראש, מקבלים חדר, ישנים בצורה מסודרת. לינה בבית הכנסת? לא בבית מלוננו!", פוסק המאבטח בנחרצות...

"רחמים, רחמים!", מתחנן היהודי האומלל, "הלא אינני מפריע לאיש, השעה כבר מאוחרת ועוד רגע כבר הייתי נרדם. ובכלל, מנהל המלון אישר לי לישון כאן הלילה, כי זו תקוותי היחידה...".

"חה חה חה...", מצטחק לעברו המאבטח, אפילו לא שומע, "אישורים, סיפורים, הזיות יפות יש לך... כאן בבית המלון לא ישנים בבית הכנסת, זה ברור, זה אסור, זה בניגוד לכל נוהל. אתה נעלם מכאן תוך שניות ספורות או שאני קורא לצוות אבטחה מתוגבר שיתפוס אותך בכוח ויטיל אותך מחוץ לבית המלון?", שואל-קובע המאבטח בבוטות מרושעת...

בצר לו מקפל היהודי את מגבתו ומדדה אל שערי בית הכנסת, כשהמאבטח פוסע אחריו ומוודא כי אינו שב על עקבותיו. דמעות נקוו בזוויות עיניו כשעבר על יד שער המלון, אותו מקום בו חלף אך לפני שעה קלה, סמוך ובטוח כי הוא בדרך לפגישה הנכספת עם העשיר. 'כל מאמצי' ולחצי' עלו בתוהו ברגע אחד...', הוא מהרהר...

בעיצומו של לילה קר וחשוך התייצב היהודי המסכן מחוץ לשערי המלון. עתה אין לו לאן ללכת, הן אפילו לא טרח להסדיר לעצמו אכסניה ראויה ללילה הזה, הוא זרוק בבושת פנים בטבורה של עיר, וגם הסיכוי היחיד שלו להגיע אל

העשיר הנודע ולדבר אל לבו נגוז והתנפץ אל מול סלעי המציאות המרה. מה יעשה עכשיו?.

בעודו מסתובב שבור ונכלם, לפתע הונחה יד רכה על כתפו. "יהודי! מה אתה מחפש כאן באישון ליל? זה מסוכן!", אומר לו מאן דהוא במבטא אידישאי מובהק, והוא מרים את פניו ונתקל בעיניו הטובות של אותו עשיר נודע שלשמו וכדי לפוגשו נכנס לכל הסערה הזו...

בקול שבור ומרוסק הסביר היהודי לעשיר את העובדות לאשורן, כמה התאמץ כדי להשיג פגישה עמו, כמה שמח שהצליח להשתחל ללינה בבית המלון, וכמה נשבר לבו בקרבו בראותו כי הסיכוי אבד ואיננו, כשנזרק מבויש ונכלם אל הרחוב. "אוי ואבוי!", נקרע לבו של העשיר בכאב, "הנה, הבה ואכניסוך אל בית המלון, אתה תהיה האורח שלי!".

לוחץ העשיר את ידיו ומזמינו להתלוות אליו. הוא נכנס לבית המלון בכבוד והדר, העשיר מזמין לו סוויטה יוקרתית ללינת לילה, וגם ארוחת בוקר עשירה - אותה הוא קובע לסעוד עמו בצוותא. בשעת בוקר הם נפגשים לארוחת בוקר דשנה בחדרו של העשיר, וכטוב לבו שמע את סיפורו האישי של היהודי הנזקק ורשם לפקודתו צ'ק נדיב במיוחד.

לאחר שנפרדו, ביוצאו משערי המלון בפעם השנייה באותה יממה, לפתע הוא מבין: רגע השבר של אמש היה בעצם רגע הניצוץ. הרגע הקשה בו נזרק מחוץ למלון בבושת פנים, כשעמד בוכה ברחוב של עיר זרה בשעת לילה מאוחרת כשהוא מיואש - הוא הרגע שפתח לו את השערים. לולא היה פוגש את העשיר בדיוק באותו רגע של שברון לב דרמטי, לבטח התוצאה לא הייתה טובה כפי שהיא! כי דווקא הרגע החשוך ביותר, הרגע שהיה נראה לו רע, הרגע שהיה נראה כקשה כל כך - הוא רגע האור, הוא הרגע השמח ביותר בסיפור הזה. זהו הרגע בו התייצב בפני העשיר ושפל מצבו היה כה בולט - עד שרחמיו של הגביר התעוררו כל כך והוא פינק אותו בלינת לילה, ארוחת בוקר וצ'ק נכבד.

ולא נועד סיפור נפלא זה, אותו שמענו מכלי ראשון, אלא כדי ללמדנו: הרגע שנראה חשוך, אפל וקודר, לעתים הופך לרגע המינוף, לרגע ההזדמנות. לא, זה לא קורה מעצמו, זה קורה כי בורא עולם לא מביא רע אמיתי על בניו, לכל מה שנראה רע יש תפקיד חיובי, תפקיד אופטימי. לפעמים יודעים ולפעמים לא, אך תמיד תמיד, גם המצבים הקשים ביותר, נועדו להוביל לרגעים טובים ושמחים. אנחנו, כיהודים מאמינים בני מאמינים, סמוכים ובטוחים שהטוב האמיתי בוא יבוא ברינה, "ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב", תמיד! [מתוך 'פניני פרשת השבוע'-הרב אשר קובלסקי]

אַלֶּה רְאִישֵׁי בֵּית אֲבֹתֵם בְּנֵי רְאוּבֵן...

וְאֶלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי לְוִי (ו, יד, טז)

כאשר מזכירה התורה את שמות בני ראובן ושמעון נאמר בהם 'ואלה ראשי בית אבותם בני ראובן וגו', ואילו אצל בני לוי נאמר 'ואלה שמות בני לוי'. יש להבין, מדוע אצל בני לוי כתבו 'ואלה שמות בני לוי' ואצל ראובן כתבו רק 'בני ראובן' בלי המילה 'שמות'.

מבאר השל"ה הק', הרי כידוע שבט לוי לא השתתף בשעבוד עם כלל ישראל במצרים, ולוי ידע דבר זה ורצה להשתתף בצרת ישראל. מה עשה? קרא שמות לבניו ע"ש הגלות - **גרשון**, על שם כי גרים הם בארץ לא להם; **קהת**, על שם ששיניהם **קהות** מחמת השעבוד; **מררי**, על שם **וימררו** את חייהם; ולפיכך נאמר בהם 'ואלה שמות בני לוי'.

מוסיף השל"ה הק', שמכאן ילמד כל אדם מהי גודל החובה להשתתף בצרת השני אע"פ שאין הצרה מגיעה אליו בעצמו. ובאמת כך גם מצינו אצל משה רבינו שהכתוב מעיד עליו 'ויצא אל אחיו וירא בסבלותם' (שמות ב, יא) ופירש רש"י ש'נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם', הרי שלמרות שגדל בבית פרעה לא נשאר ספון בבית המלך אלא יצא אל עם ישראל המשועבד, התבונן בצרתם ועורר ליבו להיות מיצר וכואב עמהם.

כך נראה 'נושא בעול' עם חברו, וכמו כן ידוע שגדולי ישראל לאורך הדורות היו תמיד נושאים על לבם את משא העם, וצרת הרבים היתה אצלם כצרתם האישית.

* * *

בזמן מלחמת העולם הראשונה היה מרן ה'חפץ חיים' מרבה לדבר על צער כלל ישראל. ראו בחוש שאין לו מנוחה לנפשו, והיה מרבה לומר: "כאן אנחנו חיים במנוחה, אבל בכל המקומות יהודים נרדפים ונטבחים באכזריות", ודבר זה השפיע על בריאותו והטריד אותו עד מאוד.

בזמן המלחמה שהייתה בארץ בשנת תשכ"ז, הרבה המשגיח מפוניבז', הגה"צ רבי **יחזקאל לווינשטיין** זצ"ל, לתבוע מתלמידיו בישיבת פוניבז' שישיאו בעול עם הרבים מבני המתגוללים בשדה הקרב במצב מלחמה ופחד המוות לנגד עיניהם, וכן להשתתף בצער בני משפחותיהם המודאגים, שמלבד המדרגה של נושא בעול עם חברו ישנה גם תביעה יסודית של 'ואהבת לרעך כמוך', שמכוחה לבד חייב כל אחד להיות מודאג ומצטער ממש כאילו היו כולם בני משפחה אחת. גם בישיבת חברון בעת המלחמה בלבנון, כשהגיעו כל יום שמועות נוראות על חיילים רבים שנפלו במלחמה, היה יושב המשגיח הגה"צ רבי **הירש פאלי** זצ"ל ובוכה מצער על כל אחד שנפל בקרב, על צער משפחתו וחבריו. עד שהגיע מצב שזה ממש הזיק לבריאותו, והתחילו להסתיר ממנו את המצב במלחמה ואת הידיעות על נפילת חיילים במלחמה...

* * *

סיפר הגר"ש שבדרון מעשה ששמע מהגר"י קמיניצקי ששמע מבעל המעשה הרב רוזין בעל ה'נזר הקודש' שהיה מרא דאתרא בעיר חוידאן: כשמרן החזו"א זצ"ל היה אברך בשנות העשרים הוא היה גר בעיירה זו ואף אחד לא ידע מגדלותו. הוא היה מגיע מדי פעם לדבר בלימוד עם המרא דאתרא הרב רוזין. הרב גילה כי לפניו תלמיד חכם גאון מופלא, הוא התיידד אתו וקבע עמו חברותא, כשכולם מתפלאים מה לרב העיירה הגדול עם איזה אברך צעיר שכל הזמן מגיע לביתו.

פעם אחת כשנכנס החזו"א לביתו של הרב רוזין אמר לו החזו"א: "יענקל 'דער בלעכער' [יענקל הנפח] חולה ואינו חש טוב, ואני מבקש מהרב שנלך יחד ונקיים בו מצות ביקור חולים".

התפלא הרב רוזין מהיכן אברך שתקן זה יודע מה קורה בבתי התושבים, ומיד אמר שלא מקובל שהרב הולך לבקר בבית התושבים מפני כבוד הרבנות, אלא לכלה לפני חופתה ולעוד דברים שכתובים בהלכה.

דחה החזו"א את דבריו והתחיל להסביר את נחיצות הביקור, באומרו שה'שלום בית' בבית יענקל דער בלעכער ממש לא טוב, והעסק שם מתדרדר מיום ליום, "אם נלך שנינו, כתוצאה מביקורו של הרב ייצא רעש גדול על הכבוד הגדול שרוחשים לו, ואשתו בוודאי תראה זאת וזה ישפיע עליה שתעריך יותר את בעלה".

וכך היה, הלכו הרב רוזין והחזו"א לבקר את יענקל דער בלעכער, וההתרגשות שלו ושל אשתו הייתה גדולה מאוד; וכפי שצפה החזו"א, למחרת רעשה כל העיר על הביקור הנדיר הזה, ומאז שבו השלום והשלווה לשרור בביתם.

לבו הרחום של החזו"א היה מיצר ודואג בצרת השני, גם על מה שלא היה מוטל עליו כלל.

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא-הרב בנימין בירנצוויג]

**וַיִּהְיֶה כֹּכְבוֹ כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר בֵּינָאָר לְדָם
וְהָיָה אֲשֶׁר בֵּינָאָר בִּיְתֵהּ... (ו, כ-כא)**

סדר ההשגחה האלוקית שראינו במכות מצרים הוא שבאו מדה כנגד מדה על המצריים כפי מה שעשו לישראל... (אברבנאל פ"ז)

אם נפקח עיניים, הרבה פעמים נמצא גם בחיי היום יום הנהגה של 'מידה כנגד מידה'.

* * *

מספר ה'נהג' של בעל המעשה: "אני גר באשדוד. יש לי רכב, ומפעם לפעם אני מסיע אנשים בתשלום. יום אחד אברך אחד מזמין אצלי נסיעה להר המנוחות בירושלים יחד

עם אשתו. הנסיעה החלה ואני הרגשתי שהאווירה כבדה משהו... ובאמת תוך כדי הנסיעה שפך האברך את לבו: "הבן שלי מאושפז ב'מעייני הישועה' במצב נפשי חמור. זה דבר שאינני מאחל לאיש. הייסורים שלו, הייסורים שלנו. עינינו רואות וכלות, ואין בידינו להועיל מאומה.

בתוך הניסיון המר והנמהר הזה, עשינו חשבון נפש. אשתי אמרה שאולי עלינו לבקש ממישהו מחילה, ואכן נזכרנו. לפני כמה שנים יצאנו מהבית, ואת הילדים הקטנים השארנו עם נערה צעירה ששימשה כבייביסיטר. כשחזרנו, גילינו שנעלם לנו סכום כסף גדול מאד. חיפשנו בכל הבית ולא מצאנו, והחשד נפל על הבייביסיטר. אשתי שאלה את הנערה על כך, וזו הכחישה את העניין מכל וכל.

המשכנו לחפש, וכיוון שלא מצאנו, חזרנו אל המשפחה של הנערה, ודרשנו את הכסף. האם כעסה: 'מה אתם רוצים ממנה? הבת שלנו יראת שמים והיא לא תיגע במה שאינו שייך לה', אבל אנחנו טענו שההורים מחפים עליה במקום לחנך אותה, ועוד כמה חילופי דברים בסגנון...

אשתי אמרה, שעלינו לבקש מחילה מהנערה שפגענו בה. איתרנו את הנערה שגרה היום בחו"ל, ואשתי שוחחה עמה בטלפון. הנערה לשעבר אמרה, שאכן היא לא לקחה כלום, אך אין לה בעיה למחול. 'אני מבינה שהייתם לחוצים מאד, ולכן פעלתם כך. אני מוחלת בלב שלם, אבל תדעו שכבר אז לקחתי את העניין יותר בקלילות. מי שנפגעה באמת זאת אמי עליה השלום. היא לא יכלה לשאת את זה שחושדים בבת שלה, וממנה אתם צריכים לבקש מחילה'. אשתי ביררה אצלה על מקום מנוחתה של האם, ואנחנו בדרך לשם".

ממשיך הנהג: "אני כהן, ולכן לא נכנסתי למתחם. הנוסע שלי עלה להר, מצא את החלקה בהר תמיר, ובמרחק כמה קברים מצא תשעה יהודים בדיוק, ואלו הסכימו להצטרף למניין. הנוסע ואשתו חלצו נעליים, ובלב נשבר ביקשו מחילה מאמה של הנערה.

וראו זה פלא... בדרך חזור, האברך שלצידי מקבל טלפון מ'מעייני הישועה', וזאת אחרי תקופה קשה שלא ראו שום התקדמות. "הבן שלך יכול להשתחרר", הם אומרים לו, "ערכנו עכשיו בדיקות, והמצב שלו תקין. אנחנו ממליצים לתת לו תרופה מסוימת בעוצמה פחותה, למשך תקופה, ויש סיכוי גדול שלאחר ביקורת חוזרת יוכלו להוריד גם את התרופה הזאת...". אני רק הנהג, וזה הסיפור שהייתי עד לו. את המסקנות תסיקו בעצמכם.

[מתוך 'השגחה פרטית']

במעשה זה אנו רואים הנהגה של 'מידה כנגד מידה'. הם גרמו לאותה אמה ייסורי נפש בדבר שקשור לבתה, ו'מידה כנגד מידה' גם הם עברו ייסורי נפש מחמת הבן שלהם, ר"ל, וכשתקנו זאת גם ייסוריהם פסקו.

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל - רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
דעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

לעיני
אמור
רבי
יששכר
בן הרב
מנחם
הצרפתי
הציל

שבת קודש ג שבט תשפד: הדלקת נרות: ירושלים: 4:19 תל-אביב: 4:33 חיפה: 4:23 מוצאי שבת: ירושלים: 5:35 תל-אביב: 5:36 חיפה: 5:34 ר"ת: 6:12

פרשת וארא

עננה

גם אחרי שעלה אדם לגדולה, ישאר בענוותנותו!

נלמד מהפסוק: "הם המדברים אל פרעה... הוא משה ואהרן" (פרק ו-כז)

ופירש רש"י (עפ"י מגילה יא.): הם בשליחותם ובצדיקותם מתחילה ועד סוף". בזאת מלמדים אותנו חז"ל כי אף שעלו משה ואהרן לגדולה בשליחותו של מקום, נשארו הם בצדקתם ובענוותנותם כבתחילה.

ישנו כלל גדול לנצחון במלחמה, והוא תנאי בסיסי והכרחי: ככל שיותר ישפיל עצמו מגאוותו ויבטל את הרגשת ה"כוחי ועוצם ידי" כך ה' יהיה עמו! וככל שישים מבטחו רק בהש"ת ולא בעצמו ובעוצם ידו, כן יגבר על אויביו וכן יצליח במעשי ידיו!

את זאת אומר הכהן אל העם בצאתם למלחמה: "אתם קרבים היום למלחמה על אויבכם אל ירך לבבכם, אל תראו..." מדוע לא לפחד, הרי הוא אויב רע ואכזרי?! ממשיך הפסוק "כי ה' אלוקיכם ההולך עמכם..." כלומר: הפחד קיים רק כשהולכים עם ה"כוחי ועוצם ידי" אבל כשמציבים לפניכם את הש"ת מתוך ידיעה והכרה ש"הוא הנלחם לכם", אזי אין פחד ואין יראה מהאויב, מכל אויב שהוא...

וכך גם מפורש בפסוק (דברים כ-א): "כי תצא למלחמה על אויבך וראית סוס ורכב עם רב ממך, לא תירא מהם" ומדוע? "כי ה' אלוקיך עמך" - גם אם האויבים רבים הם. לאור זאת נבין את הפסוק (שם כ-ח) "ויספו השוטרים לדבר אל העם: מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו"..." ממה הוא ירא? אומרים חז"ל, שירא מ"עבירות שבידו". וצריך להבין: וכי יש מי שאין עבירות בידו, והרי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא? זאת ועוד: הרי יכול להרהר תשובה בדעתו ועוונתו יכופר?!

אכן, לאור האמור מובן: הוא ירא מעוונות ש"בידו" היינו מעוון הגאווה המתבטא ב"כוחי ועוצם ידי", ועל זה באמת אין שום עצה, אלא פשוט לעבוד בצורה יסודית על מדת הענוה. לבטל עצמו ולשים כל מבטחו בהש"ת ורק אז יסור ממנו הפחד, כאמור. על הפסוק "ועניים מרודים תביא בית" דורשים חז"ל (ויקרא לא-ג) "אלו ת"ח הנכנסים לבתי עם הארץ ומרוים אותם מדברי תורה". דוקא הם הת"ת נקראים "עניים מרודים" משום שאין להם משלהם כלום, ואין להם שום סרך של התנשאות.

על זה מעיר הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל (בעלי שור): מדוע לא ביארו חז"ל את הפסוק כפשוטו, "עניים מרודים" - אלו עמי הארץ. "תביא בית" - ביתו של תלמיד חכם?

אלא שהעניים האמיתיים - אומר הרב וולבה - הם רק ת"ח היודעים להכנע לפני בוראם ולהתבטל לרצונו לגמרי. אמת שלכל אדם נדרש להכנע לפניו יתברך, אפילו לפרעה נאמר: "עד מתי מאנת ליענות מפני" - "להיות עני ושפל לפני". אך היודעים "ליענות מפניו" הם הם התלמידי חכמים. כך ראינו תמיד בכל גדולי עולם שזכינו להכיר.

כאחד מן השורה...

הגאון רבי אליהו מישקובסקי זצ"ל (ראש ישיבת כפר חסידים) נהג בפשטות. לא לבש איצטלא דרבנן ונהג עצמו במידת ההשתוות עם קטן וגדול.

סיפר תלמיד: "כשהגעתי לישיבתו להבחן אצלו כדי להתקבל לישיבה, עליתי על האוטובוס שמגיע לישיבה וישבתי לצידו של יהודי חרדי שהתענין לאן פני מועדות. סיפרתי לו. הוא אמר לי: "בטח הכנת דבר תורה, אנא תאמר לי". הבנתי שהוא יהודי יודע ספר ואמרתיו לו כמה חידושי תורה שהכנתי.

כשירדנו מהאוטובוס ליד הישיבה נתן לי את ידו ואמר "התקבלת". ברגע הראשון לא הבנתי כוונתו, אך בהמשך תפסתי שדיברתי עם ראש הישיבה רבי אליהו...

הלמות עמלים

סלידה מהמולת הכבוד...

כשהיה רבינו הגרא"מ שך זצ"ל מסדר קידושין או סנדק. ביקש שלא יכריזו שמו באומרו: "אני יודע מתי עלי לגשת אגש בעצמי ואין צורך להכריז את שמי". הוא לא רצה שיכריזו תארים "מרו", הגאון הגדול וכדומה.

בחתונת אחד מנכדיו, הקימו במה גבוהה לכבודו. כשהגיע והבחין בבמה נתכרכמו פניו ושאל בטרוניה גדולה: "מה עשיתם כאן?" נפשו כל כך סלדה מהדבר, עד שהחליט על אתר לחזור לביתו... הוא לא היה מסוגל לסבול את המולת הכבוד שרחשה סביבו

במחיצתם

ר' מרדכי יהודה בן ר' יעקב קאפל צבי מנדל ז"ל

שיום היאהרצייט חל ביום ה' שבט ומנוחתו כבוד בחר הזתים ירושלים עיה"ק תובב"א, ת. נ. צ. ב. ה. משפחת אפטרגוט - אנטוורפן, בלגיה משפחת כהן - בני ברק, ישראל משפחת מנדל - וינה, אוסטריה

בשורה משמחת: מבצע הסיפורים מוארך, לפרטים: עמוד 4

לנהוג בסבלנות ובנחת עם בני ביתו ותלמידיו, ולא בכעס והקפדה!

נלמד מהפסוק: "וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויצום את בני ישראל" (פרק ו-יג)

וכתב רש"י: "ציווה עליהם להנהיגם בנחת ולסבול אותם". וביתר פירוט מובא במדרש: אמר להם הקב"ה, בני סרבנים הם, רגזנים הם, טרחנים הם, על מנת כן תהיו מקבלים עליכם, שיהיו מקללים אתכם שיהיו מסקלים אתכם באבנים" (מד"ר שמות ז-ב).

מובא ברמב"ם (פ"א מדעות ה"ד) שמעט ממדת הכעס נצרך לו לאדם כמו שכתב: "לא יהא בעל חמה נוה לכעוס ולא כמת שאינו מרגיש, אלא בינוני. לא יכעס אלא על דבר גדול שראוי לכעוס עליו, כדי שלא יעשה כיוצא בו פעם אחרת" עכ"ל. [ומה ה"דבר הגדול שראוי לכעוס עליו? כנראה לכל אדם יש את ה"דבר הגדול" שלו, מה שמאד חשוב לו לפי מדרגתו, וזהו שאמרו "אדם ניכר בכעסו". אמור לי על מה כעסת ואדע מה דרגתך האמיתית ברוחניות או בגשמיות].

כדי להתמודד בהצלחה עם מעט הכעס שמותר לו ולשלוט בו, נדרשת לו לאדם מדת "ארך אפים" וכח הסבלנות, שכן רק איתם יוכל לשלוט במדת הכעס ולכוונו לאפיק הרצוי. גם כאשר נתקל אדם במכעיסיו, עליו לשלוט בכעסו ולבחון כל מקרה לגופו, עד כמה להזעיק פניו.

וכפי שכתב **המאירי** על גמרא (תענית ד.) "תלמיד חכם, אעפ"י שתורתו מכעיסתו בשעה שרואה מעשי בני אדם מכוערים, ראוי לו למעט בכעסו כמה שאפשר לו, וללמדם בנחת, כדי שיערבו דבריו על שומעיהם ויקבלו דבריו, וכדי שלא לגרום בעצמו שום נזק, שנאמר (קהלת יא-י) "והסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך".

ובגמרא (תענית ד) אמרו חז"ל: "כל תלמיד חכם שאינו קשה כברזל אינו תלמיד חכם" וכו' "ואפילו הכי מיבעי ליה לאיניש למילף נפשיה בניחותא שנאמר "והסר כעס מלבך". הרי שזה מה שמצוי בתלמיד חכם, גם "אורייתא קא מרתחא ליה" וגם "נוקם ונוטר" [בשביל כבוד התורה], וגם "קשה כברזל", ועם כל זאת עליו לשלוט על כעסו, וללמוד בניחותא.

אמר על כך **כ"ק האדמו"ר מגור בעל ה"אמרי אמת"** בדרך צחות: "אפילו הכי" - אפילו שכך הוא דרך התלמידי חכמים [לרתוח בתורתם ולהיות קשים] - "מיבעי ליה לאיניש למילף נפשיה בניחותא" - צריך אדם ללמוד עצמו לא לכעוס, אף אם בעקבות זה לא יקרא תלמיד חכם...

על האדם להדבק במדותיו של הקב"ה, וגם כשיש לו סיבה מוצדקת לכעוס, יבליג וימתין עם כעסו. וכפי שמוצאים שהקב"ה כובש כעסו ואינו מעניש מיד. (כנאמר ב"ג מדות). אחת הדוגמאות לכך הביא **האלישיך הק'** מפרשת דיבור אהרן ומרים במשה (במדבר יב), שרואים שהקב"ה לא כעס עליהם מיד, אלא בתחילה הודיע להם חטאתם ורק לאחר מכן נאמר "והענן סר מעל האוהל והנה מרים מצורעת כשלג" וגו' ואף שהקב"ה יודע על חטא האדם מיד, בכ"ז קודם העונש בא עמם בדברים על חטאם. (וכך מצינו גם אצל אדם הראשון).

לא כך מדתו של האדם, שהרי אם ראובן הכעיס את שמעון בדבר רע שעשה לו, מיד כששומע שמעון הרי כועס עליו, אעפ"י שאח"כ שוכך כעסו והוא מתחרט על זה שכעס עליו. ולפעמים מתברר שכעס על חברו על לא עוול בכפו. אין לו את הכח לכבוש כעסו ולהתאזר בסבלנות עד ארגיעה. ואילו הקב"ה שיועד ברור מה בלבו של כל אחד ואחד, כובש כעסו.

"ארך אפים ורב חסד"...

יהודי פשוט שירד מנכסיו, היה נוהג ללמוד בבית מדרשו של הגאון **רבי אברהם אבלי** זצ"ל בוילנא, ומדי פעם ניגש אל רבי אברהם ושאל אותו שאלות, כדי שהכל יראו כי ידיו רב לו בפילפול עם גאון ישראל. רבי אברהם השיב לו בסבלנות, בהארת פנים ובכבוד רב כאילו למדן אמיתי לפניו.

ביום מן הימים לאחר שהשיב רבי אברהם על שאלתו, התחצף הלה וברוב עזותו פלט: "גם הרב אינו מבין את הפשט בסוגיא". והוסיף דברים בגנותו של הרב. הלומדים כולם נזדעזעו לשמע הדברים וביקשו לזרוק את המחוצף מבית המדרש.

אך רבי אברהם הרגיע אותם ואמר: "הרי יהודי זה היה פעם עשיר גדול והקב"ה הורידו מנכסיו, והוא שבור ורצוף וכמעט אין לחם בביתו, וכל מה שנשאר לו היא ההנאה שחושב שידיו רב לו לפלפל עם הרב. אם תקחו ממנו ח"ו את ההנאה הזו תהרסו את חייו לגמרי".... **עפ"י גדוה"ד**

חינוך למדת הסבלנות...

כשהגיע הגה"צ **רבי שלמה ברעוודא** זצ"ל לירושלים, שכר חדר אצל בעה"ב וכעבור תקופה השכיר הלה את אותו חדר, לבחור נוסף בלי ידיעתו. אותו בחור עבר דברים קשים בחייו ורבי שלמה סבל ממנו רבות. כשלא יכל לסבול עוד, הלך להתייעץ עם המשגיח הגה"צ **רבי יחזקאל לווינשטיין** זצ"ל ופירט בפניו את כל תלאותיו ושאל: "האם אני מוכרח לסבול דברים אלו?"

תגובתו של המשגיח היתה: "האם גמרת את כל רשימת התלאות?" וכשהשיב בחיוב, המשיך המשגיח: "הרי אתה אמריקאי האם סבלת יום אחד בחייד? לא! האם אתה יודע מה זה לסבול, מה זה סבלנות, מה זה להיות יחד עם אדם אחר ולסבול בשקט? לא, אתה לא יודע!" רבי שלמה שתק בהבנה. ואז המשיך המשגיח ואמר:

"מתי אתה חושב ללמוד איך לסבול, ולשתוק ולחיות עם זה? הקב"ה עושה לך טובה גדולה ונותן לך 'קורס' איך לסבול, ולכן לא כדאי שתעזוב את החדר הזה!"

לאחר שבועיים, חזר רבי שלמה עם רשימה כפולה של תלאות. לפני שהתחיל לקרוא את הרשימה, אמר לו המשגיח: "אם אתה רוצה בדווקא, אני מוכן לשמוע את כל מה שכתבת, אבל תדע לך דבר אחד, כל דבר שהוא מוסיף לעשות לך, מחזק יותר את דעתך, שאין דבר יותר טוב מלהשאר בחדר הזה! זה קורס שנתנו לך מן השמים! תאמר תודה להשי"ת שנותן לך חבלי לידה אלו, כדי להתרגל לחיי בן ישיבה".

דרכי שלמה

"טוב מושל ברוחו"...

פעם ביקש מקורב של הצדיק **רבי יצחק כדורי** זצ"ל ממנו שיכתוב קמיע בשביל חבר שהיה זקוק לישועה. רבי יצחק השקיע בזה כמה שעות של כוונות ויחודים, כדרכו בקודש. אשתו הרבנית שלא ידעה מעשהו, קראה לו לבוא לאכול, אך רבי יצחק מרוב שקיעותו לא שמע ולא הגיב.

ניגשה הרבנית ונתנה מכה על השולחן ושאלה: "יצחק, למה אתה לא בא? הכנתי לך אוכל, האוכל מתקרר!" מעוצמת המכה בשולחן, נשפך כל בקבוק הדיו על הקמע ועמל של מספר שעות ירד לטמיון. המקורב חש מבוכה גדולה... אך הרב כדורי לא איבד שלוותו, ובמקום כעס, החל לחייך ואמר בנעימות: "היא יודעת מה שהיא עושה!"

זקן המקובלים - הרב כדורי

"שכר הגבאים - מה שזורקים עליהם אבנים"...

יהודי בר אוריין והתייצב לפני הגאון **רבי חיים קניבסקי** זצ"ל ותינה צרותיו: הוא פתח בית הכנסת ויש לו הרבה צרות מצד המתפללים. הם רודפים אותו ולא נותנים לו מנוחה. הוא אינו מסוגל להמשיך במצב כזה, אך אם יסגור את בית הכנסת לא יהיה מי שיפתח בית הכנסת אחר. מה עליו לעשות?

הרגיע אותו רבי חיים במתק שפתיו ואמר לו: "דע לך, כתוב במדרש, עיקר השכר של הגבאים הוא מה שמבזים אותם וזורקים עליהם אבנים! כדאי לך, תמשיך הלאה ויהיה בהצלחה".

מנחת תודה

להרגיש ולהשתתף בצערו של הציבור, ולשאת בעול עמו!

נלמד מהפסוק: "אלה ראשי בית אבותם בני ראובן... ובני שמעון... ואלה שמות בני לוי..." (פרק ו-יד, טו)

והקשה הש"ה הק: מה פשר תיבות "שמות" שהזכיר הכתוב אצל בני לוי ולא כתב כד אצל ראובן ושמעון? ותיירץ: כי בני שבט לוי לא היו בגלות, ולוי ידע דבר זה ורצה להשתתף בצרת הציבור. מה עשה? קרא שמות לבניו על שם הגלות, דהיינו שם גרשון על שם כי גרים הם בארץ לא להם, ושם קהת על שם שיניהם קהות, ושם מררי על שם וימררו את חייהם. זהו שאומר "ואלה שמות בני לוי". ומכאן כותב הש"ה - ילמד האדם להשתתף בצער הציבור אעפ"י שאין הצרה מגעת לו. וכן הודיע השי"ת למשה רבינו ע"ה, אהיה אשר אהיה, אהיה עמהם בגלות זו, אהיה עמהם בגלות אחרת. עכ"ד.

ההשתתפות בצער הציבור המוטלת על כל אדם היא מצד חובת ההתנדבות במדותיו של הקב"ה "להלכת בדרכיו"... מה הוא... אף אתה! והרי כד מצינו שהקב"ה, כביכול, נושא בעול עם צרת כלל ישראל, ככתוב: "עמו אנכי בצרה" ו"בכל צרתם לו צר".

גם ביציאת מצרים, כאשר שאל משה רבינו איזה שם יאמר לעם ישראל, השיב לו הקב"ה: "אהיה אשר אהיה" (ג-יד) והביא רש"י (מברכות ט): "אהיה עמם בצרה זאת, אשר אהיה עמם בשעבוד מלכויות". נמצא שמדה זו, נשיאה בעול בצרותם של ישראל שהשם שלה "אהיה" היא היסוד במדותיו של הקב"ה.

ומזה לומדים אנו כי יש לחוש ממש בצער הציבור. ועצם תחושה זו היא "הנשיאה בעול", אף במקום שאי אפשר להועיל בפועל. אך מצד הצער שיש לכל יחיד ויחיד, וכלל הציבור, יש בו כדי לעורר יותר רחמי שמים.

הגרא"א דסלר זצ"ל שיער מכתב לתלמידו בזמן מלחמת העולם (שנת ת"ש), והוא אקטואלי לזמננו, ובו כתב בין היתר את הדברים הבאים:

"ודעו חביבים, כי לא רק למען הציל אחרים בפיקוח נפש, אנו צריכים להמנע ממותרות לעת כזאת, אלא אפילו לא יכולנו לעשות... גם כן הלא צריך להיות נושא בעול עם חברו ולהשתתף בצערם של אחינו בני ישראל הסובלים בפולין כל כך צרות ורעות. והאיש המרגיש, איך יוכל להתענג בתענוגים בעת אשר אחיו סובלים יסורים קשים ומרים, לכאורה אדם כזה שלא ירגיש הדבר הזה הנהו אחת מהשתים, או שלא ירגיש כי הסובל הוא אחיו, והוא ח"ו בעיניו כבהמה, או שהוא איש רע אשר אפילו בצרת אחיו לא יחפוץ להרגיש..."

מובא במדרש (ילק"ש ראה): "כל המונע רחמים מחברו, הוקש לעובד עבודה זרה ופורק מעליו עול מלכות שמים". ותמה הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל (בספר דרכי החיים): מה הדמיון בין מי שמונע רחמים מחברו, לזה הפורק מעליו עול מלכות שמים ועובד עבודה זרה?!

מבאר ומתרץ רבי מיכל יהודה: הרי מדתו של הקב"ה להיות "עמו אנוכי בצרה" (ותהלים צא-טו) ועד כדי כך, המדה ממש כמו שאדם מרגיש צרת עצמו, וכבר אמרה לנו התורה להיות דבוקים במדותיו של הקב"ה מה הוא רחום אף אתה רחום. עוד אמרו חז"ל (שבת קלג): זה אלי ואנוהו - לשון ואנוהו - "אני והוא". אעשה עצמי כמותו להדבק בדרכיו, ואין זה רק כמעשה גרידא אלא גם בהרגשה פנימית שבלב.

מעתה מובן מדוע המונע רחמים מחברו הוקש לעובד ע"ז ופורק מעליו עול מלכות שמים. כי ה"עול מלכות שמים" מחייב להדבק במדותיו יתברך ולהיות דומה לו!

"דקות ארוכות של בכי"...

סיפר תלמיד ישיבת חברון: אחד ה"וועדים" שמסר המשגיח הגה"צ רבי הירש פאלי זצ"ל, נחרט עמוק בלבי עד היום הזה. וכך היה מעשה:

"נכנסנו ל"בית הועד", והנה במקום לדבר, יושב לו המשגיח ומיילל בבכי. הדבר היה לתימה בעינינו, כאשר עוד בטרם החל לדבר כבר ישב ובכה ללא הפוגות. הבטנו איש בפני רעהו, מי יודע מה קרה..."

"לאחר דקות ארוכות של בכי, הוציא המשגיח מכיסו דף בו צילום עיתון, ובעינים זולגות דמעות הקריא מתוכו דיווח על תאונת דרכים בה נהרגו כמה בני אדם, ודיווח נוסף על חיילים שנהרגו בתקרית מסויימת. משסיים לצטט את הדיווחים על אותם מאורעות קשות, פתח וקרא מתהומות לבו:

"המצב שלנו הוא נורא ואיום! איבדנו את כל ההרגשים! ותוך כדי דיבור, פירט ואמר: אני זוכר שברוסיה, היה פעם פוגרום בו נהרגו כמה יהודים, וכל יהדות רוסיה היתה שרויה בזעזוע נוראי. נהרגו יהודים! ואילו היום אנו שומעים כל יום על יהודים שנהרגים, אם בתאונות דרכים, אם זה חיילים, ולא איכפת לנו כלל! עד היכן הלב שלנו אטום"!

"כאן פרץ שוב בבכי, מבלי יכולת להמשיך בדבריו. אחר דקות אחדות, החל שוב לחזור על הדברים, כשנחלי דמע שוטפים את פניו ללא הרף..."

זה היה כל ה"וועד" - מסיים התלמיד - אבל היה זה "וועד" שרישומו נקבע בלבבות. היה זה מחזה נורא שלא ישכח לעולם..."

ר' הירש

בוכה עם שבורי הלב...

בשנת תש"ח שנתיים אחרי שהגאון מטשיבין - רבי דוב בעריש ווינדנפלד זצ"ל הגיע ארצה, פרצה מלחמת תש"ח, וירושלים הותקפה בפגזי אויב שהפילו חללים רבים.

רבי דוב השתתף אז בצרת הכלל, וכך כתב במכתב באותם ימים (דובב מישרים ח"ב סימן כג): לבנו נשבר לרגלי הקרבנות, נפשות יקרות, שנלכדו מפגעי האוייב."

חתנו שלח לו אז חבילות מזון, אך רבי דוב בעריש חילק את הרוב למשפחות עניות. וראוהו יושב עם שבורי הלב שבאו אליו, מקשיב למצוקותיהם ואף בוכה עמם...

שר התורה

להתעטף בצרותיו של הזולת...

כ"ק האדמו"ר מסלונים - רבי שלום נח ברזובסקי זצ"ל היה נושא במסירות את משא הציבור על כתפיו. הפעילות הציבורית שלו היתה כרוכה במאמץ רב, אבל הוא מעולם לא חס על כוחותיו.

לאחר תום קבלת קהל, מגיע היה הרבי לביתו נטול כוחות. אולם גם אז, בזמן שסעד ארוחת ערב, לא חדל הטלפון לצלצל. הרבנית שחסה על כוחותיו, מנתקת היתה לעתים את הטלפון בזמן הארוחה, אולם הרבי ביקש להחזיר את השקע למקומו.

פעם סיפר הרבי מסלונים על אודות בעל ה"צמח צדק" מליובאוויטש, שבסיום קבלת הקהל הזיע כולו, על אף שמזג האוויר בחוץ היה קר, תמה על כך שמשו והביע את פליאתו לפני הרבי. נענה בעל הצמח צדק ואמר לו כדברים הבאים:

כשמגיע אלי אדם, מתעטף אני בלבוש צרותיו של העומד מולי, ולכשמגיע האדם שלאחריו, איני יכול להשאיר לבוש בבגדי צרותיו של הקודם, לפיכך פושט אני את בגדי הצרות של הראשון, ולובש את בגד המועקה של השני. מאמץ כזה, של פשיטה ולבישה מחדש שוב ושוב, ודאי שאזיע". והוסיף האדמו"ר מסלונים: "ואין זה גדלות מיוחדת, זו האמת לאמיתה!"

מתוך מאמר לזכרו

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

קשה – אבל משתלם! / סיפור עשרים ואחד למבצע הסיפורים

וברכתי אותה מכל הלב.

בתוך פחות משנה ילדה המורה את בתה הבכורה, ומאז המשיכה ללדת עוד ועוד...

היא זכתה לדורות ישרים מבורכים – אני הרווחתי את אחותי היקרה!!!

* * *

חלפו שנים. הקמתי את ביתי ונולד לי **בני הבכור** שיחי'.

תקופה קצרה אחרי הלידה, הוא התחיל לסבול מעצירות קשה. בכל פעם מחדש ציידו אותי בהפניה למיון, שם בבית החולים היו עוזרים לו לפנות את הפסולת באמצעות טיפול (חוקן).

הבעיה נמשכה חודשים!

לאחר כמה שבבים שכאלו בבית החולים, נזכרתי בסיפור עם המורה הנ"ל ושאלתי את עצמי: ממי אוכל לבקש סליחה ובכך לעזור לבני להשתחרר מהעצירות הזאת? מה אפשר לעשות כדי למנוע את הנסיעה הנוספת לחדר-מיון?

נזכרתי במעבידה אצלה עבדתי בעבר. מעבידה שהציקה לי בכל הזדמנות. ביישה אותי ושללה ממני את זכויותי. עד כדי כך הגיעו הדברים שהרב שלנו יעץ לעזוב את מקום העבודה.

זה מה שעשיתי אבל כאשר הודעתי לה שאני עוזבת לא התאפקתי והוספתי: 'אני לא סולחת על כל מה שעשית לי!'

מיד כשנזכרתי בזה – הרמתי אליה טלפון. היא זכרה אותי ונשארה צינית ופוגעת כשהייתה. התעליתי מעל עצמי בכוחות על טבעיים, מה לא עושים בשביל הילדים? ובקשתי סליחה שעזבתי כך את העבודה, והודעתי שאני סולחת לה על מעשיה...

* * *

כעבור דקות ספורות התרחש הנס:

הבן היקר שלי מרוקן את עצמו לבד. לא נעים לכתוב אבל הוא שלש! חסל עצירות, בלי צרחות – ובלי דם!

אין לי מילה אחרת להגדיר את מה שקרה מלבד נס. ואולי נס גדול!

כי כאשר הקב"ה רואה שאנחנו מתגברים ומתעלים על עצמנו – הוא שמח להאיר לנו פנים, ולפנק אותנו מעל דרך הטבע.

זה קל? לא. זה קשה! אבל אם אתה מצליח להתעלות מעל עצמך (ולו באותן דקות גורליות שאתה מקדיש לבקשת המחילה...) אזי רק תרוויח מזה! רווח כפול ומכופל; גם ישועות מעל דרך הטבע, גם הרגשה פנימית של נקיות, הקלה ושחרור וגם הרווח הגדול השמור בעוה"ב למתגברים על עצמם וכובשים את יצרם לעשות נחת רוח לבוראם!

למרות השנים שחלפו מאז ההתרחשות שאתאר כאן, הרושם שלה עדיין טבוע בנפשי כאילו זה קרה אתמול.

אז כך. נכון, קשה לבקש סליחה, ובמיוחד שלא אתה אשם... (או שעל כל פנים אתה משוכנע לחלוטין שלא אתה אשם).

אבל זה משתלם – - -

* * *

20 שנה אחורה:

אני ואחותי הקטנה ממני היינו ברוגז במשך קרוב לשנתיים!

'לא יאמן כי יסופר', וגם 'לא נעים כי יסופר'... אבל זו הייתה המציאות: לא החלפנו ביננו שום מילה. אכלנו באותו מטבח, הלכנו לאותו בית-ספר, ישנו באותו חדר!! אבל פשוט לא דברנו. קשה לכתוב את זה אבל: הרגשנו אויבות אחת של השנייה – השם ישמור ויציל.

זה קרה באמצע החורף, ביום שלישי אחד של חודש טבת. באמצע שיעור קראה לי אחת המורות החוצה. אני יוצאת מהכיתה ומגלה מורה שמחכה לי מאחורי הדלת. היא ניגשה ישר לענין: "שמעתי שאת לא מדברת עם אחותך כבר הרבה זמן". אישרתי את דבריה, ושאלתי: למה זה אמור להיות קשור למורה?!

הרחיבה המורה בחשיבות ושבח האחדות – ובמיוחד במשפחה – ואז בקשה ממני בקשה שבאותו רגע נשמעה לי לא פחות מאשר הזויה:

'מאחר ואת הגדולה מבינכן, אני מבקשת ממך, ממש מתחננת שתבקשי ממנה סליחה!'

-אני? למה אני? שהיא תבקש!...

במקום להתייחס לשאלה שלי פירטה המורה: '**אני נשואה כבר כמה שנים ועדיין לא זכיתי לילדים. בבקשה! תבקשי סליחה ותברכי אותי!**'

חטפתי שוק. התכוונתי להתווכח מי אשם במריבת-האחיות, אבל לכזו תגובה לא ציפיתי. פשוט הייתי בהלם. הרגשתי שאני לא יכולה לסרב לבקשה הגדולה הזו... אמרתי לה 'תני לי כמה ימים ואעדכן אותך!'

* * *

שבת קודש.

שלושה ימים לאחר בקשת המורה מצאתי את עצמי עושה את הבלתי-יאמן: 'אני מבקשת סליחה' ניגשתי אל אחותי ואמרתי: 'אני מתנצלת על התנהגותי ומבקשת שמעתה ואילך נפתח דף-חדש!'

לשבחה ייאמר שהיא לא היססה לרגע. סלחה לי מיד, ו"הדף החדש" נפתח באותו רגע.

באותה שבת נחה עליי רוח טהרה, וסיימתי ספר תהלים שלם לזכותה של הצורה.

ביום ראשון סיפרתי למורה בהתרגשות גדולה "עשיתי את זה!"

זוכה השבוע: משפחת כהן נתיבות

הזוכה העשרים ואחד במבצע פרסים לעידוד וטיפוח מדות טובות. כל שעליכם לעשות: לכתוב סיפור מעניין ולא ייגדתי על מדות טובות שאירע אצלכם או אצל מכרכם, בתנאי שהסיפור עדיין לא פורסם בספר או בכתבי עת, ולשולחו לפי כתובת המכון: "מכון אהבת אמת" רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242410 או פקס: 077-7671812 או אימייל: haemesemes@gmail.com

סיפורים נוספים שיבחרו, יפורסמו במדור זה ויזכו את שולחיהם בסך 100 ש"ח(!)

הסיפורים שיתקבלו יטופלו רק בתנאים הבאים:

- 1) אורך הסיפור בין 200-500 מילים (בעברית), בכתב יד ברור וקריא. (עדיף מודפס במחשב).
- 2) על השולח לרשום שמו, כתובתו המדויקת ומס' טלפון.
- 3) למכון שמורה הזכות, לפרסם את כל הסיפורים שישלחו, והרי הם רכוש המכון, (מלבד בהוראה אחרת מהשולח) ורק 20 סיפורים יזכו לפרס.
- 4) למכון אהבת אמת שמורה הזכות, לערוך ולעבד את הסיפור לפי מדת הצורך.
- 5) למותר לציין כי על שולח הסיפור האחריות לבדוק שהסיפור לא פורסם בספר או בכתב עת ואין עליו "זכויות יוצרים".

עלון "איש לרעהו" פרשת זארא הוקדש לעילוי נשמת
ר' מימון בן זוהרה ז"ל
נלב"ע ביום ד' שבט תשע"ג, ת. נ. צ. ב. ה.

מאור יוסף

גליון שבועי לע"נ מו"א חזקיה יוסף חיים בן שרה ברכה
פרשת וצא גיליון 276

מאור יוסף

לע"נ מו"א
חזקיה יוסף חיים
בן שרה ברכה

ממתק לשולחן שיבת

הגדוץ רבי יעקב גלינסקי וצ"ל על השכר הגדול הצפון לצדיקים

עקב המלחמה. ואני, לא זו בלבד שמעניקים לי חופשה, עוד משלמים שכרה מראש? חייך: "איך לא תבין? להם, זקוק אני ואם אשלם שכרם עלולים הם לחפש מקום עבודה אחר, כך אני משאירם ברשותי ואשלם להם בסוף, יקבלו עד הפרוטה האחרונה. אבל ממך, הרי מבקש אני להיפטר, מאז שהגעת אתה גורם אך נזק - קח כמה שתצצה, העיקר שתלך..."

והבנתי מהו: "ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך", והבנתי מהו: "ומשלם לשונאיו אל פניו, להאבידו..." אמרתי: "ההופעה שלי תבייש אותם", הלכתי במכנסיים קצרים וקרועים לאחר מופלגת גרמניה במלחמת העולם, היינו במחנה פליטים בחלק הכבוש על ידי האמריקאים. היה זמן פנוי לרוב, והצמא ללמוד היה גדול. לא היו ספרים, מצאו עותק אחד של הש"ס והדפיסו בדפוס צילום מאה עותקים. לכבוד ההוצאה לאור ערכו מסיבה באולם בקארלסברג, ורב המחנה - הרב שנק - בקש שאבוא ואדבר כנציג הפליטים. אמרתי: "ההופעה שלי תבייש אותם", הלכתי במכנסיים קצרים וקרועים, והם היו בהדר מדיהם. "ומלבד זאת, אני יודע אנגלית". אמר לי: "אתה תדבר באידיש, עבור החיילים היהודים ולהם לא משנה איך אתה לבוש".

שאלתי "למה באולם בעיר, למה לא עורכים את המסיבה בחדר האוכל במחנה?" ואמר לי: "כי באולם זה, הודיע הצורך על ספרו "מיין קאמפף", המלחמה שלי, בו הכריז מלחמה על העם היהודי ועל תכנית השמדתו, והתרברב שלא יישאר לו זכר אלא במוזיאון, כשריד לעם שנכחד מן העולם".

כיון ששמעתי כך, הסכמתי לדבר, יש לי מה לומר! כיון ששמעתי כך, הסכמתי לדבר, יש לי מה לומר!

הזכרתי לנוכחים את דברי המדרש (בראשית רבה פד, ה): משל לנפח שראה שירת גמלים טעונים פשתן רב נכנסים לסמטה, ופחד: הסמטה צרה והפשתן יידחק וייכנס לחנותו וימלאנה! אמר לו פיקח אחד: "מה אתה פוחד, אם ייכנס הפשתן לחנותך - גץ אחד יוצא מהמפוח שלך ומכלה את כולו!"

כך, שראה יעקב אבינו כל אלופי עשו פחד. אמר: "מי יעמוד לי כנגד כולם!" ואמר לו הקדוש ברוך הוא: "והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש, ודלקו בהם ואכלום, ולא יהיה שריד לבית עשו, כי ה' דבר!" (עובדיה א, יח). הצורך הכריז מלחמה על עם ישראל, חשב למגורו, ומי לא חשש שזממו יעלה בידו. ומה הסוף? הוא מוגר וחוסל, ואנו מתנערים מהאפר - בזכות התורה שנמשלה לאש, "הלא כה דברי כאש נאום ה'!" (ירמיה כג, כט) וזו החגיגה שלנו כיום, בהדפסת הש"ס!

רבתינו אמרו, שבשעתו ליווה פרעה את אברהם אבינו ארבע אמות בשלחו אותו ממצרים, וקבל בשכרו שעבוד ישראל לארבע מאות שנה.

ללמדנו שני דברים: ראשית, מה עצום ורב שכרה של מצוה, ואיך מדקדקים לשלם שכר על כל חלק בה! ושנית, ששכר מצוות הרשעים משולם בעולם הזה, ואילו שכרנו צפון לנו לעולם הבא, כאומרם: "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא" (קידושין לט ע"ב) - מה עצום ורב השכר המעוטר!

ובענין זה סיפור, ובדידי הווה עובדא - בפרוץ מלחמת העולם נמלטה הישיבה לליטא, אך לא ארכו הימים והרוסים כבשו את המדינה ואסרו על לימוד התורה. מובן שהישיבה ירדה למחתרת, ונערך אחרינו מצוד. לא זזתי בלי התפילין, כי ידעתי שבכל רגע עלולים לאוסרני ולהגלותנו. ובכלל, הבטלה היתה עוון פלילי ברוסיה, אדם שלא עובד נחשב פושע. ואכן, יום אחד הוטל עוצר ברחוב, והשוטרים חקרו את העוברים ושבים. הגיעו אלי. מי אני, פליט מפולניה. והיכן אני עובד, טרם מצאתי עבודה. אין כזה דבר. בוא עימנו, ונסדר לך עבודה. כלום הייתה לי ברירה, הביאוני למפעל לגרביים, בו יצרו גרבים מצמר עבות עבור החורף הרוסי הנורא, מסרוני לידיו של המנהל, והורו שיפקח עלי, אם לא אתייצב לעבודה, שיודיע למשטרה. פרטי היו בידיהם, נפלתי בפח. עבדתי קשה, עמלתי בפרך, והספקתי לשבור עשרים ואחת מחטים. המנהל הובילני למכונת תפירה. היה עלי לסובב את הגלגל ולהשיגח שהתפר יצא ישר. אם לאו, הרי זה "סאבוטז", חבלה בייצור, שעונשה חמור. נו, התחלתי לסובב במרץ, והמחט נשברה, המכונה שבתה.

החליפו מחט, והמנהל אמר: "שמע נא, בחור, המחטים יקרות, אין צורך לסובב כה חזק, סובב בנחת", ואז לא יישרו מחטים. כך? אם כן, מפה תבוא ישועתי. סובבתי בכל הכוח, ועד לסיום המשמרת הספקתי לשבור תריסר מחטים...

למחרת הציע לי לעבוד בעבודה אחרת, קלה יותר. למיין גרביים, לקפלן, סירבתי. אמרתי: "לפה הביאוני השוטרים, וזו עבודתי!" עבדתי קשה, עמלתי בפרך, והספקתי לשבור עשרים ואחת מחטים.

בסיום העבודה קראני המנהל. "שב", אמר, "אני משחרר אותך מהעבודה".

"מדוע?" היתממתי. "אשלם לך לשבועיים מראש, ואצהיר שהגך עובד כאן, ובלבד שתסתלק!"

"טוב, אתה המנהל. אבל תרשה לי לשאול שאלה, במפעל עובדים מאה ושמונים פועלים, שוחחתי איתם, וסיפרו שמלגים את שכרם

השבוע העלון מוקדש

לרפאת הגאון רבי משה בן פהיסה, והגאון רבי שלום מאיר בן צירל, רבי בצלאל שמחה מומחם בן ציון בן חנה פעשא, ולרפאת כל חולי עמו, ליוגון הגון אורסל בת-זוה, ולחופה במהרה סימה בת זוהה. להצלחה ברו' ענת וילה בת כבינה-אולי, שמואל יצחק בן תהילה.

שישים כבולל

מבי מדרש - רב יוסף דוד בן שלום
עמ' 3

התורה הלא

אלמוני
סיפור לשבת עמ' 2

החזיון השביעי

עמ' 5

החזון שהפתיח

אתחיל - ר' יצחק זילברטין שליט"א
עמ' 6

סיפור לשיבת התורם הלא אלמוני

מכתבים

או פקסים שמגיעים אלי, זוכים למירב העיון שלי ולתשומת לב רבה.

היתרון שלהם הוא בזמינות ובניסוח שלהם, שבדרך כלל הוא איכותי ומוקפד, ואשר מגלה, כי למנסחם חשוב מאוד לתעד ולהנציח סיפור אישי, או סיפור ששמע על מנת לזכות את הכלל. המוטיבציה הזו בוערת מתחת למילים. שיחות טלפון אף הן צופנות בחובן סיפורים מעניינים ומרתקים, אך קורה שהן תופשות אותי לא מרוכז מספיק. ואכן, לעיתים הן נרשמות אך לא בדיוק המקסימלי ואינן פוגעות תמיד בריגוש ובטון שניסה להעביר הדובר שמעבר לקו.

נהה כי כן, בשבוע שעבר נחת על שולחן העבודה שלי, הקורס תחת ניירות פאקסים וספרים, מכתב ובו סיפור די מחריד לטעמי. מחריד במידה מסוימת, אך לא פחות מכך, גם מכניס. במחשבה ראשונה עלה בדעתי לכתוב בסיגנון עלילתי קלאסי, אך בסופו של דבר החלטתי לשמור על נאמנות למכתב המקורי, שיש בו את הקסם המיוחד והאותנטי. הנה הוא לפניכם. לכבוד הר' קובי לוי שליט"א

"כחובב מושבע של ספרים/סיפורים, חשבתי לכתוב לך סיפור ששמעתי מידידי שהוא גם בעל המעשה (לפני כשבוע בערך) והאמת שהסיפור הדהים אותי לזמן מה, והייתי מוכרח לספרו לכמה מחבירי, וכשנזכרתי בכך, ברצוני לספרו. מכיון שזה שסיפר לי מן הסתם אינו רוצה שאנקוב בשמו המלא לכן אקרא לו רק ר' חיים. בקיצור ר' חיים הוא יהודי בגיל 50 בערך, וכך הוא מספר לי.

"יש לי חבר שהוא טכנאי במקצועו ומרויח משכורת נאה מידי חודש. הוא אינו דתי, אבל בן אדם עם לב טוב שאוהב ורוצה רק לעזור. והנה יום אחד הוא מקבל טלפון ממשדד עורך דין בת"א שיגיש לשם בדחיפות. הוא די נבהל וחשב שזה קשור לעסקים, אולי מס הכנסה, לך תדע.. הוא די חשש אבל נסע לשם. והנה הוא מגיע, עורך הדין מגיש לו כוס מים קרים ומבקש ממנו לשבת, ההוא כבר כמעט התעלף מרוב פחד.

"מה אתם רוצים ממני, דבר כבר" פלט בלחץ "מה העניין?" "הקשב נא" אומר העורך דין, יש לך דוד זקן שאולי אתה אפילו לא יודע על קיומו, שכתב בצוואה שלו להוריש לך כל הונו, הנאמד בסכום של 150 מליון דולר! רוב הנכסים נמצאים בכל מיני בתי חרושת בדרום אמריקה. אתה צריך רק לחתום והענין מסודר. הכל שלך".

"הלה קיבל התרגשות אדירה כמו שצריכה לבוא אחרי ששומעים בשורה כזו, ובבת אחת פתאום הוא מתחיל לקבל כנראה כמה עשרות או אולי מאות אלפי דולר (!) בכל חודש לחשבון הבנק שלו. הוא התקשר מיד אלי ואמר לי, תקשיב חיים, כך וכך קבלתי ירושה ענקית, אבל אני לא מעונין לשנות כהוא זה ממהלך חיי. אני רוצה להמשיך לעבוד ולהתפרנס כמו עד היום ולהמשיך לגור באותו בית. אני לא מתכוון להשקיע בעסקים, אבל אני מעונין לתרום את הכסף למוסדות תורה. אני סומך עליך. הכן לי בבקשה, רשימה של 10 ישיבות ומוסדות תורה הזקוקים לתמיכה, ואני אעביר דרכך בכל חודש \$ 10.000 לכל מוסד".

"בקיצור, הוא הסכים לתרום בכל חודש מאה אלף דולר. לא פחות. הכנתי מיד רשימה בשמחה והתרגשות, והלכתי עם הרשימה לאחד מגדולי הדור שלנו, אשר עיין ברשימה קצת שינה הוסיף וגרע, והגיש לי את הרשימה. אני מצלצל אליו אל חברי הטכנאי שהתעשר, ומודיע לו שזה מסודר. וכך בכל חודש הוא מעביר מאה אלף דולר! אחד מראשי הישיבות שמקבלים לחץ אותי מאד, וביקש ממני לדעת מי זה התורם האלמוני הנדיב, בטענה שהוא רוצה מאד להודות לו באופן אישי. אמרתי לו תכתוב מכתב ואני כבר אעביר לו, "לא אני רוצה בעצמי להודות".

הוא מאד לחץ, ומסרתי לו בתמימות את השם של ידידי התורם. עברו שבועיים ימים, ואני מקבל טלפון מידידי, זרם של נאצות וגידופים פרץ מפיו, ובסוף הוא סיכם "לא רוצה שתדבר איתי לעולם!" וטרק את הטלפון.

"התפלאתי מה קרה פתאום, ועד מהרה התברר לי שאותו ראש ישיבה העביר את השם של הנדיב לעוד אדם, והוא לעוד אחד, בקיצור תוך שבועיים עשרות אנשים שמעו את השם והכתובת והתחילו לצלצל אליו ערב בוקר וצהרים בלי הפסקה. היו כאלו שדיברו בעזות וכו' וכו' בקיצור, הבן אדם הפך לשונא דת בצורה שאין לשער ועד היום הוא לא מדבר איתי. הסיפור הזה התרחש לפני שנתיים, כאשר במשך שמונה חודשים זרמו התרומות הנדיבות, עד שפסקו עקב הפירסום המדובר.

"וסיפר עוד ידידי ר' חיים שכתב מכתב לאותו ראשי ישיבה ויידע אותו מה פעל באותן מילים בודדות, ואם על כבודו הוא מוחל, אך למה זה מנע מעשרות אברכים ותלמידי ישיבות להמשיך לקבל תמיכה כסדר, וחבל.

"ר' קובי אני סומך עליך שבס"ד תדע לכתוב סיפור כזה (אם תכתוב) בצורה שונה שלא תפגע באף אדם, וכן תדע לקחת ממנו מוסר השכל. לדעתי המוסר כאן הוא זה אם אתה נהנה ממשהו, שמור זאת בשקט לעצמך ואל תפרסם, הברכה שרויה בדבר הסמוי מן העין, כמה שפחות לדבר, טוב יותר.

"אולי אפשר להוסיף גם עוד ענין שצריך לדעת לכותבו בעדינות ושיובן בצורה הנכונה, שהרי בסופו של דבר לתרום כסף ללומדי תורה זוהי זכות עצומה, שהרי כתוב בספר "חפץ חיים", שמי שתורם ללומדי תורה הרי שלעתיד לבא יזכה ללמוד ולדעת את התורה שלמדו בזכותו, וילמדוהו שם הכל, ואין לך זכות גדולה מזו. ואילו ידעו זאת אנשים באמת, היו מוכרים בניהם ומחזיקים לומדי תורה. ואם כן אותו יהודי זכה ששמונה חודשים ישבו תלמידי חכמים ולמדו לזכותו, אך זה שהופסקה התרומה זה גם ענין של חשבון נפש, למה פסקה ממנו זכות זו של החזקת תורה, שהרי להחזיק תורה גם כן צריך זכויות עצומות וד"ל.

"ואגב הטכנאי שהתעשר, ממשיך לתת עד היום תרומות כמו שכתבתי בהתחלה, שלב טוב יש לו, אך לא למקומות דתיים, חבל".

פרח לדרך

אין לחלוק על מסקנותיו של כותב המכתב, כי אין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין, ויפה וטוב היה עושה אותו ראש ישיבה, שהיה שומר על שתיקה מבורכת, אך דומני שישנה זויות נוספת לדבר.

אחד מגדולי הדורות היה סוחר עשיר שהחזיק תורה בהיקפים עצומים, עד שיום אחד איבד כל נכסיו, הוא פנה אל רבי חיים מוולוז'ין וטען בפניו "גלוי לפני וגם לפניך שעשיתי ופעלתי בממוני כפי ההלכה ולא נכשלתו בניסיון העושר", השיב ר' חיים, "אכן כך, עמדת בניסיון העושר.. בהצלחה מרובה, ולכן החליטו משמים להעמידך בניסיון העוני ועליך לבחור, האם ברצונך לחזור לעושר, או לזכות לשושלת של גדולי תורה ויראה שתתחיל ממך".

הלה בחר בשושלת של תלמידי חכמים, וזכה בכך. דומני כי אותו טכנאי בעל חסד אך רחוק מן הדת, מימן שמונה חודשי מוסדות תורה, באלמוניות, ועמד בכך בכבוד. והנסיון הבא שלו, קוראים לו: "פרסום". משמים רצו להעמידו בניסיון זה האם יחזיק תורה כששמו הולך לפניו. לדאבון הלב הוא נכשל.

אך בואו נשמור על אופטימיות יפה, ונאחל לו, שאחרי שמונה חודשים של אחזקת תורה וזכה משמים שיזרו עליו מים טהורים להחזיקה עם קורטוב של פירסום. ומי שחייב לחזור בתשובה בסיפור הזה, פשוט הדבר שכבר חזר.

קובי לוי-

מבי מדרשא

שו"ת השקפת-הרב יוסף דוד כהן שליט"א

שניונים בכול אבא קשה ואו?

עליו, הוא לא השלים עם השינוי הזה, הוא ועוד כמה ערבים כמוהו החליטו לא נשכח ולא נסלח, הם פתחו מחנה פליטים והתחילו לחיות שם בצורה ארעית מתוך נקודת הנחה שאנחנו לא מוכנים להתחיל חיים חדשים, אנחנו רוצים את זכות השיבה, ועד אז אנחנו נשגב פה במחנה פליטים על המזוודות, אבל לא אז בלבד איבריהם וחבריו בנו אנדרטה ענקית בדמות מפתח באורך של תשע מטרים ותלו אותה במרכז המחנה הפליטים, כדי להזכיר לעצמם כל הזמן שאנחנו לא משלימים עם השינוי. ובכן מה ההבדל בין המשפחה שעברו דירה מירושלים לביתם והתרגלו למצב, לאיבריהם? הרי שניהם עברנו שינוי, ולשניהם השינוי היה קשה. אז כמובן שההבדל הוא גדול, נקודת ההבדל היא שאותה משפחה שמחה בשינוי, השינוי שעשו היה מבורך, שמחים להשאיר את העבר מאחור, ולהתחיל עם הפנים קדימה. ברגע שאתה שמח בשינוי אז גם אם הוא קשה מחר מאד, העתיד הורוד המלא והגדוש משכיח את העבר. אבל אצל איבריהם היות והשינוי הגיע בכפייה, הוא לא שמח בשינוי הזה, ממילא הוא כל הזמן נשאר עם הפנים אחורה. וכשאדם כל הזמן עוסק בעבר במה שהיה ואינו, הוא אף פעם לא יכול להתרגל לשינוי, הוא אף פעם לא יכול להשלים ולהתרגל למה שהיה והשתנה, אדרבה בכזה מצב, החסר רק מעצים ומתגבר מיום ליום. מאכן לשאלה של אותו ראש כולל, האברכים קשה להם עם השינוי מה עושים? אז כך, אם האברכים יבינו כמה השינוי בכלל הוא דבר מבורך, יהיה קל להם להתחבר לשינוי, ויהיה קל להתרגל לשינוי, אבל אם האברכים לא מתחברים לשינוי והם מרגישים שהשינוי נכפה עליהם, אז מה הפלא שמאוד קשה להתרגל לשינוי. בטוח אני השנוי שכבודו ערך הוא לטובת האברכים רק צריך להסביר להם כמה זה לטובתם, וכך יהיה קל להם להתחבר לשינוי.

הפעם נתמקד בשאלה, שואל ראש כולל חשוב מתושבי ביתר, וזה תוכן דבריו, אני מוכן כראש כולל, יש לנו כולל כעשרים אברכים בני עליה, לכבוד זמן אלו החלטתי לערוך שינוי בכלל, בחומר הנלמד ובהתנהלות הכולל, מדובר באברכי כולל בני עליה, אך כיון שאין מזוודים אלא למזוודים, לכן החלטנו לעשות שינוי זה, מתחילת הזמן התחלנו עם השינוי בכלל, ומאז כבר עברו שבועיים ואני רואה שדעיי האברכים קשים להם עם השינוי הזה, האם יש איזה אפשרות לעזור לאברכים להתרגל לשינוי, איך מקצרים את תקפות ההסתגלות. בתודה מראש.

בכדי לענות תשובה על שאלה זו יש לספר שתי סיפורים א. מעשה היה לפני שלוש שנה במשפחה ברוכת ילדים שהיו גרים בשכירות בדירה קטנה בירושלים, דירת "סלח לי", כל תזונה בבית צריך לבקש סליחה, אחרי השתדלות גדולה עם הלוואות זכו המשפחה במחיר למשתכן בדירת חמשה חדרים בעיר ביתר עלית, לאחר חודשים ארוכים זכה בעל המשפחה לקבל את המפתחות לדירה כשהיא מכונה, שמחה גדולה, בני המשפחה ארוזו את כל מטלטליהם ועברו לדירה החדשה, בשעה טובה ומוצלחת. משפחה זו ערכו חנוכת הבית, בלונים, שמח, לאחר האירוע כולם הלכו, וכעת הגיע הזמן להתחיל לגור בבית החדש, ואז התחילו הקשיים, קשיי ההסתגלות. סוף סוף, דירה חדשה, אוור חדש, סביבה שונה, הכל שונה וחדש, וכל ההתחלות קשה, אבל למרות שהשינוי היה קשה, אבל הוא היה נסבל והוא גם עבר מאוד מהר, שכיום משפחה זו אינה מוכנה לעזוב את ביתר בשום אופן, פשוט טוב להם ונחמד להם. כעת נעבור לבן דוד שלנו איבריהם, לפני שבעים שנה איבריהם היה גר באזור שועפת היה לו שמה בית ושדות ועצי זית, הוא היה יושב שם עם החמולה, והכל היה טוב, והנה יום אחד הגיעו הכובשים הציונים וזרקו את איבריהם מהבית שלו והשדות שלו, והוא איכשהו הגיע לעזה, איבריהם עבר כעת שינוי דרמטי בחיים, הוא לא היה מסוגל לעכל את השינוי שנכפה

לרכישת ספרי ידי כהן ועוד ספרי המחבר 052-764-4642

החיוך הסיבועי

מאיר פנחסי

שני דתל"שים יושבים לשתות. האחד מתחיל לברך: "ברוך אתה ד'...". אומר לו השני: "היי, שכחת? אנחנו כבר לא דתל"שים!" מסמיק הראשון ומסיים: "למדני חוקיך....."

הרגע הזה שדלת המעלית נפתחה בפניך ועשרה אנשים צפופים עומדים מולך ולא מורידים ממך את העיניים עד שהדלת נסגרת.

שאלות ותשובות

הרב דוד טהרני שליט"א

המשך התשובה בעניין הכשרת הכבד

הצולה כבד ובעתה לאחר צלייתו כדן לבשלו או לטגנו או להניחו על פלאטת צלייה עם שמן כנהוג במסעדות, יקפיד לצלות רק כבד טרי שלא עברו עליו 72 שעות משעת שחיטתו, כיון שדינו כדן בשר שאם עברו עליו ג' ימים וצלו אותו, אסור לבשלו לאחר הצליה כיון שאין חושש שלא כל הדם יצא בזמן הצליה, ובשעת הבישול יתעורר עוד דם לצאת ממנו. פר"ח (יו"ד סי' עג סק"ט). שו"ג (שם מחודש אות א), וכ"כ בערך השלחן (טי"ב, שם אות ה), ובכפ החיים (יו"ד סימן סט אות קצו). ובשו"ת יחיה דעת (ח"ו סימן מו). ותאריך השחיטה המצויין על מגשי הכבד הטרי מציין את תחילת השחיטה דהיינו השעה 6:30 בבוקר של אותו היום (דהיינו כבד שכתוב עליו שחיטת יום א', ניתן לצלותו בכדי לבשלו לאחר מכן, עד יום רביעי בבוקר בשעה 6:30). ובכל משחטה יש לברר את זמן תחילת השחיטה, ובפרט כאשר עובדים במשחטה משמרת לילה.

אדם שקנה כבד טרי תוך ג' ימים לשחיטתו, ורוצה לצלותו ולבשלו לאחר צלייתו, וחושש שיעברו ג' ימים משחיטתו, יכול להשרות את הכבד במים קרים למשך חצי שעה תוך ג' ימים לשחיטה, ומסיום ההשריה ניתן למנות עוד 70 שעות נוספות שבהם אם יצלה את הכבד יוכל לבשלו לאחר מכן (כמובן שהדבר נמצא עדיין במגבלות התקן הוטרינרי לכבד טרי הנמוצא במקרה). וכדין בשר שעומדים להסתיים 72 שעות מזמן השחיטה, שיכול להשרות במים חצי שעה ואז ניתן למולחו תוך 70 שעות מזמן שרייתו במים. כמבואר בשו"ע (יו"ד סי' סט ס"ג). והכא קיל טפי שאיסור בישול כבד שנצלה לאחר ג' ימים שנוי במחלוקת האחרונים כמבואר בשו"ת יח"ד (ח"ו סי' מו) וחזי מיהא לאצטרופי. - ולפני שיסתיימו הג' ימים השניים יכול לשרות את הכבד במים ולהאריך את היתר הבישול לאחר הצליה לעוד ג' ימים, כמבואר בשו"ת דבר שמואל (אבנהב סי' ש) לגבי בשר וה"ה לגבי כבד. וכ"כ הכנה"ג (יו"ד סי' סט הגב"י רח) מדנפשיה. ובשלחן גבוה (שם ס"ק נד). וכ"כ החיד"א במחב"ד (שם אות לט).

המשך יבוא בע"ה בשבוע הבא

שאלות ניתן להשאיר במס' 0733-570-421 שלוחה 1

אחת שיאלתי

מאוצרותיו של הרה"ג יצחק זילברשטיין

לקוח מתוך סדרת הספרים "אחת שאלתי" מאת המחבר הרב אהרן חזני

התתן להפתיע את כל משתתפי' התנה

על ששתים (שמות ו' י"ב).

מקדש את אשתו, לכתחלה עליו לומר "הרי את מקדשת לי כדת משה וישראל", באופן שהפלה והעדים ישמעו היטב את דבריו. אמנם, אם התתן היה מדבר עם הפלה על עסקי הקדושין, והביע רצונו לקדשה לו לאשה, ובעודם "עסוקים באותו ענין", הוא נתן לה את הטבעת - הרי היא מקדשת, אף על פי שנתנית הטבעת היתה ללא אמירת "הרי את מקדשת לי", אלא בשתיקה. אלולא היו עסוקין באותו ענין, יתכן שפונת נתינת הטבעת היתה לשם סתם מתנה, ולא לשם קדושין, אך כאשר היו עסוקים בענין הקדושין, ברור שהתתן התפונן לתת את הטבעת לשם קדושין, והפלה קבלה אותה לשם כך.

ובענינו, התתן והפלה בודאי נחשבים ל"עסוקים באותו ענין", שכן הם נכנסו תחת החפה כדי להנשא, כך שברור שהתתן נתן את הטבעת לשם קדושין, ואין ספק שגם הפלה התרצתה להתקדש בקבלתה (ראה 'דברי מלפאל' ח"ג סי' קמ"ו).

אמנם, לכתחלה לא היה על התתן לנהג כפי שנהג, אלא היה צריך לומר בעצמו "הרי את מקדשת לי" כפי מנהג ישראל. ועליו לדעת, שגם הגמגום הוא מאת הקדוש ברוך הוא, כדכתיב: מי שם פה לאדם או מי ישום אדם או חרש... הלא אנכי ה' (שמות ד' י"א). ויש להאמין שהגמגום הוא מתנה נפלאה מאת הבורא, ונתן לו לטובתו, ואין לו להתבייש בכך, כי אם הקדוש ברוך הוא בראו כך, בודאי שיש בכך תועלת עבורו. וידועים דברי רבותינו הראשונים, שמשוה רבנו, אבי הנביאים, רבם ומנהיגם של ישראל, היה כבד פה וכבד לשון, והיתה בכך תועלת וטובה עבורו ועבור כלל ישראל...

בחור יקר וחביב, שסבל מגמגום קשה מאוד, בא בסיעתא דשמיא בבגרות הארוסין. לקראת חתונתו הטרידה אותו המחשבה כיצד יאמר תחת החפה, כשהוא נתון בשיא ההתרגשות, את המילים: "הרי את מקדשת לי...". התתן חשש שמא לא יצליח להוציא את המשפט באופן ברור וקולח, ותגרום לו בושה גדולה אם אמירה זו תמשך דקה שלמה או יותר...

ובכו, מעמד החפה החל, ולמרב הפלא, על פניו של התתן נוסכה ארשת שלווה ורגע. כשהגיעה שעת הקדושין, נדחמו בלם לשמע את דבורו הרהוט והקולח בעת שאמר "הרי את מקדשת לי בטבעת זו כדת

משה וישראל", ללא שום גמגום! ידידיו וקרוביו של התתן לא זכרו מתי נאמר על ידו משפט שלם ברציפות, והנה עכשו, ברגע המרגש כל כך, הצליח לבטא באופן פה למחרת, פנה אל התתן אחד מחבריו, בקש את סליחתו, ובקש לברר את פשר התעלומה: "כיצד הצלחת להוציא את המשפט באופן כה שוטף וקולח?"

התתן השיב: "לא אני אמרתי את המשפט... בקשתי מידי הטוב יעקב, שקולו דומה מאוד לשלי, לעמד מאחורי הפרגוד ולומר את המילים במיקרופון אחר. אני רק העמקתי פנים פאומר "הרי את מקדשת לי"..."

כעת, לאחר שהתברר שלא התתן הוא זה שאמר את נסח "הרי את מקדשת לי", התעוררה שאלה חמורה וגורלית בנוגע לקדושין: האם קיים חשש שמא לא חלו, ועליו לקדש את הפלה שוב? (ואולי בכלל היא

ברור את אמירת "הרי את מקדשת לי"...) (מקדשת ליעקב?)

מבאר בשלחן ערוך (אבה"ע סי' כ"ז ס"א), שפאשר אדם

החיזוק השבועי

בגרונו" ואז הצביע על ידיו רגליו וגרונו החולים. ואז בשארית כוחותיו הצביע בהתרגשות ואושר על סוף הפרק בהמשך: "ישראל בטח בה!" הראה שוב ושוב על המילים "ישראל בטח בה", ישראל בטח בה!"

הצליח איך שהוא להבהיר את כוונתו: הם, הגויים והפסילים שלהם, כאשר אין להם אוזניים, עיניים, פה, ידיים, רגליים וגרון, הם כלום אפס אפסים! נשאלת השאלה: הרי גם אני כמעט לא רואה, לא הולך ולא מדבר והתשובה היא ההמשך: "ישראל" כי ישראל אפילו במוצב של 'לא יראו, לא ירחו, ידיהם לא ימישון, רגליהם לא יהלכו' בטח בה" הם בוטחים בה'. קרובים אליו ובוטחים בו! אשרינו מה טוב חלקינו. "ישראל בטח בה" עינינו ולגו דמענות כאשר רבי עזרא הגביה את עיניו לשמים וקרא שוב ושוב: "ישראל, בטח בה" (האמנתי כי אדבר).

פעם אחת סיפר הרב ראובן קרלינשטיין זצ"ל: ישבתי ליד כיסאו של הגה"צ עזרא ברזל זצ"ל יחד עם בנו שליט"א. הוא היה חולה מאוד במחלה קשה, וכל גופו מכאוב. כבר היה קשה להבין את דיבורו, וגם כאשר התאמץ מאוד לא יכול לומר משפט מושלם. הדיבור היה הביטוי לשאר ייסורים בהם היה שרוי, אין לתאר.

ישבנו ליד כיסאו בניסיון ליצור שיחה קצרה, אך לא הצלחנו. כאשר ראה שאנו כאובים על כי אין אנו יכולים להבין את דבריו, הוא התאמץ והצליח לדפדף בסידור שהיה לידו, עד שהגיע לתפילת הלל. ואז הצביע רבי עזרא על הפסוק "עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם, פה להם ולא ידברו", והפנה אצבע לפיו כמי שאומר 'אני יכול לדבר' והמשיך: "אוזניים להם ולא ישמעו" והצביע על אוזניו שכבדו מזיקנה, אף להם ולא ירחו ידיהם ולא ימישון רגליהם ולא ילכו לא יהגו

ניתן לקבל את העלון בכל שבוע במהדורת האימייל
בשליחת בקשה לכתובת-
025806335AA@gmail.com

שיבת שלום ומבורך!

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: הטוב הנסתר

פרשת וארא

בס"ד | גליון מס' 463

כיצד פזמון בן ארבע מילים הציל ממוות?

וארא... (ו, ג)

במילה אחת, שהיא ורק היא הבעיה: הוא אמר למה 'הרעותה', הוא כינה את התוצאה בשם 'רע'.

וכאן הנקודה: ה' הטוב אינו מרע לאדם, אף פעם, בשום מצב. לא תמיד קל להבין, לפעמים מתעוררות שאלות, במצבים מסויימים גואות תמיהות, אבל על עובדת יסוד אחד אין חולק - שכל אלו אינם רע, אלא טוב שאיננו מבינים את הטוב שבו. בכל מה שנראה רע טמון טוב נסתר, בעומק מה שנראה רע חבויה טובה גדולה, אלא שאיננו יודעים להבחין בה.

כי יהודי מאמין יודע, שאין דברים רעים בעולם, יש רק דברים טובים שאינם מובנים. הם נראים רעים, קשים, מעוררי מצוקה, יוצרי לחץ - אבל לאמיתו של דבר כל אלו הם דברים טובים בתכלית הטוב, אלא שאין לנו את המשקפיים המעמיקים שרואים את הטוב הנחבא בעומק הרע, שמגלים את הטוב שנסתר בשאול הכאב. אבל זה שאנו לא רואים - לא פוגם בעובדה הברורה שמאתו יתברך לא יכול לצאת דבר רע, רק דברים טובים בתכלית הטוב.

הבה נחدد את החשיבה הזו בעומק ליבנו. כי כולנו חווים לפעמים רגעים קשים, שעות משבר, 'תאונות' חיים כאובות או מתסכלות. ככל שנחמד בליבנו את האמונה הברורה, ככל שנפנים בנפשנו את הידיעה הפשוטה, שאין רע בעולם, נקודה! ובורא עולם עושה לנו רק טוב אלא שלפעמים הוא נסתר - כך נזכה לחיות חיים מוארים, רגועים, שלווים וטובים!

השריפה שהשתלמה...

שנים רבות עסק ר' יעקב במלאכת הנגרות, עד שקנה לעצמו שם טוב כנגד מהולל. הנגריה שבראשותו עבדה ללא הרף, הזמנות באו ויצאו, לקוחות מרוצים הביאו לקוחות מרוצים נוספים, העסק פרח ושגשג. עם הזמן, בלאי טבעי ולחץ הזמנות חברו להחלטה משמעותית מאוד: ר' יעקב טס לארצות הברית, וביצע עיסקת רכש גדולה של ציוד טכני מתקדם ומיכשור משוכלל. הרכישה עלתה הון תועפות, הוא הוצרך להשקיע את כל חסכונו וואף ליטול הלוואות, אך הוא סבר כי הדבר כדאי.

ביום מן הימים התבשר ר' יעקב כי המכשירים המשוכללים עומדים להגיע, ובהתרגשות רבה קיבל את מכשירי הענק והציוד המתקדם. הוא כבר המתין לזרם הלקוחות שיגיע בעקבות ההתקדמות המשמעותית בפיתוח העסק, כי בלעדיהם - מהיכן יממן את עלויות רכישת הציוד היקר...

ואז, הכל הסתבר. זה החל במעשה הבגידה הנפשע שביצע אחד מבכירי עובדיו, שתוך כדי שלמד את רזי המכונות החדישות - החל להתעניין ברכישת מכשירים משוכללים עוד יותר. כמחבל במסתרים פעל אותו עובד, שכר שטח נרחב לא הרחק מהנגריה המפורסמת של ר' יעקב, רכש ציוד משוכלל ומתקדם, וביום בהיר הנחית מהלומה על לבו של ר' יעקב, כשפרש מהנגריה בקול רעש גדול ופתח נגריה בעלת שם דומה, ממש בסמוך אליו...

זכה העם היהודי למה שלא זכתה בו אף אומה ולשון, לחוש את התחושה העילאית של להיות מובל בידי האהובות של אבא גדול שבשמים, בורא עולם. העולם כולו מנוהל בידי יתברך, אין אף פעולה או מעשה שיכולים להתרחש לולא היה זה רצון ה', אך העם היהודי יש לו יתרון נוסף: שהוא יודע, חש, מרגיש ומאמין שהוא נתון בידיים הטובות ביותר.

התחושה הזו הופכת את החיים לאיכותיים יותר, רגועים יותר, בטוחים הרבה יותר. כשאדם מבין ומפנים שכל מה שקורה סביבו נעשה בהחלטת אביו אוהבו, קל לו יותר לקבל כל עובדה, התפתחות או התמודדות. כשאדם מטמיע בנפשו את ההבנה שהאחד הגדול, החזק והאוהב, מתכנן את חייו וסולל את דרכו, אזי גם כשהוא עובר קושי או התמודדות, הוא לא נשבר ולא מתוסכל, ממשיך להאמין שמה שנראה בעיניו כדבר רע - בעצם הוא טוב, אלא שהוא טוב נסתר.

כשאבא אוהב נוטל את ילדו ומניחו על שולחן הניתוחים, הילד יודע שאולי יכאב לו עכשיו, אולי יעבור חוויה לא נעימה, אבל הוא בטוח שזה לא רק טוב, זה הכי טוב עבורו. הוא סמוך ובטוח שאביו הטוב והאוהב לא רוצה להרע לו, אינו חפץ להזיק או להכאיב לו. וגם אם עתה יעבור חוויה לא נעימה, העובדה שאביו הטוב מוביל אותו אליה, משקטת את פחדיו ומרגיעה אותו.

זו התחושה שלנו, של כולנו, ברגע בו אנו עומדים בפני קושי. נכון, הרגע הקרוב לא קל, הקושי שלפנינו נראה מפחיד או מאיים. אבל אנו בטוחים שמדובר בניתוח לא נעים, שאבא טוב ואוהב ארגן וסידר לטובתנו, מבצע אותו למעננו, רוצה בו עבורנו. העובדה שאנו יודעים שאיננו שבשמים עושה לנו רק טוב - מרגיעה אותנו, מעניקה לנו שלוה ואושר.

פרשת השבוע נפתחת בתשובת בורא עולם למשה רבינו, על השאלה אותה הקשה בשלהי הפרשה הקודמת, 'למה הרעותה לעם הזה, למה זה שלחתי?' - משה רבינו נוכח כי שליחותו הראשונה לפרעה, לא רק שלא הועילה - אלא שהכבידה את העול על בני ישראל. עיניו רואות וכלות, והוא שואל את ה' למה הרע לעם היהודי, למה הורה לו ללכת לפרעה, ובכך נגרמו גזירות נוספות על העם היהודי האומלל.

מדברי חז"ל נלמד, כי שאלתו זו של משה רבינו לא התקבלה בעין יפה, בורא עולם לא מקבל את הטענות הללו. ונשאלת השאלה: למה? הלא זה בדיוק מה שנדרש ממנהיג דגול ורחום, לבחון את מעשיו, לראות אם הועילו או הזיקו, ולכלכל את צעדיו בהתאם. מדוע טענתו זו אינה מתקבלת? מדוע הקדוש ברוך הוא בא בטרונא למשה רבינו על שהעז לשאול את שאלותיו?! מה הטענה על שהקשה 'למה הרעותה לעם הזה', הלא זה אכן בדיוק מה שקרה בעקבות מעשיו?!

את התשובה לכך חושפים המפרשים בגילוי מסעיר. כל הבעיה היא במילה אחת בלבד. משה רבינו - כמנהיג ישראל, רשאי וצריך להתפלל לבורא, לפנות אליו ולבקש עזרתו לנוכח הכבדת עול הגלות על בני ישראל הנאנקים. אך הוא נקט

אכזבה כדאית...

נהג המונית ישב מול ההגה, והוצרך לגייס את כל כוחות הנפש כדי להתאפק. הוא ראשון בתור כבר די הרבה זמן, ממתין לנסיעה ריווחית וכדאית, והנה זה עתה הזמנה נסיעה לנתניה, אך הסדרן בחוצפתו העביר אותה לנהג אחר - אחד מידידיו, והותיר אותו ממתין במונית בחוסר מעש. הוא חשב להתפרץ עליו בצעקות, אך חתר לראות את הדברים אחרת: 'זה רק נראה שעשו לי רע', חיזק את עצמו, 'בוודאי טמון כאן טוב. אמתין ואראה!'

ואכן, לא עברה שעה קלה, ומישהו אחר הזמין נסיעה. הפעם, למסע ארוך לצפת, מירון ושאר קברי הצדיקים בגליל, הלך וחזר, נסיעה משמעותית וריווחית פי כמה מנסיעה סתמית לנתניה... עתה ידידו של הסדרן כבר בדרך לנתניה, ואילו הוא זה שקיבל את הנסיעה הכדאית והמשלמת, ויצא צפונה...

אם לא הייתי מאמין שייצא לי טוב מהסיפור הזה, הייתי מתקומם, וזכה בנסיעה לנתניה ומפסיד את הנסיעה לצפת... האמת היא שאני יתכן שנעשה לי רע ואין בו טוב עבורי, וגם זכיתי לראות זאת בעיניי! - סיפר נהג המונית בהתרגשות...

סיפור זה, אותו סיפר הגאון רבי גרשון אדלשטיין זצ"ל והובא בגיליון 'דרכי החיזוק', מאיר ומעיר: בכל מה שנראה רע, טמון טוב גדול, טוב גדול באמת. צריך רק להחזיק מעמד כדי לראותו צף מול העיניים, ולהאמין כי הטוב עוד יתגלה!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה טעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקח"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר שלמה פּוֹץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (ארא"ל)
ת.נ.צ.ב.ה.

לבו של ר' יעקב חישוב להישר. הן זה עתה השקיע את כל הונו ברכישת ציוד חדש ומתקדם, בתקווה כי ההשקעה תשתלם לו, ההזמנות הרבות תכסינה את ההוצאות וההלוואות היקרות. ועתה, אחד מבכירי עובדיו פרש, פתח נגריה משוכללת משלו, וכיוון שהוא מכיר היטב את הלקוחות - הם החלו לעבור אליו בזה אחר זה. החלה תקופה קשה בעסק, הרווחים צנחו בחדות, האיום העסקי הפך לקיומי. רבנו של עולם, מאין יבוא עזרו?

ואז, ביום מן הימים, היה זה בבחינת 'שבר על שבר'. קצר חשמלי בנגריה של ר' יעקב, הוביל לשריפה שכלתה את הנגריה כולה, על מכוניתיה, ציודה, משטחי העץ ושקי הנסורת, בלוקי הפורמיקה ואפילו יומן החובות. האש מצאה לעצמה חומר בעירה מצויין ברחבי הנגריה, ובתוך שעה קלה לא נותר כל זכר, כל הונו ירד לטמיון...

ר' יעקב הביט באש האוכלת את מפעל חייו, וחש כי חרב עליו עולמו. אם לא די בעובד הבוגד שהמיט עליו אסון כלכלי, הגיעה השריפה ומחקה את מה שנותר. עתה הוא חש אבוד ממש, אפילו את מעט ההזמנות שהיו לו - לא יוכל לספק. מי יודע כמה זמן, מאמץ וכסף יקח לו לשקם את ההרס, להזמין ציוד חדש, להתחיל לבנות מוצרים, לסדר אולם תצוגה...

זו היתה התקופה הקשה ביותר בחייו של ר' יעקב. העסקים לא קרטעו - הם פשוט נשרפו. הוא לבד מול הררי חובות, כשהעובד שלו לשעבר מעביר את אחרון לקוחותיו אליו. הוא השתדל להתחזק, אך היה לו קשה, קשה מאוד...

הנה, ביום מן הימים, נשמעת נקישת מהוססת בדלת ביתו. ר' יעקב פותח ועיניו נקרעות בתדהמה, מולו עומד העובד לשעבר, זה שבגד בו והתחרה עמו בחוסר רגישות. העובד ביקש להיכנס ולשוחח, ור' יעקב, מרוב הלם, לא הצליח לסרב...

בשקט ובבושה, פתח העובד בהתנצלות על העבר, והמשיך בהצעה שאי אפשר לסרב לה: 'ר' יעקב, תשמע, פתחתי את הנגריה, יש לי את מיטב הציוד והכלים, המיכשור והאמצעים, אך היא לא מנוהלת טוב ומפסידה כסף... אין לי ברירה, אני בא להציע לך לרכוש ממני את הנגריה שלי, על כרעיה ועל קרבה, במחיר הקרן ממש. הן שלך נשרפה, הנה, קח עסק מוכן ומאובזר במחיר מציאה...' - - -

ר' יעקב החל לנהל עמו משא ומתן, שנחתם בכי טוב. העובד שלא הצליח להתמודד עם עול ניהול הנגריה, שמח לקבל בחזרה חלק מהכסף שהשקיע, ואף בפריסת תשלומים שהיתה נוחה לר' יעקב. עוד באותו היום הפך ר' יעקב לבעליה של נגריה משוכללת ומתקדמת ממה שהיתה לו, והמשיך בשיא המרץ לייצר רהיטים ולספק את ההזמנות המובטחות...

לימים, שמענו ממקור ראשון את סיפורו של ר' יעקב, שהוסיף: 'רק לאחר שרכשתי את הנגריה של העובד לשעבר, אז הבנתי עד כמה כל אחד מחלקי השבר מרפא את חברו. כשהעובד הבוגד פרש והקים נגריה לתפארת - היה זה עבורי אסון כלכלי כבד. למפרע התברר שהלה הכין עבורי נגריה משוכללת במיוחד, בהתנדבות מלאה...

וכשהשריפה פרצה - היה נראה לי שזה הסוף. שלא אצליח להשתקם. אך דווקא השריפה, היא שהביאה את עובדי לשעבר לפנות אליי, להציע לי לקנות את העסק של המתחרה הגדול ביותר שלי, ולהבטיח את הצלחת עסקי בעזרת השם לאורך ימים. הנה כי כן, עוגמת הנפש שהגיעה לי - קיבלתי, אך אבא הטוב והמטיב הכניס לי סוכריה משמעותית בכל כאב לבי!

הבה נאזין למסר הזה העולה מדברי ר' יעקב, הבה נבין עד היכן הדברים מגיעים. לפעמים, הכל נראה סגור וחשוך, עצוב למול האופק. נראה כי השבר הוא עובדה מוגמרת, מי יודע אם ניתן להתמודד עמו. למפרע, מתברר שבתוך מה שנראה רע מסתתר לו טוב, שבעומק האסון חבויה לה הזדמנות, שמבעד לאפילה נוצצת לה תקווה חדשה...

הבה נאמין בבורא עולם בכל ליבנו, נדע כי הוא לא עושה לנו רע. גם מה שנראה רע - הוא רק נראה כך, לפעמים עם הזמן נגלה בעצמנו עד כמה היה זה טוב, לפעמים לא נדע לעולם. ועדיין, נדע, נבטח, נאמין ונפנים, שבורא עולם עושה לנו רק טוב, מידיו הטובות והרחומות לא ייצא כל רע, ואם זה נראה כך - יש שם איזה טוב מסתתר וחבוי, כי כל מעשיו הם טובים למעננו!

זריקה לרחוב באישון ליל...

הסיפור הבא מתרחש באישון ליל, בלונדון בירת אנגליה, יהודי נכבד שנקלע למצב כלכלי סבוך וקשה לא נותרה בידו ברירה והוא טס ללונדון, להתדפק על דלתות נדיבי עם. אלא שגם שם ההצלחה לא האירה לו פנים, למרות מאמציו ותחנוניו העלה חרס בידיו. פה ושם קיבל תרומות קטנות, שאך בקושי הצטברו לכדי עלות כרטיס הטיסה...

כשחש תשוש מהמאמץ שאינו מניב פירות, נודע לו כי גביר פלוני, עשיר מפורסם בצדקותיו הנדיבות, עומד להתארח בבית מלון יוקרתי בלונדון. הוא הבין כי אם ישתחל לבית המלון ויצוד את תשומת לבו של הגביר - מובטחת לו תרומה הגונה. אך איך עושים זאת?

הוא החליט לפנות למנהל המלון, ובשיחה עמו עורר את רחמיו לקבל אישור חריג ונדיד ללון בבית הכנסת שבמלון, בתקווה שבשעת בוקר - בעת התפילה, כאשר יתפלל שם הגביר, יוכל לתפוס עמו שיחה עם סיום התפילה. לא בקלות הסכים מנהל המלון לבקשה המוזרה, אך לבסוף נכמרו רחמיו, והוא אישר לו ללון בבית הכנסת לילה אחד בלבד.

בשעת ערב מוקדמת התייצב מידוענו בבית המלון, כששקית קטנה ובה מגבת בידי, מגבת שתשמש אותו גם ככרית וגם לנטילת ידיים שחירת. הוא חומק לבית הכנסת בלאט, מסדר ספסל בפנינת בית הכנסת, מכין לעצמו מים לנטילת ידיים על יד המיטה המאולתרת, וכבר נשכב על הספסל ועוצם את עיניו...

'סלח לי, אתה נורמלי???' - קול גס מטלטל אותו בחוזקה, ומאבטח חסון מנער אותו בעוצמה. 'הומלס? - כאן לא ישנים, תפוס את מיטלטליך ותתאדה מאן!' - נוזף בו המאבטח הנוכרי בחומרה. 'כאן זה בית מלון, משלמים מראש, מקבלים חדר, ישנים בצורה מסודרת. לינה בבית הכנסת? לא בבית מלוננו!' - פוסק המאבטח בנחרצות, וקופץ את אגרופיו...

'רחמים, רחמים!' - מתחנן היהודי האומלל, 'הלא ראית כי אינני מפריע לאיש, השעה כבר מאוחרת, ועוד רגע כבר הייתי נרדם. ובכלל, מנהל המלון אישר לי לישון כאן הלילה, כי זו תקוותי היחידה...' - - -

'חה חה חה...' - מצטחק לעברו המאבטח, אפילו לא שומע, 'אישורים, סיפורים, הזיות יפות יש לך... כאן בבית המלון לא ישנים בבית הכנסת, זה ברור, זה אסור, זה בניגוד לכל נוהל. אתה נעלם מאן תוך שניות ספורות או שאני קורא לצוות אכטחה מתוגבר לתפוס אותך בכח ולהטילך מחוץ לבית המלון?' - שואל-קובע המאבטח בבוטות מרושעת...

בצר לו, מקפל היהודי את מגבתו ומדדה אל שערי בית הכנסת, כשהמאבטח פוסע אחריו ומודא כי אינו שב על עקבותיו. דמעות נקו בזוויות עיניו כשעבר ליד שער המלון, אותו מקום בו חלף אך לפני שעה קלה, סמוך ובוטחו כי הוא בדרך לפגישה הנכספת עם הגביר. 'אוי, כל מאמציי ולחציי עלו בתוהו ברגע אחד...' - הוא מהרהר...

בעיצומו של לילה קר וחשוך, התייצב היהודי המסכן מחוץ לשערי המלון. עתה אין לו לאן ללכת, הן אפילו לא טרח להסדיר לעצמו אכסניה ראויה ללילה הזה, הוא זרוק בבושת פנים בטבורה של עיר, וגם הסיכוי היחיד שלו להגיע אל הגביר הנוודע ולדבר אל לבו - נגזז והתנפץ אל מול סלעי המציאות המרה. מה יעשה עכשיו?

ובעודו מסתובב שבור ונכלם, לפתע יד רכה הונחה על כתפו. 'יהודי! מה אתה מחפש כאן באישון ליל? זה מסוכן!' - אומר לו מאן דהו במבטא אידישי מובהק, והוא מרים את פניו ונתקל בעיניו הטובות של אותו גביר נודע, לשמו ובכדי לפוגשו נכנס לכל הסערה הזו...

בקול שבור ומרוסק, הסביר היהודי לגביר את העובדות לאשורן, כמה התאמץ כדי להשיג פגישה עמו, כמה שמח שהצליח להשתחל ללינה בבית המלון, וכמה נשבר לבו בקרבו בראותו כי הסיכוי אבד ואיננו, כשנזרק מבייש ונכלם אל הרחוב. 'אוי ואבוי!' - נקדע לבו של הגביר בכאב, 'הנה, הבה ואכניסך אל בית המלון, אתה תהיה אורח שלי!'

הגביר לוחץ את ידיו, ומזמינו להתלוות אליו. הוא נכנס לבית המלון בכבוד ובהדר, הגביר מזמין לו סוויטה יוקרתית ללינת לילה, וגם ארוחת בוקר עשירה - אותה הוא קובע לסעוד עמו בצוותא. בשעת בוקר הם נפגשים לארוחת בוקר דשנה בחדרו של הגביר, וכטוב לבו שמע את סיפורו האישי היהודי הנזקק, ורשם לפקודתו שיק נדיב במיוחד...

לאחר שנפרדו, ביוצאו משערי המלון בפעם השניה באותה יממה, לפתע הוא מבין: רגע השבר של אמש, היה בעצם רגע הניצוץ. הרגע הקשה בו נזרק מחוץ למלון בבושת פנים, כשעמד בוכה ברחוב של עיר זרה בשעת לילה מאוחרת כשכל כולו מבוכה וייאוש - הוא הרגע שפתח לו את השערים. לולא היה פוגש את הגביר בדיוק באותו רגע של שברו לב דרמטי, לבטח התוצאה לא היתה טובה כפי שהיא!

מתברר, שדווקא הרגע החשוך ביותר, הרגע בו נשבר, הרגע שהיה נראה לו רע, הרגע שהיה נראה כקשה כל כך - הוא רגע האור, הוא הרגע השמח ביותר בסיפור הזה. זהו הרגע בו התייצב בפני הגביר ושפל מצבו היה כה בולט - עד שרחמיו של הגביר התעוררו כל כך והוא פינק אותו בלינת לילה, ארוחת בוקר ושיק נכבד...

ולא נועד סיפור נפלא זה, אותו שמענו מכלי ראשון, אלא כדי ללמדנו: הרגע שנראה חשוך, אפל וקודר, לעתים הופך לרגע המינוף, לרגע ההזדמנות. לא, זה לא קורה מעצמו, זה קורה כי בורא עולם לא מביא רע אמיתי על בניו, לכל מה שנראה רע יש תפקיד חיובי, תפקיד משמח, תפקיד אופטימי.

יהודי יקר, לפעמים יודעים ולפעמים לא, אך תמיד תמיד, גם המצבים הקשים ביותר, נועדו להוביל לרגעים טובים ומרשימים. בורא עולם לא מעניק לנו רע, הוא עושה לנו רק טוב. וככל שנראה יותר רע - כך נהיה סמוכים ובטוחים שהטוב האמיתי בא יבוא ברינה, 'דורשי השם לא יחסרו כל טוב', תמיד!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

עלון מס' 972

פרשת וארא - "סבלנות והבלגה"

סלבודקה המעתיירה. העלייה אל ההר היתה קשה על "החזון איש", בהיותו חולה לב מנעוריו. משום כך עשו אתנחתאות רבות למנוחה בשעת העלייה הקשה. בעת אחת האתנחתאות על אם הדרך העולה אל פסגת ההר, שאל "החזון איש" את תלמידו הנאמן: "אמר לי: מה ההבדל בין טיפוס על הר לבין הליכה על פני מישור?". התלמיד, במקום לענות, ציפה לתשובת רבו הדגול: "אין כל הבדל", ענה "החזון איש", רק מעט סבלנות".

כשם שמוטל על מנהיג הציבור להנהיג את קהל עדתו בסבלנות ובנחת, כך ראוי לכל אדם לנהוג בסבלנות עם אנשי ביתו ולצוות עליהם בנחת ובדברים רכים. שכן זוהי הדרך הרצויה ביותר שיתקבלו דבריו ויעשו כציוויו. וכמו שהורו רבותינו בגמרא (גיטין ו:): "לעולם אל יטיל אדם אימה יתירה בתוך ביתו". ואמרו שם: "שלושה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם חשיכה: עשרתם, ערבתם, הדליקו את הנר. וצריך לאומרם בניחותא (=בנחת) כי היכי דליקבלו מיניה (=כדי שיתקבלו דבריו). ואף שפעמים יש להראות פנים של קפידא בתוך ביתו, לצורך הטלת מרות וכדומה. אך יעשה זאת רק מן השפה ולחוץ כי יש לפעמים הכרח להראות הקפדה למען כבוד שמים, ואילו בפנימיותו לא יקפיד. שאלו פעם את רבי לאפיאן זצ"ל: "במה הארכת ימים?" (נפטר בגיל 95 שנה). ענה: "מיום עמדי על דעתי לא כעסתי על שום אדם ועל שום דבר". כללו של דבר: הרוצה שיתקבלו דבריו אצל בני ביתו – שיעשו כציוויו ברצון ובטוב לבב – ידבר אליהם בסבלנות ובנחת, בנועם ובלשון רכה ולא בכעס ובהקפדה. ומובא ב"אגרות רבי חיים מוואלוז'ין" שעל ידי מידת הסבלנות משיג האדם רצונו יותר ויותר מאשר על ידי כל תקיפות שבעולם. מסופר על ה"חפץ חיים" שכאשר הגיע לזקנה – נשא את זוגתו השנייה. חודשים אחדים לאחר מכן חל חג הסוכות. וכדרכו מידי שנה בשנה הקים ה"חפץ חיים" את סוכתו באחת הפינות, ליד הבית, במקום שאין אנשים רבים מהלכים בו. עמדה הסוכה על תילה, והנה יצאה הרבנית מהבית, היא התבוננה על הסוכה, ולאחר מכן אמרה לבעלה: "רבי ישראל מאיר, מקום זה כלל אינו מתאים להקמת סוכה, אני סבורה שיש להקים את הסוכה שם", ובדברה הצביעה לעבר מקום מרוחק בקצה השני של החצר. הכל יודעים ששינוי טיבעו של אדם זקן, הוא מן הדברים הקשים, אך מבלי להרהר אחר דבריה, מבלי לכעוס על הזמן היקר והכוח שהלכו לאיבוד בעת הקמת הסוכה, מבלי להסביר לה שהסוכה עומדת במקום זה מידי שנה בשנה – סתר הסבא קדישא מראדין את סוכתו, ואחר נשא את כל הקרשים אל המקום שבחרה זוגתו, ושם העמידה מחדש. ואז כשעמדה הסוכה במקומה החדש, חולפות עוד מספר דקות ושוב יצאה הרבנית מהבית, משנה האישה את דעתה, הביטה לעבר הסוכה במקומה החדש, חככה בדעתה ואמרה לבעלה: "רבי ישראל מאיר! אני מתחרטת על עצתי, סבורה אני כעת, כי המקום הראשון שבו עמדה הסוכה בתחילה היה טוב יותר... ושוב, בלי להוציא מילה מפיו פנה ה"חפץ חיים" אל

על הפסוק בפרשתנו "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן וַיֹּצִיאוּם אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (שמות ו, יג) כתב רש"י "ציווה עליהם להנהיגם בנחת ולסבול אותם". וביתר פירוט מובא במדרש: "אמר להם הקדוש ברוך הוא, בני סרבנים הם, רגזנים הם, טרחנים הם, על מנת כן תהיו מקבלים עליכם, שיהיו מקללין אתכם שיהיו מסקלים אתכם באבנים" (מדרש רבא שמות ז, ב).

דברים מאלפים במעלת הסבלנות הנדרשת למנהיג, הביא "הפלא יועץ", וכה כתב: "סבלנות מה טוב ומה נעים! וזו מידה טובה צריכה לכל אדם, הגדול לפי גודלו והקטן לפי קטנו, אם הוא רישא דעמא (מנהיג העם), צריך הוא לסבול את משא העם ולסבול עלבונו מאנשים בני בליעל המתריסים כנגדו, וינהיגם וינהלם בנחת רוח, וכן כל אחד בביתו לגבי אישה ותינוק, לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת. והכל לפי מה שהוא אדם ולפי דעתו של בן, לפי מידותיו ולפי השעה ולפי הצורך, צריך פלס ומאזני משפט ושיקול הדעת בשקל הקודש, איזוהי דרך ישרה אם לזרוק מרה או לסבול ולשתוק, אם לדבר רכות או קשות". המחשה מאלפת כיצד צריכה להראות מידת סבלנותו של מנהיג בישראל, נוכל לקבל מהסיפור הידוע שמספרת הגמרא (שבת לא). על הלל הנשיא: מעשה בשני בני אדם שהתערבו ביניהם כל מי שיצליח להקניט את הלל יטול ארבע מאות זוז. אמר אחד מהם: אני אקניטנו! הלך בערב שבת בשעה שהלל שהה במרחץ, עבר שם וקרא: "מי כאן הלל?". נתעטף הלל ויצא לקראתו ושאלו בנחת: "בני, מה אתה מבקש?". אמר לו: "שאלה יש לי לשאול, מפני מה ראשיהם של בבליים סגלגלות?". ענה לו הלל: "שאלה גדולה שאלת בני" והשיב לו בסבלנות על שאלתו. המתין האיש ההוא שעה אחת ושוב חזר וקרא: "מי כאן הלל?". שוב נתעטף הלל ויצא לקראתו וענה לו על שאלתו בנחת ובסבלנות, שבוודאי בלתי חשובה היתה לשעה דחוקה זו של ערב שבת. אמר לו הלה: "שאלות הרבה יש לי לשאול, אך מתירא אני שמא תכעס". נתרצה הלל, נתעטף וישב לפניו ללא כל שמץ של קוצר רוח, אמר לו: "כל שאלות שיש לך, בני, שאל... נדהם הלה מעצם סבלנותו של הלל ואמר לו: "אתה הלל שקורין אותך 'נשיא ישראל'?" אמר לו: "הן!". אמר לו: "אל ירבו כמותך בישראל... מפני שאיבדתי בגללך ארבע מאות זוז". אמר לו הלל: "הוי זהיר ברוחך, כדאי הוא הלל שתאבד על ידו ארבע מאות זוז והלל לא יקפיד! וכשם שכך ראוי למנהיג, לדבר בנחת ובלשון רכה, בריצוי ופיוס עם קהל עדתו, כך רצוי שילמד הרב עם תלמידיו והאדם עם אנשי ביתו.

מדברי רבותינו אלו, הרי לנו הוראה – כותב רבי שלמה וולבה זצ"ל (בספרו עלי שור – חלק ב) – עד היכן צריך איש הציבור להתאזר בסבלנות: הם מקללים אותו ומסקלים אותו באבנים, והוא מנהיג ואיש ציבור. וזהו כלל בכל עבודה ציבורית: מלמד בכיתה, רב מלמד בישיבה, רב בקהילה, גבאי בבית הכנסת או עסקן ציבורי. בלי סבלנות אי אפשר. מסופר כי אחד מתלמידיו של "החזון איש" ליווה אותו אל ביתו. באותם הימים גר במרומי ההר בו שוכנת כיום ישיבת

הסוכה, פירק את הקרשים, נשא אותם אל מקומם הראשון והקים מחדש את הסוכה במקום בו ניצבה במשך שנים רבות... הרי לנו פרק בתורת הסבלנות, ואף שידוע לכל שזמנו של ה"חפץ חיים" היה יקר מכל הון שבעולם, עם כל זה קיבל הכל באהבה ובסבלנות, ובלבד שאל יבוא לידי מידת הכעס. איך היה מגיב אדם מן השורה במקרה כזה? במקרה הטוב, אם לא היה מתרגז במהלך כל ה"סיבובים", היה אומר לאשתו: "את רואה?! לא היית צריכה לבצע את כל השינויים הללו"... ה"חפץ חיים", לא רק שלא הגיב כך, אלא עשה כל שביקשה אשתו, וגם לבסוף – כשהסוכה חזרה אל מקומה הראשון – נתן לה להרגיש שהיא הצודקת.

בספר "פניני פרשת השבוע" כתב כי החיים שלנו, הם מסכת מלאת עשייה, עמוסת טרדות, רוויית עיסוקים, גדושה במשימות. כולם ממחרים ליעד הבא, לפתור את הבעיה הבאה, להספיק עוד משימה. כל אחד מאיתנו מחפש את הדרך לנהל את חייו בצורה נכונה ויציבה, רגועה ונינוחה, שתעטוף אותו בכל תחומי העניין שלו, ותוביל אותו להצלחה. האם יש דרך כזו? האם יש ויטמין המשפר לאין ערוך את היכולות שלנו בשדה החינוך, בבריאותנו האישית, הנפשית והגופנית כאחד, בשאיפות הרוחניות ובעולם הכלכלי שלנו? הבשורה היא שכן. יש בהחלט ויטמין כזה, יש מסלול כזה. קוראים לו: מידת הסבלנות. כדאי לאמץ אותה כבר מעכשיו, ולכן הבה נאמר את שמה בסבלנות: ס-ב-ל-נ-ו-ת. הסבלנות, כפשוטה, היא הנכונות לסבול. לראות משהו שלא הולך כצפוי, טלפון שלא נדלק, מכשיר שלא מגיב, אדם שאיחר לפגישה, ולהיות מוכן לסבול את הנעשה, תוך שליטה עצמית ואי איבוד עשתונות. סבלנות, היא להמתין לאוטובוס המאחר כבר זמן רב בלי להתעצבן ולהילחץ, אלא מתוך רוגע ושלווה. סבלנות היא לראות את הילדים בבית משתוללים יתר על המידה, ולהמשיך לנהוג כלפיהם בהורות מרוסנת, בנינוחות וברגיעה. סבלנות, היא היכולת לגלות אפוק, לא להגיב מיד, להיות מסוגל להתמודד פרק זמן מסויים עד הצעד הבא, לא לאבד עשתונות מול כל סערה. סבלנות, היא היכולת לקחת את הדברים בפרופורציה, לגלות כושר עמידה, להישאר נינוח ורגוע ולעבד את הנתונים בשלווה, כדי לקבל את ההחלטה הנבונה. בעולם הטכנולוגי של ימינו, התחרות העזה ניטשת דווקא על המהירות. כולם נחפזים, רצים. המכשירים שלנו מתחרים ביניהם מי יגיב יותר מהר, מי יעבד נתונים בזריזות יתירה, מי יצליח לעקוף. אך בחיים האמיתיים – החיפזון והפזיזות הם כלים הרסניים, מועדים לפורענות. רק הסבלנות, לקבל כל דבר ברוגע, לא להילחץ ולא להישבר, לא לאבד עשתונות ולהישאר נינוח ורגוע – רק כך ניתן להצליח, להתמודד, להשיג. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. בחור שהיה בתקופת שידוכיו ונקבעה לו פגישה עם בת פלונית בשעה 5 אחר הצהריים. הבחור הקדים והגיע למקום ברבע לחמש, וכיוון שנותרו לו כמה דקות עד הזמן שנקבע, נכנס לישיבה סמוכה והושיט ידו לארון הספרים על מנת להוציא ספר ולעיין בו. הוא לא התכוון להוציא ספר מסויים, אלא לנצל את זמנו עד הפגישה. הספר שעלה בחכתו היה "אלופינו מסובלים", שחיבר הגאון רבי אליהו טהרני שליט"א. הספר עוסק במידת הסבלנות הנחוצה כל כך בין בעל לאשתו והבחור פתח בדיוק בפרק י' בו מאריך המחבר בהסברים ובדוגמאות על מידת הסבלנות. כדי לסייע בקיבועה של מידת הסבלנות בבית היהודי, מציין הרב טהרני שהבעל צריך לדעת ששמירת הזמנים אצל אישה אינו הצד החזק שלה. יש מקרים רבים שקובעים עם אישה לצאת בזמן מסויים, וכשמגיע הזמן היא עדיין אינה מוכנה. הגר"א טהרני מציין שחשוב מאוד לבעל לדעת את הפרט הזה, כי אז

הוא יידע שלא כדאי לו להקפיד עליה בעניין שמירת הזמנים, ויוכל להיות סלחן כלפי אשתו. ב"אלופינו מסובלים" מוסיף הגאון המחבר שליט"א ואומר, שאפשר להביא רמז על אי שמירת הזמנים אצל אישה, שכן סדרי "נשים" ו"זמנים" של הרמב"ם הם שני סדרים שונים לחלוטין... והנה, הבחור שלנו מעיין שוב ושוב בקטע העוסק באי שמירת הזמנים אצל אישה, ואז מגיעה השעה 5 והוא יוצא למקום שנקבע. מביט אנה ואנה ואינו רואה את הבת המדוברת. ממתין עוד 5 דקות, ועוד 5, ועוד 10, והיא עדיין אינה נראית באופק. כיוון שהדברים שקרא ב"אלופינו מסובלים" עדיין היו חרוטים בזיכרונו, המתין הבחור בסבלנות... הבת הגיעה רק בשעה 5:30, ומתחילה להתנצל על האיחור המשמעותי. הבחור, מצידו, שידוע כבר על "שמירת הזמנים" אצל נשים, אמר ש"הכל בסדר ואינך צריכה להתנצל. הרי כולנו בני אדם ולכל אחד מאיתנו יש עיכובים"... היא התנצלה שוב ושוב, והבחור דוחה את כל ההתנצלויות ואומר ש"באמת הכל בסדר". מה שקרה הוא, שעוד באותו הערב, נשברה הצלחת באירוסיהם של הבחור עם הבת ההיא. הבת שבה לביתה ותיארה לפני הוריה את גדלותו וגם את סבלנותו המיוחדת של הבחור, ואמרה שלדעתה מדובר בבחור נדיר, שמלבד התמדתו ויגיעתו בתורה, ויראת השמים המופלגת שלו, הוא מצטיין גם במידת הסבלנות, הנעדרת כל כך בתקופתנו. לאחר האירוסין סיפרה הכלה לחתנה שבעצם היא לא איחרה לפגישה... "גם אני הגעתי בדיוק בשעה שנקבעה, אבל המתנתי מרחוק ורציתי לצפות בך ולבחון כיצד הינך מתייחס לאיחור שלי... האם תהיה סבלן, או שמא תראה סמני עצבנות"... הכלה המשיכה ואמרה שכיוון שראתה שהוא ממתין בסבלנות מופתית, ואחר כך עוד קיבל את פניה באיפוק, ואמר שאין היא צריכה להתנצל, "כי כולנו בני אדם", ראיתי שעמדת במבחן בצורה הטובה ביותר, ולכן החלטתי להתארס עמך...

מידת הסבלנות היא שקטה, רגישה, עמוקה. אינה בולטת, אינה מרעישה, נראית לפעמים איטית. אך זו מידה עוצמתית במיוחד, רבת השראה ועמוקות השפעה, שמשנה את החיים ואת כל העובר עלינו על חלד בזכות הנהגה אחת שאימצנו לעצמנו, בזכות אותו ויטמין שנכנס לכל תחומי החיים, והופך אותם לבלי הכר. כמו מצופים המחזיקים אותנו יציבים ואיתנים מול גלי החיים, כך הסבלנות מאפשרת לנו להישאר רגועים ונינוחים גם בשיא המערבולת. ומניין לנו שהסבלנות משפרת את איכות החיים עד כדי כך, ויוצרת מהפך בכל תחומי החיים? להבנת הדברים נתבונן במקרה הבא שלפנינו. הניסוי נערך על ידי וולטר מישל באוניברסיטת סטנפורד ונידון בעבודתו הידועה של דניאל גולמן. בשנות ה-60 של המאה ה-20 נבדקה קבוצה של בני ארבע. לכל ילד ניתנה הבחירה אם לאכול מרשמלו אחד או להתאפק בסבלנות 20 דקות. לילדים שיצליחו להתאפק בסבלנות הובטח מרשמלו נוסף על מה שניתן להם בצלחת. התוצאה היו מעניינות. מתוך כל שלושה ילדים, שניים לא הצליחו להתאפק, אכלו את המרשמלו ובכך בעצם נאלצו לוותר על התוספת שהובטחה להם. אבל אחד מתוך שלושה ילדים דווקא הצליח להתאפק ולא לאכול את המרשמלו. כשבדקו את הקבוצה שהתאפקה נמצא כי אחוז גבוה מהילדים שהצליחו לדחות סיפוקים, הראו גם יכולת חברתית ולימודית מפותחת הרבה יותר מאשר הילדים שלא התאפקו והתקשו להמתין בסבלנות. לאחר מספר שנים חזרו החוקרים שוב אל הילדים שהצליחו לדחות סיפוקים וגילו כי אותם ילדים גדלו להיות בוגרים שהתמודדו טוב יותר עם תסכול ולחץ שמלווים את החיים היומיומיים שלנו. החוקרים גם מצאו שאלה

שהתאפקו והמתינו בסבלנות, הצליחו בממוצע להשיג 210 נקודות יותר במבחני הלימודים הארציים..

הנה בפרקי אבות הנלמדים בשבתות הקיץ, נערך מחקר מקיף על השאלה מה המסלול לשיפור איכות החיים, תחת הכותרת: "איזוהי דרך ישרה שיבור לו האדם". נערך דיון בין חמישה תנאים, עד שהוסכם כי הדרך היא "לב טוב". ומהו אותו לב טוב? כיצד הוא מתבטא? מחדש רבינו יונה, כי לב טוב זה מידת הסבלנות! כי אדם טוב לב – הוא אדם סבלן, שהלב שלו טוב מספיק כדי להישאר בסבלנות וברוגע בכל משבר ומצב. כשאדם מתמודד מול כל קושי ונותר איתן ויציב רגוע ושלו – יש לו לב טוב, הלב שלו חזק, סבלן. הוא אדם מאופק, נינוח, מקבל את העובר עליו בסבלנות, מתמודד עם קשייו בקור רוח, אינו מאבד עשתונות. ואם כך בימי רבותינו – בעולם רגוע ונינוח, על אחת כמה וכמה בימינו אנו – בעולם מלא התמודדויות והתרוצצויות, שהסבלנות הופכת למפתח קיומי לשמירה על שפיות ורוגע בחיינו. נכון שזה לא קל, אלא אם בוחרים לתרגל את המידה הזו שוב ושוב. למשל, כשאנו ממהרים בדרך ולפתע נוצר פקק מול הרמזור הבוהק באדום לוחט... אלו רגעי פז בהם נוכל להתאמן ולתרגל את מידת הסבלנות, לאמץ אותה בכל לב. הרי ממילא איננו יכולים להתקדם, לפחות נספיק בינתיים שיעור במידת הסבלנות, נאמץ מידה טובה שתשפר את חיינו! המציאות מוכיחה, שרוב הטעויות שעושים בני אנוש, מקורן בפזיזות, בחיפזון, בחוסר סבלנות. הסבלנות מציידת את האדם ביכולת להתמודד בקור רוח, לא להילחץ ולא לאבד עשתונות. כך הוא יכול להתמודד הרבה יותר טוב, כך הוא מסוגל בסופו של דבר להגיע ליעדים החשובים לו, בלי לשלם בדרך מחיר יקר מפיז, בלי לרמוס אנשים וערכים, בלי ליפול בבורות צפופים של התמודדויות החיים. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. היה זה ביום שגרתי, בעיצומה של קבלת הקהל בבית כ"ק האדמו"ר מנדבורנה ז"ע. אחד החסידים נכנס אל הקודש פנימה, ושאל אם הרבי שם לב להתנהגותו הלא ראויה של פלוני, כי אולי כדאי להעיר לו למען יחדל מדרכו הנלוזה. נענה הרבי: "את אותה התנהגות לא ראויה שאתה מספר עליה זיהיתי כבר לפני 15 שנה. 15 שנים שאני רואה אותו מדי פעם, ובכל פעם עומד על קצה לשוני להעיר לו שהוא נוהג שלא כדין. ועדיין, אף פעם לא הערתי לו על כך...". "למה?!" שאל הלה בפליאה. "הרי אני שמת לי לב אליה רק לאחרונה, וזה כל כך צורם לי – עד שבאתי לרבי לשאול על כך. והרבי מספר לי שכבר 15 שנה הוא מכיר בהתנהגותו הלא נכונה של אותו אדם, למה הרבי לא מעיר לו כבר?!" ענה הרבי: "כי אף שאני רואה את התנהגותו זו כבר 15 שנה, עדיין אינני בטוח שלהעיר לו – זו הפעולה הנכונה. עדיין אני מסתפק, שוקל, מתלבט, ובעיקר – מתאפק. לא בוער לי להעיר לו, בוער לי הרבה יותר לעשות את מה שנכון אחר שקילת כל האפשרויות. עוד לא השתכנעתי לחלוטין שזה הדבר הנכון, לפיכך אני עדיין ממתין בסבלנות...". מדהים! 15 שנה של איפוק, 15 שנה של סבלנות, 15 שנה של יכולת עמידה לא להעיר למישהו שהתנהגותו מפריעה! 15 שנה של ספק יומיומי מנקר, ועדיין לא נפלה החלטה, עודה נשקלת בפלס הסבלנות! סיפור זה מלמד: כמה קל לתת דרוור ללשון, להעיר, לפגוע, להשיב מלחמה. הלה מתנהל שלא בסדר? – נעיר לו מיד! הוא פוגע? נשיב לו מנה אחת אפיים! רגע!, רגע!, ס-ב-ל-נ-ו-ת! כשתהיה בטוח שזה הדבר הנכון – תעשה זאת.

כן, כל עוד יש אולי אפשרות אחרת, ובוודאי כל עוד לא נשקלו הדברים בקור רוח ובסבלנות – נצור לשונך, שמור פיך! מה בוער! קודם כל תשקול ברוגע: האם זה כל כך נורא? האם

אין דרך אחרת? האם אין אפשרות נוספת? קודם כל, הבה נתאזר בסבלנות. מול שכן מרגיז, מול מישהו שפגע בנו, מול הרכב שעקף אותנו ברמזור וגם מול מי ש"גנב" לנו את עמוד התפילה. סבלנות, סבלנות! הבה ננהג בסבלנות ובאיפוק, ונגלה עולם חדש וקסום, רגוע ושלו, שמח ומאושר!

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, כפי שסיפר הרב אשר קובלסקי שליט"א, המוביל אותנו לתובנה, שבהנהגה של מתינות וסבלנות, משיג האדם יותר ויותר מכול תקיפות שבעולם...

היה זה בעיצומה של השואה הנוראה. מאירופה הבווערת הוברחה קבוצה בת כאלף ילדים, שנקראו "ילדי טהרן" – על שם משכנם הזמני בבירת איראן הרחוקה, עד שעלו ארצה בשנת תש"ג. אלו היו ילדים אומללים – אודים מוצלים מאש ששבעו צרות, מרדפים ובריוחות מגיל צעיר. כשהגיעו ארצה החלו להיקלט במוסדות שונים, שפתחו את שעריהם והעניקו לאותם ילדים מסכנים שהופרדו מהוריהם באבחת חרב אכזרית, קורת גג ומוסד חינוכי. שלמה היה אחד מהילדים האלה, יתום כבן 12. הוא התקבל ללימודים בתלמוד תורה"רזי לי" בבני ברק, תחת פיקוח המנהל המסור הרב רוזנשטיין. למרות שהבנתו בלימודים היתה כשל ילד קטן, לא רצו לפגוע בו ושיבצו אותו בכיתה בני גילו, כשמלמדים פרטיים נשכרו בעבורו, במאמץ להספיק לגשר על הפער הלימודי העצום שבינו לבין בני גילו. באחד הימים, החליטה ההנהלה לקחת את כל בני הכיתה למבחן אצל רבן של ישראל, ה"חזון איש" זצ"ל. היה ברור ששלמה לא יוכל לענות לשאלות, בהיותו רחוק כמטחווי קשת בהישגו הלימודיים מחבריו לכיתה. למרות זאת החליטה ההנהלה לקחתו למבחן, כשהם מתכננים לייצע את ה"חזון איש" בסיפורו האישי הכאוב למען ידלג עליו בעת המבחן, אלא שבשעת מעשה, בתחילת המבחן, נשכח הדבר מליבם. המבחן החל. דקות ארוכות ישב ה"חזון איש" ובחן את הילדים הרכים, שאלה אחר שאלה, תשובה אחר תשובה. פניו האירו, חיובו הלך וגדל, הוא שפע מחמאות על הילדים הרכים הבקיאים כל כך בחומר הנלמד. הוא הקפיד לא לדלג על אף ילד, וכעבור כמה דקות, הגיע גם תורו של שלמה, שנשאל: 'מה יאה הדין במקרה כזה?'. אלא ששלמה לא ענה. השתרר שקט מתוח, עמוק. ניכר כי אינו יודע ואינו מבין לא את הרקע לשאלה, לא את השאלה עצמה, לא לאיזה דף היא קשורה, ובוודאי שאינו מתקרב ליכולת להשיב תשובה... שלמה הוסיף לשבת כבוי, נבוך, מבולבל. מבטו כזוגגית חלולה, עיניו נעוצות, בוהות, ופיו סגור באלם. בקיצור, הוא לא בעניינים! המנהל הרב רוזנשטיין כבר חשב להתקרב ולהסביר בלחש כי עדיף לעבור אל הילד הבא... אלא שה"חזון איש", שמידת הסבלנות היתה טבועה בדמו, לא מיהר להמשיך הלאה, ואמר בעצמו את התשובה. הסביר וגם סיכם, כביכול בשם הילד השותק. ואז, כאילו כל הזמן שבעולם עומד לרשותו, ביקש מהילד שיביא לו גמרא, מסכת קידושין... כל הנוכחים עצרו את נשימתם. ביתו של גדול הדור, מרכז העצבים של הציבור החרדי, בעיצומו של יום. הסלון עמוס בילדים וברבותיהם, גדול הדור יושב כאן לצידם, אך הוא עוצר את הכל, מקרב אליו את הילד, ומתחיל ללמוד איתו במתק שפתיים, סוגיא קצרה וקלה בדף ל: במסכת קידושין: "תנו רבנן", אומר ה"חזון איש" בקול מתוק מדבש, וקורא מדברי הברייתא מילה במילה. "איי איי איי", מתמוגג ה"חזון איש" וכובש גם הילד בהמייתו: "נמשלה התורה לסם חיים!" ה"חזון איש" קורא, ומסביר בנועם: "התורה היא כמו תרופה, סם חיים! כל זמן שאדם מחובר לתורה – הוא מוגן ושמור, איי, תראה איזה יופי, הקדוש ברוך הוא אומר: 'בראתי יצר הרע – בראתי לו תורה

תבלין! הבנת בני יקירי? שואל ה'חזון איש' באבהיות... הילד מהנהן. הנה, סוגיא ש"הבין"... ה"חזון איש", גדול הדור שהעולם כולו חרד לשמו, לימד אותנו את ה"סוגיא" המורכבת הזו במתק שפתיים, כמלמד דרדקי. ואיך לא יבין? ה"חזון איש" מיסב שוב את פניו לכולם, ומול כל הילדים והמלמדים, הוא שב ואומר לילד: "אם כן בני, הבה נראה את ידיעותיך! למדני נא את סוגיית 'תורה תבלין'!" ושלמה, מחוייך מאי פעם, מתיישב לצידו ו"נותן שיעור" לאותו גאון עולם שכל מבועי התורה פתוחים בפניו... הוא קורא את דברי הגמרא, מסביר ומנמק – כפי ששמעם אך לפני שעה קלה, כשה"חזון איש" מתמוגג מכל מילה, מעודד בחיובים מבינים... "אהה!" קורא ה"חזון איש" כששלמה סיים, "גאון עולם צומח לנו פה, ילד שלמד סוגיא במסכת לא מוכרת, קלט אותה היטב בפעם הראשונה, והיטיב להסבירה ולבארה, לסכמה ולהבהירה! חילך לאורייתא!" מחמיא ה"חזון איש" בחום, כששלמה מסמיק מהתרגשות... "רבותי!" אומר ה"חזון איש" למלמדים ולמנהל הנרגשים, "שימו עין על הילד הזה, כי לגדולות הוא נועד! איזו יכולת קליטה, איזו הבנה, איזו יכולת מסירת שיעור... ממש מפעים!" אומר ה"חזון איש", מוסיף להחמיא בכנות, לעודד בהתרגשות, לדרבן בעוצמה, לבנות את נפש הילד שלפניו... כשהסתיימה הבחינה, קרא הרב רוזנשטיין אל הצוות ואמר: "ראו נא! יותר משנבחנו הילדים אצל ה"חזון איש", אנו קיבלנו שיעור בסבלנות, באורך רוח לכל ילד. רבם של ישראל, גאון שאין כמותו, ויש לו את מלוא הזמן, הסבלנות והקשב, להעניק לילד זר טעם בלימוד, לעצור את כל תוכניותיו כדי להחמיא לו ולבנות את נפשו!". שלמה הוסיף ללמוד בתלמוד תורה 'רזי לי' עוד כמה חודשים, ואחר כך נדד ללימודים במקום אחר. כעבור כמה שנים, השתתף הרב רוזנשטיין ב"הקפות" שנערכו בליל שמחת תורה בהיכל ישיבת פוניבז'. כמנהג רבות מהקהילות, הכיבודים ב"הקפות" נמכרים לכל המרבה במחיר, וכאן בהיכל הישיבה הם נמכרים לכל המרבה במחיר דפי גמרא. החל המכרז על הכיבוד הראשון. "מאה דפי גמרא" הכריז הגבאי כמחיר התחלתי, ומיד החלו טובי המתמידים בישיבה להתמודד. אחד צעק כי הוא מתחייב ללמוד 150 דפי גמרא בחצי השנה הקרובה, רעהו צעק 200, והמחיר הלך ועלה בהתמדה. 300, 400, 480, 490, חמש מאות! "500 דפי גמרא

אחים יקרים!

איזוהי דרך ישרה שיבחר לו האדם בחייו? זו הסבלנות. להיות אדם מאופק, סבלן, רגוע, נינוח. מול אכזבה קשה, שאיפה שלא מומשה, ציפייה שהכזיבה, פגיעה אישית כאובה, סכסוך, התמודדות רוחנית או גשמית – רגע רגע, לאט לאט. לא פועלים בחופזה, לא ממהרים להכריע. בסבלנות, באיפוק, בקור רוח – רק כך נזכה באיכות חיים אחרת, משופרת וכדאית במיוחד לטוב לנו כול הימים, אמן.

בברכת התורה

הרב יואל ארזי

פרשת וארא

"וַאֲרָא אֶל אַבְרָהָם אֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב... וְגַם הַקְּמוֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ לְתַתּ לָהֶם אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן וְגו' וְגַם אֲנִי שִׁמְעֵתִי אֶת נְאֻמְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְאֶזְכְּרֶנּוּ אֶת בְּרִיתִי" (ו, ג-ו).

לכאורה תמוה: מאחר והקב"ה כרת עם אבותינו ברית שיגאלנו, כפי שהכתוב עצמו אומר: "ואזכור את בריתי" מדוע מוסיף וכותב "וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם ואזכור את בריתי"? למה נדרשה גם נאקת בני ישראל כדי שהקב"ה יגאלם, והלא בלעדיה כבר הבטיח לאבינו אברהם: "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול", אף אם לא יזעקו ושוועתם תעלה השמימה! כיצד יתכן שנדרשו שני דברים: גם הבטחת הקב"ה לאבות - וגם נאקת בני ישראל?

אלא, יישוב הגאון רבי יוסף דוד ב"ר שבתאי זצ"ל, אב"ד סלונקי ובעל ה'בית דוד' (חי לפני למעלה מ-300 שנה; לפני כחצי שנה חיבורו החשוב נדפס מחדש ע"י מכון ה'הכתר' במהד' מאירת עיניים. חיידושו זה הובא בספר "בתי אבות" [שאלונקי, תקפ"ח]: ידוע מה שאמרו חז"ל (סנהדרין קד): "ברא מזכי אבא, אבא לא מזכי ברא, דכתיב (דברים לב, ט): "ואין מידי מציל" - אין אברהם מציל את ישמעאל, אין יצחק מציל את עשו'. והקשו המפרשים (וכן הביא גם החיד"א בספרו 'מדברי קדמות' [מערכת א', אות לד, וכן ב'פתח עיניים', סנהדרין שם]): הלא אמרו חז"ל (סוטה י): שדוד המלך הציל את אבשלום בנו משבעה מדורי הגיהנום, על ידי שאמר שבע פעמים "אבשלום בני", ובפעם השמינית העלהו לכן עדן, ואם כן ראינו ש'אבא מזכה ברא'?

החיד"א מיישב את תמינתו בכמה אופנים, ואחד מהם הוא: שמה שאין אבא מזכה את בנו, הוא כאשר הבן לא התפלל בחייו ולא חזר בתשובה, אבל אם התפלל וחזר בתשובה - אז 'אבא מזכה ברא'.

ה'בית דוד' מביא את התירוץ הנ"ל, ומבאר לפי זה את הפסוקים שלפנינו: הקב"ה אומר למשה: "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב", ורוצה אני לקיים את בריתי 'גוי מקרב גוי' ובטענת המלאכים: 'הללו עובדי עבודה זרה - והללו עובדי עבודה זרה', ואיך תגן זכות האבות על הבנים, הלא 'אין אבא מזכה ברא', על כך אשיב לך: "וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל", שהם מתפללים אלי, ומכיון שכך, "ואזכור את בריתי" עם האבות!

"וְהוֹצֵאתִי... וְהִצַּלְתִּי... וְגֵאלְתִּי... וְלִקְחֵתִי" (ו, יז).

מובא במדרש (שמות רבה ו, ד): "ד' גאולות יש כאן, והוצאתי, והצלתי, וגאלתי, ולקחתי, כנגד ד' גזירות שגזר עליהן פרעה, וכנגדן תיקנו חכמים ד' כוסות בליל הסדר, לקיים מה שנאמר (תהילים קטז, י) 'כוס ישועות אשא'".

הוקשה המרדכי (פרק 'עריב פסחים'), מדוע קבעו את זכירת הגאולה דוקא על ארבע כוסות יין, ולא קבעו זאת, למשל, על ארבעה מיני לחם או ארבעה מיני בשר וכדומה?

ביאר הנצי"ב מוולוז'ין זצ"ל ב'העמק דבר': כל עניין יציאת ישראל ממצרים, עד הגעתם למתן תורה לאחר נ' ימים, הוא דבר פלאי. אי אפשר להשיג ולתפוס בשכלנו כיצד עם של עבדים, בזויים ושפלים, נרדפים ומוכים, שקועים בחומר ובלבנים, מגושמים בענייני דעת בעובדם עבודה זרה, מגיעים בפרק זמן קצר כל כך למעלה הנשגבה של מעמד הר סיני, לקבל את התורה במורא גדול של גילוי שכינה.

לשם כך הם נדרשו לעבור שינוי הדרגתי. בתחילה "הוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים" - כאשר הגיעו למכת ערוב חדלו לעבוד, אך עדיין היו בחזקת 'משועבדים'. במכת ברד החלו מצרים להוקיר את ישראל ולכבדם כמבואר להלן, ועל זה נאמר "והצלת אתכם מעבודתם", אך עדיין היו תחת שלטון המלוכה. במכת בכורות הגיעו למעלת בני חורין כאמור "וגאלתי אתכם בזרוע נטויה ובשפטים גדולים", ולאחר מכן העלה אותם הקב"ה למעלת "ולקחתי אתכם לי לעם".

כדי לרמוז ענין זה קבעו חז"ל שתיית ארבע כוסות של יין, כי תכונת היין היא שבתוך זמן קצר לאחר שתייתו הוא משנה תואר פניו ודעתו של האדם, והרי זהו היה עניין ד' לשונות של גאולה, שבתוך זמן קצר חוללו מהפך במהותם של ישראל.

"הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתיים" (ו, יב).

מפרש רש"י: "זה אחר מעשרה קל וחומר שבתורה".
רבים תמהו, מה פשר ה'קל וחומר' שעשה משה רבינו, והרי בני ישראל לא שמעו אליו "מקוצר רוח ומעבודה קשה" ומה ענין זה לפרעה?

מפרש ה'חתם סופר': כאשר צריך האדם לצוות על זולתו או לבקש ממנו דבר-מה, הרי אם הוא עצמו בטוח באמיתות דבריו באופן מוחלט, קל יהיה לו לשכנע את הזולת בנכונות הדברים, כי הרי דברים היוצאים מן הלב נכנסים ללב השומע. ואף אם צורת דיבורו או סגנונו פגומים ופחותים, הרי עצם זה שהם יוצאים מלב שלם הבטוח בצדקתם, משכנעים את הזולת באמיתותם. לעומת זאת, מי שהדברים אינם יוצאים מלבו, ובו עצמו מכרסם ספק בנכונותם או שאין הוא בטוח בתועלתם, הרי כדי לשכנע את השני זקוק הוא לכח דיבור ושכנוע מיוחד.

כאשר דיבר משה רבינו אל כלל ישראל, הרי דיבר דברים שהיו מאומתים אצלו באופן מוחלט והיו ראויים להתקבל על ליבם, אף שיצאו מפיו של 'ערל שפתיים' לעומת זאת, כאשר שלחו הש"ת לומר לפרעה "שלח את עמי", לא יכול היה משה להאמין בתועלת דבריו, שהרי כבר הודיעו הקב"ה קודם לכן "כי לא יתן אתכם מלך מצרים להלוח". אם כן לא יכול היה לדבר באופן שייכנסו דבריו ללב השומע, ואין בכוחו לעטוף את הדברים בצחות לשון, שהה הוא 'ערל שפתיים'.

מעתה מובן היטב ה'קל וחומר' שעשה משה רבינו: "הן בני ישראל לא שמעו אלי" - אם בני ישראל לא שמעו אליו, אף שהוא לא נזקק לכושר שכנוע ולצחות לשון כי הדברים יצאו מלבו, אם כן "ואיך ישמעני פרעה" - כאשר אין הדברים יוצאים מהלב, ואף אין הם נאמרים בלשון צחה, שהרי - "ואני ערל שפתיים".

"ותעל הצפרדע ותכס את ארץ מצרים" (ח, ב).

נחלקו רבותינו (סנהדרין סז): בפירוש הפסוק: "רבי עקיבא אומר: צפרדע אחת היתה ומילאה כל ארץ מצרים. אמר לו רבי אלעזר בן עזריה: עקיבא, מה לך אצל הגדה? כלה מדברותיך ולך אצל נגעים ואהלות! צפרדע אחת היתה, שרקה להם והם באו".

ויש להבין אות דברי רבי אלעזר "כלך אצל נגעים ואהלות".

בדרך חידוד נראה לפרש, כי הנה דין הוא בהלכות נגעים שאם יש נגע על האדם והוא פושה בכל גופו, הרי שהאדם טהור, שנאמר "ואם פרוח תפרח הצרעת בעור וכסתה הצרעת את כל העור - טהור הוא" (ויקרא יג, יב). אולם אם כל גופו מכוסה בכמה נגעים, ולא רק בנגע אחד, האדם טמא.

והנה מכות מצרים נקראו אף הם "נגעים", כנאמר "עוד נגע אחד אביא על פרעה" (יא, א). ונמצא שאם נאמר כדברי רבי עקיבא - שהיתה צפרדע אחת - א"כ נמצא שהמצרים "טהורים", הואיל וה'נגע' האחד, הצפרדע, פשה בכל מצרים! על כך אמר לו רבי אלעזר: "לך אצל נגעים ואהלות" ולמד משם שדבריו אינם נכונים, שהרי ודאי שהמצרים הם טמאים ומסואבים, וא"כ לא יתכן שהיה רק נגע אחד - צפרדע אחת, אלא "צפרדע אחת היתה, שרקה להם והם באו", ובאמת מצרים מלאה בהמון צפרדעים, בנגעים רבים... (מים יחזקאל)

"וממקנה בני ישראל לא מת אֶחָד... וְהָנָה לֹא מֵת מִמֶּקְנָה יִשְׂרָאֵל עַד אֶחָד" (ט, י-ז).

יש לדקדק, שתחילה אמר "וממקנה בני ישראל לא מת אחד", ואילו לאחר מכן נאמר "והנה לא מת ממקנה ישראל עד אחד" ומשמע שאחד על כל פנים מת, וצריך ביאור.

ביאר המהרי"ל דיסקין זצ"ל באופן נפלא: במצרים היה חוק שהמלך גובה מס מהמקנה אחד מעשרה, כפי שמבואר במסכת פסחים (דף ו) "בהמת ארנוגא", ומפרש שם רש"י: "המלך נוטל עישור מן הבהמה ומן התבואה".

לכן ישראל שהיו לו עשר בהמות, מתה בהמה אחת, כדי שלא יהיה למלך מהיכן לגבות ממנו. אם היו לו עשרים בהמות, שוב מתה רק בהמה אחת, כי אם היו מתות שתי בהמות, היה המלך בכל מקרה גובה בהמה מהעשר הנותרות, והישראל היה מפסיד בהמה אחת. כך גם למי שהיו שלושים בהמות, תמיד מתה בהמה אחת, כדי שהמלך לא יוכל לגבות את חלקו מעשר הבהמות האחרונות.

לכן אומרת התורה: "וממקנה בני ישראל לא מת אחד", היינו מאותן בהמות שהיו אמורות להישאר בחלקו של הישראל לא מתה אפילו בהמה אחת. ואילו כאשר שלח פרעה לבדוק ראה כי "והנה לא מת ממקנה ישראל עד אחד" - היינו, ככל שהיה מספר הבהמות של הישראל רב, תמיד מתה רק בהמה אחת, כדי להפסיד את חלקו של פרעה. ואף שראה פרעה פלא זה, עם כל זאת "ויכבד לב פרעה".

בספר "שמחים לשמרו" של הרב משה מאנדל שליט"א מופיע הסיפור הבא: "בשנת תשנ"ט עמדתי לנסוע לארץ ישראל כדי להשתתף בחתונתו של קרוב משפחה שהתקיימה בתאריך ט"ו מנחם אב. בגלל סיבות שונות הרגשתי חובה להשתתף בחתונה זו למרות קושי הנסיעה, ועשיתי את כל ההכנות לצאת לדרך. במהלך ההכנות לנסיעה עלה בדעתי רעיון לנסוע דרך העיר בודפסט ולעלות על קברי אבות שם. כיוון שבאותם ימים בדיוק יחול האירצייט של זקני הגדול הרב הגה"צ ר' יעקב צבי מאנדל זצ"ל המפורסם יותר בשמו "ר' קאפל הערש".

לפי תכנון תאריך נסיעתי חשבתי שאני יכול להיות בדיוק ביום האירצייט, ו' אב, בעיר בודפסט על כן, החלטתי לנסוע לארץ הקודש דרך בודפסט כך אזכה להתפלל על ציונו של זקני, כמו גם לפקוד את קבריהם של קרובי משפחה נוספים שלי מן הדורות הקודמים הטמונים בהונגריה וברומניה. יצאתי מארצות הברית ביום ראשון, ה' מנחם אב, והגעתי לעיר בודפסט למחרת, ביום שני ו' לחודש, הוא יום האירצייט. שכרתי מכונית ונסעתי לקברו של זקני זצ"ל.

המצבה על הקבר חודשה כמה שנים לפני כן על ידי קרובי משפחה. חצי שנה לפני נסיעתי הגיע לביתי אחד מקרובי, שביקר בבית העלמין בבודפסט והביא לי תמונות מן הציון. שמתי לב שקופסת הפח שהונחה שם להדלקת הנרות על הקבר נעלמה, כלומר, מישהו חמד אותה. החלטתי, באותה שעה, שכאשר א"ה אסע פעם להונגריה אקנה קופסה חדשה.

כמו כן, אקנה דבק מיוחד כדי להדביק קופסה זו למצבה, כך שיהיה קשה להוריד אותה. וכך עשיתי, לפני נסיעתי קניתי פח המיוחד לנרות ודבק, ואכן, כשהגעתי בו' מנחם אב לקברו של זקני, הדבקתי את הפח היטב למצבה, הדלקתי מספר נרות והכנסתי אותם אל תוך הקופסה, מתוך הרגשת סיפוק שתקנתי את המעוות. כך עמדתי ליד הציון הקדוש ואמרתי תהילים.

סיימתי את אמרתי התהילים בצירוף התפילות המקובלות, התכוונתי לעזוב את המקום והחלטתי לבדוק האם קופסת הנרות דבוקה היטב למצבה. באותו רגע שכחתי שבפנים דולקים נרות. בלא לחשוב על כך אחזתי בידי השמאלית את הקופסה, וניסיתי לראות אם אפשר לטלטלה ולקרוע אותה מן המצבה.

הפח היה לוהט מחום וידי נכוותה קשות, הכאב היה עצום. ידי התנפחה מיד והופיעו עליה סימנים של כוויות. אי אפשר לתאר את גודל הייסורים. מיד קראתי בקול רם: "זקני הקדוש, רבי יעקב צבי ב"ר שמעון, הלא אתה יודע שאת קופסת הנרות הזאת לא הבאתי לכאן ולא הדבקתי אותה לכבודי כי אם לכבודך. הבאתי אותה למען יוכלו אלו הבאים לפקוד את קברך להדליק נרות לעילוי נשמתך. ועתה, אני בדרכים, בארץ זרה, ועלי לנסוע הלאה לרומניה למספר ימים לבקר בכמה מקומות. לאחר מכן אני צריך לנסוע לארץ ישראל, אני מבקש ממך זקני הקדוש, שתפעל בתפילותיך, בשמים שתהיה לי רפואה כדי שלפחות אוכל לעבור את המסע בלי ייסורים".

כך אמרתי בקול רם בלשון אידיש. הלכתי כדי לקחת מים ולשפוך אותם על ידי כדי לצנן במעט את הידי שנוכותה והתנפחה. "יהיה מה שיהיה, אני ממשיך תכף ומיד לנסוע לרומניה". בכל כוחי ניסיתי להסיח את דעתי מן הידי הכואבת.

עטפתי אותה במטפחת, ויצאתי לדרך. והנה הפלא ופלא: מיד כשהתחלתי לנסוע נעלמו הייסורים. לאחר נסיעה של כשעה, נזכרתי בידי שנוכותה, והחלטתי לראות מה מצבה של הידי. הסתיו את המטפחת מידי השמאלית ולא ראיתי שום סימן של כוויה כלשהיא! הייתי כל כך נרגש מן המעשה עד שנראה היה לי שטעיתי, בוודאי הייתה זו ידי הימנית שנוכותה.

התבוננתי גם בידי הימנית, והנה גם היא כידו של כל אדם.

הסתכלתי שוב בידי השמאלית ולא הבחנתי בשום הבדל בין שתי כפות ידי, כאילו לא היו דברים מעולם, עדיין לא הבנתי שהנה תפלתי התקבלה וזכיתי לרפואה, חשבתי לעצמי שטרדת הדרך ומוחי העייף הן הסיבות שאינני מבחין בסימני הכוויה על ידי. כאשר הגעתי בערב למלון בעיר קלויזנבורג, רומניה, נחתי מעט והתבוננתי עוד פעם היטב ביד שמאל, שוב הסתכלתי על ידי ימין והנה שתי הידיים שוות לטובה, לא חלמתי חלום, היד בריאה לגמרי. תפילתו של הסבא התקבלה.

לאחר מספר ימים, אחרי מסע על קברי צדיקים וקברי משפחתי, נסעתי לארץ ישראל, נשארתי בא"י עד אחרי שבת שבע ברכות.

ביום ראשון אחר כך, כלומר: שבועיים אחרי שיצאתי לדרך, דרך הונגריה, לאחר ביקורי על קברו של זקני הגדול, נסעתי הביתה לארצות הברית.

כאשר הגעתי הביתה בשעה טובה ומוצלחת, ביום ב' בבוקר כ' אב ורציתי ליטול את ידי, ראיתי והנה היד השמאלית נפוחה ועליה בועות של הכוויה, בדיוק כפי שהייתה שבועיים קודם לכן, ליד הציון של זקני הגדול בעיר בודפסט. נבהלתי כדבעי, כי לא יכולתי להיזכר אם שוב נגעתי באיזה פח חם שעורר את הכוויה הגדולה. והפלא הגדול היה שהנפחות על הכוויה הייתה בדיוק באותו מקום ממש שהייתה לפני שבועיים בעיר בודפסט.

לאחר מחשבה, הגעתי למסקנה שלא נגעתי בשום דבר חם.

לפעם נתקפתי בהתרגשות עצומה, הבנתי מיד מה קרה: בשעה שהתפללתי על ציונו של זקני הגדול זצ"ל הרי בקשתי רפואה משום שאני נמצא בדרכים הרחק מביתי, ותפילתי אכן התקבלה. כל זמן שהייתי בדרכים, נעלמה הכוויה כלא הייתה. אולם, עכשיו כאשר כבר שבתי לביתי חזרה אלי הכוויה, אם כי ברוך השם בלי כאבים, כי הסכלתי ולא ביקשתי רפואה שלמה באופן כללי, אלא רפואה משום שאני בדרך, ותפילת מחצה זו עשתה ופעלה במקרה זה את כל המחצה.

כיוון שראיתי שהיד נפוחה אבל לא מסיבה לא כאבים, החלטתי לא להשתמש בשום רפואות ותרופות, ואחר ג' או ד' ימים התרפאה היד ב"ה לגמרי.

באותה שעה למדתי מהקורות אותי דבר חשוב ביותר:

שחיבים להתפלל לבורא עולם על רפואה שלמה, שלמה ממש, שצריך לדעת כיצד ומה לבקש

סיפור ב

לפניכם סיפור רב הוד, שסיפר הגאון רבי פסח קראן מארה"ב, על אחד מגדולי ראשי הישיבות מן הדורות הקודמים, בין מלחמת העולם.

ספריו של ראש ישיבה זה נמצאים בכל בית מדרש. הוא היה מורם ורובם של רבים מגדולי ישראל. מפני שברצונו לספר את המעשה על כל פרטיו, העדפנו לפרסם את המעשה בלא ציון שמו.

גאון זה נודע ברגישותו הרבה. תלמידיו סיפרו, כי ידוע היה שהוא נמנע לקרוא עיתונים. תילי תילים של השערות וסברות נתלו בהנהגתו זו, עד שלמימים התבררה עובדה פשוטה. ברגישותו הרבה, לא היה מסוגל לעמוד בצער הכרוך בקריאת סיפורי אסונות סבל ומכאוב! לפיכך העדיף להימנע מכך.

נקל, איפוא, לשער, כיצד נחמץ לבו ביום בו קיבל חבילה אטומה שגילתה את הכל.

בת בוגרת הייתה לו לראש הישיבה. השנים חלפו ועמהן, כך נדמה היה, ההזדמנויות. באחד הימים פשטה השמחה בבית ראש הישיבה, עת בתו באה בקשרי שידוכין עם אחד מטובי הבחורים בישיבה. החיוך קנה לו שביטה על פניו של ראש הישיבה ובני ביתו, והעתיד מעולם לא נראה טוב יותר. בשמחה ובטוב לב, רכשו משפחות החתן והכלה מתנות זה לזה, וכחלוף ימים אחדים, הציע ראש הישיבה לחתנו הטרי, כי יעבור ללמוד בישיבה אחרת עד חתונתו,

כדי שייקל עליהם לנהוג כמנהגם, שהחתן והכלה אינם מתראים זה עם זה עד הנישואין, וכך ישקוד על התורה בהתמדה בעיירה אחרת.

ההצעה התקבלה על לב החתן, וברצון רב הוא נעתר ועקר לישיבה אחרת עד החתונה.

חלפו חודשים אחדים, ובבית ראש הישיבה התקבלה חבילה סגורה.

ראש הישיבה פתחה וגילה בתוכה... ששון זהב ומכתב בו מודיע החתן בצער רב, כי לאחר התלבטויות רבות והתחבטויות אין ספור, הוא מחזיר את הששון...

ראש הישיבה היה המום. כל רמז לא קדם להתרחשות המצערת כל כך. לבו היה אפוף צער, ועוד יותר ממה שחשב על עצמו חמל על בתו הבוגרת. לאחר מחשבה עמוקה, סיפר לה את שאירע, בצעדים מחושבים ואיטיים, אך הגלולה המרה הגיע לבסוף, כך או כך. אין חתן, אין חתונה, אין כלום.

אם הוא לא היה מסוגל לקרוא כעיתון ידיעה מצערת על אדם שאינו מכיר, נקל לשער כיצד הייתה נוראה תחושתו והרגשתו, למראה בן יקירתו הקמלה מצער מול עיניו. מותר אפילו לנחש, אלה מחשבות חלפו בראשו על האיש שכה עולל לה.

נתן היה לנחש זאת, אלמלא בשנים לאחר אותו מאורע הונח מכתב נוסף על שולחנו של ראש הישיבה, גם שולח מכתב זה היה החתן לשעבר. הוא פתח את מכתבו בדברי שלום לרבו, בלא כל התייחסות של הבעת צער וכדומה, למה שאירע בעבר. במהלך מכתבו סיפר הכותב, כי הוצעה לו רבנות בקהילה קטנה, ותוך כדי הראיון בפני פרנסי הקהילה, הם ביקשוו להביא בפניהם מכתב המצלה מראש הישיבה שלו... ולפיכך, הוא מבקש המלצה מאת ראש הישיבה.

בעת קריאת המכתב, שבו ועלו רגשות הצער והבזיון שהציפוהו עם קבלת המכתב הראשון. ברם, ראש הישיבה שקל בדעתו ומצא כי אין אשמה בכותב המכתב, והוא ראוי להמלצה לכהן כרב באותה עיירה. נטל, איפוא, ראש הישיבה גיליון וקסת. וכתב מכתב המלצה, כפי שהיה כותב לו ביום שבו השתדך עם בתו. הוא קרא את שכתב, שוב ושוב כדי לוודא שמא ואולי חיסר מתאריו או משבחיו. וככל שהרבה לקרוא עדיין לא נחה דעתו, שמא, חלילה וחס, רגשותיו הפגועים מטים את לבבו ואת שכלו, לבלתי המליץ בכל לבו על תלמידו, חתנו לשעבר.

משנוכח כי כך הם פני הדברים, ביקש לזמן בפניו שלושה בחורים מסויימים. אחד מהם התפרסם לימים כראש ישיבת "תורה ודעת" בברוקלין - רבי שלמה היימן. בפני שלושת הבחורים המובחרים החל ראש הישיבה שוטח את התלבטויותיו. "הן ידוע לכם דבר המעשה שאירע עם בתי לפני שנים... אין בלבי טרוניה עליו, יודעני בו שישר והגון הוא וראוי לכהן כרב, אך ברצוני שתחוו את דעתכם על מכתבי בלא משוא פנים, אם הוא משכנע, נמרץ והחלטי, או שמא יש בו טעם לפגם. אל תסתירו ממני מאומה. ייתכן שמגודל צערי נסתמאו עיני מראות את מלא שבחיו ונסתמו מעיינות הכתיבה המשובחים לסלאו בפז בכל מידה נכונה. אנא", הפציר בתלמידיו, "בדקו היטב את הדברים. הנני נכון לכתוב מכתב המלצה חדש, לפי שיקול דעתכם!"

משקראו שלושתם את המכתב והבטיחוהו נאמנה כי המלצה שכזו מספקת גם לעיר גדולה, שיגר ראש הישיבה את המכתב אל ייעדו, והמכתב הזה מסובב מאז בכל בתי המדרשות שבעולם, הולם על בימת בית המדרש ואומר: "אני נכתבתי על ידי אדם שמידותיו הזדדכו על ידי לימוד התורה. לפי שרק התורה הקדושה, תורת האלוקים, יכולה לגרום לאדם להתנהג באופן שכזה הנשגב מבינת אנוש".

"אמונה שלמה"

המשגחה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 121

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

פרשת וארא - תשפ"ד

עניין של חינוך

שלות הנפש – רק בכח התורה!

"וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מִקְצֶר רוּחַ וּמֵעֲבֹדָה קָשָׁה" (ו, ט)

מבאר הראשלי"צ חכם מרדכי אליהו זצ"ל בספרו 'דבר מרדכי': הנה כאשר בא משה רבינו לבשר לבני ישראל שהגיע זמן גאולתם, לא שמעו לו מקוצר רוח ומעבודה קשה. פשט הדברים הוא, שהיו בני ישראל לחוצים מקושי העבודה שהכביד עליהם פרעה, ולא היה ליבם פנוי לשמוע את דברי משה רבינו בעניין תהליך הגאולה שהתחיל. הם אמרו לו שהם רוצים להיגאל מיד, ואם אין מדובר בגאולה מיידית – אין להם פנאי לשמוע את דבריו. בעל ה"אור החיים" הקדוש כותב ביאור נפלא, הפותח בפנינו צוהר קטן אל תוך עולמו הטהור של בן תורה. וזו לשונו: "מקוצר רוח – אולי כי לצד שלא היו בני תורה לא שמעו. ולזה ייקרא קוצר רוח, כי התורה מרחבת ליבו של אדם". דברי האור החיים הקדוש קצרים הם, אך מכילים בתוכם יסודות חובקי עולם. הגע בעצמך, הרי בני ישראל היו נתונים תחת שיעבוד איום ונורא: השוטרים היו מכים אותם על אשר לא השלימו את ההספק היומי, ופרעה היה צועק ללא הרף: "תִּקְבְּדוּ הָעֶבְדָּה עַל הָאֲנָשִׁים" (ט, ט). הרי לך שיעבוד איום ונורא הנוטל מן האדם את שלות נפשו. לכאורה במצב כזה מובן מאוד מדוע היו בני ישראל קצרי רוח. ולמרות זאת אומר האור החיים הקדוש כי היו קצרי רוח מחמת שלא היו בני תורה, לומר שאילו היו בני ישראל בני תורה לא היו קצרי רוח. כלומר, בני תורה היו יכולים לסבול את השיעבוד, כיוון שדעתם רחבה. ללמדנו כי בן תורה אינו כאחד האדם, אלא הוא נעלה ומרומם מעל כולם, עד שאפילו אם באות עליו צרות רבות אשר באופן טבעי מוציאות כל אדם משלוותו, אין בן התורה נפגע מהן ואין הוא מגיע למצב של קוצר רוח. דעתו נשארת שלוה, וליבו פנוי לבטוח בקב"ה שיושיעו מן הצרות בזכות התורה הקדושה המגינה עליו, כמו שהגמרא אומרת (סוטה כא:): "תורה בעידנא דעסיק בה – מגנא ומצללא."

בברכת שבת שלום

מערכת שיעורי לב ארי

פְּנִינִים מִשְׁלַח מַלְכִים

'הכרת הטוב – אפילו לדומם'.

"אָמַר אֶל אֶהֱרֹן קַח מִטָּף וְנִטָּה יָדְךָ עַל מֵימֵי מִצְרַיִם עַל נַהֲרֹתֶם... (ז, יט)
"לְפִי שֶׁהָיָה הַיְאֹר עַל מַסָּה כְּשֶׁנֶּסְלַךְ לַחֹכוֹ, לְפִיכֵךְ לֹא לָקַה עַל יָדוֹ לֹא כִּדָם וְלֹא כְּלַכְרָדַעִים, וְלָקַה עַל יָדֵי אֶהֱרֹן" (רש"י).

מהקפדתו של משה רבינו לא להכות את היאור אנו למדים עד היכן מגיע חיובה של מידת הכרת הטוב, עד כדי כך שאף דומם שהגן על האדם – יש להחזיר לו טובה תחת טובתו. לכאורה תמוה, מהו העניין להכיר טובה לדומם? אומנם הכרת טובה לאדם חשובה היא, אולם היעלה על הדעת שהדומם יכול לחוש אם מכירים לו טובה אם לאו?

המשגיח רבי אליהו אלעזר דסלר זצ"ל (ב"ר ראובן- נלב"ע כה' טבת) מבאר שאכן, היאור אינו יודע אם הכירו לו טובה או לא, אולם האדם המחזיר טובה או רעה הוא היודע, וכאשר הוא מחזיר רעה תחת טובה הרי שהוא מרגיל את נפשו להתנהגות של רשעות, אכזריות וכפיות טובה. כיוצא בכך, קם לו אדם וערך ניסוי מעניין: כידוע, חכמינו זכרונם לברכה אומרים שבשעת הקידוש יש לכסות את החלות כדי שלא תתביישנה. הרי אפוא אותו אדם את המפה מעל החלות תוך כדי הקידוש, והנה רָאָה זה פלא: החלות עמדו שם כרגיל. הן לא איבדו את צבען, וטעמן לא היה חסר במאומה. "מה הפשט בדברי חז"ל?" תמה האיש. והתשובה היא שהחלה אומנם אינה יודעת אם מברכים עליה או על היין, אלא שחז"ל דורשים מן האדם להיזהר בכבודה כדי לייקר אותה בעיניו, כפי שהם מצפים מן האדם להיזהר בכבודו של הדומם כדי שלא יקנה בנפשו את המידה המגונה של כפיות טובה. (מתוך ומתוק האור)

הסגולה השבועית: סגולה להינצל מהיצר הרע!

(הובא משמו של רבנו הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א בעלון משכן שילה 682)

יש סגולה נפלאה ויקרה, שכאשר ישכים בבוקר משנתו, מיד אחר אמירת "מודה אני", יכוון במחשבתו לשלב אותיות שמו עם אותיות נשמה, כגון אם שמו יצחק יכוון: יג, צש, חמ, קה. ואם יש לו שני שמות יעשה שילוב לכל שם בפני עצמו, ויקדים שמו לאותיות נשמה. ומועיל להצילו מן החטא ומהיצר הרע, ויזכור שמו ליום הדין. ואומנם יש שכתבו שיכוון שילוב אותיות שמו עם אותיות נשמה באמירת תיבות "אלקיי, נשמה" בברכות השחר, אך עדיף שיכוון בזה מיד כשיתעורר.

מעשה שהיה...

צדיק גוזר והקב"ה מקיים!!! ספורים על רבנו ראש הישיבה רבי יששכר מאיר זי"א

הילולא דצדיקייא

**הילולת רבנו
הגאון רבי
יששכר מאיר
ראש ישיבת
'הנגב' זצ"ל
זי"א**

הגאון רבי יששכר מאיר ב"ר יעקב זצ"ל: נולד בעיר המבורג שבגרמניה בשנת ה'תרפ"ז, עלה לארץ בגיל אחת-עשרה. בגיל ארבע-עשרה למד בישיבת לומז'ה שבפתח-תקווה משם עבר לישיבת פונבז' (היה משבעה תלמידיה הראשונים ולמד שם כשמונה שנים). נשלח בצעירותו ע"י הרב יוסף שלמה כהנמן לחזק את היהודים בארצות ניכר. בשנת ה'תשי"א התמנה למגיד שיעור בישיבת מונטרי שבשוויץ. לאחר מכן שהה חודשים ארוכים בקזבלנקה שבמרוקו והקים ישיבה גבוהה וסמינר חרדי לבנות. בהמשך עבר לעיר טנג'יר שבמרוקו ולאחר מכן חזר לישראל. ייסד את 'ישיבת הנגב' בנתיבות בה השקיע את תכלית ייעודו החינוכי. שימש כראש-הישיבה עד לפטירתו. דאג גם להקמת תלמוד תורה לבנים וסמינר לבנות. כל ימיו סבל יסורים קשים ומרים, בצעירותו, היה יושב במשך עשרות שעות לימוד בתורה ונרדם על הסטנדר כשהוא אוכל חבילת עוגיות וממשיך בלימודו. הרב לא זכה לילדים. ולמרות מה שעבר עליו לא נשבר רוחו. יגע בתורה ובעבודת ה' בחדוה ושלמות. העמיד תלמידים במסירות נפש במשך עשרות שנים. הרביץ תורה לאלפים. כל תלמיד ותלמיד טרח להדריך אותו במהלך החיים בייחס הנכון לאשה ולילדים ובשאר ענייני החיים. **נלב"ע בליל שבת-קודש וארא, כ"ה טבת ה'תשע"א** חי כ-84 שנים. ציונו בבית-החיים בנתיבות ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו העצומה תגן עלינו אמן.

ספר ר' משה אליהו, תושב נתיבות: "לפני כשבע שנים בקשתי לעקור דירה לעיר אחרת. מאחר והמהלך אינו פשוט רציתי להתייעץ עם אחד הרבנים ולקבל ממנו ברכה. לצערי, הרב היה עסוק ולא יכול היה לקבל אותי באותו זמן. רציתי לפנות לרבנים אחרים, אולם נכונה לי אכזבה, גם הם היו עסוקים. התהלכתי מתסכל. ראה אותי אחד מהסובבים וספר שיש עוד צדיק, שעדין לא פנית אליו, הלו הוא רבנו ומורנו, רבי יששכר מאיר. הגעתי לביתו הצנוע של הצדיק. לפתע פנה אלי הרב ואמר: 'יש לך כחות עצומים ואני צריך אותך כאן. אתה לא עוזב את נתיבות! אתה עומד לעבור ארוע שישנה את כל חייד' ואף ביקשני ללמד עמו בחברותא. לא הבנתי, על מה הרב מדבר. אולם, להצעתו הסכמתי בחיוב. לא חלף שבוע אחד, ולצערי, עברתי תאונת דרכים קשה. הוגדרתי כמת קליני. את אותו אור גדול שספרו אלו שחוו מות קליני, חויתי אף אני. הגעתי למעין אולם המשמש לבית-דין של מעלה. במקום היו שלושה אנשים, שהתייעצו ביניהם מה לעשות עמדי. לפתע ראיתי את ראש-הישיבה, הגאון רבי יששכר מאיר פונה לשלשת האנשים ואומר: 'אני צריך את משה אליהו לידיו! ופניו זרחו באור יקרות'. 'באותו רגע התעוררתי באמבולנס בדרך לבית-החולים. להפתעתי המרבה, העידו אנשים לאחר מכן, כי באותה שעה הלכו עם הרב בקצה האחר של העיר. לפתע בלי שום הסבר, פרש הצדיק את ידיו השמימה ואמר: 'היכן משה אליהו? אני מתגעגע אליו'. כאשר הגיע הרב לבקרני, שאלתי, האם דמיינתי את המחזה. והרב ענה לי: 'דע לך, כי הכל אמת. בעוד זמן קצר בעז"ה תשתחרר מבית-החולים לביתך! ובאמת כך היה. החלמתי מן התאונה ושבתי לביתי". (מתוך העלון פניני הצדיקים בשינויים קלים).

כיצד מחנכין?

עלון מס' 53

כוחה של מילה טובה!

ומכאן - להבדיל אלף אלפי הבדלות בין הקודש ובין החול. כאשר בעל ה'לשם' הגיע לארצנו הקדושה, שלח לבבל לבעל ה'בן איש חי' את ספרו. ה'בן איש חי' שלח לו חזרה מכתב מלא התפעלות מתוכן הספר המעיד גם על מחברו.

אמר בעל ה'לשם': אם הייתי מקבל מכתב זה לפני עשרים שנה, הייתי מחבר וכותב ומוציא לאור עוד שני כרכים של הספר...

ללמדך שאפילו איש קדוש וטהור ונשגב ונעלה, זקוק למילה חמה ומעודדת.

סיפר המשגיח הרב שלמה וולבה זצ"ל: מעשה בבעל תשובה שנשאל מה הניא אותו לצעד זה.

והשיב: אני יליד עיר פלונית [חילונית]. בשיכון שלנו התגורר יהודי דתי אחד ויחיד. השכנים אצלינו לא רגילים לברך איש את רעהו בשלום. כולם עסוקים וטרודים. רק הדתי הנ"ל, מידי בוקר כשפגש אותי הולך ללימודי, אמר לי במאור פנים ולבביות "שלום". הדבר חזר ונשנה מידי יום ביומו. חשבתי לעצמי: איך זה שמכל השכנים [המזדהים עם השקפת עולמי] אין אפילו אחד המברך אותי לשלום, ודווקא הדתי [שאינו מזוהה עם דעותי] מברך אותי מידי יום... זה משך אותי ללמוד את ארחות חייו ולחיות כפי שהתורה 'שלו' מכתיבה...

די בסיפור זה - מפטיר הרב וולבה - כדי לחזקנו בעבודה יקרה זו של הארת פנים.

סיפורו של אברך בן עלייה: גדלתי בבית הרוס. ילד בן עשר, בן להורים גרושים. את אבי לא הכרתי. אמי הייתה מרירה וקשת יום. בתלמוד תורה לא הייתה לי חברה ולא היה לי עם מי להתיידד = לא הייתה לי שפה משותפת עם חבריי.

אמר רבי יצחק כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות המפייסו בדברים מתברך באחד עשר ברכות. (בבא בתרא ט ב) נמצא כוחה של מילה טובה גדול מכוחו של מעשה טוב!

במסע כיבושיו, כבש המצביא נפוליאון ארצות רבות. הוא הפך לשליט רם ועצום. אך כל תהלתו קרסה במהירות... אחרי שהשקט חזר לעולם, שאלו סקרנים רבים את בני משפחת נפוליאון: "מה גרם לנפילתו הפתאומית?"

השיבו להם בני המשפחה: "הוא היה נשוי פעמיים. בתחילה היה נשוי לבת כפר פשוטה. בכל פעם ששב משדה הקרב וסיפר לה על נצחונותיו הרבים, או על עוד מדינה שכבש, היא הייתה משבחת ומעצימה אותו. לא רק שלא מיעטה במילים, אלא הוסיפה והכינה לו פינוקים ותפנוקים, מינים רבים שונים ומגוונים. כשחזר לשדה הקרב, הוא שב עם כוחות פנימיים חדשים ומרץ ואמביציה מתוגברים, עם גאווה ועם רצון להמשיך ולנצח... לאחר שכבש כמה מדינות אמרו לו יועציו: לא נאה ולא יאה למצביא שכמוך, שיהיה נשוי לכפרית עממית פשוטה. נחפש עבורך נסיכה בת מלכים כיאות לך. נפוליאון שמח שמחה גדולה. שילח את אשתו הכפרית ונשא אשה 'מיוחסת'. כשחזר מהמלחמה הראשונה, סח לה על מאורעותיו ונצחונותיו בגאווה בלתי מוסתרת. אך היא הניפה ידה בזלזול והגיבה: עם כל הכבוד לכיבושים שלך, מה הבאת לי משדה הקרב? באיזה אוצר תפתיע אותי היום?... תגובות אלה הוציאו לו את הרוח מהמפרשים. לא רק שנצחונותיו ותהילותיו לא מעניינים אותה, אלא שכל זה אינו שווה בעיניה כי לא הביא לה מתנה... למלחמה הבאה הוא שב בלי ריענון, בלי חשק לנצח, בלי מרץ, ובלי כוחות מחודשים. כך החלה מפתלו."

ללמדך מה כוחה של מילה טובה אפילו למצביא נערץ!!!

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו, מתקבלות תרומות לע"ג, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

טוב. כשרונות לא חסרו לי, וכשנרשמתי לשיבה גדולה הייתי בחור מן המניין והתקבלתי לשתי ישיבות מצויינות. שקעתי בלימוד והרגשתי המאושר באדם. חברים נמשכו אלי ובקשו את קרבתי ואף חפצו ללמוד אתי. נשאתי בשם טוב ואף למדתי דיינות עד שקבלתי היתר הוראה.

ולסיום: בכיסי מונח כל הזמן המכתב ששינה את חיי המילים החמות הכתובות בו הן שמוססו את מעטה הקשיחות בו התעטפתי. המאור האצילי שבלב חבריי הצילני מרדת שחת.

באחד הבקרים קרא מנהל בית הספר לתלמידו תומס אדיסון. הוא מסר בידו מכתב סגור וביקש: "מסור מכתב זה לאמך ובקש ממנה שתקריא לך אותו".

לקח תומס את המכתב ומסרו לאמו. אמו פתחה וקראה בפניו: "לגברת אדיסון, שלום. בנך ילד מדהים, שנון וחכם מאוד. גאונותו הרבה מאפילה על התלמידים האחרים. בית ספרנו 'קטן עליו'! בברכה, ההנהלה".

אמו קפלה את המכתב, חבקה אותו בחום ואמרה: "בני היקר! איזה כיף לקרא כאלו מילים! איזו זכות יש לי! עשית אותי אם מאושרת!"

כעבור ימים ספורים הוציאה אותו אמו ממסגרת בית הספר, שכרה עבורו מורים פרטיים והוא למד בביתו. עברו שנים ותומס זה גילה את החשמל והמציא את נורת החשמל הראשונה.

שנים רבות חלפו. בקר אחד קיבל תומס את הבשורה המרה: אמו נפטרה.

כשהגיע לביתה כדי לסדרו, במהלך פינוי הארונות מתכולתם, מצא לפתע מעטפה מוכרת. הייתה זו המעטפה שנתן לו המנהל כדי למסור לאמו. הוא פתח אותה, הוציא את המכתב, ולתדהמתו מצא שכתובים בו דברים אחרים לחלוטין: "גברת אדיסון, שלום רב! בנך תומס טיפש גדול. הוא לא מבין כלום מהחומר הנלמד! בית ספרנו לא מתאים לו..."

סגר תומס את המכתב והרהר: באמת הייתי טיפש גדול, אך מילותיה של אמי המנוחה הפכו אותי לגאון!

להם היו הורים מסורים. לא הייתה להם דאגה מסוג: "מה אלבש מחר?" או "מי יכין אותי למבחן הגדול?" וכדו'. אולם לי כן היו דאגות מסוג זה...

מהר מאוד עטיתי על עצמי 'מסיכה קשוחה' כדי שאוכל לשרוד. "אולי עדיף שלא אלמד" הרהרתי לעצמי. "ילד שאביו לא מכיר בו - פטור ממבחנים". "ילד כזה פטור גם משיעורי בית". מחשבות כאלה ודומיהן הנחו אותי - אלא שמהר מאוד מצאתי את עצמי מחוץ למסגרת הלימודית. גם בישיבה לא החזקתי מעמד ואחרי תקופה קצרה נפלתי לרחוב. לא היה לי אף אחד בעולמי. חבריי התרחקו ממני.

יום אחד כשחזרתי הביתה, ראיתי מעטפה מציצה מתיבת הדואר. שלפתי אותה וקפאתי. המכתב היה ממוען אלי... בתחילה הסתקננתי: מי שולח לי מכתב? אבל שם השולח לא נכתב בגב המעטפה.

עליתי הביתה וקרעתי את המעטפה עם המכתב לגזרים והשלכתים לפח. כשנכנסתי לישון, הרהרתי: הרי מישהו חשב עלי ושלח לי מכתב, מישהו מחפש אותי... איך נתנני לבי לקרוע ולהשליך את המכתב???

הוצאתי את הקרעים מן הפח וניסיתי 'להרכיב את הפזל' כדי לקרא את המכתב.

וכך נכתב בו: "אליך ידידנו היקר! כותבים לך שני ידידים מן הישיבה. זה שלושה שבועות שאיננו רואים אותך כאן. בתחילה חשבנו שלקית בשפעת ותיכף תשוב, אך הזמן חולף וטרם שבת. אתה חסר בישיבה! כל בחור כאן הוא איבר בגוף הנקרא 'ישיבה' וכשאחד מאברינו חסר, כל הישיבה מרגישה ולוקה בחסר. מחכים לחזרתך בהקדם, דוד ונחום".

שפשפתי את עיניי בחוסר אמון, אך זו הייתה מציאות! קראתי את המכתב שוב ושוב, עד שזלגו עיניי דמעות. המסכה העבה שעטיתי על עצמי - נמסה. פתאום רציתי לחזור לישיבה. הרגשתי שזה המקום היחיד בו יש מי שאוהב אותי. דוד ונחום קבלו אותי במאור פנים. הם מיהרו לסדר לי חברותא והתעניינו בכנות בשלומי. מכאן החלו העניינים לרוץ. השקעתי את עצמי בלימוד והיה לי

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

נתרם על ידי ידיד נאמן לזיכוי הרבים

מה יבנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומית של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

ומאתים לנטרים את פריה

שבת והודאה לבורא עולם לרגל הופעת גליון המאתים בחסד ה' עלינו

ר - 200, וכפי שכתב רבי חיים וויטאל זצוק"ל בספר החזיונות בשם רבו הקדוש מרן האר"י זי"ע, כי אנו בדורות האחרונים, מחמת שאנחנו בעובי החומר ומדרגה שפלה ונמוכה מאד, ועם כל זה אנו מתגברים לעשות רצון אבינו שבשמים לפי השגתנו, הוא אהוב וחיבי הרבה יותר לפני השי"ת, ממה שפעלו התנאים הקדושים בעוצם קדושתם, כי הם היו במדרגה גבוה והזדככות החומר.

200 גליונות מתיקת הדף היומית, מטרתם להמתיק את דברי התנאים והאמוראים הקדושים, לדורות האחרונים שהם בבחינת "נעלים" בגימטריא 200.

כבר הזכרנו כמה וכמה פעמים בגליונות, דברי מרן הרבי הקדוש השפת אמת בפרשת בא (תרמ"ד), "וכל עובדא טובה או רעה נראה שנמצא מזה שורש באבות, רק שיצא עתה בזרעם לפועל, אבל בכח נמצא הכל באבות". וכאן המקום להזכיר את אבי מורי הצדיק בעל ה"אנא עבדא" רבי שמואל צבי בן רבי בנימין זצ"ל, שלא ויתר לי למסור שיעורי דף היומית בבית הכנסת סוכטשוב, ובזכותו זכיתי להגיע עד הלום.

ויראתי בפצותי שיח להשחיל להזכיר את מורי ורבי, אביהם של ישראל, שלהבת אש, מרן הרבי הקדוש הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל, שרק בזכותו התחלתי בסייעתא דשמיא להרביץ תורה בישראל.

נתפלל להקב"ה כלשון צוואתו של רבן של ישראל מרן החתם סופר זצוק"ל, יהי רצון מלפניך נותן התורה, שלא יבוש המעיין ולא יקצץ האילן, ושנוכח עוד רבות בשנים להגדיל תורה להמתיקה ולהאדירה, מתוך נחת ושמחה אמן.

הפעם נודה את ה' בכפלים, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, לראות בהופעת גליון המאתים של "מתיקות הדף היומית" אשר כשמו כן הוא, חכו ממתקים וכולו מחמדים, מעדני מלך העולים על שולחן מלכים, מאן מלכי רבנן.

גליון 'מתיקות הדף היומית' אינו רק פרי עמלו של אדם אחד, ואינו יכול להיות כזה, אלא הוא שזור במאמריהם של רבים טובים השולחים מפרי אוצרותיהם בכל שבוע ויחד יוצרים פסיפס נאה ומהודר כל כך.

ואכן, כותרת מאמר זה כרוכה בפסוק בשיר השירים (ח, ו), ומאתים לנטרים את פריה, ופירש רש"י, אלו תלמידי חכמים, ואותם תשלומים לתלמידי חכמים וכו'. במילים אלו אנחנו פותחים גם כאן, ישלם ה' מאתים לנטרים את פריה, אלו התלמידי חכמים ששלחו את דברי תורתם לגליון מתיקות הדף היומית, רק בורא עולם נותן התורה יכול לשלם להם כגמולם הטוב.

הרבי הקדוש בעל הדברי יחזקאל משינאווא זצוק"ל מביא את דברי האלשיך הקדוש על הפסוק (שמות ג, ה) של נעליך מעל רגליך, שהכוונה שיש להסיר החומר שנקרא "נעל", לפני שניגשים למקום קדוש, ובזה מפרש הדברי יחזקאל את הפסוק, "מה יפו פעמיך", שהפסוק מתנמה איך זוכים כלל ישראל בדורות האחרונים לשבח גדול כזה, עוד יותר מבזמן התנאים, ומתרחץ הכתוב "בנעלים", על ידי שאנו נמצאים בחומר עב וגס, ועם כל זה אנחנו מתגברים ללמוד תורה ולקיים המצוות.

זה אפשר לומר מרומז בשיר השירים (ז, ב) מה יפו פעמיך בנעלים, נעלים" בגימטריא

כשמאריכים את השבת זוכים לשפע יותר גדול בימות החול

נמצא שגם אתה החסור, הסוגר את החנות ביום שישי ברגע האחרון, ופותח את החנות במוצאי שבת ברגע הראשון, אינך רחוק מאותו כפרי, וכי מי מפסיד מזה שאתה מקצר את השבת, רק אתה בעצמך, אתה מרגיש שאתה "מצליח" להרויח ביותר בזה שאתה סוגר את החנות אחרון ופותח ראשון, אך למעשה אתה פשוט גונב מעצמך את השפע שהשבת משפיע לכל השבוע.

נחזור למשל, מרן הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א חוקר בספרו "חשוך חמד" (ב"ק עד); אם הכפרי שגנב את המטבעות, נפסל לעדות כדין גנב, מפני שהוא התכוון לגנוב, או שמא מאחר שלא הועילו מעשיו, ואדרבה הסיטונאי שמח מאוד במה שהכפרי לקח את המטבעות, הרי זה כאילו נתכוון לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה, ולכן אין דינו כגנב, ואינו נפסל לעדות.

ומביא הגאון שליט"א ראייה מהגמרא בדף היומית שלנו (ב"ק עד): מעשה ברבן גמליאל שסימא את עין טבי עבדו, והיה שמח שמחה גדולה, כי היה משתוקק תמיד שטבי עבדו יצא לחפשי, ועכשיו הגיע ההזדמנות, כי המסמא עין עבדו יוצא לחירות.

מקשים הבית יצחק (יו"ד ח"ב סימן קא אות ב') והיעב"ץ (בהגהותיו לב"ק שם), למה שמח רבן גמליאל, הרי עבר על הלאו של איסור חבלה, בזה שסימא את עינו, והגם שהיה שוגג, אך הרי גם שוגג צריך כפרה. ומתרחץ הבית יצחק, שמכאן מוכח כשיטת הטורי אבן (מגילה כח), שאדם יכול למחול על חבלתו, ולגרום בזה שהחובל לא יעבור על הלאו. והנה טבי העבד, בדאי מחל על החבלה, שהרי רצה להשתחרר, וגרם במחילתו שלא יעבור רבן גמליאל על הלאו, ולכן שמח שמחה גדולה.

אומר הגאון הרב זילברשטיין, דכך אפשר לומר גם בעניינינו, היות שהסיטונאי בדאי מחל לכפרי, הוא גורם בזה שלא יעבור הכפרי על איסור גניבה, וממילא אינו נפסל לעדות. אמנם באמת יש לדחות - אומר הגאון שליט"א, כי יתכן שרק באופן שהחבלה נעשית בשוגג, כמו שהיה אצל רבן גמליאל, אז גורם המחילה שלא יעבור על הלאו, אבל כאן שהכפרי גנב במזיד, אין מועיל לו המחילה שלא להיפסל בעדות, וצריך עיון.

בעיר ראדון, עירו של רבינו בעל החפץ חיים זצוק"ל, היה סוחר אחד, שהיה תמיד מאחר לסגור את חנותו בערב שבת, סמוך מאד לכניסת השבת, ובמוצאי שבת מיהר לפתוח את חנותו, סמוך מאד ליציאת השבת.

הוכיחו מרן החפץ חיים ואמר לו, אמשול לך משל למי אתה דומה, לאותו כפרי שלא ידע לקרוא ולכתוב, והיה מביא את סחורתו לשוק מדי שבוע, ומוכר אותה לסיטונאי, וכדי לדעת כמה שקים הוא מכר, הוא היה מוריד את כובעו, ועל כל שק שהוריד, היה הקונה מכניס מטבע בתוך הכובע, אחר כך סופרים את המטבעות, וכך ידעו את מספר השקים, והסיטונאי משלם מחיר הגון על כל שק.

פעם הוצרך הסיטונאי להרבה סחורה, כך שהמשחק נמשך זמן רב, הכפרי מוריד שק, והקונה מכניס מטבע, עד שהכובע נתמלא במטבעות. עיני הכפרי ברקו, הכובע שלו מלא במטבעות! הוא חיכה לרגע שהסיטונאי לא ראה, מיד לקח חופן מטבעות ושם בכיסו. הסיטונאי אף שהרגיש בדבר, עשה עצמו כאילו אינו רואה, ובלבו שמח מאד, מצידו שייגנוב הכפרי את כל המטבעות, כך לא יצטרך לשלם לו כלום...

אחרי שהכפרי הוריק את כל השקים, ספר את המטבעות שנשארו בכובעו, והסיטונאי שילם לו בהתאם. הכפרי חזר לכפרו שמח וטוב לב, בהרגשה שהוא "הצליח" לרמות את הקונה. כשחזר לכפר, הוא סיפר לחבריו איך שרימה את הקונה, וגנב ממנו חופן מטבעות! טיפשו צעקו עליו חבריו, הלא מעצמך גנבת, על כל מטבע שגנבת, הפסדת קבלת תשלום מלא על שק.

הגנמשל פשוט - אמר מרן החפץ חיים לסוחר, כל ששת ימי המעשה מתברכים מהשבת, כמבואר בזהר הקדוש (ח"ב פח), כָּל בְּרַךְאָן דְּלַעֲלֵא וְנִתְקָא, בְּיוֹמָא שְׁבִיעֵאָה תְּלִין. דִּהוּא יוֹמָא, מִתְּבַרְכָּאן מִיְנֵיהּ כָּל שְׁתֵּי תַּיִם יוֹמֵין עֲלֵאין, כל הברכות שלמעלה ושלמטה תלויות ביום השביעי - שבת, משום שמאותו יום מתברכים כל ששת הימים. והנה כל מה שמאריכים את השבת, הברכה שורה ביתר שאת בששת הימים, ואילו אם מקצרים את השבת, גם הברכה בימות החול מתקצרת.

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

פרשיות וארא - בא תשפ"ד ♦ עלון מס' 130

השגחה שבועית

חמור, תרנגול ונר, במקום שבי בעזה

אם היו מציעים ליהודי ברירה כזאת: או שתהיה שבי בעזה, או שתלון לילה אחד במדבר. החמור והתרנגול שלך ימותו, הנר שלך יכבה, ואתה תישאר לבד בחושך. לילה אחד בלבד.

אין כאן שאלה בכלל. בדיוק זה מה שאומר המהר"ל על סיפורו הידוע של רבי עקיבא במסכת ברכות (ס' עמוד ב')

רבי עקיבא יצא לדרך עם חמור, תרנגול ונר. לעת ערב נכנס לתוך העיר כדי ללון בה, אבל אף אחד לא רצה לתת לו מקום לישון, ורבי עקיבא הלך לישון במדבר. הגיע אריה ואכל את החמור. כלב אכל את התרנגול. הרוח כיבתה את הנר.

על כל דבר דובר אמר רבי עקיבא: כל מה דעביד רחמנא, לטב עביד. מה שהקב"ה עושה, לטובה הוא עושה.

באותו לילה הגיעו לעיר שודדים, ולקחו לשבי את כל בני העיר. אמר רבי עקיבא לתלמידיו: עכשיו אתם רואים שכל מה שה' עושה, לטובה הוא עושה, כל מה שהיה נראה כקושי, זה עצמו הציל אותנו מהשב.

המהר"ל (נתיבות עולם, נתיב אהבת השם ונתיב הבטחון), מאיר את הסיפור הזה באור יקר:

לפעמים נגזר על האדם קושי גדול ונורא, אבל אבינו אב הרחמן רצה להוריד את זה מהאדם, ולכן מביא עליו קושי מעין הקושי שנגזר עליו. אם האדם מאמין שמאת ה' היתה זאת, ולטובתו עושה זאת ה', אזי הוא פודה את עצמו מהצרה הגדולה.

וכך הוא מסביר את סיפורו של רבי עקיבא: אדם שבוי משועבד לשווי, אין לו גוף, לא נפש, ולא שכל. כמה שאנו מתפללים על השבויים שנמצאים בתוך עזה שינצלו ויוושעו כבר.

על רבי עקיבא נגזר להיות בשבי, והקב"ה רצה להצילו, לכן הוא הביא לו צער אחר, דומה, שיפדה אותו מהשב.

הקב"ה המית את חמורו, החמור שהוא דבר חומרי פדה את גופו. התרנגול שנהרג פדה את הנפש של רבי עקיבא, כי תרנגול יש לו יותר נפש משאר בעלי חיים, כמו שאומרים 'הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה'. לכן גם הנהיגו לשחוט תרנגול בערב יום הכפורים, שיהיה תמורת הנפש.

הנר נכבה, זה פדה את הצער של העדר שכל בשבי, כי השכל אור לאדם, כנאמר "נר מצוה ותורה אור".

על ידי שגלח את חמורו, התרנגול והנר, נפדה רבי עקיבא משבי.

זהו כלל בכל קושי וקושי: אם האדם יאמין שזה מהקב"ה, וה' יתברך עושה את זה לטובתו, הוא חוסך מעצמו דברים קשים בהרבה, ומהפך את אותו הקושי לאור ולטובה. ובגלשן המהר"ל: "לכן יהא אדם רגיל לומר כל מה דעביד רחמנא לטב עביד, וכאשר יאמר על הדבר שנראה רע והוא בוטח בו יתברך שהוא לטובה אז יתן ה' יתברך אותו רע לטובה".

יש לנו אפשרות להמיר יסורים גדולים בקטנים, להחליף קושי עצום וממושך באי נוחות לזמן קצר, וזאת אם בזמן הניסיון נשכיל להאמין, לחשוב ולומר: 'כל מה שה' עושה - לטובה הוא עושה'.

שבת שלום ומבורך
פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

הכי רחוק - הכי קרוב

כשילד קטן מקבל מכה משולחן או ממעקה, הוא בוכה מאוד, ורוצים להרגיע אותו. מה עושים? לוקחים אותו למקום שבו אירעה ה'תאונה', ואומרים לילד, 'תרביץ לשולחן בחזרה!'. הילד מכה בכל כוחו, חש בנקמה מתוקה ונרגע. כשהוא גדל, הוא כבר לומד שהשולחן לא יכול לעשות לו שום דבר. השולחן הוא דומם, ואינו בוחר להכות מישהו. כאן הילד יכול להאשים חבר - "למה דחפת אותי?"; "להאשים את עצמו, "למה לא שמת לב שיש כאן שולחן?"; או להאשים את זה שהניח כאן את השולחן, וכן הלאה. הרי האשמות אלו אינן כנונות כלל, שכן הכול בגזירת עליון, ולקראת סוף שער הבטחון מביא רבינו התבוננות זו.

מדוע רק עכשיו? כי בדרך הטבע אנחנו נוטים להתייחס למה שנראה לעינינו. מי שאינו עוסק בסוגיית הבטחון, עלול ליפול טרף למצג שוא, כאילו יש בעולם אנשים או מצבים שיכולים לפגוע בו או להיטיב לו מצד עצמו. זהו אחד הדברים שרבינו מציין כטעות נפוצה בקרב אלו שהאמונה אינה מוחשית אצלם. **נטותו אל הסיבות הקרובות אשר הוא רואה אותן.**

אם נראה אדם בוגר, שנרגע כמו ילד קטן מ'להחזיר לשולחן', נבין שהוא נשאר עם שכל ילדותי בלתי מפותח. רבינו רוצה שנגדיל את טווח הראייה שלנו. שלא נתעסק בקטנות, במחשבה שהקרוב אלינו הוא הגורם למה שבא עלינו, אלא נתבונן לטווח רחב יותר, ונבין כי קיימת כאן השתלשלות ארוכה מאלוקי הכוחות כולם, ומסובב כל הסיבות הוציא את גזרותיו לפועל על ידי הרבה שלוחים, עד שהגיעו אלינו.

משל למה הדבר דומה? למלך שרוצה להעניש את עבדו. המלך יושב בטרקלין, נסתר מעין כול, ונותן הוראה למשנה למלך. המשנה יושב בארמונו, ונותן פקודה לשר. השר מורה לשוטר, שהוא לא כשוטר בן ימינו שמכה אנשים בהפגנות, אלא שוטר של אז, האחראי על המשטרה. השוטר נותן פקודה לסרדייט, וזה קורא לנוגש ומצווהו שיכה את העבד. גם כאן אין הנוגש מכה בידו ממש, אלא באמצעות כלי כמו שוט או אלה.

בשעה שלבים של השתלשלות יש מאז שיצאה הגזרה מלפני המלך ועד שהגיעה אל

(מתוך שיעור 276 בשער הבטחון. לשמיעת

השיעור הקישו 4 לאחור בחירת השפה, או

בחיוג ישיר 02-3011904).

חדש! *6176 כל השגחה פרטית במספר אחד

1 קו התוכן בעברית 0 קו התוכן באידיש ואנגלית 2 עלון השגחה פרטית 3 מגזין השגחה פרטית לכל המשפחה 4 שותפות בזיכוי הרבים העולמי 5 רכישת ספרי שער הבטחון (כמויות בלבד) 6 הקמת שיעור אמונה באזרוכם 9 פרטי יצירת קשר

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

אף אחד לא נגע

מספר אברך מחיפה: יום אחד נסעתי באוטובוס ובידי שקית ובה דפים החשובים לי מאוד. איני יודע איך זה קרה, ובאיזה שלב היא נשכחה, אולם עובדה היא: כשחזרתי הביתה, השקית לא הייתה איתי. נאבדה.

כאב לי מאוד אובדן השקית. לא היה לי העתק מהדפים שהיו בתוכה, וגם חששתי שמא מישהו יראה את תוכנם. עבר זמן, והשקית האבודה טרם חזרה אליי. ביקשתי מה' שיעזור לי למצוא אותה, וכשהדרכת האור החיים הקדוש, פירשתי את בקשתי בצורה ערוכה וברורה, שהקב"ה יעזור לי למצוא את השקית, ושאישי לא יחשוף את תוכנה. שהיא תגיע אליי מבלי שבני אדם יתעסקו עימה. הן הקב"ה יכול הכול.

יום אחד החלטתי לנסוע למירון. הזמנו, כמה חברים ביחד, סגור שייקחנו צפונה. בהגיע השעה עמדנו בתחנה וחיכינו לסגור שיבוא וייקחנו. חיכינו וחיכינו, אבל הסגור בושש לבוא. התקשרתי לחברת ההסעות ושאלתי מה קורה, והם ענו: "אנחנו מתנצלים על האיחור. בקבוק שמן נשפך בתוך הסגור. אנחנו מנקים אותו, ומיד אחר כך הסגור יוצא אליכם".

המשכנו לחכות, והנה מגיע אוטובוס לתחנה. אין לי שום עניין לעלות עליו. הוא לא מעניין אותי כרגע, ובכל זאת, בלי הסבר הגיוני, אני מתקרב לאוטובוס וסוקר את חלונותיו. איש מלבדנו אינו נמצא בתחנה, אף אחד לא מחכה לו, ולולא הייתי מתקרב לשפת המדרכה, הנהג לא היה חושב לעצור בכלל.

אני מתבונן בעד החלונות, ורואה שבסמוך לחלון האחורי נשענת השקית שלי! כן. בדיוק זו, כאילו היום הנחתי אותה שם! עליתי לאוטובוס ושאלתי את הנהג, "האם השקית הזו הייתה כאן, במושב הראשון מאחוריי?" "כן", ענה הנהג, "כשראיתי ששכחו אותה, הנחתי אותה ליד החלון בסוף. מאז אף אחד לא נגע בה!"

"זאת השקית שלי", אמרתי, "ואני רוצה לקחת אותה".

הוא שמח להחזיר לי את האבדה, ואני התרגשתי מההשגחה הפרטית המופלאה. לולא העיכוב של הסגור, לא הייתי עומד ורואה את האוטובוס מגיע. לולא הייתי מתקרב לשפת המדרכה, הוא היה עובר מבלי שאשיש לב. וכל השבת האבודה הזאת נגרמה בעטיו של שמן שנשפך! כמו אותו פך שמן שנמצא שלם, חתום בחותם כהן גדול, כך נמצאה השקית שלי, סגורה וחתומה מבלי שמישהו יציץ בה. הודו לקל עליין.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה המיוחדת לסיפורים המתפרסמים בעלון - סיפור מס' 34)

נסיעה בחינם

ביום שהתחלתי בעבודתי כנהג הסעות, קיבלתי על עצמי שני דברים: האחד: להמשיך ללמוד את השיעורים הקבועים במשניות, בגמרא ובשולחן ערוך, חוק בל יעבור. השני: שלא לבצע הסעות ביום שישי לאחר חצות.

הקבלה הראשונה היא ביני לבין עצמי. זה לא קל, כשמישהו מבקש נסיעה ואיני נענה לו, אבל ברור לי שאם זה על חשבון השיעור, הנסיעה הזאת היא פשוט לא שלי.

לגבי יום שישי אחרי חצות זה קצת יותר קשה, כי יש אנשים שצריכים לנסוע דווקא אז, ואם לא ההסעות האלו, במה אני נהג? אבל למדתי לשנן ללקוחות את שעות העבודה, ובעיקר את שעות אי-העבודה.

ביום שישי ערב שבת פרשת ויגש, הזמינו אצלי נסיעה משדה התעופה לירושלים, לשעה עשר וחצי בבוקר. השעה הייתה כשרה לפי הני"ל, ויצאתי לדרך. הגעתי לשדה התעופה וחיכיתי לנוסעים. חיכיתי וחיכיתי, וגם הם חיכו והתעכבו בטרמינל זמן רב. עד שמצאנו את המזוודה, ועד שהיא נבדקה, ועד שהם שוחררו החוצה, עברו שעותיים.

"המחיר לנסיעה הזאת הוא שש מאות ש"ח, הודעתי לנוסעים." חיכיתי שעותיים וכבר מאוחר מאוד. יום שישי קצר. הם הבינו, ושילמו את מלוא הסכום.

כאשר ביקשתי לצאת מירושלים, ביקשו ממני בני משפחה אחת שאקח אותם למודיעין עילית. שמחתי לקחת אותם, שכן ממילא אני נוסע לאותו יעד, ונקבתי בסכום לתשלום הנסיעה: מאה שבעים וחמישה ש"ח.

הגענו ליעדנו. בני המשפחה התמקמו יפה בבית המארחים, ואני אצתי רצתי להכין את עצמי לשבת קודש. נסעתי ברכב לכיוון המקווה, ומרוב מהירות נתקעתי ברכב אחר שנסע על הכביש. הוא צעק עליי, "אתה לא רואה איך אתה

קבוע זמני

לפני כחצי שנה נפטרה סבתא שלי ע"ה. אבי שיאריך ימים מתפלל לפני העמוד לעילוי נשמתה במשך כל שנת האבל. לשם כך הוא תיאם עם מניין קבוע בשחרית, שבו יתפלל לפני העמוד, וכך גם במנחה. בכל יום בשעה אחת בצהריים, הוא מתפלל לפני העמוד במניין הקבוע בבית הכנסת. זהו מניין רציני וחשוב.

יום אחד נזקקה אמי לטיפול רפואי בבית חולים. התור נקבע לשעות הצהריים, ואבי בא במצרי: איך הוא יוכל להתפלל לפני העמוד באותו יום? אמנם אפשר להתפלל מנחה גם בבית החולים, אך הוא התקשה לסמוך על זה שיקבל את תפקיד הש"ץ.

הוא עדיין לא עשה דבר בנידון, והנה, אחרי שחרית ניגש הגבאי לאבי ואומר לו, "המניין של מנחה בשעה שתים עשרה פנוי היום. אם תרצה, תוכל להיות שליח ציבור".

מובן שאבי קיבל את ההצעה בשמחה, וגם בהשתוממות. הן המניין בו הוא מתפלל מנחה, קבוע כמו העמוד עצמו. אף פעם לא שינה מאז התחילה שנת האבל, ואף פעם לא ניגש אליו מישהו להציע שיחליף מניין. והנה, בדיוק היום הגיעה ההצעה, בדיוק למנחה, ובדיוק לשעה המתאימה. הכול הסתדר באופן מיוחד וחד פעמי, כדי שלא יחסיר אף לא פעם אחת של תפילה לפני העמוד.

התרגשנו מאוד מהארת הפנים הזאת. ראינו שבשמיים מעריכים את המאמצים של אבי, ויש לו סייעתא דשמיא מיוחדת. יהיה סיפורנו זה לעילוי נשמת סבתנו עליה השלום.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה המיוחדת לסיפורים המתפרסמים בעלון - סיפור

מס' 35)

חיי מכונות

אישה צדקת, רבנית, ניגשה למכונת הכביסה שלה ורצתה להפעיל אותה. זה שתיים עשרה שנה שהיא מפעילה את המכונה הזאת. שישה ימים בשבוע היא ממלאת את תפקידה בנאמנות, ומכבסת לה את הבגדים הכהים, הבהירים והצבעוניים, כל כביסה והתוכנית שלה. למען האמת, הרבנית לא הרהרה מעולם אודות הפלא הגדול, כיצד זה מכונה שאורך חייה הוא חמש שנים במוצע, עובדת כל כך יפה ולא נזקקה לתיקון מעולם; אולם כך היא דרך העולם. אנשים לא שואלים למה מכונה עובדת; הם שואלים רק למה היא הפסיקה לעבוד.

ובכן, המכונה הפסיקה לעבוד. פתאום, ללא הודעה מוקדמת, היא לא הגיבה לכל ניסיונות השכנוע של הרבנית. לחיצה פה, לחיצה שם, דפיקה מקדימה ומאחורה, אולם

השלוחה
החדשה
לשמיעת
הסיפורים

שהתפרסמו בעלון

6176* שלוחה 2 ואחר כך 9

מפיצים אמונה ורואים ישועות

לפני כחצי שנה תרמתי סכום נספ עבור הפצת העלונים בשטחה שלמה, לזכות אחותי היקרה, שבגיל 34 עדיין לא מצאה את זיווגה. הודו לה, לפני כחודשיים היא התאחסה, ובעוד כשבועיים תתקיים שמחת החתונה. ממש מרגשים שזכות היהודים שהתחזקו באמונה ה'ביאה עלינו את הישועה, לאחר ציפייה כה ארוכה על קרוב לחמש עשרה שנה.

מפיצים אמונה ומחיים נפשות

לאחרונה נחשפתי לקו שלכם והתחלתי להקשיב לתוכן המרתק. אני נמצא בתקופה מאוד קשה, יש לי כל מיני קשיים בגשמיות וברוחניות, ובנוסף לכך אני נמצא באמצע תהליך מתיש של חיפוש דירה. ההאזנה לקו מחזקת אותי ומשרה עליי רוגע. אני נהנה מאוד מהשיר המיוחד המושמע בקו, השיר על שבעת התמים של בעל החובות הלבבות. היננו מחזק אותי בעוצמה כל כך חזקה, שכל פעם שאני מאזין לשיר זה מרגש אותי מאוד, בזכות של רגש שלא הכרתי שיש בי. אני יכול להקשיב לו עשרות פעמים ברצף... ישר כוח! אין לי מילים להודות.

נוסע? מה איתך? תראה מה עשית לי. אתה תצטרך לשלם את זה!" לשנינו לא היה פנאי להתחשבן. נתתי לו את מספר הטלפון שלי, ולשנינו היה ברור שעוד נדבר. מיד במוצאי שבת הוא מתקשר אליי. אני מציע לו לגשת לכפר ערבי לתקן את התקלה, אבל הוא נרעש ונפחד מהרעיון. מה פתאום? לא יקום ולא יהיה. הולכים רק למוסך יהודי. ביום ראשון נסענו למוסך, ושם התברר שתיקון התקלה עולה 800 ש"ח. שאלתי את בעל המוסך איך זה יכול להיות, ניסיתי להתווכח על המחיר, ולבסוף הוא סיכם: "בשבילך - שבע מאות".

שילמתי את הנזק. חזרתי הביתה, והנה, הגלגל נתקע בחפץ חד, והתפוצץ. הוצרכתי להחליף גלגל. השגתי מישהו שמטפל בעניינים האלו במחיר מוזל, והוא מכר לי גלגל בשבעים וחמישה שקלים.

אני מסיים את ענייני הרכב היגעים, חושב לעצמי י"י על חסרון כיס, מונה שוב את ההפסד: 775 ש"ח, ופתאום קולט שהמספר הזה אינו מקרי כלל. יש פה השגחה כל כך מיוחדת, שאני נרגש ביותר. אני נכנס הביתה ומתחיל לזמר בקול גדול: מזמור לתודה!

אמרתי את הפרק בהתרגשות רבה, ולנגד עיני השואלות של אשתי, ערכתי את החשבון:

ביום שישי אחרי חצות ביצעתי נסיעה משדה התעופה לירושלים והשתכרתי 600 ש"ח. על הנסיעה מירושלים למודיעין עילית השתכרתי 175 ש"ח. יחד עולים הסכומים ל-775 ש"ח!!!

כל הממון שלכאורה הרווחתי ביום שישי אחרי חצות, ירד לטמיון. נזקקים בי מה שכתוב בשולחן ערוך הרב: כל העושה מלאכה בערב שבת אינו רואה סימן ברכה לעולם בזה המלאכה, אם מרוויח מפסיד ממקום אחר. זאת הייתה הארה שמימתי נפלאה, שהעניקה לי חיזוק עצום להמשיך ולהחזיק בקבלת שקיבלתי על עצמי.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה המיוחדת לסיפורים המתפרסמים בעלון - סיפור מס' 48)

המכונה הודיעה באלם קול שהיא שבקה חיים באופן סופי. באותו ערב משתתף קרוב משפחתה של הרבנית בחתונה, ופוגש שם אברך. "אתה הוא קרוב משפחתה של הרבנית פלונית?" הוא שואל. - "כן".

שח לו האברך: "הייתי בחור יתום, והרבנית נהגה לבוא אלינו מדי פעם ולעודד את אמי האלמנה. היא גם סייעה לי רבות לקראת חתונתי, לפני שתיים עשרה שנה, וגם נתנה לי במתנה מכונת כביסה. אגב, בדיוק היום המכונה שקיבלנו מהרבנית - התקלקלה".

הקרוב סיפר זאת לרבנית, והיא התרגשה מאוד. התברר כי בתקופת החתונה קנתה הרבנית בשביל עצמה מכונת כביסה, ודאגה לקנות מכונה גם לחתן היתום. באותו שבוע התקלקלו שתי המכונות שהחזיקו הרבה מעבר למצופה. כשנתנה מכל הלב, לא ידעה כי בכך היא מאריכה את חיי המכונה שלה; וכשהתקלקל אצל המקבל, התקלקל גם אצלה. כמה חשובה היא נתינה, וכמה היא תורמת לנותן!

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה המיוחדת לסיפורים המתפרסמים בעלון - סיפור מס' 42)

ספיישל

אני גר בבני ברק, והוריי גרים בירושלים, בשכונת רמות. במשך השבת הם התארחו אצלנו ורוו נחת מילדינו. במוצאי שבת, כאשר התכווננו לנסיעה, תכננו את מסלול החזרה הביתה: הם ייקחו מונית עד התחנה, בה יעלו על קו 422 שיסיע אותם לביתם שברמות. ירדתי למטה וחיכיתי איתם למונית. "ה", תעזור שתגיע מהר מונית שתיקח אותנו לתחנה", התפללתי במילים שלי.

"לא כך מתפללים", העיר לי אבי שיחי. "בקש מה' שייקחנו למחוז חפצנו לחיים ולשלום. מבקשים שיהיה טוב, ולא מפרטים בדיוק איך. אנחנו הרי לא יודעים מה בדיוק טוב לנו".

אבא רק סיים את דבריו, והנה מונית מתקרבת לביתנו. אנחנו מנופפים לה, והנהג נעצר לידנו. "תוכל לקחת אותנו לתחנה?" אני שואל.

"איך לי זמן לזה", עונה הנהג, "אני נוסע לירושלים".

"גם אנחנו צריכים לירושלים", ענה אבי.

"אני נוסע לרמות", דיין הנהג. רמות נמצאת בצד השני של העיר ירושלים, ונסיעה אליה גורמת לשינוי במסלול הנסיעה.

"גם אנחנו לרמות", השיב אבי.

חיך הנהג ואמר, "ברוכים הבאים. אתם יכולים לנסוע איתי". הוא לקח מהוריי סכום סמלי, פחות מהמחיר של המונית והאוטובוס המתוכננים. בירכנו זה את זה ב"שבוע טוב ומבורך", והוריי היקרים נסעו לביתם במונית ספיישל.

נופפנו להם לשלום עת יצאה המונית לדרכה, משאירה לנו מסר מהדהד: בן אדם לא יודע מה טוב לו. תבקשו מהקב"ה באופן כללי, ותקבלו בפורטורט, הרבה יותר בהרחבה ממה שחשבתם.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה המיוחדת לסיפורים המתפרסמים בעלון - סיפור מס' 43)

כולל בלי כולל

מיד אחרי החתונה התחלתי ללמוד בכולל מצוין בגבעת שאול. גרתי בתוך ירושלים, ובכל בוקר עליתי על קו 15 שנסע באותם ימים לגבעת שאול, ובאמצעותו הגעתי למקום לימודי. זה היה כולל מוצלח, ששילם בזמן סכום גבוה יותר מהמקובל. שמחתי שאני מצליח ב"ה לממש את שאיפתי ללמוד היטב, וגם מביא הביתה סכום מספיק כדי פרנסה.

ויהי היום, וקו 15 התבטל. הקו היה קו מהדרין: גברים יושבים מקדימה ונשים מאחורה, וכך אין כל בעיה בשמירת העניינים. מעתה, כדי להגיע לכולל היה עלי לעלות על קו 11, שהוא ללא הסדר מהדרין. רק עליתי לראשונה על האוטובוס, וכבר הרגשתי שאין זה מקום בשבילי. הבנתי שאיני יכול לנסוע כך מדי יום. זה ממש לא מתאים לי, ואם זה המצב, עלי לעזוב את הכולל. איני רוצה ללמוד תורה באופן שדורך ללימודה אני נכשל במראות אסורים. אבל זה כולל ממש טוב, התעורר קול בתוכי, 'משלמים שם יותר מהרגיל. איך תמצא עכשיו כולל כזה ועוד קרוב לבית? אתה לא חושב שאתה סתם מתפנק? תעצום את העיניים וזהו'. אבל אני ידעתי שאין זה פינוק. איני יכול לעצום עיניים כל הדרך, יום אחר יום. אם אין קו מהדרין, איני יכול לנסוע בקביעות באופן כזה, זאת עובדה פשוטה.

הגעתי להחלטה. ירדתי מהאוטובוס בתחנה הקרובה, והלכתי לבית המדרש של החסידות שלי. ברגע שאני נכנס לבית המדרש, מקבל את פניי חברי מהישיבה, בחור אמריקאי שעדיין לא הקים את ביתו. הוא נותן לי שלום בהתרגשות-מה, ואומר, "בדיוק אותך אני מחפש".

למראה פניי השואלות, הוא עונה: "אני מחפש חברותא, ואני חושב שתוכל להתאים לי. מה אתה אומר על זה?" אני אומר שזה דווקא רעיון טוב, ובלבי אני חושב שעד שאמצא כולל, זה ממש מוצלח. אם לא כסף, לפחות חברותא תהיה לי.

הוא ממחר להתקשר לרב שלו, וזה שמח עימו על שמצא חברותא מצוינת, ומאחל לו הצלחה. בשלב הבא הוא מתקשר לאביו. "הוא יכול ללמוד איתי היום", הוא אומר לאביו, "אבל הוא אברך כולל, ואני לא יודע אם הוא יוכל להמשיך ללמוד איתי לאורך זמן".

"איך בעיה", עונה לו אביו המסור, "תגיד לו שאני אשלם לו כמו ששילמו לו בכולל!"

וכך הוא אמר לי. קיבלתי חברותא נהדר, עם מלגה כמו שהייתה לי עד אז, וכל זה קרוב לבית, בלי להיכשל במראות אסורים.

כך למדתי, שכשעושים את רצון ה' לא מפסידים כלום. עזבתי את הכולל בלי לדעת מה יהיה ואיך אסתדר, אבל הקב"ה ידע וסידר לי הכול.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה המיוחדת לסיפורים המתפרסמים בעלון - סיפור מס' 44)

קח גם אתה שותפות קבועה בהפצת "ההשגחה פרטית" לכל יהודי בכל העולם

ותזכה גם אתה לראות את ההשגחה הפרטית בכל העניינים
ההקשר עכשיו למוקד הישועות **02-6313-742**
 או בקו ההשגחה פרטית **02.30.11.300** | שלוחה 6

העברה לבנק לאומי | משלוח בדואר | בעמדת נדרים פלוס
 טניף 902 | חשבון 57390056 | ל.ת.ד. 5475 ירושלים | ע"ש השגחה פרטית
 אלוני 16 | 052-999-9999 פרטית | ארכא תשל

מפיצים אמונה לכל יהודי בכל העולם

זכו בשותפות קבועה "במוקד הפצה"

בעילום שם למציאת דירה בנקל וברוחחה | זכות יחיאל צבי בן מרים ומשפחתו | בעילום שם לרפואה שלמה בקרוב
 למען שמו בהבחה, לעורר רחמי שמים על עמי ישראל | לרפואת אברהם רועי בן שלמה | לעיני תאיר הודיה בת ירדנה
 לזכות אסתר בת יהודית לוונג הגון במהרה | לעילוי נשמת שלמה בן אברהם ומזל | לעיני פאני בת אסתר

על ידי האמונה ממשיך עליו כל הטובות והברכות

כמו שאמר אבי הק' ז"ל "אמונה הוא לשון המשכח", כמו (אסתר ב, ז) ויהי אומן את הדסה. אמונה הוא הצינור האדם, כמו שהוא מאמין, כך יכול אדם להמשיך אליו כל הטובות וכל הברכות מן המקור. והוא דבר עמוק, וכמו שאמר (ל"ש בשלח ר"מ) שלא נגאלו ישראל אלא בשביל אמונה. לזה אמר משה (שמות ו, יב): הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה, והוא פלא: משה רבינו ע"ה אדון הנביאים אמר לכביכול ב"ה איך ישמעני פרעה? דבוודאי ידע היטב שכביכול ב"ה הוא הכל יכול, וישמע פרעה בעל כרחו וישלח את בני ישראל.

[אלא ש] זה שאמר ואיך ישמעני פרעה, כוונתו היה בזה שאמר שלא נגאלו ישראל אלא בשביל האמונה, ומקוצר רוח ועבודה קשה כתיב ולא שמעו אל משה, לזה אמר: הן בני ישראל לא שמעו אלי, ואיך ישמעני פרעה? והוא בלתי אפשר שישלחם, מצד שהגאולה הוא בזכות האמונה, וכמו שאמר אבי ז"ל, והם לא יאמינו לי ואיך ישמע אלי פרעה שישלחם? ואני ערל שפתיים, שאין לי צורך לדבר אל פרעה, כי זאת ידע, שפרעה בוודאי ישלחם בעל כרחו, וישמעתי כף.

אך באופן זה, כשישראל יאמינו לי וישמעו אלי, ישמע אלי פרעה בוודאי, אבל כמיש שהם לא האמינו לי ולא שמעו אלי, איך יכול להיות שישמע פרעה, דהוא בלתי אפשר וד"ל. ורצונו היה שכביכול ב"ה ישפיע לבני ישראל אמונה שלמה, שיאמינו שיצא אותם מארץ מצרים, וממילא ישמע אלי פרעה והבן.

(אור יצחק, ראדוויל, פרשת נח)

הפחד מאיזה דבר מביא הדבר על עצמו

כל המקיים בעצמו כך בא לידי כך (בבא מציעא לג.). פירושו: כי האדם בקל, פועל בעצמו יותר ממה שיפעל בזולתו. כי כאשר הוא פועל בעצמו, אין דבר מתנגד לו; לא כאשר יפעל בזולתו. כאשר המקבל מתנגד לו, אין מניח לפעול בו. וכאשר הוא מתירא מן פועלו, הרי ייתן לעניות מקום לפעול בו ונא אליו הדבר, וכמו שאמר איוב ג, כה) ואשר יגורתי יבא לי. כי

כאשר הוא ירא מן דבר אחד, והוא בעצמו מקטין עצמו לפני אותו דבר שהוא ירא ממנו, ובוזה פועל בו אותו דבר. ובפרט העניות שהוא ההעדר, וכאשר נותן עצמו אל ההעדר מקבל ההעדר, שהוא רודף אחריו תמיד, ודבר זה ברור. אף על גב דשלו קודם, היינו מצד החיוב, שאינו חייב שיהיה של חברו קודם, אבל אשר קובע בנפשו כך, והוא כאשר מתיירא מן העניות, אז הוא בא לידי כך, כאשר הוא בדעתו שהוא מוכן לזה.

ואינו דומה למי שהוא מתיירא מן הנפילה שייפול, כי אין דבר זה דומה לזה, כי הנפילה הוא בשביל מכשול אשר מגיע לו מן החוץ, ואינו יכול לפעול המכשול מן החוץ, אבל זה לא הווי, רק חיסרון והעדר ממנו, שבא לידי חיסרון ולידי מארה, וכאשר ירא מזה דעתו הוא שהוא מוכן לזה, לזה בא לדבר זה.

וגם דבר זה עצמו, שהוא הנפילה, אמרו הראשונים שהיראה מזה מביא לידי זה. כי אם ייקח אדם לוח אחד של עץ, ומניחו על הנהר לעבור על הנהר מן הקצה אל הקצה, קרוב הוא אל הנפילה כאשר עובר עליו; ואם הוא מונח על הארץ, לא היה נשמט רגליו מונח. והוא בשביל כי המחשבה שמחשיב על הנפילה פועל באדם, כי השכל הוא הפועל הגמור, ומכל שכן דבר זה, כאשר הוא מתיירא שלא יעני, שהמחשבה והשכל הוא פועל באדם ומקבל עניות, והבן זה.

(חיזושי אגודת מהר"ל מפראג, בבא מציעא לג)

אשר יגורתי יבוא לי

יהודה בר נתן הוה שקיל ואזיל בתריה היה הולך אחרי דרב המנונא, אנתנא נאנח יהודה בר נתן. אמר ליה רב המנונא: יסורים בעי ההוא גברא לאתויי אנפשיה וכי אתה רוצה להביא עליך יסורים? דכתיב (איוב ג, כה) "כי פחד פחדתי ויאתני ואשר יגורתי יבא לי", שאלו יהודה בר נתן; והוא כתיב והרי כתוב "אשרי אדם מפחד תמיד"? ענה לו רב המנונא: ההוא הפסוק "אשרי אדם מפחד תמיד", בעניין דברי תורה כתיב שצריך לפחד שמה תשתכח ממנו תורתו, ומתוך כך יחזור לשגנו תמיד.

(מסכת ברכות דף ס' ע"א)

הפחד הוא אחד מהמפסידים בעבודת ה'

עוד ממפסידי הזריזות הוא רוב הפחד וגודל המורא מן הזמן ותולדותיו, כי פעם יירא מהקור או מהחום, ופעם מהפגעים ופעם מן החולאים ופעם מן הרוח, וכן כל כיוצא בזה. הוא העניין שאמר שלמה ע"ה (משלי כו, ג): "אמר עצל שחל בדרך ארי בין הרחובות", וכבר גינו חז"ל המידה הזאת וייחסוה אל החטאים, ומקרא מסייעם דכתיב (ישעיה לג, יד): "פחדו בציון חטאים אחזה רעדה חנפים", עד שאמר אחד מן הגדולים אל תלמידו בראותו אותו מתפחד: חטאה את. אלא ע"ז נאמר (תהילים לו, ג): "בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה".

(מסילת ישירים פרק ט)

נקודה מתוך שיעורו המופלא של הר"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א כך יוצאים מהגלות

היה יכול להוציא את ישראל מהגלות. אלא ההסבר בזה הוא, שלא היה די בהוצאת בני ישראל ממצרים, כי בני ישראל עצמם היו צריכים לצאת מהגלות.

גם בימינו, כל הקשיים הבאים עלינו הם תהליך ארוך שמטרתו להוציא את הנפש שלנו מהגלות ולזכך את נפשותינו, שנתקרב אל ה' ונאמין בו באמונה שלמה. אין זה מספיק להוריד מאיתנו את כל הצרות, אלא יש כאן תהליך שכל אחד צריך לעבור, עד שהוא עצמו יצא מהגלות שלו.

נקודה נוספת:

בני ישראל אמרו למשה, שמהרגע שהוא בא אל פרעה, לא די בכך שלא הוקל להם, אלא העבודה נהייתה יותר קשה. וכך היא באמת, שהוכבדה עליהם העבודה. אבל, הם לא ידעו שכל זה נהיה כדי לרזו את יציאתם מהגלות, שהרי כידוע, בגלל קושי השעבוד התקצר הזמן של השהייה במצרים.

גם אנו לפעמים מתחילים תהליך של התחזקות, ודווקא אז המצב מחמיר; וצריך לדעת, כי כל זה הוא רק לטובתנו, לקצר ולמהר לנו את התהליך.

וכימי צאתנו מארץ מצרים, גם עתה נראה נפלאות, לראות בישועת ה', ונצא כל אחד מהגלות הפרטית שלו, וכל עם ישראל מהגלות הכללית.

שיעורו הר"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א נסמך פעם בשבועיים באידיש ופעם בשבועיים בעברית, בשלוחה 2 < 3 (לאחר בחירת השפה)

העלון יוצא לאור גם באידיש ואנגלית
לקבלת העלון במייל B023011300@GMAIL.COM

לשליחת סיפורים במייל: hphp6176@gmail.com

מהיום מגיעים לכל העולם

חדש!

עלון השגחה פרטית
מגיע ישירות עד הבית
לכל העולם

בשפות, עברית, אידיש ואנגלית.

להצטרפות למעגל
מזכי הרבים, הזוכים
בבנים יראים ושלמים

התקשרו ל 6176 * שלוחה 4
או מרחבי העולם:
+972-2-5866-075

"פשוט התחלתי לחיות מחדש"

זה המשפט שכבר נשמע
מעשרות אלפי אנשים מכל
רחבי העולם שמאזינים
לקו השגחה פרטית

גם אתם רוצים לחיות

האזינו לקו התוכן המאגד
את כל יהודי העולם
במספר החדש 6176 *
או ב: 02-30-11-300

מרחבי העולם:

מארה"ב 151-86-130-140
מאנגליה 0-330-3900-489
מבלגיה 0-380-844-28
מארגנטינה 398-840-31
מדרום אפריקה 8755-18-521
מאוקראינה 380-947-100-633
אוסטרליה 613-996-10005

מגזין השגחה פרטית

שכבר מכניס את
האור לאלפי משפחות

הכניסו גם אתם את האור
הביתה

*6176 שלוחה 3

לתגובות והערות: שגיא 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 16:35

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:35

ר"ת: 18:09

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 634 12.1.2024 - ב' שבט תשפ"ד

וְהוֹשִׁיעַ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְיִבְרָא לָנוּ

פְּרִישֵׁת - וְאָרָא

הו בני ישראל לא שמעו אלי (ו,יב)

מסופר על החוזה מלובלין זצ"ל, כי פעם אחת נפגש עימו הגאון רבי עזריאל זצ"ל - אב"ד לובלין, והטיח כלפי החוזה מלובלין שהוא מטעה את הבריות, ומתיימר להיות גאון וצדיק, ולכן נוהרים אליו אלפי חסידים, בה בשעה שיש גדולים וחכמים ממנו בתורה הקדושה ובחוכמתה.

ענהו החוזה מלובלין: "זמה אעשה אם הבריות טועות בי, ומשכימות לפתחי?!". לשמע טענה זו, אמר לו רבי עזריאל: "שמע בקולי איעצך. בשבת הקרובה, כשיבואו אליך החסידים בהמוניהם ויסבו אל שולחנך, תקום ותאמר להם את האמת, כי אינך אלא כלי ריק, ואין בך לא תורה ולא חסידות, ומבטיחך אני כי משעה שהחסידים ישמעו את דבריך אלו, שוב יפסיקו לבוא אליך!".

ואכן בשבת, כאשר חסידים רבים הסתופפו סביב שולחנו של החוזה מלובלין, ליהנות מזיו פניו ותורתו, נעמד החוזה מלובלין על רגליו ואמר: "דבותי, חייב אני להודיעכם כי אתם טועים בי, ואין בי לא תורה ולא מעשים טובים. הדיוט גמור אני, ואין לכם על מה לטרוח ולבוא לשהות במחיצתי".

כששמעו החסידים את דבריו, התפעלו מגודל ענוותנותו של רבם, ואף פרסמו ברבים את גודל הענוה המצויה בחוזה מלובלין, ומיני אז הגיעו רבבות חסידים להסתופף בצילו. כעבור זמן מה שוב נפגש החוזה מלובלין עם רבי עזריאל, וזה שאלו אם עשה כפי שיעץ לו.

השיב החוזה מלובלין ואמר: "אכן עשיתי כפי עצתך, אך דא עקא, כי מאותו זמן נתרבו החסידים אשר באים להסתופף בצל קורתך, ונמצא שלא הועלתי במאומה". אמר לו רבי עזריאל: "נראה שהחסידים חשבו שאמרת את דברך מתוך ענוה יתרה, ומשום כך התדפקו בשנית על דלתות ביתך, ולכן בשבת הבאה, כאשר יבואו החסידים, אמור להם שאתה מגדולי הדור בתורה ובחוכמה, ואז כשישמעו את גאוותך, מבטיחך אני שהם יפרשו מומך ולא ישובו עוד לבוא אליך". כששמע זאת החוזה מלובלין, פנה ואמר: "אומנם אני קטן שבקטנים, אבל שקרן וכזבן אינני..." (משוש תבל)

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על עבודת ה' בשמחה מִחֶר יַעֲשֶׂה ה' הַדְּבָר הַזֶּה בְּאַרְץ (ט,ה)

התבוננות בנסים שנעשו ע"י השי"ת במצרים מלמדת אותנו עד כמה מורכב היה כל נס ונס מפריטים רבים, שכולם 'תוכננו' על ידי הבורא יתברך, ואז גם הזכירה וההודיה על הנסים תהיינה מתוך שמחה והלל, בראותנו את גודל האהבה של השי"ת לבניו.

התקבל אצלנו מכתב מארה"ב ובו שאלה מעניינת, וזימן לנו השי"ת למצוא תשובה לשאלה מפרשת השבוע, ובדרך אגב נוכל ללמוד מכאן על הסעיפים וסעיפי הסעיפים מהם הורכבה כל מכה ומכה שהנחית הקב"ה על המצרים במצרים.

המקרה היה עם גוי שהסתבך עם השלטונות באמריקה, שטענו שהוא מרוויח סכומי כסף גדולים ויש לו נכסים רבים, ואינו משלם עליהם את המיסים הנדרשים. כדי להוריד מעליו את הטענות הלך הגוי ועשה מעשה.

לגוי ההוא היה שכן יהודי תם וירא שמים. הוא רשם את הדירה שלו על שמו של השכן היהודי, מבלי שהשכן ידע על כך מאומה. ברמה המעשית, אי אפשר להבין כיצד הוא עשה זאת, אבל כך צוין במכתב שהגיע אלינו מארה"ב.

כוונתו של הגוי היתה להשיל מעליו את תביעתם של שלטונות המס, וכאשר יגיעו לעשות בדיקה ברכושו ובנכסיו יראו שבעצם אין לו מאומה ויניחוהו לנפשו... וכך אכן היה. השלטונות באו וחקרו היטב היטב בנכסיו, ומשראו שהוא 'עני ואביון' מחקו את כל התביעות נגדו, והכל על מקומו בא בשלום. משראה הגוי שהשלטונות עזבוהו, ואין כל חשש שיתבעוהו שנית, הגיע אל שכנו היהודי וגילה לו על הדירה שרשם על שמו וביקש ממנו להחזיר את הדירה.

"הלוא כל מה שהעברתי את הדירה על שמך היה מפני שרציתי לברוח משלטונות המס, ועכשיו כשהם עזבוני אני מבקש שתחזיר לי את הדירה..." היהודי שיגר אלינו מכתב ושאל האם יש כאן איסור 'לא תחנם', או שמא מפני שהגוי העביר את הדירה מבלי ידיעתו והוא (היהודי) באמת לא ידע כלום על כך, אין כאן איסור ומוותר להחזיר את הדירה לגוי?

אחד הת"ח בכולל 'בית דוד' הביא ראייה מדברי ה'משך חכמה' על מכת הדבר – מכה זו היתה היחידה שנקבעה על ידי השי"ת 'למחר', כמו שנאמר (ט, ה) "וַיֵּשֶׁם ה' מוֹעֵד לְאֹמֶר מִחֶר יַעֲשֶׂה ה' הַדְּבָר הַזֶּה בְּאַרְץ".

ושואל ה'משך חכמה': מה השתנתה מכת הדבר שלא באה על המצרים מיד אלא רק למחרת? ומשיב, וזו לשונו: "כי במכוון עשה השי"ת הדבר הזה, כדי שימכרו המצרים את בהמתם לבני ישראל ואפילו בזול, כדי שלא ימותו. וכך היה, כי מכרו כל בהמתם, ובני ישראל נהגו בהן טובת עין ונתנום אח"כ למצרים, ולכן בושו אחרי זה להשיב פניהם ריקם בשאלם מלבושים וכלי כסף וזהב".

דהיינו, ה' קבע את מכת הדבר למחר כדי שהמצרים בידעם שהבהמות של היהודים לא ימותו, ימכרו להם את כל בהמותיהם כדי להצילם. ומדוע עשה ה' ככה? כי אחרי שהסתיימה המכה באו המצרים וביקשו את בהמותיהם בחזרה, ועם ישראל, ברצותם להיות הגונים וטובי עין השיבו להם. ומה קרה אחר כך? להלן נאמר שהשי"ת נתן את חן העם בעיני מצרים. וקשה, מהיכן הגיע פתאום החן הזה?

ומתרץ ה'משך חכמה': בגלל שבני ישראל השיבו להם את הבהמות לאחר מכת הדבר, הם קנו בכך את החן בעיני המצרים, "ולכן בושו אחרי זה להשיב פניהם ריקם וכו'". גם בשאלה שלנו יוכל אפוא היהודי להשיב את הדירה של הגוי.

אבל, יש להדגיש, שכל זה כאשר מדובר בדירה בחו"ל; אבל בארץ ישראל לא יעזור שום דבר, ואסור להעביר לגוי את הדירה, ואם בכל זאת ירצה היהודי להיות 'הגון' כפי שעם ישראל היה במצרים, ימכור את הדירה ליהודי אחר, אפילו במחיר נמוך, ויעביר את הכסף לגוי.

ועכ"פ למדנו מדברי ה'משך חכמה' על מורכבותם של נסי מצרים. קודם-כל דחה השי"ת את מכת הדבר 'למחר', אחר כך מכרו היהודים את בהמותיהם למצרים, ובתום המכה החזירו להם; וכל זה היה כדי שבשלב הבא ייתן ה' את חן העם בעיני מצרים, שישאלום את המלבושים וכלי הכסף והזהב. ('מצוות בשמחה')

וַיַּחְפְּרוּ כָּל מִצְרַיִם סְבִיבַת הַיָּאֵר מֵיַם לְשָׁתוֹת כִּי לֹא יָכְלוּ לְשָׁתוֹת מִמַּיִם הַיָּאֵר (ז,כד)
התורה הקדושה נמשלה למים (כמובא תענית ז,א), כאשר המלאך הס.מ נלחם ביעקב, הוא נלחם בתורה, ביעקב שהוא תלמיד חכם, הוא לא יכל לו, לכן 'נָגַע בְּכַף יָרֵךְ יַעֲקֹב' (בראשית לב,ג) שזה רמז לתומכי התורה, לכל האנשים שתורמים מכספם להחזיק תורה.

לאחר הקדמה זו נפרש הפסוק: **וַיַּחְפְּרוּ כָּל מִצְרַיִם רִמּוֹ לְכוּחוֹת הַיֵּצֵר הָרַע, סְבִיבַת הַיָּאֵר,** התלמיד חכם משול ל'יאר' כי תורתו משקה אחרים, ומאחר והיצר הרע יודע כי לא יכול לו, הוא 'חופר' סְבִיבַת הַיָּאֵר' וזהו מחזיקי התורה, ומנסה להחליש כוחם, ורוצה 'מֵיַם לְשָׁתוֹת' לינוק מהקדושה, 'כִּי לֹא יָכְלוּ לְשָׁתוֹת מִמַּיִם הַיָּאֵר' כי אין לו אחיזה בתורה ובתלמידי החכמים ורק יכול לגעת 'בְּכַף יָרֵךְ יַעֲקֹב' במחזיקי התורה. (עורך העלון)

וַיַּחְפְּרוּ כָּל מִצְרַיִם סְבִיבַת הַיָּאֵר מֵיַם לְשָׁתוֹת כִּי לֹא יָכְלוּ לְשָׁתוֹת מִמַּיִם הַיָּאֵר (ז,כד)
התורה הקדושה היא האמת, וכל יהודי שרוצה להתקרב לתורה ולעסוק בה, קמים עליו כל כוחות הסטרא אחרא, להכשילו, כל עוד אדם נמצא בתיבת נח, היינו בשיעורי תורה, בבית המדרש, הוא מוגן, וכל אדם שהתחזק בתורה ובמצוות, מרגיש על בשרו את הכלל כי כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו, ככל שתוסיף להתחזק, כך גם היצר הרע מוסיף להקשות עליך ובס"ד נוכל לפרש הפסוק: **וַיַּחְפְּרוּ כָּל מִצְרַיִם סְבִיבַת הַיָּאֵר** יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו (ככתוב בסוכה נב,ב) וזאת בגלל 'מֵיַם לְשָׁתוֹת' כי האדם רוצה להתחזק בתורה, והיצר הרע יתן לך לעשות הכל, מצוות, חסדים, רק אל תלמד תורה, כי זה הדבר שהוא לא יכול לסבול: 'כִּי לֹא יָכְלוּ לְשָׁתוֹת מִמַּיִם הַיָּאֵר'. (עורך העלון)

הוא אהרן ומשה (ו,כו)

יש מקומות שמקדים אהרן למשה ויש מקומות שמקדים משה לאהרן. לומר לך ששקולין כאחד. (רש"י). ויש לשאול והלא מפורש בתורה (דברים לד,י): 'ולא קם נביא עוד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה? מתרץ רבי משה פיינשטיין, כל אדם מקבל מהקב"ה כישרונות מיוחדים, ותפקידו לממש את כישרונותיו ולנצלם לעבודת ה'. וזו כוונת רש"י ש'שקולים כאחד', ששניהם ניצלו את כישרונותיהם בצורה שווה, אלא שמשה זכה לכישרון גדול יותר בדרגת הנבואה, אבל במיצוי הכישרונות הם שקולים כאחד. מסופר בגמרא (פסחים נ'): רב יוסף חלה מאוד, מת, וחזר לחיים. שאל אותו אביו רבי יהושע בן לוי 'מה ראית למעלה?' אמר לו 'עולם הפוך ראיתי' – עליונים למטה ותחתונים למעלה' אמר לו 'עולם ברור ראיתי'... וביאר בזה רבי ברוך דב פוברסקי שליט"א, 'עליונים' אילו הכישרונות של האדם, הם נשארים בעולם הזה ולא עולים עם האדם לאחר פטירתו. ו'תחתונים' אלה האנשים שלא קיבלו כישרונות ובכל זאת התאמצו. והם זכו להיות 'למעלה' בדרגה נעלה ומרוממת. ('מדשן ביתך')

וַיַּחְפְּרוּ כָּל מִצְרַיִם סְבִיבַת הַיָּאָר מִיָּם לְשִׁתּוֹת כִּי לֹא יָכְלוּ לְשִׁתּוֹת מִמֵּי הַיָּאָר (ז,כד)

הַקֶּשֶׁה רַבִּי שְׁלוֹם תְּאוֹמִים זצ"ל בְּסִפְרוֹ "אוֹר הַתּוֹרָה": מָה סָבְרוּ הַמִּצְרַיִם לְהַרְוִיחַ עַל יְדֵי הַחֲפִירוֹת הַלְלוּ? הֲרֵי אָפְלוּ הָרַק שֶׁבִּפְיֵיהֶם הַפֶּד לְדָם. כִּיצַד טָעוּ לַחֲשֹׁב שָׂאֵם יַחְפְּרוּ בְּצַדֵי הַיָּאָר יִמְצְאוּ מַיִם זָכִים וְרְאוּיִים לְשִׁתִּיהָ?

בְּנוֹסֵף קֶשֶׁה: מִדּוּעַ כּוֹתֵבַת הַתּוֹרָה: "כִּי לֹא יָכְלוּ לְשִׁתּוֹת מִמֵּי הַיָּאָר"? הֲרֵי בְּרוּר שְׂכִינּוֹ שֶׁהַמַּיִם הִפְכוּ לְדָם הֵם לֹא יָכְלוּ לְשִׁתּוֹת מֵהֶם!

אֵלָּא שְׂכָאן בְּאֵה הַתּוֹרָה לְלַמְדָנוּ, שְׁגַם לְאַחַר שְׁחֲלָפָה מִכַּת דָּם, נוֹתְרָה בְּלֵב הַמִּצְרַיִם טְרָאוּמָה נוֹרָאָה. זֹאת כְּתוּבָאָה מֵאוֹתָם יָמִים, בְּהֵם רָאוּ כִּיצַד הַיָּאָר שָׁבוּ הַתְּפָאָרוֹ מִלֹּא בְּדָם וּבְדָגִים מֵתִים, וְהַצְחָנָה הַנוֹדֶפֶת מִמֶּנּוּ בִּלְתֵי נִסְבֵּלֶת. עַל כֵּן גַּם לְאַחַר שְׁחֲלָפָה הַמִּכָּה, וְהַמַּיִם שָׁבוּ לְמֵרְאִיתָם, הֵם לֹא הָיוּ מְסֻגְלִים לְשִׁתּוֹת מִמֶּנּוּ מַיִם.

מִשָּׁל לְמָה הַדְּבַר דּוּמָה, לְאָדָם שֶׁיִּקַּח מַיִם מִהַבְּיּוֹב, יִכְנִיס אוֹתָם לְמִכּוּנָה, וּבִסּוּף הַתְּהַלִּיךְ יִתְקַבְּלוּ מַיִם זָכִים. הָאֵם הוּא יִהְיֶה מְסֻגָּל לְשִׁתּוֹת מֵהֶם! כִּךְ גַּם לְאַחַר שֶׁעָבְרוּ מִסִּפְרֵי חֲדָשִׁים מִמִּכַּת דָּם, עָדִין לֹא הָיוּ הַמִּצְרַיִם מְסֻגְלִים לְשִׁתּוֹת מִמֵּי הַיָּאָר.

זֶהוּ שְׂאִמְרָה הַתּוֹרָה: "וְלֹא יָכְלוּ לְשִׁתּוֹת מִמֵּי הַיָּאָר" – דִּהְיִנוּ שְׁלֵא הָיוּ יְכוּלִים לְשִׁתּוֹת מִמֶּנּוּ גַּם לְאַחַר שְׂמִימּוֹ שָׁבוּ לְמֵרְאִיתָם כְּבִתְחִלָּה, לְכֵן הִצְרִיכוּ לְחַפֵּר בְּצַדֵי הַיָּאָר כְּדֵי לְמַצֵּא מְקוֹרוֹת מַיִם אֲחֵרִים.

לֹא רַק בְּמִכַּת דָּם הָיָה כִּךְ: תּוֹךְ כְּדֵי הַבְּרִיחָה מֵהָאָרֶז בְּמִכַּת עָרוֹב, עָדִין הָיוּ הַמִּצְרַיִם מְגֻרָדִים בְּרֵאשֵׁם בְּאִפְן אוֹטוֹמָטִי מִפְּנֵי הַכְּנִים זְכוּרֹנָן לְבִרְכָה, וּכְשֶׁעָמְדוּ דָם בְּשִׁלְשֶׁת יָמֵי הָאֶפְלָה, מָה עָבַר בְּמַחְסָם? הַצְּפָרְדָּעִים!

מִי יוֹדֵעַ כִּמָּה זְמַן עָבַר עַד שֶׁהָיוּ הַמִּצְרַיִם מְסֻגְלִים לְאָכַל לַחֲמִנִיָּה, כִּי הֲרֵי כְּשֶׁאָכְלוּ אַחַת כָּזוֹ לְפָנָי זְמַן לֹא רַב, הַתְּמַלֵּא פִּיהֶם בְּרִיר יִרַק כְּתוּבָאָה מִבֵּיס בְּאִזְנָה שֶׁל הַצְּפָרְדָּע... כִּךְ מִכָּל מִכָּה נִשְׁאָרוּ לְמִצְרַיִם צְלָקוֹת נִפְשִׁיּוֹת נוֹרָאוֹת, וְהַטְּרָאוּמָה לְוַתָּה אוֹתָם עוֹד זְמַן רַב. (רַבִּי מִנְשֵׁה יִשְׂרָאֵל רִיזְמָן שְׁלִיט"א – נֵאָה דוֹרֶשׁ)

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה, אלינה בת אירנה, מאי בת מאירה, מילנה בת סבינה, ספיר שמחה בת חנה. לזרע בר קיימא: מורן בת רותי, לירז בת מרים. לפרנסה בשפע: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה. לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, שמואל בן דבורה, לרפואת כל הפצועים. לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, לעילוי נשמת חיילנו והנרצחים 77 לאוקטובר.

קוראים וקוראות נכבדים, נפתח אצלנו בשכונה כולל אברכים, על מנת לסייע להחזיק אותם מי שרוצה לקנות ברכה בעלון, ולהחזיק תורה על הדרך, כל שם לברכה 250 ₪ למשך שנה. ניתן להעביר בביט למספר 054-6868199. מי שרוצה לתרום לכולל גם בלי קשר לברכה, מצורף לינק:

<https://paypage.takbull.co.il/212sH>

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 782 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סימת בניסה: 777.

עלון מס' 657 שנה י"ד העלון מוקדש לע"נ מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף זצ"ל כ"ז עבת תשפ"ד

999 פ' 9910

המשק 999 פ' 9910

אין זה כי אם בחירה של פרעה ועמו להיות אטומי לב. פעמים אנו רואים אנשים הזקוקים לעזרה כלשהי, אם זו עזרה כספית או עזרה נפשית או ייעוץ מכל סוג שהוא, ואז יש אנשים שבוחנים את האדם שעומד מולם ומיד "חושדים" בו. ואז הם משכנעים את עצמם למה לא לתת ואו לסייע לאדם שעומד ממול (זה במקרה הטוב), ופעמים מראים לו פרצוף זועף. אנשים מהסוג הזה נראים אטומי לב, שהם אינם רגישים לזולת, וזה להיפך מדרכה של התורה. התורה הקדושה "מעודדת" נתינה וחסד לזולת בכל דרך. וזה מה שהנביא יחזקאל אמר בנבואתו (לו, כו): וְנָתַתִּי לְכֶם לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֶן בְּקִרְבְּכֶם וְהִסְרֹתִי אֶת לֵב הָאֲבָן מִבְּשַׁרְכֶם וְנָתַתִּי לְכֶם לֵב בָּשָׂר". ללמדנו, אדם צריך לפתוח את לבו, ולהתרחק מהמידה הקשה והלא רצויה של קישוי הלב ואו אטימות הלב לזולת.

שבת שלום

וַאֲרָא - תוכן ענייני הפרשה

- א. הבטחת ה' על גאולת ישראל בארבעה לשונות גאולה.
- ב. ראשי האבות בשבטי ראובן, שמעון ולוי, ויחוס משה ואהרן.
- ג. מופת התנין לפני פרעה, ומטה אהרן בלע את כל התנינים.
- ד. **מכת דם** - כל המים נהפכים לדם: התראה, מכה שבעת ימים, ונסיון החרטומים.
- ה. **צפרדע** - צפרדעים שורצות ומקרקות ברעש גדול בכל מצרים: התראה, מכה, תפילת משה, הצפרדעים מתו, ותבאש הארץ.
- ו. **כינים** - כל עפר מצרים נהפך לכינים: אהרן הכה את עפר מצרים בציווי משה, "וַתְּהִי הַכִּנָּם", וכשלון החרטומים לברוא כינים בעצמם.
- ז. **ערוב** - חיות בתערובת: התראה בבוקר תשחת הארץ, חוץ מארץ גשן - מושב בני ישראל. ופרעה אמר: "זבחו לה' בארץ", ומשה התפלל וסר הערוב, ויכבד לבו של פרעה.
- ח. **דבר** - הבהמות מתות: התראה, מות כל מקנה מצרים, וממקנה ישראל לא מת אחד.
- ט. **שחין** - פריחה בעור הגוף: משה (דרך נס) זרק פיה כבשן, והתפזר בכל מצרים, ויהי שחין באדם ובבהמה, ולא יכלו החרטומים לעמוד לפני משה מפני השחין.
- י. **ברד** - גושי קרח ובתוכם אש יורדים מהשמים: התראה, ברד כבד מאוד אשר לא היה כמוהו במצרים, אש מתלקחת בתוך הברד וקולות מהשמים, שלח פרעה למשה שיתפלל, וכשיצא להתפלל מיד הפסיק הברד.

"וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה" (ו, ט)

"חבל על דאבדין ולא משתכחין" (סנהדרין קא). וכך היה רבי נפתלי מרופשיץ מבאר דברים אלו: "חבל על דאבדין - חבל על בני העלייה שהם נאבדים. "ולא" - אלו שאין בהם מאומה והם בבחינת לא, משתכחין - אנשים כאלו מצויים לרוב".

בפרשת וארא הקב"ה מכה את מצרים ופרעה ב-7 מכות מתוך 10 (3 האחרונות מופיעות בפרשת בא). מטרת המכות כבר מופיע במכת דם בכדי שיכירו מצרים את ה' יתברך וידעו את ידו החזקה, וישכילו להבין שהוא השליט היחיד על עולמו והוא המושל בכל, שנאמר (ז, יז): "בַּזֹּאת תֵּדַע פִּי אֲנִי ה' הִנֵּה אֲנִי מִכָּה בַמַּטֶּה אֲשֶׁר בְּיָדִי עַל הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּיָּאֵר וְנִהְפְּכוּ לְדָם".

במכה זו הראה הקב"ה את זרועו הנטויה ואת כוחו וגבורתו כי אין בלתו. ודי היה במכה זו כדי ללמד את פרעה ואת עמו שהקב"ה עושה בעולמו כרצונו, הרי מלוא כל הארץ כבודו. אך משום מה עדיין ליבם הערל של המצרים נותר אטום וסתום וחתום והם לא התפעלו ממראה עיניהם ולא התרצו להכיר את ה' יתברך.

המתבונן מעט באותות הגדולים שהיו במכת דם הנפלאה, יראה כי כידוע גוף האדם מורכב מנוזלים - והנוזלים הללו הם מים וגם דם. וכמות המים בגוף האדם עליה להיות בכמות מדוקדקת וראויה ובאיזון הנכון. ועל כן ברא הקב"ה את האדם בחכמתו הנפלאה באופן שיהיו בו נקבים וחלולים. כמו שאנו אומרים בברכת אשר יצר "נקבים נקבים חלולים חלולים"... וכך המים המיותרים המצטברים בגוף יוצאים החוצה שאם לא כן היה האדם מגיע לכלל סכנה, ומת חלילה. ומנגד - אם תחסר בגופו כמות המים הדרושה הרי עלול להגיע לידי התייבשות ומוות רח"ל.

והנה במכת דם נהפכו כל המים שבמצרים, ללא יוצא מן הכלל לדם, כפח שנאמר (ז, יט): "וְהָיָה דָם בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם וּבְעֵצִים וּבְאֲבָנִים". וברש"י: "בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם" - אף במרחצאות ובאמבטאות שבבתים. "ובעצים ובאבנים" - מים שבכלי עץ ובכלי אבן נהפכו לדם, עד כאן לשונו.

ולכאורה במצב שכזה בו כל טיפת מים בארץ מצרים נהפכת תיכף לדם, מן הדין היה שגם המים שבגופם יהפכו מיד לדם ואז ייגזר דינם למיתה. אולם הקב"ה הכל יכול, הותיר את הנוזלים בגופם ולא הפך אותם לדם. וכמובן שכל הנותן ליבו לפלא העצום הזה, מבין ורואה בבירור שהקב"ה הוא השליט היחיד על הטבע והוא הקובע היכן יהפכו המים לדם והיכן לא. אולם כאמור בכל זאת פרעה ועמו הקשו את עורפם ולא רצו לפקוח את עיניהם, ולראות את השגחת ה' על ברואיו, ויש להבין מדוע. זאת ועוד, עד עתה היו עם ישראל משועבדים וכנועים תחת יד אדוניהם העריצים, אנשי מצרים. והנה במכת דם נהפכו היוצרות בין רגע. עם ישראל נעשו לאדונים המרימים ראש ואילו מצרים עומדים לפנייהם כעבדים כנועים ומתחננים שיואלו ישראל בטובם למכור להם טיפת מים בכדי להחיות את נפשם הצמאה.

האם אין די בנס הזה כדי לשבור את הגאווה המצרית ולהכניע את ליבם להגיע להכרה מלאה במלכות ה' יתברך?! אולם עדיין פרעה מקשה את לבו וצועק ואומר (שם ה, ב): "מִי ה' אֲשֶׁר אֲשַׁמְעַ בְּקֻלוֹ... לא יִדְעֵתִי אֶת ה' וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לא אֲשַׁלַּח". כיצד באמת מסוגל אדם להגיע לדרגת קשיות עורף שכזו?...

וְהַעֲלֵה הַצְּפַרְדֵּי (ח, ב) - איזו צפרדע זו?

אמרו חז"ל בגמרא (סנהדרין ז:): ובמדרש (שמות רבה י, ד): תני רבי עקיבא אומר צפרדע אחת היתה, והיא השריצה ומלאה את ארץ מצרים. אמר לו רבי אלעזר בן עזריה, עקיבא, מה לך אצל הגדה, כלה מדברותיך, ולך אצל נגעים ואהלות. צפרדע אחת היתה, ושרקה להן ובאו, עכ"ל. ולכן נאמר בלשון יחיד "וְהַעֲלֵה הַצְּפַרְדֵּי". ויש לעיין מדוע רק במכת צפרדע הגיעה צפרדע אחת (לפי שני המקורות) והיא קראה לכל ה'חברה' שיבואו, מה שלא מצינו כן במכת כינים וערוב וארבה...

מעשה פלא כתב רבנו יהודה החסיד ז"ל בספרו 'אמרות טהורות חיזוניות ופנימיות' (אות מו), בצפרדע שהיתה ניצודה בפי נחש, והרג איש את הנחש במקל ושם המקל על רגלו ובו היה ארס, ושכב למות. באה הצפרדע שאותה הציל, אליו להצילו, והיו מכים אותה ולא חששה, וישבה לו על רגלו הנפוחה ושאפה כל הארס לחוץ עד שנבקעה הצפרדע ומתה. ומסיים רבנו יהודה החסיד: "וראה הנה הצפרדע חסה על מצילה יותר מגופה, קל וחומר אדם לא יהא כפוי טובה נגד חברו וקל וחומר בן קל וחומר כנגד הקב"ה".

יום אחד ניגש רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל לרבי שמואל רזובסקי זצ"ל, שהיה אחד מגדולי מגידי השיעור של ישיבת פוניבז', ושאלו: "רבי שמואל, היודע אתה כי היום הוא יום הזיכרון של ראש הישיבה, הרב יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, האם שלחת לו איזו 'חבילה' קטנה"...

המשיך רבי יחזקאל וסיפר: "מיום פטירתו של ראש הישיבה, לפני למעלה מעשור, בכל יום אני מחפש לשלוח לו איזו 'חבילה', איזו מצוה או משנה שנלמדה לזכותו, וכל כך למה? מפני שהוא עשה אותי משגיח פה וזיכה אותי בזכות כה גדולה, ועל כך אני חייב לשלם לו. ובמה אשלם לו? בכל יום אני משתדל באיזה דבר של שבירת הרצונות שלי, לכבודו של ראש הישיבה בעולם העליון. אני חושב להגיב - ואיני מגיב, רוצה ליהנות מאיזה דבר - ואיני נהנה! לכבודו, וכך שובר אני את הרצון שלי".

ולא רק ביום הזיכרון, אלא יום יום השתדל רבי יחזקאל לשלוח 'פעקאלע' (חבילה) לראש הישיבה בתור הכרת הטוב על שזיכה אותו למעמד כזה - של משגיח.

וְשִׁמְתִי פֶדֶת בֵּין עַמִּי וּבֵין עַמֶּךָ לְמַחֵר יְהִיָּה

הָאֵת הַזֶּה (ח, יט) - מהם האותות

ביאר הצדיק רבנו יעקב אביחצירא זיע"א את הפסוק בדרך רמז, וכך כתב: הקב"ה קשר וחיבר אליו את בני ישראל בעבותות של אהבה מרובה, וברוב אהבתו אותם נתן להם שלושה אותות וסימנים מובהקים שבאמצעותם יהיו דבוקים בו תמיד, ועל ידי שלושת האותות הללו הבדיל הקב"ה את בני ישראל מאומות העולם, ושלושת האותות הם: **שבת קודש**, **ברית מילה ותפילין**, ועליהם רמז שלמה המלך בחוכמתו ואמר (קהלת ד, יב): "וְהָיוּ הַמְּשַׁלֵּשׁ לֹא בְמַהְרָה וְנִתְקַן!" וסוד זה גילה הקב"ה למשה רבינו, שנאמר: "וְשִׁמְתִי פֶדֶת בֵּין עַמִּי וּבֵין עַמֶּךָ לְמַחֵר יְהִיָּה הָאֵת הַזֶּה". המילה "שִׁמְתִי" היא ראשי תיבות: **ש**בת, **מ**ילה, **ת**פילין יחד, והם שלושת האותות שנתן הקב"ה לישראל, והם המבדילים בין ישראל לאומות העולם, ובזכותם זכו ישראל

להיפדות ממצרים, ובזכותם גם יזכו ישראל לגאולה אמיתית לעתיד לבוא. וזהו שאמר הקב"ה למשה רבינו: "וְשִׁמְתִי פֶדֶת בֵּין עַמִּי וּבֵין עַמֶּךָ לְמַחֵר יְהִיָּה הָאֵת הַזֶּה!" והמילה "לְמַחֵר" רומזת על העתיד לבוא. ובמה הדברים אמורים? הלא שלושת האותות הללו, יותר ממה שאנו שומרים עליהם הם שומרים עלינו, והם המבדילים בינינו לבין אומות העולם, והם סימן ואות לכל באי עולם שאנו בני מלכים, שהרי ברית המילה היא חותם המלך בבשרנו, והתפילין הם כתר המלך לראשנו, ויום השבת הוא יום מנוחת המלך, שניתן רק לנו למנוחת נפשנו.

בְּעֵבֹר תִּדַע פִּי אֵין כְּמִנִּי כָּל הָאָרֶץ (ט)

יד) - תזכורת לעולם מי הוא השליט בעולם

עיקר מטרת המכות שנחתו על מצרים, היה כדי ללמד את בני ישראל לקח ומוסר ואמונה, שהקב"ה הוא השליט בשמים ובארץ ואין עוד מלבדו, אשר בידו לשנות את הטבע ולעשות בו כרצונו.

הנה במכת הערוב נאספו בתוככי מצרים כל חיות ובהמות - שרצים ועופות מכל הסוגים הנפוצים בכל היקום. ובנוהג שבעולם כאשר סוגים שונים של בהמות וחיות נפגשים יחד, הרי אנדרלמוסיה באה לעולם ומלחמת כוחות נוצרת ביניהם כי כל אחד מבקש לטרוף ולהכניע את חברו.

ואילו כאן נעשה שלום ביניהם וכולם שרויים היו באחדות נפלאה למטרה אחת - לעשות רצון ה' יתברך ולהכות את מצרים.

וכך גם במכת הברד נאמר (שם ט, כד): "וַיְהִי כַּדְּ וַאֲשׁ מִתְּלַקַּחַת בְּתוֹךְ הַבָּרָד" כותב רש"י - נס בתוך נס האש והברד מעורבין, שהברד מים הוא. ולעשות רצון קונם עשו שלום ביניהם, עד כאן לשונו.

הרי לנו שהקב"ה שינה את סדרי הטבע, וכל המטרה בזה היתה "בְּעֵבֹר תִּדַע פִּי אֵין כְּמִנִּי כָּל הָאָרֶץ" וכשיראו זאת בני ישראל, ישכילו להבין שהקב"ה הוא השליט בשמים ממעל ועל הארץ מתחת ומלכותו בכל משלה.

ואכן גם בתקופתנו מידי פעם נותן לנו הקב"ה תזכורת ומוכיח לנו בבירור מוחלט מי השליט על הארץ ומיהו המושל בתבל. הנה האסון הנורא אשר אירע במדינת "האיטי" (בחורף התש"ע) כשרעידת אדמה עזה פקדה את האזור, רוב המדינה נחרבה כליל עד היסוד. והתוצאה - מאות אלפי הרוגים רח"ל ועוד רבבות שנותרו ללא קורת גג והם התגוללו בחוצות ההרוסות. ומי עשה כל זאת? כמובן הקב"ה שעליו נאמר (תהלים קד, לב): "הַמַּבִּיט לְאָרֶץ וַתִּרְעַד וַיַּעַן בְּהָרִים וַיִּעָשֶׁנוּ". בהבטה קלה יכול הוא להפוך סדרי בראשית ולשדד מערכות תבל, כל זאת עושה הקב"ה כדי לרענן את זיכרונו שנשכיל ונבין שהוא השולט בכל, ובידו נפש כל חי. ובודאי בל נחשוב חלילה שהקב"ה מתאכזר על הבריאה להחריבה, הרי ידוע שכאשר רצו המלאכים לשיר כשקרע משה רבינו את הים ובני ישראל עברו בו, אמר להם הקב"ה - מעשי ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה! (מסכת מגילה י:). הגם שאנשי מצרים היו רשעים, ובדין הוא שיטבעו בים, אך מכל מקום קשה להקב"ה לראות בייסוריהם של הרשעים ובמיתתם, וקל וחומר שקשה לו לראות במיתת הצדיקים. [ברינה יקצורו]

שיעור חי באמונה מספר

מספר ראש כולל חשוב, כי בתקופה מסויימת בנה תוכנית כלכלית מסודרת עבור הכולל, תוכנית אשר נראתה על פניה מושלמת, להוציא נקודה אחת אשר טרם נמצא לה פתרון. את תמונת המצב המלאה שטח אותו תלמיד חכם לפני מרן הגאון רבי אלעזר מנחם שך זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז', וביקש לשמוע מפיו עצה אשר תאפשר לו למצוא פתרון לבעיה האחרונה שעדיין הטרידה את מנוחתו. אלא שלהפתעתו של אותו ראש כולל, לא זו בלבד שרבנו לא הציג לפניו פתרון לבעייתו, אלא שהוא אף הבהיר כי לדעתו אין צורך לחפש פתרון שכזה... ואמר לו: "צריך להשאיר משהו בשביל הקב"ה! לא את הכול צריך לתכנן מראש"! התבטא הרב באותה הזדמנות, וראש הכולל זכה לקבל שיעור חי באמונה... [לקראת שבת]

אשרי המאמין

סיפר נכדו של הגה"צ המשגיח רבי דב יפה זצ"ל, הרב י"מ ארנפרויד שליט"א: לפני כמה שנים זכיתי לראות בחוש מושגים גבוהים בביטחון בה' ושלוות הנפש לבוטח בו. התארחנו אצל המשגיח בשבת, והנה מתקרב זמן הדלקת הנרות והמשגיח עוד לא הגיע הביתה. הרבנית התחילה לחשוש, אולי קרה משהו... אומנם המשגיח היה מעל הזמן ולא תמיד היה צפוי, פעמים שהיה לומד ושוכח לחזור הביתה או שהיה יכול לשוחח זמן רב עם מאן דהוא לחזקו, אך בכל זאת, כבר הגיעה הצפירה הראשונה... (ועוד של שבת קיץ). הרבנית ביקשה ממני שאלך לראות מה שלומו. רצתי לישיבה ולא מצאתי אותו, עד שעלה במחשבתי שאולי קרה משהו במקווה. רצתי למקווה, אני מנסה לפתוח ומגלה שבאמת המקווה נעול... דפקתי, ואני שומע את קולו הַשָּׁלוֹ, העדין והרגוע של המשגיח: "כ-ן... (כביכול "הכול בסדר, מה רוצים?...") אני שואל אם קרה משהו, והמשגיח, בשיא הרוגע והשלווה (קשה להמחיש זאת...), עונה לי: "כנראה מישהו נעל את המקווה, ואני ממתין שתבוא לפתוח". (באמת הייתה זו טעות של מאן דהוא).

רצתי להביא מפתח (בינתיים עברו עוד כמה דקות), וכשפתחתי פנה המשגיח בריצה לבית (כבר היה ממש סמוך לשבת), כולו מאושר, מחוייך ושמת.

לא התאפקתי ושאלתי: "איך זה שסבא לא נלחץ ולא איבד את השלווה אפילו במשהו? בכל זאת, דקות ספורות לפני שבת, וכנראה היה סגור שם זמן רב..."

הוא השיב לי בפשטות: "ראיתי שננעלתי והתפללתי לה' שמישהו יבוא לחלץ אותי. בטחתי בה' וידעתי שתבוא, אז למה לי להיות לחוץ"?... ואגב, לא עלתה אצלו בכלל שום מחשבה ונימה של טענה על מי שסגר את המקווה, ובחוסר אחריות לא בדק אם נשאר מישהו. [דרשו - הפותח בכל יום]

הנכע - מרויח

מסופר על הרבי הקדוש רבי יוסף מאיר ממאכנובקה זי"ע, שבינקותו, בהיותו כבן שש, נכנס פעם אל זקנו הרבי הקדוש רבי יצחק מסקווירא זי"ע, וזקנו שאלו על מעשיו באותו היום. ענה הנכד: "היום הלכתי לבקר בשוק הבהמות, כי

שמעתי אומרים שאלהו הנביא נמצא שם וגבר חפצי לראותו. אומנם, חיפשתיו בכל השוק ואף עליתי על עמוד גבוה, ובכל זאת לא עלה בידי לראותו. רק מוסר אחד לקחתי משם, כי ראיתי שהשוורים שאינם נכנעים תחת המוכר ומנסים בכל כוחם להישמט, הרי הם נחבלים בחבלות יתרות ובמכות שלא לצורך, ואילו השוורים שמסרו והכניעו עצמם נשארו בשלימות ובבריאות גופם. ומזה למדתי, שהמתעקש בעת שצרה נוחתת לפתחו ואינו מקבלה באהבה ובהכנעה, בזה הוא נחבל יותר ויותר, אך אם מקבל את הכול באהבה ובאמונה שהכול מאיתו יתברך, אזי תקדמנו ברכת טוב ויניצל מכל המכות היתרות".

כשמוע הרבי דברים אלו יוצאים מפי נכדו, אמר לו: "בני, אם זאת למדת שם, ברור לי שאף שאתה לא זכית לראות את אליהו הנביא, מכל מקום הוא ראה אותך". [באר הפרשה]

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְפָנָיו ה' הֵן אֲנִי עָרַל שְׁפָתַי וְאֵינִי יֹשְׁמַע אֵלַי פִּרְעֹה" (ו, ל) - מי מנהל את העולם

הקשה רבינו ה'בן איש חי' זצ"ל בספרו 'עוד יוסף חי' (דרשות): מדוע השאיר הקב"ה את משה רבינו מגמגם וערל שפתיים? והלא היה ביכולתו לרפא את משה מכבדות פיו ולשונו, שהרי הכול בידיו יתברך! אלא השיב רבינו: אילו היה משה רבינו מדבר בפיו כאחד האדם, היו הבריות טועות ואומרות שכנראה משה רבינו שכנע את פרעה במתק לשונו ובנועם דבריו לשלוח את בני ישראל לחופשי. לכן השאיר הקב"ה את משה רבינו כבד פה וכבד לשון, להראות שפרעה שחרר את בני ישראל לא מפני שהשתכנע ממתיקות דבריו של משה, אלא מפני שהקב"ה הטיל עליו את מוראו. וזו כוונת הנאמר בהגדה של פסח: "ויוציאנו ה' ממצרים - לא על ידי מלאך ולא על ידי שליח, אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו הוציאנו ממצרים"! כלומר, הקב"ה הוציאנו ממצרים בדרך של נס ולא בדרך הטבע. ולכן, בכל דבר ודבר צריך לראות את יד ה', להבין ולהתבונן שהכול נעשה בהשגחת עליון! ודבר זה לימד רבי חנינא בן דוסא את בתו (תענית כה.), באומרו לה: "בתי, מי שאמר לשמן וידלק, הוא יאמר לחומץ וידלק"! כלומר, רבי חנינא הסביר לבתו: צריכה את להבין שהכול בהשגחה ובגזירת עליון, ואף שמן הזית שדולק, אין זה נעשה אוטומטית, אלא בהוראה ישירה של הקב"ה, ולכן באותה מידה הוא יכול להורות אף לחומץ שידלק. וכן היה. וגם בימינו אנו בחר הקב"ה להקיפנו במאות מיליוני מוסלמים שונאי ישראל, ואנחנו בתוכם ככבשה בין שבעים זאבים. והסיבה שהקב"ה עשה זאת היא ללמדנו שאנו חיים וקיימים אך ורק ברצון ה' יתברך, ולא מחמת כוחנו ועוצם ידנו.

"וְהַמָּטָה אֲשֶׁר נִהַפְךָ לְנַחֵשׁ תִּקַּח בְּיָדְךָ" (ז, טו)

המילה "הַמָּטָה" היא ראשי תיבות: ט'ובים ה'שניים מ'ן ה'אחד, ורמז הקב"ה למשה רבינו שכל הניסים והנפלאות יבואו על ידי משה ואהרן גם יחד, ולכן ראוי שיאחז הנהגה זו בידו, ללכת תמיד עם אהרן אחיו יחד. ומדוע? מפני שטובים השניים מן האחד!

"ויצעק משה אל ה' " (ח, ח) - סיפור

משה רבינו צועק אל ה' כדי שתוסר מכת הצפרדעים ממצרים. לכאורה, מדוע משה צעק ולא התפלל באופן הרגיל? אלא שלצעקה יש כוח מיוחד. כך ראינו ממה שנאמר אצל יתום ואלמנה "כִּי אִם צַעַק יִצְעַק אֵלַי שְׁמַע אֲשַׁמַּע צַעֲקוֹתוֹ" (שמות כב, כב).

התפילה העיקרית, כותב בעל "ספר היראים", היא זו שהאדם פונה אל הקב"ה בנוסח קצר ושוטח בקשתו לה הוא זקוק. התפילה היא כלי הנשק הטוב ביותר, ואולי המדויק ביותר. תפילה יש בכוחה לפתוח שערי שמים גם כאשר הם נעולים. וגורמת לנו להרגיש שרק הקב"ה הוא זה שיכול להושיעה. רבי נחמן מברסלב זיע"א אמר, במקום לסגף את עצמי בתעניות, הייתי צריך להתפלל ולהתחנן אל הקב"ה יומם ולילה. כי הכל תלוי בתפילה, ועל ידי התפילה אפשר להשיג הכל!

להלן סיפור נפלא שהתרחש לפני כ- 12 שנים בכנס התעוררות ברמת גן. במהלך הערב קמה אישה צעירה מהקהל, וביקשה מהרב לספר לציבור את סיפורה האישי. הרב נתן לה את רשות הדיבור ופתחה בסיפור מצמרר שגרם לרבים מהקהל לבכי והתרגשות: קוראים לי אורלי חיה בת לאה. הכל התחיל לפני שנתיים, כאשר יום אחד התנפחה לי בצוואר בלוטה מוזרה. הלכתי לבדיקה והרופאים הודיעו לי את הבשורה שנפלה עלי כרעם ביום בהיר: 'יש לך גידול ממאיר בצוואר וסביבותיו! נלקחתי מיד לאשפוז והרופאים התכוננו לקראת ניתוח קשה ומסובך בצווארי. ונתנו לי חדר פרטי. הרופאים נכנסים אלי לחדר כשבידם צינור של ברז ממש, ואמרו לי: 'במהלך הניתוח נצטרך להגן על קנה הנשימה שלך, ולאחר הניתוח תצטרך להיות עם צינור מחוץ לגופך על מנת שתוכלי לנשום. לא עכלתי את דברי הרופאים, זה ממש טלטל אותי. ביקשתי מהרופאים לצאת מהחדר לכמה דקות 'להתאפס'. הקב"ה שם אותי בחדר לבד כדי שאוכל לצעוק אליו ולהתפלל מעמקי הנשמה. כשהם יצאו מהחדר צעקתי אל הקב"ה ואמרתי לו: 'בורא עולם, הם מדברים ומפחידים, אך רק אתה תחליט מה יהיה איתי. הם לא מחליטים כלום!' אחת האחיות שהיא חברה טובה שלי, ראתה את תיק הרפואי שלי ואמרה לי בפחד וברחמים. 'זה ניתוח קשה מאוד שאת תצאי ממנו עם חור בצוואר, שדרכו תוכלי לנשום ואיתם תסתובבי משך כמה שנים!'

עצרתי אותה מיד ואמרתי: 'למה את מרחמת עלי? התפללתי מאוד חזק ואני מאמינה בכוחה של תפילה. הקב"ה מנהל את העולם! אני מבטיחה לך שאצא מהניתוח הזה ללא חור וצינור! יהיו פה רק ניסים ונפלאות, כי הקב"ה הרופא כל בשר ומפליא לעשות!'

כשהיא יצאה מהחדר, התחלתי לבכות להקב"ה ואמרתי לו שאני מאמינה רק בו, שהוא הרופא הכי גדול, שיכול לעשות לנו ישועות ולהעלים כל בעיות ומחלות.

יום הניתוח הגיע. הרופאים החלו את הניתוח, פתחו את איזור הגרון והוציאו את הגידול. הרופאים היו בהלם מוחלט - ללא שום צינור וללא שום חור, ככה הגידול נשלף באורח פלא, ובעצם הניתוח הסתיים לפני שהוא התחיל... יצאתי, כאמור, מהניתוח ללא שום חור וללא שום צינור. רק עם צינור אחד - צינור של אמונה בבורא עולם, שהוא הכל-יכול, אם רק תאמין בו, אם רק תפנה אליו ותבקש ממנו שיושיע אותך, כי הוא המושל בכל! כך יצאתי מהניתוח בריאה ושלמה. זמן-מה לאחר הניתוח נערכו לי בדיקות שיצאו תיקנות אך גילו על מחלה חדשה, ל"ע, שמתפתחת באיזור הריאות. כיום יש לי קוצר נשימה ואסור לי להתאמץ כי החמצן שלי יורד מכל פעולה קטנה. הרופאים אומרים לי: 'אין לנו יותר מה לעשות!' אורלי חיה המשיכה בהתרגשות ובדמעות. אבל אני יודעת דבר אחד, שאני מאמינה באמונה

שלמה, שיש רופא אחד בעולם שבידו הכל, והוא נותן לנו תרופת פלא והיא - התפילה והדיבור עימו! כי תפילה היא ראשי תיבות: ת'רופת פ'לא ל'חידה ל'יהודי ה'מאמין. אני מאמינה באמונה שלימה שבזכות התפילות לבורא עולם וההתחזקות שלנו, שרק דרכם תגיע אלי הישועה וההצלה. תדעו לכם, כל מה שה' עושה זה לא סתם! ה' הוא הצדיק! כל מעשיו הם בצדק מוחלט, וביותר מכל, רחמיו על כל מעשיו! כי אם הקב"ה עשה לי זאת, יש לו את כל הסיבות שלו, וזה הרחמים הגדולים ביותר, כי הכל... הכל... לטובה! אורלי סיימה בבקשה מהציבור הנרגש והדומע להתפלל עליה ולקבל בשבילה 'קבלות', ואכן באותו מעמד קיבלו עשרות אנשים ונשים על עצמם 'קבלות' לרפואתה השלימה. על כן כדאי להשתמש במרגלית נפלאה זו, שהעניק לנו הקב"ה, והיא התפילה! ועוד תפילה המשולבת בדמעה יש בכוחה לשבור את כל המחיצות וגם לשנות גודי הטבע ולבטל גזירות קשות ורעות.

אומר ה"פלא יועץ": **בכיה** - עת לבכות, כגון בהיותו מתפלל לה' ושופך שיחה, דורש סליחה בודויים ותחנות על החטאים ועל ה'עוונות, ישפך כמים לבו ותדונה דמעותיו... צריך שבבכי יבואו ובתחנונים. ומעלת הבכיה רבה מאוד, שהרי אמרו (ברכות לב:) מיום שחרב בית המקדש שערי תפלה ננעלו, **שערי דמעה לא ננעלו**. ואמרו בזהר הקדוש על פסוק (שמות ב, ו): "וּתְפַתַּח וּתְרַאֲהוּ אֶת הַיְלֹד וְהִנֵּה נֶעַר בְּכָה". דא ישראל, דכתיב (הושע יא, א) כי נער ישראל, ומיד דפתחין בבכיה מיד ותחמול עליו. וכתבו גורי האר"י, שתפלת שחרית יתפלל בשמחה, ותפלת ערבית בבכיה. וסימן לדבר **בְּעָרְבִי לִין בְּכִי וּלְבַקֵּר רְנָה** (תהלים ל ו). אבל כגון אנן יתמי דיתמי ה**לואי שנתפלל כל תפלותינו בבכי**. ואף על פי שצריך להיות עובד את ה' בשמחה ובטוב לבב יותר מרב כל, מכל מקום צריך שיהיו מערבים זה בזה עין במר בוכה ולב שמח... וכן על זה הדרך כי יתן אל לבו בכל הברכות ודברי התפלות, ימצא מקום להתמרמר בבכי, וישפך נפשו בבכיה, ותחנונים ידבר רש, דואג ובוטח על רחמי שמים מרבים. עכ"ל.

ברכת התורה רון ברינה

"לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן מאור אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן ינו מינה בת מרדכי שמואל: יפנה נדרה בת נעימה: רוח בת שמעון הגר בת אהרן והרטה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה **זיווג הגורן:** ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר זרבה בת אטו: נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסננה שליט"א יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עוזר בן הגר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שרה רחל בת נוארה: רות בת לינה: מרית בת רחל לימור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה

לזרע של קיימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה שושנה רייזל בת מינה שמחה צביה בת רחל: חן בת דלילה (בן זכר) יובל בן שלומית: אושר בת אורנה הודיה בת ציפורה: רחל בת חיה יעל ברכה בת אביגיל: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - **050-3828752**

או במייל: **Ronbarina@gmail.com**

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

שאלה: האם מותר להשתמש בספר, טלית חבירו, תפילין ללא רשותו תשובה: כותב מרן שו"ע בסימן יד, ס"ד מותר ליטול טלית חבירו שלא מדעתו ולברך עליה, דניחא ליה לאינש דליעבד מצוה בממוניה ובלבד שיקפל אותה אם מצאה מקולפת. ומוסיף הרמ"א וה"ה בתפילין (נ"י), אבל אסור ללמוד מספרים של חבירו בלא דעתו, דחיישינן שמא יקרע אותם בלמודו (נ"י הלכות קטנות). וכותב המ"ב ס"ק יד דוקא באקראי אבל בקביעות אסור ואפילו באקראי דוקא באותו מקום אבל להוציא מביתו לבהכ"נ או איפכא אסור דאפשר שמקפיד עליו והוי גזל ועיין בפמ"ג שכתב דבכל גווני ראוי לזוהר כשבעליו עמו שישאלנו ואין סומכין על החזקה במקום שיכולין לבררו בקל וכ"ש אם יודע בו שהוא מקפיד ובו איש חי (כתב"פ) לך לך ס"ו) שהיום רוב העולם מקפידים הן בטלית הן בתפילין ולכן אין לקחת שלא מדעת הבעלים אלא אם כן יודע השמש בברור שהוא לא מקפיד ובא"ח מעיד על עצמו שהוא מהמקפידים מכל מיני סיבות ופרשת וירא ס"ד כתב שבשעת הדחק ישתמש שלא מדעת הבעלים וכותב וטוב שאחר כך יבקש רשות מהבעלים למפרע

כל מה שעושה ה' הכל לטובה

וידבר אלוקים אל משה ואמר אליו אני ה' מדוע התחילה הפרשה באלוקים שהיא מידת הדין וסיימה ביה-ה-ה שהיא מידת הרחמים (עיין רש"י שהתייחס לכך) נראה לומר משה רבנו בפרשה הקודמת התחנן לפני הקב"ה שלא רק שהשליחות שלי לא הועילה אלא נגרם לעם ישראל יותר צער שהם צריכים גם לקושש קש לתבן ולהכין את הלבנים על כך עונה לו הקב"ה מה שנראה לך שהוא אלוקים כידוע ששם אלוקים הוא מידת הדין תדע לך שהכל רחמים ולכן אומר הפסוק וידבר אלוקים שהוא מידת הדין מיד ממשך הפסוק אני השם שהכל רחמים והכל לטובה כיון שדווקא קושי השעבוד זירז את גאולתם והביא למצרים את המכות ביתר מהירות כותב רבי נתן מברסלב כשאדם חוטא ח"ו הוא מהפך הצינורות מאות ת' לאות א' וכשאומר על הכל גם זו טובה הוא ממתיק את הדין ומחזיר את האותיות לסדרן מאות א' עד האות ת' כאשר אדם מודה לקב"ה גם על מה שנראה רע, מתוך אמונה שהכל לטובה, בזה הוא מושך על עצמו חסד ורחמים עצומים. כאשר אדם מתפלל ומבקש מהקב"ה, לפעמים יש קטרוג ובודקים אם באמת מגיע לו, אך כאשר אדם מודה ומשבח לקב"ה, בזה לא יכול להיות קטרוג כי הוא אינו מבקש כלום, משמים רואים זאת והוא מקבל שפע של ברכה וישועה, אפילו בלי לבקש, כי רוצים לגמול לו על תנינתו. האדם המודה לקב"ה גם על הרעה - מתפעלים ממנו בשמים: (עפ"י 'שערו בתודה')

כבר נמאס לראות אוכל כל הזמן, בהתחשב בעובדה שבימות החול אני טובע בים כזה... הוא הצביע סביבו על המדפים. "ואני מעדיף את המרק של אשתי". שוב צחקנו ונפרדנו לשלום. לקחתי את חבילת טיטולים, הלכתי, שוכח לחלוטין מהשיחה הזו, כי שיחה כזו היא דבר שבשגרה. דבר אחד לא שמת לב אליו - מוחמד הפועל הערבי עמד מן הצד והקשיב לשיחתנו... חזרתי לביתי, השבת התקרבה ואני עזרתי לארגן את כל הקטנטנים לכבוד שבת. שבת נכנסה, אשתי הדליקה נרות, ואני יצאתי עם הבן הגדול לבית הכנסת, השארתי את אשתי עם ארבעה קטנטנים מאורגנים ומטופפים. בשעה שש, ירדתי מבית הכנסת לכיוון האולם. באולם פגשתי את אשתי והילדים. "אתה לא מבין מה קרה" היא אמרה. "שכחת להוציא את התקע של הסטריאו ורוחמה הפעילה אותו על הווילונים הכי גבוה...". מסתבר שבת השנייה הפעילה את מערכת הסטריאו, והשירים מתנגנים בביתי בעיצומה של השבת. קודם כל הודיתי לקדוש ברוך הוא שאנחנו לא אוכלים בבית בשבת הזו, תחשבו לעצמכם איזו הרגשה זו לשבת לסעודת שבת כששירים מתנגנים ברקע. הסעודה הסתיימה בשעה מאוחרת יחסית, ואנו חזרנו הביתה עם הילדים, כבר מרחוק שמעתי את קול הניגונים והסמקתי מבושה. כשהגענו הביתה, הבנתי שאי אפשר לישון כשברקע מתנגנים שירים בווליום כזה, כעסתי על רוחמה כמו שלא כעסתי זמן רב. "אסור!". הזהרתי אותה, "למה הדלקת?". והמבוהלת ענתה בשפתה העילגת: "רציתי לה לה...". "לה לה" זה בשפת הילדים - מוזיקה... אז היא רצתה מוזיקה והחליטה 'לענני' לנו את השבת... ניסיתי למצוא גוי של שבת אך לא עלה בידי. במשך הלילה לא ישנתי, כי פשוט לא הצלחתי להירדם. בבוקר הגעתי לעצבני ועייף תפילה ולסעודה. סיפרתי לאבא שלי את הקורות, והוא צחק, "הכל לטובה". הוא אמר, "כפרת עוונות". כן כן, כפרת עוונות למהדרין... השבת חלפה, והעניין כמעט נשכח מליבי, מלבד זאת שמאז אין שבת שבה אני שוכח להוציא את מערכת הסטריאו מהשקע, כדי לא להיתקל שוב באותו מקרה. בעיקרון, כך זה היה צריך להמשיך עד היום. אבל משהו אירע באמצע, משהו שגרם לי לשבת לכתוב את הסיפור. בערך שנה אחרי אותה שבת, מתקשר אלי מפקד המשטרה המקומית שהוא, איך לא, חבר של חיים בעל המכולת". שמע מוטי, אל תשאל מאיפה יש לי את הפרטים שלך, חיים מסר לי הכל, אבל אתה מוכרח להגיד לתחנת המשטרה בשביל לשמוע סיפור מדהים. "מבולבל, ניתקתי את השיחה ויצאתי לתחנת המשטרה המקומית. שם הכניסו אותי לחדר החקירות, שם ישב הפועל הערבי של מוחמד. "תספר לי" פקד המפקד על מוחמד. מוחמד פתח את פיו: "יום אחד שמעתי אותך מספר לחיים שיש לך שבת, ובשש בערב אתה הולך לסעודה, חיים אמר שאתה חוזר באחד עשרה, וידעתי שאתה עשיר, אז לקחתי חבר ובשעה שמונה הלכנו לבית שלך, רצינו לטחוב משם ססף, אבל כשאני עולה עם חבר שלי במדרגות שבחצר שמענו רעש של מוזיקה חזקה, חבר שלי עצר אותי בכעס! אתה נורמלי? זה לא שבת עם כעשוי, שבת אסור להם להדליק מוזיקה". ניסיתי לשכנע אותו שזה שבת, אבל גם אני כבר לא הייתי בטוח, הרי באמת יש שם מוזיקה ואסור לכם להדליק מוזיקה בשבת, אבל מצד שני אני לא עובד ביום הזה כי זה שבת... בסוף החלטנו לעשות 'אחורה פנה' וללכת, כי אם לא שבת עכשיו, אתם בטח נמצאים בבית, ולא נוכל לגנוב!". מוחמד ידע עשיר בשפת העברית והוא סיפר את סיפורו בשפה הרוטה. הייתי המום. יצאתי מחדרו של מוחמד, והמפקד סיפר לי שכעת מוחמד נתפס בגין גניבה אחרת שהוא ביצע, והוא סיפר להם גם את הסיפור הזה במהלך החקירה. אמרתי למפקד: "אתה לא מבין עד כמה הסיפור הזה מדהים! באותה שבת היה בביתי סכום גדול במזומן שלא הספקנו להפקיד, אם הוא היה גונב את הססף הזה, לא יודע איפה הייתי היום, זה פשוט נס". "תגיד" ביקש המפקד, שהיה מוקסם לא פחות ממני, "איך באמת יכול להיות שהיה לך מוזיקה בשבת?". "אה, זה?", שאלתי. "הבת שלי רצתה לה לה... לך תתווכח עם הבת שלך, אז היא פשוט עשתה לעצמה לה לה, והקדוש ברוך הוא דאג שכולנו נהנה מזה". "מותר 'אמונה שלימה'!

מילי דבדיותא: מצרי אחד אמר לחבירו: אתה יודע, מאז שמשה התחיל עם המכות האלו, אני ישן בליילה כמו תינוק! מה, באמת? שאל החבר, ...כן, כל שעה אני קם ומתחיל לבכות! רבה לפני שלימד לחכמים אמר מילתא דבדיותא ודח'י רבנן לומר דפתח בסיגיא [שבת ל:]

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

פרשת וארא | שבט תשפ"ד | גיליון ב'

שבת של תורה

בנייה לשולחן השבת

הִירָא אֶת דְּבַר ה'

גם בית ב'לומדות' נחשב לבית...

נאמר במכת ברד (ט, כ) הִירָא אֶת דְּבַר ה' מֵעַבְדֵי פְרַעַה הַנִּיֵּס אֶת עֲבָדָיו וְאֶת מִקְנֵהוּ אֶל הַבְּתִיּוֹת. נשאלת השאלה, הלא הם הכניסו את הבהמות לבתים בגלל שרצו להציל את ממזנם, ומה צריך לכך להיות בכלל הירא את דבר ה'?

רעיון גאוני אמר ראש ישיבת קול תורה הגאון רבי שמעון משה דיסקין זצ"ל, על פי מה שחידש גאב"ד בריסק הגרי"ז זצ"ל, שההצלה בהכנסת הבהמות לבתים לא הייתה הצלה טבעית בגלל שהבתים הם 'מרחבים מוגנים' או מקלטים חסינים מפני פגיעת הברד, אלא שאחרי שה' אמר להכניס לבתים, אזי לא ירד כלל ברד במקום שיש בית.

לפי דבריו ניתן לחדש עוד, שלא היה צורך שיהיה כלל גג סגור ואטום לבית, אלא גם במקרה והיו בגג חלונות או קורות במרחק שלשה טפחים זה מזה, שנחשבים בהלכה כסתומים מדין 'לבוד', או שגם הקירות היו פתוחים לגמרי ונחשבים כסתומים לגמרי מדין 'גוד אסיק', גם הם הצילו את הבהמות ממכת ברד, כי סוף כל סוף על פי גדר ההלכה הם נחשבים "בית", והרי הקב"ה הבטיח שכל מקום שנקרא בית לא ירד שם ברד.

נהג כי כן, ברור שצריך להיות בכלל הירא את דבר ה', להכניס בהמות לבית כזה החשוף ופרוץ בגג ובקירות, ולהאמין בה' שבית זה נחשב על פי התורה כבית ושם לא ירד ברד!...

מאחר והיאור הגן על משה כשהושלך לתוכה בתיבה, הוא אינו מכה את היאור במכת דם ומצפרדע. כמו כן מאחר והעפר הגין על משה בהטמנת המצרי, הוא אינו מכה את העפר במכת כינים. מכות אלו נעשו על ידי אהרן.

ז. מכת דם

משה נשלח אל פרעה בשעה שהוא יצא להתפנות בבוקר ביאור, ומוזהיר על מכת דם. המכה מגיעה, וכל המים במצרים הופכים לדם, הדגים ביאור מתים ותבאש היאור. גם חרטומי מצרים עשו כן.

ח. מכת צפרדע

הצפרדעים, או צפרדע אחת שהכוה והתיזה נחילים, עולים מהיאור וממלאים את כל מצרים, בתנורים ובחדרים ואף מקרקרים בבטן. גם הפעם החרטומים עושים כן. לאחר שפרעה מבקש להתפלל היום להסיר את המכה מחר, הצפרדעים מתים והופכים לערמות המעלות ריח נורא.

ט. מכת כינים

אהרן מכה בעפר שהופך לכינים באדם ובבהמה, החרטומים מודים שמכה זו היא אצבע אלקים לאחר שנכשלו בנסיון לעשות כן, כי אין השד שולט פחות משעורה.

י. מכת ערוב

מכה של כל מיני חיות מעורבים פוקדת את מצרים לאחר התראת משה, ואילו בארץ גושן אין החיות מזיקות כלל. לאחר המכה מנסה פרעה להציע שיובחו הזבחים במצרים, אך משה עונה שאין נכון לעשות כן לעיני מצרים ואחר הצאן הוא האליל של מצרים.

יא. מכת דבר

במכה החמישית, מכת דבר, מתו כל הבהמות שהיו בשדות. מלבד הירא את דבר ה' הכניס לביתו את הבהמות וניצל. לעומת זאת ממקנה ישראל לא מת אחד.

יב. מכת שחין

אהרן נוטל פיה כבשן מלוא חופנים, ומכניס ליד אחת של משה שזורק זאת על מצרים. הפיח מתפזר בכל הארץ ומעלה שחין על האדם והבהמה, עד שהחרטומים אינו יכולים לעמוד בפני פרעה.

יג. מכת ברד

במכת ברד עושים האש והמים שלום בנייהם לעשות רצון ה' ויורדים משמים באופן שלא כמותו במצרים, רק הבהמות שהיו בבתיים ניצלו.

החיטה והכוסמת לא הוכו בברד, אם משום שהיו רכים או משום שנעשו להם פלאי פלאות.

שערי תורה

מבט מסכם ומבוא לפרשת השבוע

מה בפרשה?

לשונות של גאולה ♦ ייחוסם של משה ואהרן ♦ שבע מכות מדם ועד ברד

א. תוכחה למשה	ז. מכת דם
ב. קוצר רוח	ח. מכת צפרדע
ג. אהרן מצטרף למשה	ט. מכת כינים
ד. ייחוס משה ואהרן	י. מכת ערוב
ה. המטה נהפך לנחש	יא. מכת דבר
ו. המכות	יב. מכת שחין
	יג. מכת ברד

א. לשונות של גאולה

כמענה לשאלת משה למה הרעות לעם, מדבר עמו ה' קשות, ואומר שהגאולה ודאי תבוא, כפי שכרת ברית עם האבות, וה' מודיע על הגאולה בארבע לשונות והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי.

ב. קוצר רוח

בהמשך, כשמושה מוסר את דברי ה' ליהודים, אין הם שומעים לו מחמת קוצר רוח.

ג. צירוף אהרן

מאחר ומשה טען שהוא כבוד פה, צירף הקב"ה את אהרן שהוא יהיה עבורו למתורגמן.

ד. ייחוס משה ואהרן

אגב הזכרת ייחוסם של משה ואהרן ומספר שנותיהם, הכתוב מפרט גם את ייחוסם של שבט ראובן ושמעון ולוי; את נישואי עמרם ואהרן ואלעזר בן אהרן.

ה. מטה לתנין

כשבאים משה ואהרן אל פרעה והוא מבקש מהם אות ומופת, משליך אהרן מטה שנהפך לנחש. גם כשהחרטומים הופכים מטה לתנין, בולע המטה של אהרן את מטותם.

ו. המכות

סדר המכות: לפני כל מכה מתרה משה בפרעה במשך שלש שבועות, והמכה נמשכת שבוע שלם. אחרי כל מכה פרעה מבקש להתפלל להסיר את המכה ומבטיח לשחרר את ישראל, וכשחוזרת הרווחה הוא חוזר להכביד לבו ואינו משלחם.

חיים של תורה

מעלת וחשיבות לימוד פרשת השבוע עם פירוש רש"י הק'

פירוש רש"י - הוא מדינא במקום התרגום

"בזמן הגמרא היה אז התרגום לימוד גדול ונכבד, שעל ידו הבינו ההמון את התורה, מה שאין כן אצלנו בימינו אלה, אין אנו יוצאים ידי חובה בתרגום, לפי שאין המוני אחינו בית ישראל מבינים אותו, וצריכים אנו לביאור נכבד שיפרש היטב את תורתנו הקדושה, ובאור כזה הוא פירוש רש"י, והוא אצלנו מדינא, במקום התרגום"

והתרגש מאד, וענה ואמר לה בדמעות: "אם עשית כך, יש לך כח לברך, אני מבקש ממך שאת תברכי אותי!"

הִירָא אֶת דְּבַר ה' (שמות ט, כ)

אין מקום בלב לשני פחדים

נוהג היה הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל ז"ע ללכת לשיריד בית מקדשנו מדי יום ביומו, לעתים פעמיים ביום. כך בימי חול כמו בימי שבת ומועד. גם בעתות של סכנה בימי הפרעות והפוגרומים, כאשר היתה סכנת נפשות ממש לעבור בשוקי הערבים בעיר העתיקה, המשיך במנהג ללא מורא וחת, כשהוא לבדו חוצה דרכו בין הערבים.

באחד הימים המתוחים בירושלים כאשר הערבים ביצעו פרעות, והרבי התכוון ללכת לבדו דרך שער שכם, שאל אותו ר' יוסף וולטוך ז"ל: כיצד אין הרבי מפחד ללכת יחידי בין הערבים?

ענה הרבי: דע, אין מקום לשני פחדים, מי שיש לו מורא שמים אין לו מורא בשר ודם!

וַיִּצְנַח אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (שמות ו, יג)

אפילו בשביל יהודי אחד

ביום חורפי גשום וסוער אחד בבני ברק, התדפק אברך על דלת ביתו של החזון איש, אברך זה היה מוסר שיעור קבוע ברמת-גן השכנה לבני ברק, וכעת שאלתו בפיו: האם עליו גם היום, ביום סוער שכזה, לנסוע לרמת-גן למסור את שיעורו הקבוע לבעלי-בתיים?

שאל אותו החזון איש: כמה, לדעתך, יגיעו היום לשיעור?

השיב האברך: אחד בוודאי יגיע, משום שהוא מתגורר סמוך לבית הכנסת. אבל לא נראה לי שיגיע יותר מיהודי אחד.

'אם כך' - פסק החזון איש - 'עליך לנסוע ולמסור את השיעור! אחריות של יהודי אחד מוטלת עליך! שווה להתאמץ אפילו כדי שיהודי אחד ילמד תורה!'.

הגיע יהודי בבהלה, 'המשטרה המקומית עורכת כעת חיפושים אחרי סחורה מוברחת, ומי שייתפס צפוי לעונש גלות לסיביר לכל חייו, חנותי מלאה סחורה מוברחת, ואנה אני בא?!' יילל האיש.

הוציא רבי יוסף דב מארון הספרים ספר 'נפש החיים' (שער ג) והחל ללמוד עם האיש את הסגולה המזכרת שם, שכאשר אדם קובע בליבו 'אין עוד מלבדו ואין שום כח זולתו יתברך שמו', אזי שום כוח בעולם לא יוכל לשלוט עליו.

במשך שעתיים למדו יחד קטע זה שוב ושוב, עד שהופיעה שם אשת בעל החנות ובפיה בשורה: 'ניצלנו!' וסיפרה: בצהריים סיימו השוטרים לבדוק את החנות הסמוכה אלינו, והחליטו לעשות הפסקה במלאכתם, וכדי שידעו היכן להמשיך אחר ההפסקה עשו סימן על חנותנו. משנגמרה ההפסקה התעורר ויכוח בין השוטרים אם הסימן מציין את המקום שבו סיימו את מלאכתם לפני ההפסקה, או שמא זהו סימון של החנות אשר ממנה עליהם להתחיל את המלאכה אחר הצהריים, לבסוף הוכרע הוויכוח כדעת האומרים שחנותנו כבר נבדקה!

ענה הרבי: דע, אין מקום לשני פחדים, מי שיש לו מורא שמים אין לו מורא בשר ודם!

הַעֲתִירוּ בְּעַדִּי (שמות ה, כד)

כשהרב וואזנר מבקש ברכה

הסיפור אירע לפני מספר שנים. נערה התארסה עם בחור חשוב, ובעודה ארוסה חלה החתן במחלה הארורה ר"ל. הורי החתן למחותנים, הורי הכלה, כי הם מסכימים שהכלה תנתק את קשר האירוסין עמו, היא לא צריכה לסבול כל החיים עם חתן חולה, ולא יהיו להם שום טענות כנגדה. אך כשניסו הוריה לדבר על לבה לבטל את האירוסין, מיאנה הכלה וטענה: וכי במצב כזה אעזבנו ואכאיבו לז? זה הזיווג שלי, וכך נגזר משמים, ועלי לסבול ולחיות עמו!

לפני הנישואין באה הכלה להתברך אצל הגאון הגדול רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, בעל שבט הלוי, וביקשה מהגאון שיתפלל בעד חתנה ויצווה את ברכתו שישלח לו הש"ת רפואה שלימה מן השמים. כששמע הרב וואזנר את גבורתה שלא רצתה לבטל השידוך, התפעל

וַיִּדְבֵר אֱלֹקִים אֶל מֹשֶׁה (שמות ו, ב), דבר אתו משפט על שהקשה לדבר ולומר למה הרעותה (רש"י)

החיים כמו אוטובוס

אל בית האבלים צעד ראש ישיבת פורת יוסף, הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל. הוא שקע בהרהורים וחיפש את המילים כיצד לנחם ולחזק את ההורים ששיכלו בן שנפטר על פניהם בגיל צעיר. עד שפתח ואמר:

העולם הזה דומה לאוטובוס שנתיב הנסיעה שלו כולל תחנות רבות. יש מי שיורד כבר בתחנה הראשונה, יש שנוסע עד השנייה, ואחרים יורדים לקראת הסוף.

האם שואלים אי פעם הנוסעים את עצמם מדוע ירד מי שירד בתחנה הראשונה? לא! והסיבה: כולם מבינים שאם הוא יורד שם, בוודאי יש לו סיבה לכך, ייתכן שהוא עובד במקום ההוא, ייתכן שהוריו מתגוררים שם והוא הולך לבקרם, או כל סיבה אחרת. אין לו מה לחפש בתחנות אחרות.

"גם אתם ההורים" המשיך ראש הישיבה "אין לכם לשאול שאלות מדוע בנכם ירד באחת התחנות הראשונות של חייו, בוודאי יש לכך סיבה שמימית!".

וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נְאֻמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (שמות ו, ה)

תפילה מחוץ לחדר הניתוחים

הזדמן לו פעם, לכ"ק האדמו"ר מסטריקוב זצ"ל, להגיע לבית החולים לבקר חולה. כשצעד במסדרונות בית החולים עבר גם בפרוודור המוביל לחדרי הניתוחים, הוא הביט על הספסלים העומדים מכאן ומכאן, ואז עצר ורגע על מקומו, הוציא ספר תהלים מכיסו, אמר פרק תהלים ולחש תפילה קצרה.

לשאלת מלווייו מה פשר תפילה זו, ענה האדמו"ר תשובה מטלטלת: כאן במקום הזה, על הספסלים הסמוכים לחדר הניתוחים, יושבים מדי יום ביומו יהודים אשר אחד מקרובי משפחתם נמצא בתוך חדר הניתוחים; כאן הם יושבים שעות ארוכות ומצפים לשמוע בשורות טובות. ומה עושים בינתיים? שופכים כמים לבם נוכח פני ה' שקרוב-משפחתם יעבור את הניתוח בשלום. כמה דמעות נשפכות כאן במקום הזה, התפילות כאן הן תפילות זכות וטהורות מעומק הלב. ובכן, מקום כזה בו מתפללים כל כך הרבה תפילות מקירות הלב, הוא מקום מסוגל לקבלת התפילות! לפיכך ערצתי והתפללי גם אני במקום קדוש זה!---

לְמַעַן תִּדַע כִּי אֵין פֶּה' אֱלֹקֵינוּ (שמות ח, ו)

סגולת ה'נפש-החיים'

אל ביתו של הגרי"ד סולובייציק זצ"ל, בעל בית-הלוי,

מספר לחיוג מארה"ב: 151-8988-1351
מספר לחיוג מאנגליה: 443-3061-30131

מבחנים | שיעורים במגוון שפות
וסגנונות | חידות | הגרלות | ידיעות
ועדכונים | אזור אישי | ועוד

02.500.20.18

קו 'קול התורה' - שמעו ותחי נפשכם!

והאדמה אשר הם עליה

החיה המחוברת עם חוט לאדמה – צומח חי או מדבר? ♦ 8 חקירות של מרן שר התורה זצוק"ל

בפרשת השבוע אנו לומדים על מכת ערוב. חידוש נפלא מובא בספרים בשם כמה מהמפרשים [יש מביאים זאת בשם הגר"א (דברי אליהו וארא), ויש מביאים כך בשם הרה"ק רבי שמשון מאוסטרופלא זי"ע (ניצוצי שמשון), ויש מביאים בשם הרבי ר' העשיל מקראקא זי"ע, וכן כתב בפנים יפות]. על הכתוב (שמות ח, יז) ומלאו בתי מצרים את הערוב וגם האדמה אשר הם עליה.

מה הכוונה 'והאדמה אשר הם עליה'?, אלא, הם מבארים, על פי הנוכח במשניות מסכת כלאים (ח, ה) שיש חיה הנקראת 'אדני השדה', ובירושלמי מבואר שאותה חיה גדלה בהר, וחבל יוצא מטיבורו ומחבר אותה לארץ ודרך אותו חבל היא יונקת חיות, ואם נפסק החבל היא מתה.

איך הגיעה חיה זו למצרים במכת ערוב? והרי היא מחוברת לאדמה בחבל, ואם מנתקים את החבל היא מתה. לכך אמר הכתוב 'וגם האדמה אשר הם עליה' כלומר שהחיה הזאת הגיעה למצרים יחד עם האדמה אשר היא מחוברת אליה.

שמה 'ידוע' והורגת כל המתקרב

אליה

הרא"ש בפירושו על משניות כלאים מרחיב ומגלה פרטים מרתקים אודות חיה זו, וז"ל: 'ה"ר מאיר בר קלונימוס משפיר"א היה אומר, דחיה היא ששמה 'ידוע', והוא 'ידעוני' דקרא, ועצם שלה עושה כשפים, וכמין חבל גדול יוצא משרוש הארץ, שבו גדל אותה חיה ששמה 'ידוע', כעין שורש הקישואים והדלועים שיוצאים כמין שריגים גדולים, וה'ידוע' מחובר בטיבורו באותו חבל, וצורתו כצורת אדם בפנים וגוף וידיים ורגלים, וכמלא החבל רועה סביביתיה, ואין כל בריה רשאה לקרב אליה כי היא הורגת וטורפת הכל, וכשרוצים לקחתה מורים

בחיצים בחבל עד שנפסק והיא מתה מיד" עכ"ל [והובא בברטנורא].

צומח חי מדבר

מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל בספרו אגרות וכתבים (סימס קסח) מביא דבר פלא המובא במדרש (נדפס במבוא למדרש תנחומא בראשית מהדורת בובר) מעשה בזקן אחד שנתארח בבית חסיד, לצהריים אמרה לו אשת בעל הבית לבעלה: מה נאכל הלילה לכבוד האורח? והוא ענה: נאכל את האדם הנמצא אצלינו! הוא נחרד לשמוע שהם אוכלי אדם, שחק בעל הבית ואמר לו: במקומו מין ירק הוא זה, הנקרא אדני השדה, יוצא מן האדמה כשאר עשב, והוא בדמות אדם, ונשרש בארץ.

האם חיה זו הגיעה לתיבת נח?

בספר ליקוטי יהודה (פרשת נח) מביא שזקנו בעל אמרי אמת מגור זי"ע הסתפק האם חיה זו הנקראת אדני השדה הגיעה לתיבת נח יחד עם כל החיות, כיון שהיא מחוברת לאדמה, ואולי רק החיות שאינן מחוברות לאדמה הגיעו. [גם בספר 'דרושים ולקחי מוסר' מתלמיד מהר"מ בנעט זצ"ל [נדפס מכתב יד בשנת תשס"ב] (פרשת נח אות י) הסתפק בזה, וכתב שמסתבר שלא נכנס לתיבה והוא נכחד במבול, אלא שאחרי המבול חזר וצמח מחדש מן האדמה כמו שכל האילנות חזרו וצמחו אולם בספר מטה משה (שפיוואק) [פרשת נח] נקט בפשיטות שנח הכניס לתיבה גם את אדני השדה וכן כתב בטעמא דקרא.

שמונה חקירות:

באונותו העיר שם מרן הגר"ח זצוק"ל כמה הערות וחקירות על המדרש:

א. מבוואר במדרש שחיה זו הצומחת מן האדמה היתה נחשבת אצלם כירק עד שהיו אוכלים אותו, ומצד שני במסכת כלאים מבוואר שהוא מין חיה ומטמא באהל, ואיך אוכלים אותה והרי אין היא חיה כשרה?

ב. יש לעיין אם חיה-ירק זה חייב במעשר כשאוכלים אותה?

ג. יש לעיין איך אפשר לשוחטו, והרי היא מתה רק בחיתוך החבל המחובר בטבור לאדמה, וזה אינה שחיטה?

ד. איזה ברכה מברכים כשאוכלים אותה, שהכל או בורא פרי האדמה?

ה. האם חלבו ודמו אסורים באכילה?

ו. אם ירק-חיה-אדם זו נקנה בעבד עברי, והאם חייב במצוות?

ז. אם הוא ירק, יש לחקור האם מותר לזרוע גפן סמוך לחיה זו?

ח. האם המשקים היוצאים מגופו מחמיצים ואם מכשירים לקבל טומאה.

רוצים להעמיק ולהרחיב אודות פולמוס זה? יש לכם הערות והוספות?

שלחו לנו ל gts025002018@gmail.com ונשתדל בס"ד להביא את הפינים המובחרים של לומדי התורה

אם כן, למה המשיכו להכות? כי הכועס מאבד את הדעת, הוא ממשיך להכות גם כשרואה שהוא המפסיד... (הסטייפלער).

וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם (ו, ג), חבל על דאבדין ולא משתכחין (רש"י) חבל שאנשים אומרים על הצדיקים הקודמים 'דאבדין ולא משתכחין', וזו טעות, כח הצדיקים עומד לעולם! (תפארת שמואל)

יָבֵאוּ וגו' וּבִתְנַנְרִיף (ז, כח) לכלבים נותנים בשר טריפה - שכר שלא חרצו לשונם. ומדוע הצפרדעים שנכנסו לתנור לא קיבלו לשכר? יען כי יותר קל להיכנס לאש מלסגור את הפה... (רבי דוד מטאלנא)

הַשֶּׁפֶסֶם בְּבִקְרָה וְהִתְיַצֵּב לְפָנַי פְּרָעָה (ח, טז) על ידי שיהודי משכים בבוקר לעבודת הבורא, וזכה - 'והתיצב לפני פרעה', להכניע את כוחות הטומאה (ברכת יוסף אוסטרובצא).

אוצר התורה

הלום מתוך הפרשה

וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב (ו, ג) אל האבות (רש"י) אבות - מלשון רצון, (כמו לא אבה יבמי), ה' נראה לכל מי שרוצה לעשות רצונו ולעובדו (רבי יחזקאל מקומיר).

וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם (ו, י) אוציא אתכם ממה שהתרגלתם למצב הלא טוב, ואתם כבר מורגלים לסבול את גלות מצרים (חידושי הרי"ם).

וַתַּעַל הַצִּפְרָדֵּעַ (ח, ב). צפרדע אחת, הכו אותה והתיהו נחילים (רש"י)

למדתי למה להיבחן?

רבבות אלפי נבחי תורה שבכתב מעידים על

מהפך עצום ע"י עריכת המבחנים

המסייעים להבנה ברורה ושינון התורה בעקביות ודבר יום ביומו

בחן את עצמך מדי יום אם אינך מפספס את היסוד!

מאוצרות הפרשה

את פרעה 'ועתה שלח העז את מקנך' בכדי להצילם ממכת הברד, והקשו המפרשים מפני מה במכת דבר, לא מצינו שהזהירם משה רבינו להכניס את הבהמות לבתים, ויש להבין החילוק ביניהם.

ויש לתרץ על פי מה שמובא במדרש (ילקוט שמעוני) דבר מפני מה בא עליהם, לפי ששמו את ישראל רועי בהמות שלהם, לפיכך הביא עליהם דבר והרג כל מה שרעו ישראל. ברד מפני מה הביא עליהם, לפי ששמו את ישראל נוטעי גינות ופרדסים, לפיכך הביא עליהם ברד ושבר כל מה שנטעו ישראל.

ובכך מתבאר הכל להפליא, שכוונת משה רבינו הייתה שייבנו המצריים הטעם שלקו במכות אלו, ועל כן במכת הברד שטעם המכה הייתה לשבר את מה שנטעו ישראל, על כן צוה משה להכניס הבהמות לבתים בכדי שידעו שעיקר המכה היא לשבר את הנטיעות, שבהם השתעבדו בישראל. אולם במכת דבר שעיקרה היה להעניש את מצרים על ששמו את ישראל לרעות את בהמותיהם, ועל כן נגזר על בהמותיהם למות, על כן לא צוה משה להכניס הבהמות לבתים שעל ידי זה לא תתקיים עיקר המכה (זרע שמשון)

הירא את דבר ה' מעבדי פרעה הנס את עבדיו ואת מקנהו אל הבתים (ט, כ) יש להעיר, וכי צריך להיות ירא שמים בשביל כך, והלא כבר ראו כמה וכמה פעמים שהמכות שהזהיר משה התקיימו בהם, וכי אדם לא בהול על ממונו, לחשוש אולי הפעם יעלה בידו, הרי לפחות לחוש צריך?! נראה לתרץ, הנה בחידושי הגר"ז ביאר הכתוב "ויהי ברד בכל ארץ מצרים על האדם ועל הבהמה..." למה פירטם הכתוב, הלא פשוט שברד שיוורד פוגע בעל מה שימצא?! אלא כך היתה הנבואה שאם יהיו בבית לא ירד עליהם הברד ולא יזיקם. עיי"ש. לפי זה נמצא שמה שהבית הציל מהברד אין זה בגלל שגג הבית היה מסתור מהברד, אלא כיון שנאמר שבבית לא היה ברד לא היה כלל ברד על מקום זה! על בתים לא ירד ברד!

עתה נסביר הכל להפליא – הרי יש להבין איך יכלו המצרים לכנוס את כל צאנם ורכושם תחת בתם, איך זה אפשרי?! ובוודאי באותם ימים אחרי אוהרת משה על הברד, איך יכלו לבנות בזמן כה קצר הרבה רפתות ובתים להגנה מפני הברד? אלא למבואר יכלו לעשות זאת בקלות, הרי מספיק אם יבנו מבנה שבהלכה יש לו שם "בית" על ידי דיני לבד, גוד אחית ושאר הלכות. דבר כזה יתכן לעשות במהירות ובנקל. עכשיו מובן היטב שהמצרים לא האמינו כי בית כזה המפולש מכל צדדיו יוכל להגן עליהם מהברד... רק הירא את ה' האמין שהדבר יתכן. (הגאון רבי שמעון משה דיסקין זצ"ל, "אהל יהושע – משאת המלך")

ויאמר אלהם חטאתי הפעם ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים (ט, כז) פרעה אומר במכת ברד: "חטאתי הפעם, ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים", ואחר כך מובא "ויוסף לחטוא ויכבד לבו", איך זה יכול להיות הרי פרעה כבר הבין שה' הוא הצדיק?! אלא אדם שדוחה את יצרו ואינו מבטלו, אף שלפי שעה התגבר עליו, אין זה אלא כדוחק קפיץ, אשר כמה שידחוק יותר יתנגד הקפיץ יותר ויותר וישיג מטרה הפוכה.

פרעה לא חזר בתשובה, רק דחק את יצרו לזמן והודה על האמת, לפיכך חזרה אליו רשעותו ביתר עוז וברוב עקשנותו הכביד לבו. (מכתב מואליהו)

ושרץ היאור צפרדעים וגו' (ז, כח)

יש לדקדק למה נזכר דשרץ היאור צפרדעים, והלא עיקר המכה הוא שבאו בביתך ובכל המקומות, ומאי נפק"מ מהיכן באו אם מהיאור או ממקום אחר. וכמו דבמכת ערוב לא נאמר מהיכן בא הערוב.

ויש לומר הדנה בגמ' בפסחים דף נ"ג איתא דחנניא מישאל ועזריה מסרו נפשם על קידוש ה' ונכנסו לתוך כבשן האש, שדנו ק"ו בעצמן מהצפרדעים דנכנסו לתנוריהם בעודם רותחים, מדסמך תנוריק למשארותיק, ואימתי משארות מצויות אצל התנור בשעה שהתנור חם. הרי מבואר דמה שהצפרדעים נכנסו לתוך התנורים היה בזה מסירות נפש. והנה בגמ' בחגיגה איתא דסלמנדרא כיון שהיא תולדת האש אין אש שולטת בה. מעתה י"ל דלכן הדגישה התורה שהצפרדעים שרצו מן היאור, לאפוקי שאינם תולדת אש, ואז אין אש שולטת בהם, ומשו"ה בכניסתן לתנור הוא מסירות נפש.

ויאמר ה' אל משה אמור אל אהרן נטה את מטך והך את עפר הארץ (ח, יב) וכתב רש"י: "לא היה העפר כדאי ללקות על ידי משה, לפי שהגן עליו כשהרג את המצרי ויטמנהו בחול לכן לקה ע"י אהרן". והנה אם נתבונן בענין זה, מה הועיל לו העפר, הרי מיד למחרת נודע הדבר כמו שאמר משה "אכן נודע הדבר" ומיד "וישמע פרעה את הדבר הזה ויבקש להרוג משה ויברח משה מפני פרעה" (בטו) א"כ לבסוף לא היתה למשה הצלה במה שטמן את המצרי בחול, ומדוע חייב בהכרת הטוב? אלא יש ללמוד מכאן שגם הרגשה טובה של יום אחד בהיותו מדמה לעצמו שניצל מחרב פרעה על ידי הטמנת המצרי בחול – גם על הרגשה מועטת זו נתחייב משה רבינו בהכרת הטוב לעפר אשר במצרים. ועל אחת כמה וכמה שאנחנו מחויבים בהכרת הטוב על מעשה הטבה של ממש, וביותר אם הטבה זו נמשכת שנים רבות כמו הטבה של הורים לבניהם שהחויבו גדול מאוד.

אחד השופטים בערכאות פגש פעם את המשגיח הגה"צ רבי מאיר חדש זצ"ל, וציטט בפניו את דברי הגמ' בכתובות ק"ה: המספרת כמה עובדות על בעלי דין שהיטיבו בדברים קטנים לדיינים שלהם (כמו אדם שהפריח נוצה מעל בגדי הדיין), ומשום כך סירבו הדיינים לדון אותם. ושאל השופט וכי בשביל הנאות קטנות כאלו להיפסל מלדון?! איך זה שאנשים גדולים כל כך לא יכלו להתעלות מעל החישובים הקטנים האלו של טובת הנאה. השיב לו המשגיח "אילו בעל דין היה מכניס לך במעטפה מיליון דולר, האם היית מרגיש את עצמך נוגע בדבר?" השיב הלה "בוודאי". המשיך ואמר "דע לך שאצל גדולי ישראל גם ההנאה הקטנה ביותר מחייבת אותם להכיר טובה למי שעושה להם את ההנאה הזו. נמצא שהלוקח שוחד כל שהו אינו יכול להיכשל בו, שהרי אם יתחשב בשוחד ישל בסילוף הדין, ואם לא יתחשב בשוחד ישל בחוסר הכרת הטוב שגם היא שחיתות". (משולחן גבוה)

ועתה שלח העז את מקנך ואת כל אשר לך בשדה כל האדם והבהמה אשר ימצא בשדה ולא יאסף הביתה וירד עליהם הברד ומתו (ט, יט) במכת ברד מצינו שמשה רבינו הזהיר

מי הם האב והבן שהם גם בני דודים?

חידה

רחמנות בגויים – אל תאמין!

וַיֹּאמֶר מִשָּׁה לֹא נִכּוֹן לַעֲשׂוֹת כֵּן כִּי תוֹעֲבַת מִצְרַיִם נִבְחַח לָהּ אֲלֵהֵינוּ הֵן נִבְחַח אֶת תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם לְעֵינֵיהֶם וְלֹא יִסְקְלוּנוּ (ח', כ"ב)

הנה מבואר, כי המצרים בחרו להם את ה'טלה' כאלוה. וכאן, שומה עלינו לנסות להבין: מדוע בחרו המצרים דוקא את החיה הזו כאלוה? מדוע לא בחרו בכל חיה אחרת? בפרט נוכח העובדה, שה'טלה' אינו מהווה דוגמה לבעל חיים עוצמתי המעורר השראה או תחושת בטחון, אלא דוקא להיפך... לכאורה, מתאים היה שיבחרו להם לאלוה באריה או בשור הידועים בכוחם הרב, אולם מדוע דוקא ב'טלה'?

על שאלה זו משיב המגיד מדובנא, כי המצרים ביקשו להציג את עצמם כ'יפי נפש' ובעלי מידות מתקונות, ולפיכך הם בחרו ב'טלה' כאלוה, כביכול בכדי לרומם את קרנו של החלש, ולהתחבר עם בעל חיים מסכן וחסר הגנה כמו ה'טלה'. כלומר, הם בחרו ב'טלה' דוקא בשל חולשתו! אלא שמעתה, לכאורה יש להתפלל: כיצד יתכן שאומה 'רחמנית' כל כך, אשר חרטה על דגלה את ערך הרחמים והדאגה לחלש, הגיעה לכדי שפלות כה נוראה של אכזריות תהומית, כפי שמוצאים אנו בתיאור השעבוד הנורא ששעבדו את בני ישראל, שעבוד שכלל חטיפת ילדים מחיק הוריהם והשלכתם היאורה או קביעתם בין אבני הבנין?

את התשובה נבין על פי המעשה הבא: ביום מן הימים, ישבו ה'סבא' מסלבודקה, הגאון רבי אברהם קלמנוביץ ראש ישיבת 'מיר' בארצות הברית, והגאון רבי אייזיק שר מסלבודקה, כשסביבם כמה וכמה בחורים, ושוחחו ביניהם אודות השאלה האם על היהודים ללמוד דבר מה מהגויים. בין הבחורים שנוכחו במקום, היה אחד אשר מקום מגוריו היה בברלין, והוא התערב בשיחה והביע דעתו, כי בודאי יש ללמוד מהגויים את הדברים הטובים שניתן למצוא בהם, כמו למשל דרכי הנימוס המקובלות בחברה של ברלין.

כתגובה לדברים, פתח ה'סבא' בדברים אודות מעלת קדושת ישראל, תוך שהוא מבהיר נחרצות כי ליהודים אין ללמוד מאומה מהנכרים. הדברים הנחרצים השפיעו על מרבית הנוכחים, אולם לא על אותו בחור ברלינאי, אשר בצאתו מהחדר אמר לחבריו כי אמנם מכיר הוא במעלת קדושת ישראל, אולם עדיין עומד הוא בשלו כי ניתן ללמוד רבות מנימוסייהם של בני ברלין.

שנים חלפו מאז אותה שיחה. אחד הבחורים, אשר שמע את דבריו של הבחור הברלינאי, הגיע בינתיים לארצות הברית וצמח להיות אחד מראשי הישיבות החשובים ביבשת. באחד הבקרים, בטרם נכנס אותו ראש ישיבה למסור את שיעורו בפני תלמידיו, ניגש אליו יהודי בלתי מוכר, ואמר בשקט כי דבר לו אליו, והוא מאד יעריך אם הרב יפנה בעבורו מספר רגעים.

ניכר היה שהשיחה חשובה מאד לאותו יהודי, ולפיכך נענה ראש הישיבה מיד. הוא נכנס עמו לחדרו שבישיבה, וכאן ציפתה לו הפתעה: הזר שאלו האם הוא זוכרו מתקופת לימודם המשותף בישיבת סלבודקה, ומשנענע ראש הישיבה בראשו לשלילה, הציג את עצמו כאותו בחור ברלינאי שערער על דבריו של ה'סבא' ביחס למעלת קדושת ישראל ולנימוסייהם של בני ברלין.

לאחר מכן, פשט האורח את מעילו, וראש הישיבה הבחין כי הינו קטוע יד. "את זאת עשו לי אנשי ברלין המנומסים, אשר התעללו בי קשות, בעוד חבריהם עומדים וצוחקים לנוכח זעקות הכאב שלי! אני כבר הפנמתי את המסר... הבנתי מה ערכם של נימוסי ברלין. בדיוק כפי שאמר הסבא: 'ראשית גויים עמלק, ואחריתם עדי אובד'. הגויים לעיתים עשויים להיראות מנומסים, ראש לעמים, אולם אחריתם עדי אובד, כאשר בודקים את הדברים היטב, מתברר שאין בהם מאומה מלבד אבדון!".

לשמע הדברים, נענה ראש הישיבה והוסיף על דבריו של האיש באמרו: "שנים רבות לפני השואה הנוראה, ביקר הגאון רבי משה מרדכי אפשטיין בברלין, וראה גרמני המלטף ומנשק את כלבו. בראותו זאת אמר לתלמידיו: נאמר בפסוק 'זובחי אדם עגלים ישקון'. משמעות הדברים הינה, כי אלו שמנשקים את העגלים והכלבים אינם עושים זאת מתוך רחמים או אהבה כלפי בעלי החיים, וההוכחה לכך הינה, שכן אותם אנשים עתידים ברבות הימים להיות 'זובחי אדם'! הדברים לא היו מובנים בשעתם, אולם במרוצת השנים התבררה משמעותם המצמררת. אותם גרמנים אשר נראו רחמנים כלפי בעלי החיים, זבחו מליוני יהודים באכזריות שאין לה אח ורע!".

הרי לנו, כי לעיתים – נראים הגויים כרחמנים או בעלי מידות מתקונות, אולם כאשר נוגעים הדברים ליהודים – יוצא מתוכי נפשם של הגויים כל הרוע הטמון, ואז ניתן להווכח כי המידות המתוקנות אינן מהוות את טבעו ואינן מושרשות בהם, שאילו כן הם היו נוהגים על פיהן תמיד ביחס לכל אדם באשר הוא.

ומכאן, תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של המגיד מדובנא שהיה מבאר כך: הן אמנם ביקשו המצרים להציג את עצמם כרחמנים ו'יפי נפש', אולם לאמיתו של דבר – לא היה בהם מיניה ואף לא מקצתיה... משום שמידות נאצלות שאינן נגזרות מכח הקדושה – הינן חסרות משמעות, חסרות קיום, וברגע האמת תפורצנה כל המידות המגוננות המסתתרות מאחריהן! ('ללמדך' מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

שכח לברך ברכת המזון והתפלל ערבית במוצאי שבת

שאלה: יהודי שהה עם אשתו בבית החולים בשבת והספיק לאכול סעודה שניה (לא סעודה שלישית) סמוך לשקיעת החמה, לאחר מכן שמע שיש מניין בבית החולים לערבית של מוצאי שבת והצטרף למנין כי לא היה לו מנין אחר. לאחר ערבית נזכר שעדיין לא בירך ברהמ"ז והשאלה היא האם יזכיר רצה לאחר שאמר אתה חוננתנו. אך מאידך אם לא יזכיר יש צד שחייב לחזור כי זו ברהמ"ז של סעודה שניה?

תשובה: הגרמ"מ לובין שליט"א כתב דנראה שלכתחילה צריך להזכיר רצה בברכת המזון של סעודה שניה. דכיון שיש צד שהזכרת רצה מעכבת. דהיינו לפי שיטת הגהות מימוני ואורחות חיים שהולכים לפי זמן אכילת הסעודה וכיון שאם לא יזכיר רצה לפי שיטתם לא יצא ידי חובה ברכת המזון. לכן נראה שלכתחילה יש להורות שיזכיר רצה אפילו שכבר הזכיר הבדלה בתפילה ועושה תרתי דסתרי. דמ"מ כיון שהזכרת רצה מעכבת. לכן נראה שצריך להזכיר רצה בברכת המזון. משום שתרת דסתרי אינו מעכב בדיעבד. ומה שכתב רעק"א שאם נזכר אחר שהבדיל לא יחזור. איירי רק בציוור שבדיעבד שכח להזכיר רצה לכן כתב שלא יחזור. אבל לכתחילה נראה שצריך להזכיר רצה בברכת המזון עכ"ד. אכן הגרמ"ש קליין שליט"א הורה שאם אכל סעודה שניה של ברכת המזון סמוך לשקיעה והתפלל ערבית לפני ברכת המזון שלא יזכיר רצה בברכת המזון משום דהוי תרתי דבתרי. ובדיעבד יש לסמוך על שיטת הרא"ש דכיון שמברך בלילה אינו חייב להזכיר רצה. (עיטורי מרדכי)

חידה שבועית

מה אי אפשר לפרוץ באדא פא להטמיצ מיט?

תשובה לחידה: הזקנים שנשמטו ממשא ואחרן כשהלכו לפרעה לא נגשו להר סיני (ה,א וברש"י). תשובה לחידה השבועית: השם שלך.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות אנסבכר – האזור להולדת הבן הנכד משפחת אבא שאול להולדת הבת משפחת שטסמן להולדת הבת
גני הדר-עמישב: משפחת גולדברג לנשואי הבת משפחת אינגבר לאירוסים הבת משפחות שילה – בא גד להולדת הבן הנכד הנין
 משפחת סובר לנשואי הבן משפחת זוארץ לאירוסים הבת

הודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לתרבות חרדית
 מינהל שירותי קהילה

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

רבי יום טוב ליפא טייטלבוים, זצ"ל שישב על כיסא הרבנות בעיר מרמרוש-סיגט, וסבל מאוד ממתנגדיו הרבים בקהילה. הללו לא היו מסתפקים בהשחת דברי עלבון כנגד הרב, אלא הגיעו גם להרמת ידיים כלפי רבי יום טוב ובני ביתו. יום אחד הסיב הרב בחדרו עם קבוצת מקורבים מבני המקום, והיה משיח עמם בדברי תורה. לפתע הושלכה אבן גדולה לתוך הבית שכמעט פגעה בראשו של הרב. הרים אחד המסובים את האבן, שלטל אותה מיד ליד וקרא בועס, מה גדולה אבן זו שיש בה לסכן חיי אדם. וכמה רעים אנשים אלה, שהשליכו אבן זו כלפי הרב, בכוונה תחילה. חס ושלום להטיל דופי ביהודים כשרים – הפסיק רבי יום טוב, את הדובר, לא נחשדו חלילה ישראל להטיל בבני אדם אבנים גדולות כאלו, אין זאת אלא שהאנשים בחוץ הטילו כלפינו אבנים קטנות, אבל האבנים החלו מריבות בניהם וכל אחת אמרה "אני אנוח על ראשו של צדיק", ומתוך כך נעשו כל האבנים הקטנות אבן אחת גדולה. (עולמו של אבא)

"ענין של טעם"

הטעם שבקידוש לבנה אומרים ג' פעמים שלום עליכם וכו' בספר "לחם יהודה" כתב: לפי שהלבנה קטנה על החמה, ואמרה אי אפשר לשני מלאכים שישתמשו בכתר אחד, וכונתה היתה להקטין ולהשפיל את החמה, ואמר לה השייטת לכו מעט את עצמך והקטינה את עצמך, ואף על פי כן מקבלת האור מן החמה ויש לה לחמה שלום עם הלבנה, ונתנת מאורה אל הלבנה כנודע, לכן כשרואים הלבנה בחידושה שמקבלת אורה מן החמה, צריך אדם ללמוד מוסר שיהיה לו שלום עם חברו, אף שחברו עושה עמו רעה צריך הוא לשלם לו טובה תחת רעה, כמו שהחמה עושה ללבנה, ולכן אומרים ג' פעמים שלום, דבשלוש פעמים היא חזקה כדי להחזיק ולקיים השלום. (ענף יוסף)

"מפי כתבם"

"עלינו להיזהר, לא לטעות, אנשים מרמים את עצמם, הם מושפעים מדרחוב מכל הסובב, בעבר ידע היהודי שהוא שונה מהגוי הוא בכלל 'אתה בחרתנו', הגוי יכול להיות גדול ככל שיהיה, אבל אני יהודי, ולא התפעלו מהגויים, אלא ידעו מה שנאמר 'הן עם לבדר ישכון בגוים לא יתחשב', וכך ידעו מה שנאמר עליהם (תהילים): אשר פיהם דיבר שוא, וימינם ימין שקר", בין אם הגוי אומר טוב או לא, אין בזה כלום, ואילו היום הגיע זמן שהמנהיגים כאן סבורים, שחייד של נשיא ארצות הברית או של גוי אחר זוהי הישועה, והרי אפשר שהיום הוא חייד אלינו ומחר יחייד לאחר, היהודי ידע תמיד שאין בזה ולא כלום, עשוי שונא ליעקב, הם יכולים לחייד אבל "פיהם דיבר שוא וימינם ימין שקר". יהודי זקן בירושלים ביאר לי פעם את הפסוק "אשר פיהם דיבר שוא", היינו שהדבר שהם אומרים בפה הוא שקר, ו"ימינם ימין שקר" היינו שחתימתם הוא שקר! לא חתימה ולא דיבורים. הכל אינו כלום, אוי! אוי! אוי! כולם שונאים אותנו, לא אמריקה אוהבת אותנו ולא צרפת ואחרים, אין להתפעל מכך שרואים בתמונה שנשיא ארצות הברית חייד אלינו, אין בזה מאומה! אבל לדאבוננו מחשבה זו חודרת בהכרח אצל כולם". (מחשבת זקנים-מרן הרב שך זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שאדם יצטרך לפסוע שלוש פסיעות לאחוריו, אף שהוא עצמו לא מתפלל תפילת "שמנה עשרה" ולא אומר קדיש?
תשובה: לגבי מי שאינו יודע להתפלל. כתוב ב"שולחן ערוך" (אורח חיים סימן קכ"ד) שצריך שיכין לכל מה שהשליח ציבור אומר, מתחילה ועד סוף, ואינו מפסיק ואינו משיח, ויצא בזה ידי חובת תפילה, ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו, כאדם שמתפלל לעצמו.

בצדקה תכונני. בה אמר ה' בקבצי את בית ישראל מן העמים אשר נפצו כם ונקדשתי כם לעיני הגוים וישבו על אדמתם: סיפר רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל: שמעתי על מעשה נורא שאירע בתקופת השואה האיומה. כל יהודי שהתגורר באותם ימים בגרמניה ובמדינות הסובבות שהיו תחת השלטון הנאצי, ניסה לעשות כל אשר ביכולתו כדי לברוח אל מקום מבטחים, בכדי להציל נפשו מהנאצים צמאי הדם. באותה העת, היתה קבוצה של 400 יהודים אורחי גרמניה, שהצליחו בחדס ה' לברוח על ידי אוניות אל אנגליה, שנלחמה באותה העת כנגד הגרמנים, ובכך הרגישו בטוחים ושלווים. אך לא לכל כך הרבה זמן. אסיפה של הממשלה הבריטית החליטה שהשארית הפליטים מגרמניה במדינתם בשעת מלחמה, יכולה לסכן את מדינתם, מחשש שאולי יש בהם מרגלים, שיעזרו לנאצים ויעבירו להם מידע חשוב שיעזור להם במלחמה. לכן, הבריטים אספו את 400 הפליטים היהודים ושלחו אותם באוניות מסחר אל מדינת אוסטרליה, אשר שם יקבלו מחסה זמני מהאויב הנאצי. היהודים המסכנים והמפוזרים החלו שוב לדאוג על חייהם, האם יגיעו לחופי אוסטרליה חיים ושלמים. הבריטים לא רצו לסכן אף אזרח של מדינתם, ולכן הם שיחררו אסירים ופושעים מבית הכלא במדינתם, שישמשו כמלחים על אוניות המסחר, שתעביד את 400 היהודים לאוסטרליה. האוניה יצאה מנמל אנגליה והחלה בדרך הארוכה והמסוכנת. הפושעים המרושעים שראו את היהודים התמימים, החלו להתעלל בהם ולבזוז את כל ממונם. הם חיטטו במוזודות ולקחו לעצמם כל מה שנראה נוצץ ויפה. אך הם לא הסתפקו בכך, לאחד שסיימו במעשה השוד, הם לקחו את כל שאר החפצים 'חסרי הערך' שנותרו ליהודים, והשליכו מהאוניה אל הים הגדול. ליבם של היהודים המסכנים נקרע בקרבם, לא מספיק סבל הגלות וסכנת המוות המרחפת מעל ראשיהם, אז קעת גונבים את רכושם ומשליכים את כל המזכרות והמכתבים האישיים של קרוביהם ובני משפחותיהם אלוקים רבוננו של עולם, מדוע זה מגיע לנו? – האם נגזר עלינו לסבול? ריבוננו של עולם, הבט מה עושים לנו, איפה אתה אבא?! אך יושב במרומים, עומד ומשגיח על בניו האהובים, "גם כי אלך בניא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי" עירומים וחסרי כל, הגיעו 400 היהודים אל חופי אוסטרליה בשלום. אך השאלה הגדולה ריחפה באויר: "רבוננו של עולם, הרי כבר הצלת אותם, אז מדוע היו צריכים לעבור המסכנים את הביזזה והסבל הרב?", עד שנמצאה התגלית המרעישה. לפני מספר שנים, עשרות שנים לאחר אותו גירוש, מצא יהודי אחד, יומן של קצין גרמני ששירת בשנות המלחמה בצוללת. באחד הפרקים המתארים את שנות המלחמה, הוא כתב: 'הצוללת הגרמנית זיהתה בראדר, אונית מסחר בריטית שהפליגה ללא ציוד צבאי. הפלגה שכזאת בשעות כה קשות נחשבה אז כהתאבדות, והגרמנים נתנו הוראה לירות על האוניה. מספר יריות נשלחו אל אונית המסחר. שקט דממה. האם היריות אכן פגעו במטרה? רדאר הצוללת קלט חפצים פזורים מסביב אל האוניה, ומיד נשלחה סירה גרמנית לאיזור. הסירה משתה את החפצים שמסביב לאוניה וגילתה מכתבים הכתובים בגרמנית של אורחי גרמניה. וכך תיאר הקצין בימונו את האירוע: 'שמחנו מאוד שראינו שלא פגענו באוניה עם גרמנים כמותנו. ובהוראה שקיבלנו מהיטלר (ימ"ש), הצטוונו ללוות את האוניה עד לחופי אוסטרליה, בכדי להגן עליה מפני תוקפים בריטים'. לאחר שירדו הפליטים באוסטרליה, הבחינו הגרמנים שאונות המסחר עושה את דרכה בחוזה אל אנגליה והבינו שהיא שייכת לאנגלים ומיד פוצצו אותה ליס. מסיים הרב פינקוס זצ"ל: "נתבונן בעומק המעשה. ארבעים שנה יהודים בכו והצטערו על אובדן המזכרות והמכתבים האישיים, אולי אפילו התמרמו על מרת הדין שפגעה בהם. והנה מתברר למפרע גדול החסד שעשה עמם השי' ת, ובנס ממש איפשר להם להגיע בשלום לחוף מבטחים. מתוך מצב של חוסר סיכוי להנצל, זימן להם ה' מלחים באניה, פושעים ואכזריים, שזרקו את חפציהם למים ובכך ניצלו חייהם. (אמונה שלמה)

מפתחמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

אדם שתחפוץ לדעתו, ראה במה דיבורו תדיר. (רבי יהודה החסיד)
את הרע אי אפשר לעקור בשכליות, כי אם במעשים בפועל. (רבי אברהם מסלונים)
סימן של נדבה הניתנת ברצון ומכל הלב, שהנותן בא מעצמו ומשכים ונותן. (כלי יקר)

מה היתה עיקר הדרשה? לעודד את רוחם, שלא ישאלו שאלה זו של צדיק ורע לו. לזה תיקן משה רבינו מזמור זה "להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות" כלומר, גם בשעת תוקף הגלות שהוא דומה ללילה, אע"פ כן עלינו לומר "מה גדלו מעשיך ה' מאד ועמקו מחשבותיך, שבפרוח רשעים כמו עשב ... כל זה נעשה כדי להשמידם עדי עד ... אז "צדיק כתמר יפרח וארז בלבנון ישגה" כל הכוונה "להגיד כי ישר ה' ולא עולתה בו".

גם ספר איוב נתחבר על ידי משה על דבר שאלה זו של "צדיק ורע לו", גם בו למדו ישראל במצרים מדי שבת. יתכן שהיו עוד מזמורים ודרושים אחרים לחזק את האמונה שתבוא הגאולה. מגילות אלו נתנו בלב בני ישראל את הכח להאמין בגאולה.

הוסיף רבי יעקב קמיניצקי: אפשר שזו הכוונה במה שאנו מקשרים בקידוש של שבת קודש בין שבת ליציאת מצרים, וכבר נתחבטו הקדמונים בקשר ביניהם. לפי זה יש לומר שמוחת השבת היתה זו שחיצקה ואימצה את ישראל לקראת היציאה הנכספת ובלי זה אפשר שלא היו מחזיקים מעמד עד זמן הגאולה!

עתה, לאחר שבא משה רבינו אל פרעה ותבע ממנו לשחרר את ישראל. אמר פרעה: "תכבד העבודה על בני ישראל ואל ישעו בדברי שקר". עד עתה הם היו פנויים בשבתות לקרוא את המגילות. מעכשיו, גזר פרעה שעליהם לעבוד גם בשבת ולא יכלו ללמוד באותן מגילות "לא ישתעשעו בהם, לא יהיו נפישין".

לכן אף על פי שמשה חזר אל בני ישראל והבטיחם שהגאולה קרובה לבוא: "והוצאתי ... ולקחתי" מכל מקום, מכיון שניטל מהם מקור נחמתם וחדוות נפשם, שוב לא יכלו לשמוע לו!

יש לציין כי רבי יעקב כיוון לדברי גדולים! רבינו עזריה מן האדומים כתב בשם "חכם קדמון בימי רבינו הקדוש" כי מצא בקונטרס ישן, שמשה היה מוליך ומביא בידיו את ספר איוב לזקני ישראל בשנות השעבוד במצרים, למען ישמעו ולמען ילמדו כי יש תקוה לכל בוטח בה', שאחר הרע יקבל לבסוף טוב וחסד.

("אמת ליעקב ה' ט' ו' ט', 'תורה שלמה' ב' י"א עייש "מאור עינים" ו' שלשלת הקבלה")

"הוא אהרן ומשה --- הוא משה ואהרן". (וי' כ"ו-כ"ז) **ביאר הנצי"ב:** לפי הפשט, בעיני ישראל היה אהרן גדול ממשה, כיון שהם לא ידעו בערכו, הרי הוא גדל הרחק מהם, בארמונו של פרעה ובארץ מדין, ולא הכירוהו כמו שהכירו את קדושת אהרן. אבל בעיני פרעה, משה היה גדול יותר, את שמו וחכמתו ידעו מפעם בבית המלכות במצרים.

("העמק דבר")

רבינו הנצי"ב מגלה לנו מה הפלא הכי גדול שהיה במצרים!

הפלא היותר גדול הוא: אדם שהיה תחת סבלות מצרים בחומר ולבנים, מתעלה כל כך עד היותו מאמין בה'.

זו כוונת המגיד "כל המרבה לספר ביציאת מצרים הגוי זה משובח". פירוש, זה סימן שהוא עצמו האדם משובח, בגלל זה מרגיש יותר את יציאת מצרים!
("העמק דבר" ו' י"ז)

"ולא שמעו אל משה מוקצר רוח ומעבודה קשה". (וי' ט"ז)

ביאורו המיוחד של הגאון רבינו יעקב קמיניצקי

היו בידי בני ישראל במצרים מגילות, שהיו משתעשעים בהם בשבת, לומר שהקב"ה גואלם, לפי שהיו נחים מעבודה בשבת. (שמו"ר ה' י"ח)

ראה משה את ישראל עובדים בפרך, ללא מנוחה, יום ולילה, שבעה ימים בשבוע ויצר לו. בא אצל פרעה ואמר: "כי אדוני, שאלה קטנה יש לי לפניך, אל תשיבני ריקם. רואה אני כי כל עבדיך נידונו למיתתה!" תמה פרעה... אמר לו משה: "יש לאדם עבדים, אם אינו נותן להם מנוחה יום בשבוע, אינו נותן להם קצבה במלאכתם, הרי כולם מתים". אמר פרעה: "עשה כדברך". בחר משה את יום השבת בו ישבתו מעבודה - "ישמח משה במתנת חלקו!" (שמו"ר ופדרשים, אבודרהם ועוד)

אחרי שפרעה הסכים לבקשתו זו של משה, סידר משה שיתאספו בני ישראל בשבת וילמדו-ישתעשעו במגילות.

הנה לא מצינו באף מקום מה היו מגילות אלו, ומה היה בסופם.

ביאר רבי יעקב קמיניצקי: מגילות אלו היו ספר איוב ו"א מזמורי תהלים אותם כתב משה רבינו, דוגמת "מזמור שיר ליום השבת". הנה אם נדייק במזמור זה (תהלים ז"ב) נראה שלא נמצא בו שום 'זכר ליום השבת', אדרבה, בסופו ביאר לנו כי תכלית המזמור הוא להגיד 'כי ישר ה' ולא עולתה בו'!

מזמור זה דן בענין 'צדיק ורע לו רשע וטוב לו'. אימתי שאלה זו עמדה במלוא עוצמתה. היה זה בשעה שבני ישראל היו במצרים בשפל המדרגה ורואים כי צדיקים הם לעומת המצרים, והנה סוף דבר המצרים משתעבדים בהם בצורה אכזרית, היתכן?! ואז אדון הנביאים נזקק לשאלה זו.

הנה נצייר לעצמנו מה היו עושים בני ישראל, מעונים ומשועבדים ביום השבת, לאחר שקיבלו אותו מפרעה כיום מנוחה.

כמובן שהיו הולכים אל הישיבה שלא פסקה מאבותינו, שם היו דורשים לפניהם.

"ושבתי את שבות מצרים" (מתוך הפטרת וארא)

מתורתו של הגאון רבי רפאל אהרן בן שמעון, רבה של קהיר

פה במלכות מצרים המנהג פשוט שהמוהל בא על שכרו מאבי הבר, ולפעמים קוצץ דמים ואין מילה בלי פריעה... יוצא מן הכלל מוהלים אשר ה' חנן אותם בעושר וכבוד.

בתחילת כניסתי פה העירה היה הדבר בעיני זר ומוזר, כי תהילה לקל אנו ואבותינו מוהלים מומחים אשר כרתנו למאות ואלפים. אדרבה, היינו מהדרים לקרב התועלת לאבות כדי שיתנו לנו למול הבנים. כמנהג עיר הקודש ירושלים וארצות המערב ועוד מקומות רבים, שהמוהלים משתדלים הרבה לזכות במצות מילה, ולפעמים המוהל עוזר בסכומי כסף אם איש עני הוא.

כן סיפרו זקננו ואבותינו שמעולם לא שמעו שמוהל יקבל שכר ובוודאי לא לקצוץ דמים לפני הברית... על כן הוצרכנו לשתוק ולהסתלק ממלאכת הקודש הזאת כי לא נוכל לעמוד בקשרי מלחמה עם המוהלים שיאמרו כי קיפחנו פרנסתם. (ה' מילה ב')

במצרים נהגו להביא משוררי המוזיקה גויים לנגן בשבת בברית מילה, שהיא שמחה של מצוה. כי קובעים איתם בערב שבת שיבואו וינגנו בשבת, בזה מותר מן הדין ואין למחות בידם.

אע"פ שהרדב"ז כתב שבמצרים נהגו לאסור, היינו רק אם יאמר לגוי בשבת עצמה לנגן, אבל במצווה בערב שבת אין איסור.

אולם אם יש חשש שיערימו לשכור הגויים המנגנים בשבת, יש לעשות גדר בזה. ("נהר מצרים" ה' שבת ט' עיי"ש אריכות, רק בחופה אסור)

מתוך ספר מסעותיו של הנוסע המפורסם רבי יעקב ספיר

עת יכניסו בן זכר לברית קודש יובילוהו לבית הכנסת בשירים בכלי זמר, תוף וחליל וכינור, וינגנו כל משך עת המילה... ובקריאת השם תצלננה הנשים העומדות בעזרת הנשים בלשונן הנשמע כמו לו-לו-לו... פעמים רבות מתצלצלות האוזניים מעוצמת הלול-לו-לו... וזו תרועת שמחה בכל ארצות קדם.

על סעודת מצוה זאת לא יעלו מאכלי בשר, רק חמאה, גבינה, דגים ודברי מתיקה, אף אם עושים לחם רב. ("אבן ספיר")

מכות מצרים

קיץ שנת תרכ"ד, היה דבר גדול על הבהמות בכל ארץ מצרים. לא נשאר אחד ממאה... גמל או שור שהיה נקנה במאתיים פרנק, נמכר באלפיים ולא נמצא... והלכו סוחרים להביא בהמות ממרחק. ובמקומות אחדים בא הדבר מהבהמות גם באדם.

הקופטי שהיה עימנו אמר לפי תומו בהלצה כי מכת הדבר הזו היא ירושת פליטה היא למצרים מעשר המכות שהביא אלקים על ידי משה לפרעה בימים ההם... (שם)

מעט בעלי מלאכה ואומנים יש בה, גם עניים רבים, מעונים ומדוכים, כי תחלואי הארץ ומכותיה רבו, חולפים ועוברים בכל עיתות השנה, רק בימי הסתיו ישיבתה טובה מאד...

בחודשי ניסן אייר מתחזק רוח חזק המזיק הנורא, קוראים אותו אל-חמסין. ובחודש סיון, עת עולה הנילוס יתגבר החום והרוחות יתחזקו, והמים יהפכו להיות עכורים ודלוחים. אין רגע בלי פגע... לרופאים ורוקחים יש שכר גדול בארץ הזאת, כל האומר 'רופא אני' ימלא אמתחות זהב.

רוב יושבי הארץ מוכים בעוורון, כאבי עינים בכל מיני תחלואים כמעט אין נקי, עיניהם נוטפות, נוזלות, לא יראו את חוטמיהם... לפני בתי הכנסת וברחובות יסובבו עוורים אגודות אגודות, אחוזי יד בכתף רעהו ונער קטון נוהג בהם, צועקים ומבקשים לחם. גשם אין להשקיט השרב הקודח ולשטח את האבק הפורח. והרוח מנשב על פני כולם, והארץ מישור באין הרים לעמוד נגד הרוח הצורר בכנפיו אבק דק וחול.

גם אנכי לא נמלטתי מן המכה הזו, והרופאים האירופים לא מצאו לי רפואה, הוכיתי בעיוורון עד שלא יכולתי לראות את עין הארץ ונאשתי ממאור עיני. עד שבחמלת ה' נתנני לרחמים לפני איש יהודי רופא עינים, היקר סניור רחמים, בטובו ריחמני והביאני אל ביתו בתרופות יקרות ומיוחדות, אבקת פנינים. אחרי יסורים ומכאובים העביר התבלול ותאורנה עיני... (שם)

עוד מתורתו של רבי רפאל אהרן בן שמעון

שוכבים במשך השנה...

כתב בספר "מנהגי מצרים": במצרים המנהג שלא להכריז על שום תענית, כן עיינינו הרואות. הנה הוא לא הביא מקור למנהגם שלא להכריז, על מה אדני המנהג הזה, מה טעם רעשו דלא כמרון, שהש"ץ מכריז ביום השבת שקודם הצום על התענית.

אכן זו חזות קשה: הרי על התענית בתחילת ימי השובבים שהוא מנהג קדום כאן במצרים, עיינינו הרואות שהשמש הקבוע על הכרוזים מסבב ביום השבת בכל בתי הכנסת ומכריז בקול גדול על שלש התעניות של תחילת ימי השובבים, ב' ה' ב'.

אם באמת חששו פן ישכחו העם יום תעניתם, מדוע לא נכריז על התעניות שהם תעניות ציבור ודברי קבלה, האם אין זה מנהג זר ומוזר להעדיף כבוד תענית מנהג על תעניות דברי קבלה?! שום דעת לא תסבול זאת...

זאת שמענו תלונות רבים ושלמים מן היראים אשר נכשלו שלא ברצונם ואכלו ביום "ז" בתמוז... מחמת חסרון ידיעתם אימתי חל יום התענית, כי לרגלי מסחרם עם אומות העולם מונים הם לחודשי החמה, כפי חשבון הממשלה והאזרחים...

מאיזה טעם הוסר מנהג ההכרזה בלי טעם יסוד וסברה?! על כן ציווינו לשליחי הציבור להכריז על הצום "אחינו בית ישראל..." וכן ציווינו לשמש הקבוע על הכרוזים להודיע בקצרה שיום תענית פלוני יהיה ביום פלוני. כך לאט לאט יתרגלו בהכרזת הצומות ולפחות יהיו במשקל אחד עם תעניות השובבים... ואין זה נקרא שינוי מנהג... אדרבה, המערער על זה מכשיל את הרבים שיאכלו ביום התענית. ("נהר מצרים" ה' תענית א')

יש למחות ביד האנשים המביאים עגלה שיש עליה צורת מלאך שכנפיו פרושות, לשאת בה את המתים לבית הקברות,

יש בזה שלשה איסורים: צורת אדם שלמה ובולטת, צורת מלאך ואיסור חוקות הגויים, כי כן מנהגי הכמרים לעשות צורת מלאך המבקש רחמים על המת בעגלה תחתיו... אך יש לדעת, אין זה מלאך רחמים, אלא מלאך חבלה, חובל נפש המת ההולך לבית עולמו לתת דין וחשבון לפני קונו. ביומו האחרון לשים על מיטתו צורת פסל...

כבר מחיתי על זה כמה פעמים בפני השותף היהודי בחברת העגלות להובלת המתים, ציוויתי עליו שלא ישלח עגלה כזו להובלת מתי ישראל.

חובה על כל איש חרד לדבר ה' אם יהיה כן בהלווית איש ישראל למחות בידם עד שיסירו הנגע הזה, ואם לא ישמעו לו, ימנע ללוות מת זה. (שם הלכות אבלות ה')

נסיים בטוב: עוד מתוך ספר מסעותיו של רבי יעקב ספיר

דרך כלל היהודים פה במצרים שומרים דת התורה הקדושה והולכים בעקבות אבותינו הראשונים ובכל מנהגי ישראל הקדמונים. לא יזיד איש יהודי לפתוח חנותו בשבת או לאכול מאכלות אסורות ולשתות יין נסך ביד רמה.

בכל יום ובפרט בשבת קודש כל עשרת בתי הכנסת מלאים אנשים שחיות וערבית. וביום השבת יודעי ספר ויראי ה' מתאספים אל הבתים המיוחדים ללימוד תורה ומוסר, ללמוד כפי המסודר להם שנקרא "משמרת". איש את אחיו יעזור ושלום על ישראל... ("אבן ספיר")

שומרי משמרת הקודש

גיליון ע"א

שבט תשפ"א

גיליון חודשי לחיזוק והתעוררות בעניני תפילה וכבוד ביהמ"ד

מלב אל לב

התבוננות לאור התקופה

חבר יקר!
שלום וברכה

במרכזו של חודש שבט עומד ראש השנה לאילן - חמשה עשר בשבט. בספרים מקשרים על דרך העבודה את השייכות אל האדם על פי הכתוב 'כי האדם עץ השדה', רמז ניתן לומר בדברי המשנה 'ראש השנה לאילן' - לאילנות לא נאמר אלא 'לאילן' בלשון יחיד, רמז לאדם [שם עצם שאין בו הטיית לשון לרבים] כלשון הפסוק 'כי האדם עץ השדה'. אולם היום רציני לשוחח אתך על עניין אחר הקשור לחודש שבט, בהמשך הדברים נחבר את שניהם יחד בס"ד.

שים לב לדבר מעניין, ספר דברים - ספר שלם מחמשה חומשי תורה, בו נכתבו כשליש מתרי"ג מצוות, כל אלה אמרם משה רבינו ע"ה בתקופה קצרה של שלשים וששה ימים בלבד, מראש חודש שבט עד יום הסתלקותו בז' באדר.

כתב בספר של"ה הקדוש (הקדמה - ח) ודעו בני יצ"ו שכל המוסרים שהוזכרו בדברי רז"ל ובתלמוד במדרשים, ומה שהאריכו אח"כ מחברי ספרי התשובה וספרי המדות והמוסר, גם המדברים על פי הסוד מסוד הדביקות, כמו הקדוש רשב"י ע"ה בזוהר ובתיקונים, והנמשכים אחריו דורות ראשונים ואחרונים, דברי כולם מרומזים בדברי מוסר של משה רבינו ע"ה, למי שענינים לו לראות אז יראה הכל בעין השכל מבואר היטב, אשרי עין ראתה כל אלה. ע"כ. אמנם מגדיר השל"ה הק' 'למי שעניניו לו לראות', אולם נגלה לעין כל הייחודיות של ספר דברים, בו נכתבו כל המצוות שבלב, אהבת ה', יראת ה', תפילה, דבקות בה', 'ובחרת בחיים' ועוד, מצוות המחייבים את תוכן פנימיות לב האדם.

חמשה עשר בשבט קבעו חז"ל לר"ה לאילן, כי אז עולה השרף באילנות, משפיע בכוחו לחלק הפנימי של הפרך את ייחודיותו ומתיקותו, עד לפרי בשל ומושלם.

כי האדם עץ השדה - תקופה זו מעוררת אותנו למצוות שבלב, הזמן המיוחד בו יש לנו את כל המצוות שבלב הוא שעת התפילה, בשעה זו מתעוררים כל החלקים הפנימיים של הנפש להדבק בקונה, חזק והעלה את השרף הפנימי שבקרבו, כשתשמור היטב על כבוד התפילה וקדושתה ותרום את ערכה בלבך, תצמיח פירות רוחניים פנימיים טובים ומתוקים.

עלה והצלח

מאתל בכלל
ידידך ומוקירך

דברים אחדים

עד מתי מאנת לענת מפני

נעזור לרגע ונחשוב, בני ישראל היו עבדים לפרעה במצרים, חילוני עבדים עוטים את מלאכתם נאמנה, מדוע שפרעה יסכים לשחרר אומה שלימה המטיבה ומועילה לכל עמו, בלבו חשב - הסכות יעברו ובני ישראל יחשיכו בעבודתם, וכי היה כל כך קל ופשוט לשלח עם שלם המכניס רווחים עצומים למצרים.

יחשוב כל אחד בלבנו, לו היה בידו הדבר, ומבקשים מחנו לשלח קהל עצום כל כך, וכי היה יכול להשלים עם הפסד עצום כזה.

התשובה היא, אכן כן! לאחר שידע בבידור כי חשה רבינו ע"ה הוא שליח ה' אדון העולם, נדרש שפרעה להיכנע, בין אם הדברים מוצאים חן בעיניו ובין אם לא, כשהבורא בכבודו ובעצמו מבקש, אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה', וכך אמרו חסידים ואהרן לפרעה: 'זה אומר ה'... עד קתי קאנת לענת מפני, התביעה על פרעה מדוע לא נכנע לדבר ה'.'

כאותו זקן רוסי, קל לו לאדם לדבר גבוהה על קיום רצון ה' בדברים שאינו נתקל בהם, אך כשמבקשים מאדם לשנות את דרכיו, לעשות תזוזה קלה מהרגליו, לאחר שמבין שזהו רצון הבורא, כמה נשמעים התשובות המוכרות - קשה לי, איני מסוגל, זה לא בשבילי, זה מעבר לכוחותי. כאן תבוא השאלה הנוקבת, וכי זה קשה יותר מלשחרר עם שלם, והתביעה זועקת: 'עד מתי מאנת לענת מפני.'

הזמן גרמא - תקופה זו בה אנו קוראים בתורה פרשיות יציאת מצרים, נחזיר אל ליבנו היטב מה שכתב הרמב"ם (כתבי הרמב"ם - דברי חוסר לבנו רבי אברהם ז"ל): 'ויש לך בני לדעת כי פרעה חלך מצרים הוא יצר הרע באמת.'

כשאנו מתבקשים לשמור על כבוד ביהמ"ד וכבוד התפילה, יודעים אנו היטב כי זהו רצון הבורא, נכוד היטב דברי חוסר אלה, נכוף את יצרנו להשתעבד אליו יתברך, נכניע את ליבנו לפניו ונקדש שם שמים.

חסופר שבתחילת דרכה של המספלה הקומוניסטית הידועה לשמצה, שהטילה חיתתה על חילוני בני אדם והוציאה להורג אלפי יצורי אנוש, ראשי המספלה שלחו את נציגיהם לכל מקום, מהעיריות הגדולות עד הכפרים הקטנים, לשכנע את הציבור בסדרי החוקים החדשים, במקרה שהאזרח אינו משוכנע דיו, יבהירו לו בצורה ברורה שעדיף לציית ולקבל את ההסדרים כמות שהם מאשר למצוא את עצמו בצוותא עם שאר המורדים...

כך מצאו עצמם שליחי המספלה בבקתה העלובה של איגור - כפרי רוסי זקן, הנציגים התיישבו לצד חתיכת עץ מוגבהת שהוא כינה בשם 'שולחן', מברדים האם שמע אודות המספלה החדשה, איגור שכבר הספיק לשמוע אישר שאכן ידוע לו, אך עדיין אינו מבין מה זה אומר לגביו.

מהיום, כל רכושך הוא של רוסייה, אתה עובד בשביל המדינה, כל מה שתרוויח מגיע לקופה המשותפת של המדינה, אנחנו מספקים את כל צרכי העם, האזרחים מקבלים את צרכם שווה בשווה, הבנת?

כן! - השיב איגור. ליתר דיוק ערכו לו בוחן קצר, להסיק מתוך דבריו האם אכן הבין את הנוהל.

שמע איגור, מהיום אם יש לך שדה או כרם, הכל עובר לאוצר המדינה, מקובל עליך? - איגור הנהן בחיוב.

אם יש בבעלותך בית חרושת או מפעל, מעתה אינם רכושך הפרטי, הם שייכים לרוסייה, מסכים? - מסכים אתכם בחפץ לב - השיב הזקן.

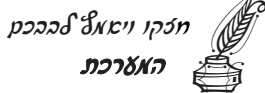
הרפתות שברשותך, דיר העוזים, גינת הירקות, גם כספך ורכושך שאגרת עד היום, אינם פרטיים מהיום והלאה, הכל עובר לידי קופת המדינה, מאשר? - כן כן! הבנתי היטב.

נציגי השלטון היו אחוזי התפעלות מהאזרח היושב לפניו שמזדהה עם שיטתם באופן מלא, בתוך שיחתם הבחינו בכמה תרגולות מקרקרים מסביבו ומלקטים את שיירי האוכל מארוחת הבוקר, פנו אל איגור ואמרו, אתה יודע איגור, גם תרגולים אלה מעתה אינם רכושך הפרטי, הם שייכים לרוסייה.

איגור התרומם בחרדה מכסאו ובקול נחר זעק: בשום פנים ואופן לא! התרגולים הם שלי בלבד, הם רכוש הפרטי, לא אתן אותם לשום אדם בעולם! הנציגים הקומוניסטים לא הסתירו את פליאתם - אינו מבנינים אותך, את השדות והכרמים הסכמת לתת, את הפרות והכבשים לא מנעת מאתנו, את הגינה, בית החרושת, המפעל, כספך, הכל היית מוכן לתת, ועל כמה תרגולים עלובים אתה מתעקש?

מדוע לא תבינו - הסביד איגור בטוב טעם, גינות, שדות וכרמים אין לי, צאן ובקר אין לי, מפעלים אין לי, רכוש אין לי, אבל התרגולים! זה הדבר היחיד שיש לי, אותם לא אסכים לתת לכם בשום אופן...!

פרעה מתבקש לשלח את ישראל ומסרב פעם אחר פעם, רגילים אנו ללמוד את הפרשה ולוועגים לפרעה, איך משטה במשה ואהרן שוב ושוב ואינו עומד בהבטחתו.

רננו צדיקים

עבודת התפילה בצל צדיקי הדורות זי"ע

תְּרִינָה שְׁפָתַי

אמרות טהורות מעוררים לב ונפש בענייני תפילה

מאת כ"ק אדמו"ר

הרה"ק רבי יהודה אריה לייב מגור זי"ע

ה'שפת אמת'

ליומא דהילולא - ה' שבט - תרס"ה

בגופו להשמיע קולו הוא מקטני אמנה שצריך לידע שהכל בכח הש"י שנותן לו כח להתפלל לפניו כנ"ל. פרשת ואתחנן - [תרל"ד]

תפילה גם כשבוטח בישועה שתבוא

... שכן דרך כל הצדיקים שאף שיודעין הישועה מ"מ יכולין לצעוק בלב שלם ממש כמו אם לא הי' יודע. ולמי שאינו כן אין מראין לו הישועה באמת. וזה תליא באמונה שלימה שמבטל כל השכל להשי"ת ויודע ומאמין שאין סתירה מכל זה שהישועה בא ע"י צעקת האדם. אף כי השי"ת לא יעזוב בני ישראל בלי ספק. מ"מ צריכין לצעוק בעת צרה כמ"ש עת צרה כו' וממנה יוושע. לפורים - [תרל"ד]

ביאור נפלא בעניין כוונת הלב

המתפלל צריך שיכוין את לבו לשמים כו' תכין לבם תקשיב כו' וכן אחר כך וחנה מדברת על לבה מכאן למתפלל צריך שיכוין לבו כו'. וקשה כי תפלה רחמי ומאי סלקא דעתך דלא בעי רחמי רק כמצות אנשים מלומדה והלא העושה תפלתו קבע אין תפלתו תחנונים ומה צריך ללמוד מכאן, ונראה ליישב על דרך הפשוט כי כוונת הלב אינו מחשבה ורצון בעלמא כי יש התעוררת רק לפעמים במחשבה של הראש והמוח אבל לא נגקל בא אל הלב, והסימן על זה כי רצון במוח ומחשבה בקל יכול להתהפך כי גם על ספק יש מחשבה על דרך הספק ויכול ליישב עצמו לסתור זה מיד ולחשוב להיפוך, אבל הרצון שהלב עומד להיגמר, ולזאת אמרו הלב חומד וכלי המעשה גומדין כי חמדת הלב הוא התפעלות כל האדם, ולזאת אין כוונת הלב האמור בתפלה כמו שטועין העולם שהוא המחשבה כי אין זה בלב, רק הפירוש להיות התפלה מתוך עומק הלב והוא דבר גדול ועל זה הוכיחו חז"ל מתכין לבם וכן בחנה על לבה שצריך כוונת הלב דוקא כנ"ל. ועל דרך האמת נראה שיכוין לבו לשמים הוא הקב"ה שנקרא לבן של ישראל צור לבבי וחלקי אלקים, ואלקים בשמים, וזהו שכתוב תכין לבם כו' וכן מה שכתוב על לבה היינו שצריך לזה כדי לכוונה וליחודה לשמים כי תפלה צורך גבוה כנ"ל. ליקוטי הש"ס

עיקר תפילה על צער השכינה

בגמ' ריש פרק אין עומדין, מתוך כובד ראש, פירשו בספרים הקדושים כי עיקר תפילה צורך גבוה על דרך כשאדם בצער שכינה מה אומרת קלני מראשי כו' וכל שכן תפילות הקבועים לצורך העולם ולזאת כל תפילה אף על יחיד גם כן על ידי שמתבונן מקודם שנוגע לעילא וזהו שאמרו מתוך כובד ראש עיין שם. ליקוטי הש"ס

הברכות בשמונה עשרה - דרכים מיוחדים שמתחדשין בכל יום

ויש לנו להבין כי השבטים הם עמודי עולם. כמו שיש ג' אבות ובחינותיהם מקיימים העולם. כן בחי' י"ב שבטים. וע"ז נתקן י"ב ברכות אמצעיית בתפלת שמו"ע. 'האבות' - הם בחי' 'סידור שבחו של הקב"ה', ו'השבטים' - 'הבקשות', וכל אלה המה דרכים מיוחדים שמתחדשין בכל יום. כי אין הדברים במקרה רק הם עמודים שהכל עומד עליהם, והקב"ה זב"ש פותח בכל יום אלה הדרכים והשערים שער סליחה ורפואה ותשובה ופרנסה כו', לכן נתקן ברכה בסוף כל בקשה ואם הי' בקשה בלבד מה ענין הברכה רק שיש להאמין כי בכל יום נותן הקב"ה אלה הברכות לעולם רק בכח בני ישראל לעורר אלה הדרכים. פרשת וישב - [תרמ"ג]

כל מגמת היצר הרע לעכב התפילה

בפסוק והאבן גדולה ע"פ הבאר. והול"ל ואבן גדולה. ויתכן לרמוז כי האבן מכשול שהוא היצה"ר הוא נמצא בכל מקום אבל עפ"י הבאר הוא גדול ביותר. והוא שאינו מניח לפתוח הפה בתפלה שהיא עבודה שבלב שהיא בחי' הבאר תורה שבע"פ שהיא תפלה וע"ז מבקשין ה' שפתי תפתח. וכל מגמת היצה"ר לעכב התפלה כידוע לכל עובד ה' וכדאיתא מאן דנצח לחוויא לנסוב ברתא דמלכא. והאמת כי אין עצה להתפלה. רק כפי עבודת האדם בכל מעשיו כך הוא יכול לפתוח פה בתפלה. לכן קראוה עבודה שבלב שתלוי בהשתוקקות הלב בכל היום בכל מעשיו. פרשת ויצא - [תרמ"ד]

עבודת התפילה - השתוקקות לדבקות בה'

ולכן יסוד עבודת האדם הוא התשוקה כמ"ש חכמים עבודה שבלב זו תפלה היינו השתוקקת התלהבות הלב תמיד להתדבק בו ית' הוא עיקר העבודה. כי לעולם אין מנוחה להצדיק כאשר מתקן מעט הגוף אז הדעת מתרבה ביותר. פרשת וישלח - [תרל"ח]

השתוקקות לעבודת המקדש

וגם עתה תפלות נגד תמידין. פי' ע"י השתוקקות לעבודת המקדש מתעוררין אותן ההארות. שהרי גם אז היו ישראל במעמדן שלא עשו כלום רק שהיו מתדבקין באהבה ורצון בעבודת הכהנים והלוים ובה יש לנו חלק גם עתה. וחז"ל למדו מתשמרו להקריב שהיו עומדין ע"ג. היינו לצפות ולהשתוקק לעבודת המקדש. וזה ניתקן גם בתפלה. פרשת תרומה - [תרמ"ט]

אותיות התפילה שתקנו אנשי כנה"ג מסייעין לאדם להתדבק בו ית'

איתא בספרים כי תיבה שניצל בה נח היא כל תיבה ותיבה שבתורה ותפלה ושצריך אדם לבטל עצמו אל התיבה שמוציא בפיו. ובודאי אנשי כנה"ג שתקנו לנו סדר תפלה אף כי פשוט נראה שכל אחד יבקש הצריך לו וזה עיקר מצות תפלה. אך כי אותן התיבות והאותיות מסייעין לאדם להתדבק בו ית' וכ' הרב בסידור ע"פ בחרבי ובקשתי ותרוממו בצלותי ובעותי ופי' כי חרבי הוא אותיות ותיבות של התפלה ובקשתי הוא כח האדם שזה מועיל להעלות הדיבורים כמו קשת כו'. אבל עיקר התפלה הם האותיות כנ"ל. פרשת נח - [תרל"ה]

לאחר התפילה לשמור את הרשימה שלא תאבד

... שהגם שיש זמני תפילה מ"מ הכנת האדם אל התפילה צריך להיות כל היום לשמור הוא להשתוקק להיות מוכן לתפלה ולפתיחת לבו מן השמים. והיא שעה ראשונה ששהו החסידים הראשונים לפני התפלה שעה היא רצון והשתוקקות. ואחר התפלה לשמור אותה הפתיחה והרשימה שקיבל בתפילה שלא תאבד ממנו ושתהיה קשורה בו כל הימים. פרשת תבוא - [תרנ"א]

ביאור מאמר 'שוהין שעה אחת קודם התפילה'

חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת קודם תפילה כו', שעה פירוש רצון כמו שכתבו המפורשים אל קין ואל מנחתו לא שעה כו', שיהיה רצון אחד רק לעבודתו ואין שינוי קודם תפילה ואחר תפילה כי בהרצון אין השתנות הזמן. ליקוטי הש"ס

להאמין שהשי"ת נותן לו הכח להתפלל

מ"ש חז"ל המשמיע קולו מקטני אמנה. קשה מה יתרון אמונה שהש"י שומע קול בלחש או בקול שניהם שוים. וי"ל הפי' מה שסומך על מעשיו

פְּנֵי נִי קִדְשׁ

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

לעילוי נשמת הרבני החסיד המפואר מוהר"ר ר' מנחם שמואל חיים בן הרה"ח ר' אפרים ז"ל פריעדמאן

חודש סבת

פניס החודש

ידידנו הרה"ח הרב הירצקא ענגל שליט"א אב"י בעיר ברוקלין – לעילוי נשמת אביו הרה"ח ר' ישכר דוב בן הרה"ח יעקב ז"ל מכוני היכל ביהמ"ד הגדול

א ווארט אויף די פרשה

"אני הוי"ה" – דייקא מכח הדקדוק שדקדק עמו הקב"ה מחמת גודל צדקתו

וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני ה' (שמות ו, ב). וברשי"י: "דבר אתו משפט על שהקשה לדבר ולומר למה הרעותה".

הנה, מדריגת הצדיקים היא, שכאשר הם מתפללים על צרות בני-ישראל אין כוונתם על צרות בני-ישראל גופייהו, אלא על צער השכינה הנצמח מצרות ישראל, "כי איש חכם ומשכיל יתן לב להבין כי צער שיש לאדם היא צער השכינה, ואז יתפלל על צער השכינה, וממילא יעבור הצער מהאדם" (תולדות יעקב יוסף" פ"ב בשלח אות ד).

אמנם, על ענין זה מדקדק הקב"ה רק עם הצדיקים, כי סתם בני-אדם עומדים הרחק ממדריגה זו, וקשה לצפות מהם שתהא כוונתם רק עבור צער השכינה, וגם אם ידרשו מהם זאת, יהא הדבר רק מן השפה ולחוץ, ולא בפנימיות הלב.

נמצא, שכאשר הקב"ה מדקדק עם יהודי על שלא כיוון בתפלתו על צער השכינה, הרי זה גופא הוכחה על צדקתו וגודל מדריגתו, כי אלמלא כן לא היה הקב"ה מדקדק עמו על ענין זה השמור לצדיקי אמת יחידי סגולה.

זהו דכתיב: "וידבר אלקים אל משה", שדקדק עמו הקב"ה ודבר אתו משפט על שאמר למה הרעותה לעם הזה, דהיינו, על שהתפלל על צרת העם ולא על צרת השכינה.

ותיכף מתוך דקדוק זה: "ויאמר אליו אני הוי"ה", כי מזה שאני מדקדק עמך על כך, מוכח שאתה צדיק-אמת בעל-מדריגה (כי אלמלא מדריגתך לא היו מדקדקים עמך על פגם זה), וממילא משפט זה מעורר ומזכיר את צדקותיך וזכויותיך שמחמתן יומשכו חסדים ורחמים - מצד "אני הוי"ה" - על ישראל, לקרב גאולתם ופדיון נפשם מתחת סבלות מצרים.

(פירות טיש תשלו)

הצדיק רואה את הגזירה העתידה לבוא - כדי שיתפלל ויפעל לביטולה

וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני ה' (שמות ו, ב). וב"תרגום יונתן": "אנא הוי"ה דאתגלית עלך בנו סניא".

נראה לבאר הענין, עפ"י כלל ידוע שלימדונו רבותינו הקדושים ז"ע: "שלש-עשרה שנה לפני הגזירה מודיעים לצדיק על גזירה העתידה לבוא על ראשי עם קודש", והסיבה לכך היא, כדי שהצדיק יכנס לתוך המצב של הצרה העתידה לבוא על ישראל, ויתחיל כבר מעכשיו להעתיך בתפילה לביטול הגזירה.

בזה פירש כ"ק מרן מהרי"ד ז"ע את הפסוק (תהלים קטו, ה) "חננו ה' וצדיק ואלקינו מרחם", עפ"י המבואר בתוספות ישנים ש"חננו" הוא בעת צרה ו"רחום" הוא על כל צרה שלא תבוא.

וזהו: "חננו ה' וצדיק", שהקב"ה מודיע לצדיק לפני הצרה, כדי שיכנס לתוך המצב של העת צרה, ומתוך כך תהא תפלתו בבחינת "חננו" - בעת צרה" (כאילו הוא כבר בתוך הצרה), ועל ידי זה "ואלקינו מרחם" לעורר רחמים על הצרה שלא תבוא. ע"כ.

במעמד הסנה גילה הקב"ה את הצרות והסבל שבני-ישראל עתידים לסבול במשך שנות הגלויות, ואמר על כך למשה (שמות ג, ד): "אהיה אשר אהיה" - "אהיה עמהם בצרה זאת אשר אהיה עמהם בשעבוד שאר מלכויות" (רש"י), והכוונה העמוקה בגילוי זה היה, כדי שיתפלל על כך ויפעל לביטולם.

אולם, משה רבינו היה סבור שכוונת הקב"ה היא כדי שיגלה זאת לישראל, ולא היה ניחא ליה בכך, ואז אמר לו הקב"ה שוב (סו): "כה תאמר לבני ישראל אהיה שלחני עליכם", שלבני-ישראל אל תגלה את שאר הגלויות ח"ו, ורק לך בעצמך אני מגלה זאת, כדי שתתפלל על כך. אולם, משה רבינו הדחיק ענין זה, "כי ירא מבהיט אל האלקים" (סו ו), כי לא היה מסוגל לראות את הדינים והגלויות העתידים לבוא על ישראל, ולכן לא נכנס לתוך המצב של הצרה ולא התפלל עליה.

לאחר מכן, כשנשלח משה אל פרעה, ופרעה הודיע לו על גזירת קושי השעבוד, התרעם משה על כך שהגזירה נתגלגלה על ידו, ולכן יצא לטעון טענת "למה הרעותה לעם הזה למה זה שלחתי" (שמות ה, כב).

על כך אמר לו הקב"ה: "אנא הוי"ה דאתגלית עלך בנו סניא", הרי במעמד הסנה גילית לך על הגלויות האחרות, והדגשתי לך, שהגילוי הוא רק לך ולא לבני-ישראל, והסיבה שאני מגלה לך זאת היא כדי שתתפלל על ביטול הגזירה.

וכמו כן כאן, שליחותך לפרעה לא היתה כדי שתתגלגל הגזירה על ידך, אלא אדרבה, כדי שתוודע מפי פרעה על הגזירה הקרובה, ותתפלל לביטולה ולהחיש גאולתם ופדותם.

על ענין זה הוכיח הקב"ה את משה רבינו, שלא השכיל להתפלל על הגלויות והצרות שהודיעו לו, לא במעמד הסנה (כי ירא מבהיט אל האלקים), ולא עכשיו (כאשר במקום תפילה התרעם על שהגזירה נתגלגלה על-ידו).

ואמר לו הקב"ה, שלאבות הקדושים - אברהם יצחק ויעקב - נגליתי "בא-ל-שד-ל", וגילית להם אודות גלות בניהם ("אתה מוצא באברהם שראה אותו [את בית המקדש] בנוי, וראה אותו חרב, וראה אותו בנוי... וכן אתה מוצא ביצחק... וכן אתה מוצא בעקב... "ספרי" ברכה יא), והם השכילו להבין שתכלית גילוי זה הוא כדי שיתפללו על בניהם (אברהם בעקידה - ויקרא אברהם שם המקום הוה ה' יראה" [בראשית כב, יד], שזכותו תעמוד לישראל הן כשהו מוריה בבנינו והן כשהוא בחורבנו [ב"ר נו, ז]. יצחק - התפלל לפנות ערב" [בראשית כד, סג], לפנות חשכות הגלות. ויעקב התפלל בנדרו - "שיחול שמו עלי מתחלה ועד סוף" [רש"י בראשית כח, כא], ובכך עשה מפתח לגאולתן של בניו מן הגלויות [ב"ר ע, ו]).

(סעודה א' תשכט)

המכות למצרים - בגלל מחשבתם הרעה ואכזריות לבם

לכן אמור לבני ישראל אני ה'... וגאלתי אתכם בזרוע נטויה ובשפטים גדולים. ולקחתי אתכם לי לעם... וידעתם כי אני ה' אלקיכם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים (שמות ו, ו-ז).

ידועה קושיית הרמב"ן (בראשית טו, יד), מדוע הוצרכו המצריים להיענש "בשפטים גדולים" על השעבוד שהשתעבדו בישראל, הרי הם מילאו בכך את השליחות שהוטלה עליהם בשעת "ברית בין הבתרים" - "ועבדום ועינו אותם"!

ונראה, כי באמת על השעבוד בפועל אינם ראויים לעונש, ואולם, יש להענישם בגלל המחשבות והאכזריות ורוע הלב שהיו טמונים בתוך השעבוד. ברם, על זה קשה, וכי דנים ומענישים על מחשבה גרידא?!

התשובה על כך היא, כי אכן אצל בני-ישראל מצטרפת רק מחשבה טובה למעשה, ולא מחשבה רעה, ואילו אצל הגויים מצטרפת רק מחשבה רעה למעשה, ולא מחשבה טובה (קידושין ב, א, ותוס' סו, כ). כידוע, וממילא ראויים המצריים להיענש בגלל מחשבתם הרעה המצטרפת למעשה, למרות שמצד המעשה גופא אינם ראויים לעונש.

כלל גדול זה נקבע ונוסד בשעת מתן תורה, כי אז גילו בני-ישראל את רצונם ומחשבתם האמיתית לקבל התורה והמצוות ולהשמר מן העבירות, ולכן אז נקבע אצל בני-ישראל, שמחשבה טובה תצטרף למעשה, ומחשבה רעה לא תצטרף למעשה, כי מחשבתו ורצונו האמיתי של יהודי הוא בטוב ולא ברע.

ואילו הגויים גילו במתן תורה את רצונם ומחשבתם האמיתי לעבור עבירות ולהמנע מלקבל התורה, ולכן אז נקבע אצלם, שמחשבה רעה תצטרף למעשה, ומחשבה טובה לא תצטרף למעשה, כי מחשבתו ורצונו האמיתי של גוי הוא ברע ולא בטוב.

זהו מאמר הכתוב: "ולקחתי אתכם לי לעם" - במתן תורה, שם יתגלה עוצם ההבדלה בין ישראל, שמחשבתו האמיתית של יהודי הוא בטוב, ומחשבתו האמיתי של גוי הוא ברע, ואז תדעו ותבינו, שהסיבה מדוע "אני ה' המוציא אתכם" על ידי שפטים גדולים למצרים, היא "מתחת סבלות מצרים", בגלל המחשבה הרעה הטמונה "תחת" סבלות מצרים, שבגינה הם ראויים לעונש.

(סעודה ג' תשמב)

סיפור קודש

על פרשת השבוע

ויקה אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון לו לאשה וגו' (שמות ו, כג). פירש רש"י: "מכאן למדנו, הנושא אשה צריך לבדוק באחיה".

כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע היה חתנו של הרה"ק ר' ישעי' זושא מטשערנאביל זי"ע בן הרה"ק ר' אהרן מטשערנאביל זי"ע, והיה דבוק ומקושר בכל לב ונפש בזקנו ובחנותו הקדושים. לעומת זה, עם גיסיו לא היה מקושר כ"כ, רק תמיד היה דרכו להתווכח עמם בלימוד, והיה נדמה כאילו הוא בודק ובוחן את איכות הבנתם ובהירותם בלימוד.

פעם, כשהגיע כ"ק מרן זי"ע לבעלזא, גילתה אמו הרבנית רבקה מרים ע"ה לבעלה כ"ק מרן מהר"י זי"ע, שבערניו דבוק ואדוק בחותנו ובזקנו, ואילו עם גיסיו אינו קשור כ"כ, וכל הקשר ביניהם הוא רק בכך שהוא מדבר עמם בלימוד.

כשנשאל כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע לפרש הדבר, ענה בחכמה: "בגמרא מצינו שני מאמרים לגבי קשרי-ידידות עם המחותנים ומשפחתם:

א. 'לעולם ידבק אדם בטובים, שהרי משה שנשא בת יתרו יצא ממנו יהונתן, אהרן שנשא בת עמינדב יצא ממנו פנחס' (ב"ב קט, ב).

ב. 'הנושא אשה צריך שיבדוק באחיה, שנאמר ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון, ממשמע שנאמר בת עמינדב איני יודע שאחות נחשון היא?... מכאן שהנושא אשה צריך שיבדוק באחיה'.

רואים מזה מפורש, שלגבי הקשר עם ה'שווער' נאמר 'לעולם ידבק אדם בטובים', ולכן אני דבוק בכל לב ונפש בחותני ובחותני-זקני, ואילו לגבי הקשר עם הגיסים נאמר 'הנושא אשה צריך שיבדוק באחיה' (ולא שיבדק באחיה), ולכן גם אני בודק ובוחן אותם כשאני מדבר עמם בלימוד..."

(סעודה ב' תשלח)

אמירה נעימה

על פרשת השבוע

ובני יצהר קרה ונפג זוכרי (שמות ו, כא).

הרבי ר' זושא זי"ע דרש מקרא זה בדרך רמוז, כך: **"ובני יצהר"** - אלו הם הצדיקים המאירים ומצהירים את חומרם (יצהר מלשון צוהר, לעכטיקייט), ודרכם היא, **"קרה"**, כשיש להם קרירות מחמת צינת החורף, אזי **"ונפג"** - הם מפגיגים את הקור והצינה, **"זוכרי"** - על ידי שהם זוכרים את השי"ת ואינם מסיחים דעת ממנו אפילו רגע אחד, כי דביקותם בקונם מלהיבה ומחממת אותם ומפיגה את צינתם.

ואילו **הרבי מלובלין זי"ע** דרש מקרא זה באופן דומה: **"ובני יצהר"** - הם הצדיקים, **"קרה"** - כשיש להם קרירות בחורף, אזי **"ונפג"** - הם מבקשים מהקב"ה להפיג הקרירות, שלא תהא הצינה גדולה כ"כ, כדי **"זוכרי"**, כדי שיוכלו להזכיר את השי"ת בתורה ותפילה, כי הצינה והקור מפריעים להם בעבודת-קדשם (מובא ב'אילנות דחיי').

והעידו בזה, שמאז שאמר הרבי מלובלין זי"ע תורה זו כבר לא הייתה הצינה בסביבות לובלין גדולה וחזקה כ"כ כפי שהיה קודם לכן, כי דיבור הצדיק עשה רושם למעלה ולמטה (מובא ב'אבני זכרון').

(סעודה ג' תססב)

סיפורי קודש

על הרה"ק הרבי ר' זושא זי"ע - כ' שבט

פעם הגיע הרה"ק הרבי ר' זושא אל הרבי ר' שמעלקא זי"ע, וביקש ממנו שילמד עמו. השיבו הרבי ר' שמעלקא זי"ע: "אם אתם תלמדו עמי בחכמת הנסתר אלמד אני עמכם נגלות התורה". נתרצה הרבי ר' זושא ואמר: "לו יהי כדברכם". שאל אותו הרבי ר' שמעלקא: "איזה לימוד אתם רוצים ללמוד". והשיב הרבי ר' זושא בענותנותו הגדולה: "זושא הוא עם הארץ גדול, וצריך ללמוד עמו משניות ולפרש כל תיבה ותיבה בפני עצמה בלשון אשכנז".

התחילו ללמוד מתחילת מסכת ברכות, והחל הרבי ר' שמעלקא לפרש לו המילים: **"מאימתי"** - פון ווען. אז הפיל הרבי ר' זושא את עצמו לארץ באימה ופחד גדולה, ואמר: "מניין אתם יודעים שתיבת 'מאימתי' פירושו 'פון ווען', אולי פירושו מלשון 'אימה' ופחד - פון פארכט, שיש לקרוא קריאה שמע באימה וביראה", וכשאמר הרבי ר' זושא דבריו אלו היו איבריו מפרססים ביראה גדולה.

אז אמר לו הרבי ר' שמעלקא זי"ע: "רואה אני שאיני יכול להמשיך ללמוד עמכם". ונפרדו כל אחד לדרכו.

(סעודה ג' תססב)

מובא בחומש **"היכל הברכה"** בשם חותנו הרה"ק ר' אברהם מרדכי מפינטשוב זי"ע ששמע בעצמו מפי קדשו של הרה"ק הרבי ר' זושא זי"ע:

קודם התגלותו, היה הרבי ר' זושא עני ואביון גדול, ושימש לפרנסתו כ'שמש' בעיר אוסטרהא, והיה דרכו להתענות שנים ושלושה ימים, ולאחר מכן היה הולך לבקש מאחד הבעלי-בתים דמתא שיתן לו לחם להשיב את נפשו. פעם אמר הרבי ר' זושא בלבו: "ללכת לבעל-הבית לבקש לחם הוא חסרון אמונה. לא אלך, ואשליך יחי על קוני שישלח לי את מזונותי".

פעם, לאחר צום שלשה ימים לא היה מי שיתן לו לחם, ולא הלך לבקש, והמשיך בתעניתו עד שהיה קרוב למוות רח"ל, ונעשה מכך רעש גדול למעלה, ולא מצאו אדם ראוי לזכות זו להמציא לחם לפה קדוש כזה.

אז נעשה לו נס, וברא לו הקב"ה בתוך פיו שני דדין, אחד הוציא דבש ואחד הוציא חלב, ובמשך שלשה חדשים היה ניזון מדבש וחלב תחת לשונו.

כעבור שלשה חדשים בא אליו אחד ואמר לו: "זושא, קח לך ששה גראשין, וקנה לך לחם", ואז, באותו רגע, נפסקו הדבש וחלב מתוך פיו.

(סעודה ג' תססב)

פעם למד הרה"ק רבי זושא זי"ע בגמרא חולין (דף ג, א, ב) המימרא: "ישראל קדושים הן, יש רוצה ואין לו, ויש שיש לו ואינו רוצה", ולכאורה המאמר הזה הוא פלא, בשלמא מי שרוצה ואין לו יתכן שיקרא בשם 'קדוש', כי לבו שלם במצות הבורא, רק שאין לו, אבל מי שיש לו ואינו רוצה איך יכונה בשם 'קדוש'? וגם המהרש"א נדחק שם בזה, וגם התוס' שם הרגישו בזה, וזו לשונם: "יש שיש לו ואינו רוצה, ואפילו הכי איקרו קדושים שמזמן את חברו לאכול אצלו מפני הבושת".

הרה"ק רבי זושא זי"ע כשלמד דברי התוספות בכה בכייה רבה, למה אין ידוע לו כוונת התוספות?! כי גם אחר דברי התוספות הקושיא במקומה עומדת, כי איך נקרא בשם 'קדוש' מאחר שאינו נותן רק מצד הבושה ואין לבו כלל לשמים!?

אחר רוב בכייתו בא אליו הר"י מבעלי התוספות בחזיון לילה, ואמר לו, בני, אל תבכה יותר, אני אגלה לך כוונת בזה, כי הנה ידוע שכל מצוה שישראל עושה בורא על ידי זה מלאך, והמלאך יש לו גוף ונפש, והנה מגשמיית עשיית המצוה נברא גוף המלאך, ומכוונת המצוה נברא נפש המלאך, והנה מי שירצה ואין לו, אינו יכול לברוא רק נפש המלאך, ומי שיש לו ואינו רוצה, רק מזמנו מפני הבושה, הנה המעשה עשה בשלימות, רק בלי שום כוונה לשמים, לכן אינו יכול לברוא רק גוף המלאך.

אך הנה ידוע ש"כל ישראל ערבים זה לזה" (שבועות לט, א), דהיינו, שכל ישראל הם בתערובת, כאיש אחד, וכמו אדם אחד שעושה המצוה שכלי המעשה שלו בוראים גוף המלאך, וכלי הלב והמוח בוראים נפש המלאך, כן הוא בכללות ישראל, שמי שיש לו ואינו רוצה ואפילו הכי מזמן אחרים אצלו מפני הבושה, הנה הוא בכלי המעשה שלו ברא גוף המלאך, ומי שרוצה ואין לו, בכלי המחשבה שלו בורא נפש המלאך.

ממילא מובנים דברי רבי פינחס בן יאיר, שאף מי שרוצה ואין לו, לא נקרא "קדוש" בפני עצמו, כי לא נשלם פעולתו לגמרי בשלימות (שהרי יש לו רק חלק המחשבה ללא חלק המעשה), רק בשיתוף המעשה ממי שאינו רוצה, באמצעות שניהם נברא המלאך בשלימות בגוף ונפש.

לפי זה מדוקדק היטב לשון התוספות: "ואפילו הכי איקרו קדושים" - לשון רבים, ולא אמרו לשון יחיד, כי רק אם בא פעולת שניהם יחד אז נקראו קדושים, אבל כל אחד מהם בפני עצמו עדיין אינו נקרא קדוש.

יסוד קדוש זה מוזכר גם בספה"ק **"נועם אלימלך"** (פר' מטות): "איתא בגמרא 'מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה', יראה לפרש הלשון צירוף... דהנה המחשבה שאדם מחשב איזה דבר בודאי אין בה שום פניה... ואם אדם מחשב לעשות מצוה או עסק התורה, ולא עשה מחמת איזה אונס, ואדם אחר עוסק בתורה או במצוה, רק שמכוין בה איזה פניה, הקב"ה מצרף את העובדא הזאת למחשבתו של הצדיק, והוי כאילו הוא עושה המעשה ההוא".

(סעודה א' פר' תצוה תשמו)

מדור זה נדב ע"י ידידיו הרה"ח ר' יצחק אייזיק פריעד שליט"א

לעילוי נשמת אביו החסיד הנפואר הנצופרסם הבלתי נשכח, אש קודש לבעלזא ר' אלכסנדר בר' אברהם צבי ז"ל פריעד

זרע שמשון
רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
משומאי ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חמשים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יוספו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית מוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזומרי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהואל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ב, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבישו בי תומכיי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית מוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזומרי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

מלליצי יין עשיר

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית מוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזומרי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטיח בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית מוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזומרי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יהזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

ועתה שלח העז את מקנך ואת כל אשר לך בשדה, כל האדם והבהמה אשר ימצא בשדה ולא יאסף הביתה, וירד עליהם הברד ומתו. במכת הברד מצינו שמשא רבינו הזהיר את פרעה 'ועתה שלח העז את מקנך' בכדי להצילם ממכת הברד, והקשו המפרשים מפני מה במכת דָּבָר, לא מצינו שהזהירם משה רבינו להכניס את הבהמות לבתים. ויש לתרץ על פי מה שמובא במדרש (ילקוט שמעוני פרשתנו רמז קפ"ב): דָּבָר מפני מה בא עליהם, לפי ששמו את ישראל רועי בהמות שלהם, לפיכך הביא עליהם דָּבָר והרג כל מה שרעו ישראל. ברד מפני מה הביא עליהם, לפי ששמו את ישראל נוטעי גינות ופרדסים, לפיכך הביא עליהם ברד ושבר כל מה שנטעו ישראל. ובכך מתבאר הכל להפליא, שכונות משה רבינו היתה שיבינו המצריים הטעם שלקו במכות אלו, ועל כן במכת הברד שטעם המכה היתה לשבר את מה שנטעו ישראל, על כן צוה משה להכניס הבהמות לבתים בכדי שידעו שעיקר המכה היא לשבר את הנטיעות, שבהם השתעבדו בישראל. אולם במכת דָּבָר שעיקרה היה להעניש את מצרים על ששמו את ישראל לרעות את בהמותיהם, ועל כן נגזר על בהמותיהם למות, על כן לא צוה משה להכניס הבהמות לבתים, כי על ידי זה לא תתקיים עיקר המכה. (זרע שמשון אות ט"ו).

ושמתי פדות בין עמי ובין עמך למחר יהיה האות הזה. במדרש (שמ"ר יא:ג): ושמתי פדות, מלמד שאף ישראל היו ראויים ללקות במכה זו. ולכאורה לא מובן מפני מה דוקא במכה זו של הערוב היו ישראל ראויים ללקות. ופרשו המפרשים הטעם משום שהיו בבני ישראל הרבה שעבדו עבודה זרה, ואמרו (סוטה ח:), דאף בזמן שאין ב"ד שיכולים ליתן עונש סקילה, מ"מ לא נתבטל דין ארבע מיתות, ומי שנתחייב סקילה חיה גורתו. וא"כ היות שבני ישראל

תולדות האבני נזר זי"ע

ידוע על קפדנותו הרבה במקרים של הברחת מכס, או העלמת תשלום למדינה, פעם נסע לווארשה והיו אתו ברכבת כמה מלווים, באמצע הדרך הופיע חסיד נוסף וביקש לתת לו שלום, האבני נזר התפלל שלא ראה אותו מקודם, והסבירו לו שהוא נסע 'על גאפעי' (ביטוי שגור למי שנוסע בלי כרטיס ומתחמק מן המבקר). האבני נזר התקשה לרדת לסוף דעתם, ושאל פירוש הדבר, אמרו לו שכך דרכם של המתחמקים מלקנות כרטיס נסיעה, הם מתחבאים תחת המושבים עד שעובר המבקר הבודק את הכרטיסים, ואחרי שעבר הם יוצאים ממחבואם. האבני נזר קפץ ממקומו: 'כך, כך, אתה נוסע בלי כרטיס! ודינא דמלכותא היכן? לא רצה לתת לו שלום עד שירד בווארשה וירכוש כרטיס נסיעה ויקרע אותו, כמובן שהחסיד עשה כמצוותו, ורק אח"כ נתן לו שלום.

פעם הביא חסיד אחד מתנה אריג משי למלבוש של שבת, החסיד רצה לשבח את מתנתו, והוסיף: 'זה משי מהוץ לארץ'. האבני נזר התעניין לדעת איך השיג אריג מהוץ לארץ, הלה סיפר כי הביא אותו מקטוביץ בעת שחזר משם מנסיעתו בעסקי מסחר, והוסיף שממעטים לבדוק שם את הנוסעים העוברים את הגבול. אם כן הזדעק האבני נזר: 'לא שלמת על זה מכס, וסירב לקבל את המתנה. (מראה הדשא).

אבל אחר שראה ש'חדל המטר' גם כן, חשבו שאולי פעולת כשפיהם גרמו לבטל הברד, לכן 'ויוסף לחטוא ויכבד לבו הוא ועבדיו'.

לע"נ הג"ר יעקב ב"ר דוד קלמס יא"צ כ"ז טבת
גדר איסור טריפה ונבילה. ז"ל אבני נזר (י"ד ס' כ"ג אות א'): תנן בחולין (פ"ג מ"א): 'אלו טריפות נקובת הושט'. ויש לדקדק למה לא תני 'ניקב' הושט כבשאר נקובים כמו 'ניקב קרום'. וכן יש לדקדק בלשון 'פסוקת הגרגרת', [מדוע לא תנן 'נפסקת הגרגרת'].

ויש לומר לפי מה דמשמע (עי' חולין נח). גבי ולד של טריפה, דהיכא דנטרפה האם ולבסוף נתעברה, מותר הולד, ולא אסרינן לה משום ד'עובר ירך אמו', דדוקא בנתעברה ולבסוף נטרפה, אסור הולד. ולכאורה קשה, מדוע היכא דנטרפה האם ולבסוף נתעברה, מותר הולד, סוף סוף האם עדיין היא טריפה בשעה שהיא מעוברת ג"כ, ותאסר הולד [משום ד'עובר ירך אמו].

וצ"ל דכל האיסור [של טריפה, אינו משום המציאות דהבהמה היא טריפה, אלא מחמת שהבהמה 'נטרפה', ואז חל עליה איסור טריפה, ונמצא דחלות האיסור הוא] מחמת

שעת שנטרפה. וכמו איסור נבילה [דאין האיסור מחמת המציאות שחסר לה שחיטה, אלא] האיסור הוא מחמת שעת מיתה, [דכיון דמתה בלי שחיטה, לכך חל עליה איסור נבילה]. וראיה [דאיסור נבילה אינו משום המציאות שחסר לה שחיטה, הוא] מבשר מן החי שאינו מטמא אף שלא נשחטה, ואין בין בשר הפורש מן החי לבשר הפורש מן הנבלה כלום, ועל כרחין דרק מיתתו עשאתו נבילה, לא מה שהיא מתה לבד.

וכן הדין בבהמה טריפה, דאין האיסור מה שהיא בהמה שאינה חיה, רק מה שנטרפה ונעשית טריפה. ואף דאפילו נוצרה טריפה אסורה, הלא אם נוצרה מתה ג"כ אסורה, מ"מ האיסור רק על שנעשית טריפה, [דנוצרה טריפה, נחשב שנעשית טריפה בשעת יצירתה, וגם נוצרה מתה, נחשב שמתה בשעת יצירתה].

ולכן היכא דנטרפה האם ולבסוף נתעברה, מותר הולד, כיון דהאיסור חל בעת שנטרפה, וכאן נטרפה מקודם שנתעברה. ודוקא אם נתעברה ולבסוף נטרפה, אסור הולד, דכיון ד'עובר ירך אמו', לכן חל האיסור במה שנטרפה גם על הולד*.

אוסרתה בכל שעה, שהרי הולד אין בו טריפות, ולא גרע מן האם שאין בה איסור זה אלא כל כמה שהיא טריפה, ואילו חזרה לבריאותה תו לא היה בה איסור זה, עכ"ל.
 אבל הגר"ז (תמורה לא). כתב להיפך, וז"ל: אין האיסור בטרפה מעשה הטרפה היינו הדבר המטריף כמו רבע ונוגה, אלא הפסול מציאות הטרפה, וא"כ קשה דמאי נפק"מ מתי נטרפה, מ"מ כמו דאמרינן ירך אמו וגם הולד טריפה כיון דאמו טריפה, כמו כן בנטרפה ואח"כ נתעברה נהי שלא היה כשנטרפה, מ"מ כיון שאמו טריפה וזה פסולתה, יהיה גם הולד פסול משום ירך אמו וצ"ע, עכ"ל. וע"ש עוד.

ישראל עבדו עבודה זרה שעונשו סקילה, היו ראויים שיבואו החיות גם עליהם דהוי כסקילה, אולם הקב"ה הציילם.

ונראה לבאר הטעם שהציילם הקב"ה מעונש זה, לפי מה שכתבו המפרשים בשם הזה"ק (עיי' בצרור המור ד"ה העתי'רו), שהעשר מכות הם כנגד עשרת הדברות, נמצא שמכת ערוב שהיא הרביעית היא כנגד מצות שמירת שבת שהוא הדיבור הרביעי שבעשרת הדברות, ואמרו (שבת ק"ח:): כל השומר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו. והיות שבני ישראל שמרו את מצות השבת אף במצרים, וכמו שכתב הטור (סימן רפ"א), לכן זכו בזכות שמירת השבת שינצלו ממכת הערוב שהיא כנגד השבת. (זרע שמשון אות ב').

לע"נ הר"ק ר' אברהם ב"ר יהודה לייב אגרי יא"צ כ"ו טבת
יורא פריה כי חדל המטר והברד והקולות ויוסף לחטוא ויכבד לבו הוא ועבדיו. יש לפרש, כי טעות הקדמונים היה שפועל הרע אינו פועל הטוב, ושתי רשויות הן, אחד פועל רע ואחד פועל טוב. והנה המטר היה בו טובה, כמו שכתב באלשיך [דפריה היה חפץ במטר לתועלת הארץ], ופרעה חשב שכל כחו של משה ע"י פועל הרע, לכן אמר 'ראו כי רעה נגד פניכם', שהפועל הרע אשר פעל אתי רעות, עכשיו

יהיה 'נגד פניכם', וזהו 'למה יאמרו מצרים לאמר **ברעה** הוציאם', שאין כחו אלא להרע לפרעה, ועכשיו הרע ופועל הרעה לכלותן במדבר. לזה עשה בחינה שהמטר שהוא טוב ישאר, ויודע מזה שפועל הטוב גם כן. [כלומר כיון שהאמן פריה בשתי רשויות, רצה לבדוק אם בכח משה להמשיך גם את פועל הטוב, או רק את פועל הרע, ולפיכך ביקש ממה שיעתיר להפסיק רק

את הקולות והברד, ולא את המטר, ואם יהיה כך, סימן הדבר שיש בכוחו להמשיך גם את פועל הטוב ע"י שנשאר המטר במצרים]. אך אחר שראה כי 'חדל המטר' גם כן, אז 'ויוסף לחטוא', באמרו כי אין כחו אלא ברע, וכיון שיש פועל הטוב כנגדו, לא יתמיד כח פועל הרע רק במקרה. עוד יש לומר מעין זה, כי בודאי אין ספק שגם הוא ועבדיו עשו פעולות לבטל

הרעה והמכה שבא עליהם [ע"י כשפים], אך לא יכולו. והנה במטר כבר התאמת להם שלא יכלו להביאו במצרים, שמעולם אין מטר במצרים, לכן ביקש לבטחון שישאר המטר, ובזאת יבחנו שאינו מעשה כשפים. [כלומר אם ישאר המטר יתברר שלא פעולת כשפיהם פעלה לבטל את מכת ברד, שהרי אין בכח הכשפים להביא מטר למצרים, ועל כרחך שיד אלקים עשתה].

* וכ"כ בקובץ שמועות (חולין אות כ"ו), וקובץ שיעורים פסחים אות ק"ב) וז"ל: טריפה אין איסורה כל שעה תלוי במה שהיא עכשיו טריפה, אלא בשעה שנטרפה נאסרה לעולם, ואפילו תחזור לבריאותה ע"י מעשה נסים לא תחא ניתרת, דכיון שנאסרה שעה אחת אסורה לעולם. ולכן שפיר יש לחלק בין עברה ולבסוף נטרפה ולבסוף עברה, דבעברה ולבסוף נטרפה, בשעה שנטרפה חל איסור על הולד מדין 'עובר ירך אמו' אל"פ שהולד עצמו אין בו טריפות. משא"כ בנטרפה ולבסוף עברה, אין לאסור הולד מחמת האיסור שטרופתה של האם

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקה בלייבט מקח"!
 gilyonmy@gmail.com 732-510-0560

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

'מעגלי צדק' על פרשת ראה מסוגל לעשירות

ר' ישראל וואלף מאנדעל היה עשיר, ונהפך עליו הגלגל ונעשה יורד ונצרך לבריות, ואמר לו הרה"ק בעל מעגלי צדק מדענש: **תהגה בספרי מעגלי צדק פרשת ראה, ותוושע ממצוקתך ויהיה לך הרחבה גדולה בלי מצרים.** וכך היה, שאחר שלמד מעגלי צדק על פרשת ראה, נושע ויצא ממצר למרחב, והתברך בהשפעה מרובה בכל עניו.

בנים אתם לה' אלקיכם לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת, כי עם קדוש אתה לה' אלקיך. ופירש"י וז"ל: לא תתגודדו על מת כדרך שהאמוריים עושים, לפי שאתם בניו של מקום ואתם ראויין להיות נאים ולא גדודים ומקורחים, עכ"ל. וקשה, דא"כ למה מצוה על בר מינן 'אבילות', [הרי אתם בנים למקום].

ויש לומר, דהנה כתיב: 'הצדיק אבד ואין איש שם על לב, ואנשי חסד נאספים באין מבין כי מפני הרעה נאסף הצדיק', והכוונה הוא, שאין הבכיה על הנפטר, רק על אותן שגורמים לזה בעונותיהם, וכמו שנאמר 'כי ימצא חלל באדמה אשר ה' אלקיך נותן לך לרשתה נופל בשדה', מה שהיא שלא בטבעית, וכגון מי שנפטר בחצי ימיו, הוי כעין חלל, דלא נודע מי הגורם למכה זה, אז ויצאו זקניך' הבית דין לחקור על זה, ומדדו בשכלם מהסביבות (-הסיבות), והיינו איזה עוונות גרם זה, והקרובים יעשו תשובה לכפר, ואמרו 'דינו לא שפכו את הדם הזה' בלי לוי, כעין הנפטר מחבירו לא יפטר אלא מתוך דבר הלכה, הליכות עולם בהנהגה טובה, שאז זוכרו, שיזכור בכל עת בדברים טובים שלמד עמו. 'כפר לעמך ישראל אשר פדית ה' ואל תתן דם נקי בקרב עמך ישראל ונכפר להם הדם', שלא יענשו ח"ו עבור שנשפך דם נקי בעונותיהם, והטעם כמו שנאמר 'וכשלו איש באחיו, ופירש"י וז"ל: וכשלו איש באחיו, בשביל אחיו, זה נכשל בעונו של זה, שכל ישראל ערביין זה לזה, עכ"ל. והיינו מחמת שישראל חלק ה' משורש האחדות כגוי אחד גוף אחד. והישמח משה (תפילה למשה ק"י) פירש לפ"ז הפסוק 'תבוא כל רעתם לפניך, ועולל למו כאשר עוללת על כל פשעי', ע"ש.

וזה שאמר הכתוב שלא [תשימו קרחה, והיינו להתאבל] משום ד'בין עיניכם על 'המת', [דאין האבילות על המת], דזה לא שייך בכס' כי בנים אתם לה' אלקיכם, שזה כאילו הולך לבית אביו, רק העיקר כנזכר לעיל להורות תשובה 'כי עם קדוש' משורש האחדות, [דכל ישראל ערביין זה לזה], ולכן העיקר לעשות תשובה 'והלך לפניך צדקך', כן נראה לי.

ועל כן תני 'ניקב' הלב, וכן בשאר, משום שמעשה הנקיבה אסרתה, ולא מה שהיא עכשיו נקובה, אבל בנקובת הגררת ופסוקת הוושט כיון דשחיטה לא מהני בהו, א"כ אין האיסור על שעת נקיבה לבד, רק משום שהיא עכשיו נקובה, ולא מהני בה שחיטה.

לע"נ הג"ד דוד וועסלי ב"ר ברוך אליהו יא"צ כ"ז
טבת

בזאת תדע. במדרש רבה (שמות ט:ט): הדא הוא דכתיב 'הן אל ישגיב בכוחו מי כמוהו מורה', בנוהג שבעולם בשר ודם שהוא מבקש להביא רעה על שונאו, תאזום מביא עליו עד שלא ירגיש בו, והקב"ה הוא מתרה לפרעה על כל מכה ומכה כדי שישוּב בו, הדא הוא דכתיב 'בזאת תדע כי אני ה', ע"כ. ויש להבין מה שהתרה השי"ת בפרעה כדי שידע כי אני ה', וכן כתיב 'למען תדע' וגו', 'בעבור תדע' וגו', וכי מה יהיה מזה אשר גם פרעה הרשע ידע ה'. והענין, דהנה ידוע דכמו שיש עשר ספירות קדושות, כן בזה לעומת זה יש עשר כתרין דמסאבותא, ועל זה באו העשר מכות על המצרים כדי להחליש ולהשפיל העשר כתרין דקליפה, ואז יעלה ויגבר עשר כוחות דקדושה, על דרך מה שנאמר 'אמלאה החרבה', אם מלאה זו חרבה זו, ועיד"ז יוכל

(סנהדרין קא.) וכי מאחר שלא שם, רפואה למה, ע"ש. ולפי האמור יש לומר 'כי המחלה אשר שמתו במצרים' שהיו מצד הדין והגבורה, 'לא אשים'. ומה שאשים באיזה פעם, הוא מחמת שי'אני ה' רופאך' שהם באים לרפואה ולטובה וכנ"ל. וכאשר האדם תוקע זאת בלבו, יוכל לזכות לבחינת אמת שהוא נגד פרשת בא, ועל כן נכתבו בפרשת בא איזו מצוות, כי אזי יוכל להיות כלי לקבלת עול מצוות.

ויש לרמז השש פרשיות אלו במה שנאמר 'וחרב פיפיות בידם, לעשות נקמה בגוים'. ד'חרב פיפיות בידם' נגד פרשת שמות שנכתבו בו שמות השבטים שהם כלל התורה, כידוע מה שכתבו שיש בתורה ששים ריבוא אותיות, והיינו שכמה אותיות מתחלקין לחלקים, והם כנגד ששים ריבוא שורשי נשמות ישראל. 'וחרב פיפיות' מרמז על תורה, כי הוא החרב פיפיות בידינו להנצל מהמזיקין ע"י עסק התורה (ברכות ה.), וכבר אמרנו דאף שהחמיר בזוה"ק (ח"א ריט:) ומנע התשובה על חטא פגם הברית, מ"מ ע"י תורה מתכפר, ועל דרך שאמרו בבני עלי (ראש השנה יח.) 'בזבח ומנחה אינו מתכפר, אבל מתכפר בתורה'. 'לעשות נקמה בגוים' מרמז על פרשת וארא שנכתב שם הנקמה פרשת וארא בתשובה ושב ורפא לו.

לע"נ חיה עלברג ב"ר יהודה זעליג סלוצקער ע"ה יא"צ כ"ז
טבת

וגם הקימותי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען אשר גרו בה. וכתב רש"י: לאברהם בפרשת מילה נאמר אני קל שדי. ויש לומר בהקדם לפרש מה שאמר משה לפני הקב"ה 'למה זה שלחתני', ומה היתה תשובת ה' אליו. דהנה בזמן היות בני ישראל בגלות במצרים, טעו וחשבו כי אי אפשר להיות חשוב ומכובד בעיני המצרים אם יהיו מופרשים ומובדלים בארץ גשן ויתנהגו בדת יהודית, ועל כן עזבו את ארצם ויתערבו במצרים ותמלא הארץ אותם. אמנם באמת טעו, כי אדרבה, כל זמן שהם יושבים לבד בארץ גשן לא היה להם גלות, רק לאחר שנתערבו בין המצרים והלכו בבתי טיטראות שלהם, אז נתקיים בהם 'ויקוצו מפני בני ישראל'. ועל דרך זה פירש החתם סופר מאמר הכתוב 'עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב', דהן 'עם לבדד', אם כלל ישראל שוכן 'לבדד' ואינו מתערב בין האומות,

הופיע
כרך נוסף מסדרת

חידושי רבנו חיים הלוי
על הרמב"ם
עם מורשת הגר"ח
כרך שני

כולל מבואות, עיונים, עיונים, כותרות, מקורות ומילואים

מהדורה מוקפעת ומורחבת

***

בכרך זה מופיע:

- הלכות חמץ ומצה • נדרים • שמיטה ויובל • ביאת מקדש • תמידין ומוספין

***

כרך שלישי - נמצא בשלבי עריכה

***

כמו כן הופיעו

בהדפסה שניה כרך הראשון שנתקבל בחיבה יתירה בעולם התורה כולל הלכות:

- תפילין • שבת • ימים והליצה • מאכלות אסורות • תרומות • קרבן פסח • מעילה

להשיג בכל חנויות הספרים המובחרות
הפצה ראשית

בארץ: ספרייטי - אדום ניטל • בחו"ל: עם הספר - לעווין
מכון מורשת הגר"ח • moresheshagrach@gmail.com

אפשר למסור נדבות להוצאת הגליון בקנדה להרה"ג ר' יאיר כהן שליט"א 438-875-5478
אימעיל 2792034@gmail.com

הודש שבט
גליון 218
כל החוסם -
זכה

מרביתם עשירים

גליון לעידוד משתתפי
'סמא דחי' בזכות
הישיבות והבוללים

עושה שלום

דבר השלום

זהירות! מחשמל

אהרן הוא אברך כבן עשרים וחמש שנים המתגורר בויליאמסבורג. בבית המדרש שבו מתפלל אהרן התפלל גם יהודי ושמר ר' אפרים בשנות השישים לחייו, לעיניו של אהרן היה ר' אפרים בבחינת 'אדם השלם'. תמיד הוא לומד בחדווה, תפילתו זכה והתנהגותו בין אדם לחברו – כפתור ופרח. אינו כועס, אינו עצב, סבלן ושפל רוח, שמח ומאושר ביהדותו, בתורתו ובבוראו. הלוואי, ציין לעצמו מדי פעם, שאגיע לרמה כזו של שלמות רוחנית.

ערב אחד אזר אהרן אומץ רב ופנה אל ר' אפרים לאחר תפילת ערבית, "יש לכם כמה דקות פנאי?" שאל בנועם. "בוודאי", השיב ר' אפרים בצהלה, "ככל אשר תחפוץ". "כבר כמה שנים שאני מביט אחריכם בקנאה נסתרת, יש בכם שלמות נפלאה של בין אדם למקום ושל בין אדם לחברו. האם כך באתם לעולם או שעבודה אישית עצמית יש כאן?"

תגובתו של ר' אפרים הייתה מוזרה. פניו החווירו וחיוך רחב נשתפך על שפתותיו. הוא לא הצליח להסוות את סערת רוחו, ודמעות של התרגשות נקו בזוויות עיניו. כשנרגע מעט אמר לאהרן, "שליח אתה משמיים. ההשגחה הפרטית שיגרה אותך לכאן הערב הזה כדי להניח רטייה מרפאת על פצע פתוח. לבשר שתשובתי התקבלה. הסכת נא למה שאני דובר אליך ובבקשה תפרסם את הסיפור, למען ישמעו וייראו".

"אתה צעיר לימים", הקדים באוזני אהרן שישב קשוב ומרותק, "ומבחינתך נטוע אני כאן בהיכל בית המדרש מימים ימימה. אך לא כך בדיוק הם פני הדברים. עד לפני כחמש עשרה שנים הייתי איש עסקים עתיר נכסים. שמש של הצלחה האירה לי תמיד. בנים ובנות לי, שכיום הם עצמם כבר אבות לילדים. לילדי לא חסר כמעט דבר. 'כמעט' אני מדגיש, כי משהו אחד היה חסר להם – אב שיהיה דוגמה אישית למידות טובות ולעבודה התמידית של 'בין אדם לחברו'".

המשך »

דירת חמישה חדרים מפוארת, מרוהטת קומפלט במרכז ירושלים – זה הפרס הראשון. כל כרטיס זוכה בפרס זה.

מה!?! אתה משפשף את עיניך בתדהמה, כל כרטיס זוכה בפרס הראשון?! זה לא יכול להיות, זה לא הגיוני ולא ייתכן. גם אם כרטיס עולה עשרת אלפים שקל היית קונה, מה עשר אלף, במיליון שקל היית קונה... הזכייה היא פי עשר מסכום הכרטיס, אבל אין דברים כאלה. אין! זה טוב לדמיון פרוע. זה לא היה ולעולם לא יהיה.

אז זהו שיש! יש ועוד יותר! הרבה יותר... למה יותר? כי דירה בירושלים זה פרס ענק, אבל הדמיון שלנו עוד יכול לשער את זה, אך "על כל רגע ורגע שאדם חוסם פיו זוכה לאור הגנוז שאין כל מלאך וברייה יכולים לשער" (אגרת הגר"א). כן! כל רגע זוכה! גם אם בסוף נכשלת... אבל חסמת לרגע – זכית! במה? במשהו ענק יותר מכל מה שאתה יכול לשער. ולא רק אתה, כל המלאכים וכל הברואים ינסו לשער במה זכית ולא יצליחו כי הזכייה שלך היא יותר.

מספר הזכיות אינו מוגבל! כל רגע זוכה! אסור לך להפסיד!

החודש מתחיל מחזור חדש בספר חפץ חיים, גם אם בזכות הלימוד תצליח רק רגע אחד לחסום את פיך, זכית, ובענק!

כל החוסם – זוכה...

משפט שלום

שאלה מעשית לליבין הזמרים

תשובות לשאלה ניתן לשלוח לדוא"ל: 025379111@gmail.com או לפקס: 02-6506107 עד י' לחודש. התשובות הנבחרות יפורסמו בס"ד בגליון הבא.

מי הנהג?

שעת צהריים, הרחוב מלא בהולכי רגל, ולפתע... קול חריקה צורמני נשמע באוויר. ילד קטן התפרץ לכביש ונדרס על ידי רכב חולף, לא עברו כמה דקות ויללות סירנה נשמעו. מצבו של הילד, כך נמסר, קשה מאוד. בוחני תנועה שהגיעו למקום קבעו בבירור שהנהג נהג בזהירות מרובה ואין בו כל אשמה. התאונה הקשה הפכה לשיחת היום והכול דשו בה. לקראת הערב פגש בנימין את ידידו אליעזר ושאלו, "היודע אתה מי היה הנהג?" אליעזר שידע, נמנע מלענות מחשש לשון הרע. האומנם יש בזה לשון הרע?

שימו לב: בין השולחים יתקיימו הגרלות על ספרי לימוד

רוח. אייזיק נקט בסכום שאותו הוא מקבל בעבור תיקונים כאלו. 'סכום כה גבוה בעבור עבודה כה פשוטה?! לדעתי מגיע לך מחצית מהסכום'. אייזיק נעלב, אך השתדל להפגין קור רוח, 'כך גובים אני וחבריי לעבודה זו. לא ביקשתי סנט אחד יותר למרות השעה הדחוקה, שעת ערב שבת'. בעל הבית העניק לו במורת רוח מחצית מהסכום והבטיח להשלימו בהזדמנות.

רץ אייזיק לביתו, ובקושי עלה בידו להתארגן ולהיכנס אל השבת בלי לחללה. בית הכנסת כבר המה מתפללים, תפילת מנחה של ערב שבת עומדת להתחיל. נכנס אייזיק בבהלה אל בית הכנסת, חושש פן איחר. הוא ניגש לשולחנו של אפרים ובניו והתעניין אם אכן הנברשת פועלת ומפיצה אור. 'זה בסידר', השיב לו אפרים בגיחוך, 'זוה לא היה כה דחוף. זו לא נברשת סלון והיא מאירה רק את המסדרון. רק רציתי להעניק לך מעט

תעסוקה בשעות הלחוצות שלפני שבת'. נדהם אייזיק מנימת הבוז ששזורה הייתה בדבריו, אך זו כנראה הייתה רק ההכנה. 'התחילו בתפילה', זירו אפרים את בניו, 'התפללו כהוגן, אחרת תאלצו לעבוד פרך כמותו, הצביע בזלזול מופגן על אייזיק שבסך הכול בא להתעניין האם עבודתו הקשה הייתה לתועלת. 'על כפיות הטובה הזו, על חיצו הבז והלעג, על שפיכות הדמים איני יכול למחול', סיים אייזיק את דבריו על מיטת חוליו והוא עדיין אינו מביט באפרים. 'דקרת את ליבי וזלזלת בעבודתי הקשה בשעות שבהן איני יוצא מביתי בדרך כלל, והצהרת לבניך כאילו מלאכתי בזויה ואני חדל אישים. ממש רעה תחת טובה...'

חיוורון עז פשט בפניו של אפרים. עמידתו הזקופה והאיתנה הפכה שפופה וחלושה. הוא החל לבכות בדמעות שליש ולבקש מחילה מהחולה שעוד מעט יעזוב את העולם וייתול עימו את סאת ביזיונותיו למעלה, ואלו יקטרגו עליו, על אפרים, ומי יודע כיצד ייענש. 'מחול לי, התחנן, שטות ורעות רוח דיברו בי אז. לא רק אז, השיב החולה, 'עליך לתקן את מידותיך. בעבורי אין הדבר מעלה או מוריד כי אנו נפרדים בקרוב... אך בשבילך, החל בלימוד ספרי מוסר. חזר אחרי שיחות ודברי התעוררות העוסקים ב'בין אדם לחברו', במיגור הגאווה ושאר המידות הרעות. וביום שתקבל אות מן השמיים ותחוש שכבר סרת מרוע מעלליך – תדע שמחלתי מעולם הנשמות'.

החל אפרים לערוך חשבון נפש, וימים רבים עסק בכך. שעות ארוכות ישב בבית המדרש ועסק בספרי מוסר והדרכה. בתחילה הבחינו בשינוי המתחולל בו רק בני המשפחה, אך לאט לאט הפך לדמות מוערכת בפי כול. דוגמא מוחשית לעבודת המידות, לוותרנות, לענווה, ללימוד זכות על הזולת וכל כיוצא באלו מידות נעלות. לימים עזב את עבודתו והתקיים מחסכוניותו ומעסקים לשעבר שהניבו פירות. יומם ולילה ישב בבית המדרש והפך ל'בן עלייה' מובהק.

'ועדיין לא ידעתי', חתם רבי אפרים את דבריו, 'אם כבר מחל לי אייזיק, שבזכותו הגעתי הלום, מחילה גמורה מן השמיים. וימים רבים מתפלל אני לאות שכזה – ואתה הופעת כשליח טוב. אם יש מי שחפץ להידמות לי, ורואה בהנהגותיי מושא להערצה, סימן שתשובת המשקל שלי התקבלה. אייזיק עליו השלום, סלח לי...'

"בוקר אחד, לאחר תפילת שחרית של יום חול רגיל, ניגש אליי יהודי וסיפר לי על פלוני, ממתפללי בית המדרש, שמוטל על ערש דווי ומחלתו אנושה. כולם הבינו שימיו ספורים, אף אני ידעתי על כך, אלא שבן שיחי מפתיע אותי ומספר לי שהלך לבקרו, וכך אמר החולה, 'עוד מעט כבר אהיה בעולם העליון, ודע לך שכבר מחלתי לכל מי שפגע בי במשך חיי, ואף אני ביקשתי סליחה ומחילה מכל מי שאולי ציערתי מאז זוכר אני את עצמי. רק לאפרים לא אוכל לסלוח, וכדאי אולי שיעבירו לו זאת כדי שיעשה משהו בנידון. ולא שאני מסרב לסלוח, אלא שקשה לי הדבר. רוצה ואיני יכול...' כך סיפר לי אותו יהודי".

"אני נבהלתי והחלטתי מייד לעלות למעונו של החולה, לדעת מה זה ועל מה זה. זה היה לי קשה. הייתי איש גאה ומצליח. אמרתי 'גאה ומצליח' כי לצערי הגדול גאה הייתי יותר מאשר מצליח. בכל פעם שערכת עסקה טובה והרווחתי יותר כסף, הוכפלה גאותי. השררה שחשתי על כל מי שסביבי התעצמה, אבל לא יכולתי להתחמק, הנחתי בצד את כבודי ועליתי לביתו של אותו חולה בלי לדעת מה מצפה לי שם. מייד כשראה אותי אותו יהודי אנוש בחוליו, סובב את ראשו לכיוון הקיר הנגדי. כמו ביקש לומר שאין אני והוא יכולים לשהות תחת אותה קורת גג. אספתי כוחות לא לי וניגשתי אליו בצעדים מהוססים, 'מה לך נגדי?' שאלתי, 'מדוע תסרב להביט בי ועל מה מסרב אתה למחול?' 'הבאמת אינך יודע?', דיבר החולה בקול חלוש ומקוטע ועדיין לא סובב את ראשו לעברי, 'עושה אתה את עצמך כאילו אינך זוכר את אותו יום ששיש שבו שפכת את דמי לעיני ילדיך?'"

"באמת לא זכרתי. לא כל כך נזהרתי אז בכבודו של איש, ולא בחנתי אף פעם אם מילים או מעשים שלי פוגעים במאן דהוא". רק אחרי כמה דקות השתכנע החולה והזכיר לי נשכחות. אומנם עתה הוא שוכב על ערש דווי ועומד בשערי מוות, אך עד לא מכבר היה החולה הזה, אייזיק שמו, מתרוצץ ועמל לפרנסתו כחשמלאי מוסמך. יום שיש היה זה, אחר הצהריים של ערב שבת קייצית. ויליאמסבורג החרדית התארגנה לקראת השבת הממששת ובאה, ותיכנס בעוד שעתיים בדיוק, אל ביתו של אייזיק החשמלאי הגיעה שיחת טלפון בהולה. הנגיד ר' אפרים היה על הקו, הוא דרש במפגיע מאיזיק לבוא עתה לביתו. נברשת חשמל נאה העומדת במסדרון המוביל אל הסלון אינה פועלת ודורשת תיקון דחוף. אייזיק ניסה להתחמק. גם אצל חשמלאים כניסת השבת עוד מעט, ובאותה השעה בדיוק, אם יעלה לבית הנגיד, מי יודע כמה זמן תארך העבודה והוא ייכנס מאוחר אל השבת, עניין שהקפיד עליו אייזיק מאוד. אך לפקודתו של אפרים חרד אייזיק ומיהר לגמוא רגלית את רבע שעת ההליכה וארגז כלי מלאכתו בידו. הוא הבטיח לבני ביתו שזו עבודה קצרה וקלה וכבר ישוב. עמל ובדק ולא הצליח לגלות את מקור התקלה. רק דקות ספורות לפני כניסת השבת הצליח אייזיק לאתר את הבעיה ותיקנה. זרם החשמל שב אל הנברשת המפוארת. כאשר ביקש להיפרד ולקבל את שכרו, התפתח דין ודברים בין החשמלאי לבעל הבית. 'כמה דורש אתה בעבור התיקון?' שאל אפרים בקוצר

הוא החל לבכות בדמעות שליש ולבקש מחילה מהחולה שעוד מעט יעזוב את העולם

המתנה הכי נפלאה במלחמה

בירושלים הייתה אישה שכונתה 'יענטל'ה די משוגינע' – יענטל'ה המשוגעת. לא לחינם זכתה יענטל'ה בכינוי נכבד זה, ביושר גדול היא הרוויחה אותו. מנהג היה לה לעמוד בחוצות ירושלים ולפתוח פיה מול העוברים והשבים. הבעיה הגדולה הייתה שהיא דיברה בטוב טעם ודעת... לא לכולם אמרה אותם דברים – למלמד אמרה מה שהורים אומרים עליו, לראש כולל מה שהאברכים מדברים עליו. כל אחד קיבל בנפרד, וכמובן בקול רעש גדול.

במלחמת תש"ח כשהתעופפו פגזים, מצאה יענטל'ה משכן באותו מקלט שבו היה האדמו"ר מזוועהיל, רבי גדליה משה גולדמן זצ"ל. כשעפו פגזים היא הייתה שותקת, אבל כשהשתתק בחוץ, התחילו ה'פגזים' שלה... היושבים במקלט, שלא יכלו לשאת את ההתקפות שלה, החליטו שבהפוגה הבאה יחליפו לה מקלט. מדוע לא 'ייהנו' עוד כמה יהודים ממנה?! אבל לפני שנקטו צעדים מעשיים, חשבו: הלא הרב'ה יושב כאן, ניגש אליו ונשאל אותו אם מותר לעשות כך. ניגשו ושאלו: "האם מותר להחליף מקלט לאותה אישה שיושבת כאן ומביישת אנשים?" אמר הרבי: "ודאי מותר, אין שאלה בכלל. רק לפני שאתם עושים זאת, ברצוני לספר לכם מעשה מאבי, רבי שלומ'קה זוועהילער זצ"ל".

בהיותנו בגולה הייתה לי אחות, שחלתה במחלה שגרמה לה להיות במצב של סכנת נפשות בכל פעם שהחום שלה עלה. פעם אחת טיפס החום ועלה לארבעים מעלות ולא הצליחו להורידו בשום צורה שהיא. הילדה קדחה והרופאים שהוזעקו לא הצליחו לעזור לה, והודיעו להוריי שתוך זמן קצר תהיה הילדה בגן עדן.

התעטף אבי במעילו ורץ החוצה. קראה אחריו אמי: 'לאן אתה הולך במצב כזה?' רץ אני לחפש ביזיונות, ענה לה. הוא היה ממונה על שכר הלימוד, ובמסגרת תפקיד זה ניגש לאישה מסוימת ואמר לה משהו. בתגובה היא יצאה אחריו, והחלה לצעוק עליו בקולי קולות. תוך רגע התקלה סביבו אנשים שניסו להבין במה מדובר. הוא 'נשם עמוק' את הביזיונות, ולאחר מכן חזר הביתה ואמר, 'ברוך השם לא יקרה לה כלום!' וכך הווה. החום ירד והבת יצאה מכלל סכנה.

פנה הרבי לשואלים: "מותר להוציא את האישה אם היא מביישת אנשים, אך הקדוש ברוך הוא שלח לנו אותה כמתנה, שהרי בביזיונות ניצלים אנו ממוות ומסכנות המלחמה, הנוותר על מתנה זו דווקא כעת?!"

(אוצר הסיפורים פרק לה)

הוא יכול לברך

מעשה באברך חשוך בנים שהיה נוהג מדי פעם לבוא ולהתברך אצל מרן רבי חיים קיינבסקי זצ"ל, הרב היה אומר, "ברכה והצלחה", ובזה תם העניין.

יום אחד ניגש האברך לרב ואמר לו, "כבוד הרב, הפעם איני מבקש ברכה, אני מבקש שהרב יגזור עליי שאזכה לבנים!", אמר הרב שהוא אינו יכול לגזור על כך.

שאל האברך, "אם כן, מי כן יכול לגזור?"

השיב לו הרב, "חפש יהודי שמצליח לעצור את עצמו בשעת כעס כאשר מישהו פוגע בו ומבזה אותו, ובכל זאת מתגבר על טבעו ואינו עונה, ובקש ממנו שיברך אותך באותה עת".

(כל משאלותיך)

אוצר השלום

פניני מובחרים
מגדולי הדורות

ובקדחת בקירי ובחמימי? מייד ירוץ ליבך ותשיב: רחמנא ליצלן! ואם כן יאמרו לך: התחפוץ במיתה, בגיהינום, בגלגולים רעים? על הכול תשיב: חס ושלום! אם כן אמור נא: חטאים, עוונות ופשעים שחטאת, עויות, פשעת ופגמת במעלות הרמות: בעשייה, יצירה, בריאה ואצילות, מחצב נשמתך מיום היותך על האדמה במה יכופר? לכן העצה היעוצה: "ישבע בחרפה!" ובזה, "אל יזיחך אלוקים לעולם". וזהו "כי לא יזנח לעולם ה'!"

(קול בוכים לר' אברהם גלאנטי תלמיד הרמ"ק).

תלמוד תורה עם דרך ארץ

הגאון הקדוש מרן הרב יששכר דב מבעלזא זי"ע אמר: גם אם זכה אדם לתלמוד תורה וללמוד, צריך הוא לנהוג בשפלות ולהעביר על מידותיו ולמחול על כבודו. ולא עוד, אלא גם אם ביזוהו אל ישים לב לכך, ומשיך כמנהגו ללמוד ולהעניק טובות למבזוהו. ואפשר לרמוז רעיון זה במאמר חז"ל: "יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ" (אבות). דרכו של הארץ – הקרקע אנשים דורכים עליה, ובכל זאת היא בשלה ממשיכה לתת פריה ויבולה. כן יתנהג התלמיד חכם לומד התורה שימשיך ללמוד ולהשפיע גם למעליביו.

(ואוהביו כצאת השמש בגבורתו)

מביאה לידי רוח הקודש

השומע חרפתו ושותק – מורה רוב אחיזתו בעולם העליון עם אלוהים, ומידה זו לא תמצא אלא במי שהשקה רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו מהתורה, אשר היא תצמיח בליבו את המידה העליונה הזאת, והיא המביאה לידי רוח הקודש

(פירוש החסיד יעב"ץ אבות ד).

תאכל תשתה ותעבוד והעוונות מתכפרים

כתיב: "יתן למכהו לחי ישבע בחרפה". פירוש: האדם יהיה שמח כל כך בחרפה שמחרפים אותו כאילו אכל ושבע, וזו היא תשובה נפלאה. כמו שהיה מרגלא בפומיה דמורי ז"ל (הרמ"ק) שהיה אומר: בכל התשובות שבעולם, המעולה שבכולם למרק החטאים, הפשעים והזדונות, היא סבילת העלבונות והחירופים והגידופים. והיא מעולה יותר מכל מלקות וסגופים ותעניות שבעולם! כי אם יסגף עצמו, ייחלש וייבטל מדברי תורה למי שלא אפשר לו, ונקרא חוטא. וכן במלקות וכיוצא בזה. אומנם במידה זו, תאכל ותשתה ותעבוד – והעוונות מתכפרים.

הגע בעצמך! אם יאמרו לך: תרצה שיבוא לך הפסד ממון או נפילת בתים? – תשיב: לא! ואם יאמרו לך: התרצה לקבל עליך מיתת בנים? – תשיב: חס ושלום! אלא אתה השם תשמרם! ואם יאמרו לך: תרצה להיות חולה בשחפת

בעל ההבטחה ממנצ'סטר

הרב יעקב היילד

כך גם החל לארגן כינוסי חיזוק ועצרות עם לחיזוק עניין שמירת הלשון אשר בו ראה את תכלית חייו. דבריו הנלהבים מעומק לבו הטורח לדד דמעותיו הזועקות קנו שבתה בלב אלפי המתכנסים מכל שדרות היהדות הנאמנה, אשר החלו לקבל על עצמם יישום רעיון כביר זה.

דרשותיו שנאמרו בכל כינוס ועצרת לשם טרח והגיע, היו להבת אש יוקדת, אש קודש שפרצה מתוך לבו הרחום, שבערה מכוח אישור הגדולה שנטע בו רבו מרן 'החפץ חיים' ז"ע. בחן ובנועם היה מסביר לכל פונה לברכה או לישועה, שכדאי לו לקחת את עורך הדין הטוב ביותר בעולם שיפעל בעבורו ולטובתו, כשהוא מכוון למרן 'החפץ חיים' ז"ע שלא כל ספק עומד במרומים וממליץ טובה בעד כל הלומדים בספריו הק'.

כך גם כל אימת שהיה מאן דהוא מגיע לביתו בכדי לפרוק את צרתו לפניו, היה ממליץ לו לקבל על עצמו את הלימוד היומי ולהתחזק בהפצת שמירת הלשון. ואכן אותם האנשים שקיבלו על עצמם סדר לימוד זה, העידו שראו ישועות מופלאות שלא כדרך הטבע.

כך זכה אותו צדיק להנחיל לכלל ישראל מתנה טובה עד שרעיון כביר זה נחרת על שמו הטוב לעולמים, וללא ספק שזכויות נשגבות אלו עומדות לו במרומים.

במכתב לתלמידים כותב הגרי"ז: "דעו בחורים יקרים כי אי אפשר להיות אערליכער איד ואי אפשר להיות ת"ח מי שאין לו מידות טובות. יסוד התורה הוא מידות ואי אפשר להיות בעל מידות טובות אם אינם לומדים ספרי מוסר המדברים אודות מידות. ותכלית הלימוד הוא לקיים מה שאתם לומדים וכשאתם מתפללים בבוקר ואומרים אשרינו מה טוב חלקנו תחשבו אשרינו שאנו משתדלים להיות בעל מידות טובות!"

ביום כ"ב לחודש שבט תשנ"ג הסתיימה ונגדעה לה באחת מסכת ארוכה ועמוסה בתורה ויראת ה' טהורה, כאשר בחייו זכה להרביץ תורה לאלפים ולהחדיר בקרב המוני בית ישראל את עניין שמירת הלשון. המונים רבים ליווהו למנוחות עולמים, ומנו"כ בעיר מנצ'סטר שם חלקת מחוקק ספון וציון קודשו מהווה מוקד תפילה לאלפים רבים שרואים ישועות מעל לדרך הטבע בתפילה על ציונו הק'.

שלוחיו וממשיכי דרכו "משמרת השלום" זוכים לקיים מידי שנה תפילה מרטיטה ומסוגלת ע"י גדולי ישראל שליט"א בעיצומו של יום ההילולא לכל מי שמקבל על עצמו להפיץ שמירת הלשון, ורבים מעידים שראו ישועות בעין.

ביום חמישי פרשת יתרו, כ"ב בשבט, ימלאו שלושים ואחד שנים להסתלקותו של הגאון הצדיק המפורסם, צדיקא ופרישא, עמוד האמת והענווה, עובד ה' במסירות, רבי יהודה זאב סגל זצוק"ל ראש ישיבת מנצ'סטר ותלמיד מובהק למרן 'החפץ חיים' ז"ע ומי שכונה בקרב רבים וטובים בתואר הייחודי "החפץ חיים של אירופה" או "החפץ חיים השני" והיום ידוע כ"בעל ההבטחה ממנצ'סטר".

דומה, כי אין אחד מבין הקוראים הרבים שלא הגיע לאוזנו שמעו הטוב של אותו צדיק וקדוש שזכה וזיכה את בני הדור האחרון בתקנה הנפלאה והמפורסמת של לימוד ב' הלכות ביום בספרי החפץ חיים ושמירת הלשון, ובכך גרם וחולל מהפכה רוחנית אדירה בעולם היהודי כולו, בענייני שמירת הלשון, ואף הוסיף ואמר בביטחון ובוודאות גמורה בהבטחה פלאית: "אין משפחה בעולם שלמדה ב' הלכות ביום ולא ראתה ישועה בענייניה הפרטים!"

הרב סגל זצ"ל היה כמו המהר"ם שפירא זצ"ל בדורו. מהר"ם שפירא הגה את רעיון לימוד הדף היומי בש"ס, כך גם ייסד הרב סגל זצ"ל לימוד ב' ההלכות ביום בספרי החפץ חיים, וגרם למהפכה היסטורית של ממש בעם ה' כולו כאשר מאות אלפי אנשים בכל רחבי העולם בקיאים בזכותו בהלכות שמירת הלשון, ובכך גרם לשמירה על השלום בעם ישראל כדבר טבעי בחיי היום יום של כל יהודי באשר הוא.

את ההשראה למהפכה האדירה שחולל, הוא שאב ממורו ורבו מרן 'החפץ חיים' ז"ע. 'החפץ חיים' התחיל את המהפכה, בהיותו הראשון שהעלה את המושג של לימוד 'הלכות שמירת הלשון' בחיי העם היהודי ואף סידר על כך הלכות סדורות.

אולם, מי שהוריד זאת אל העם הלכה למעשה היה הגרי"ז סגל זצ"ל. בסדר הלימוד הייחודי שייסד, גרם לכך שכל יהודי יוכל בקלות להיות בקיא בכל ההלכות. הוא קבע סדר לימוד קצר, שכל אחד ואחד בכל מצב יכול לעמוד בו. רק ב' הלכות ליום וכך מסיימים כל כמה חודשים את הספר כולו, מתוך מטרה לדעת את הדרך אשר ילכו והמעשה אשר יעשו.

ממקום מושבו במנצ'סטר הרחוקה הוא ניסה להפיץ את הרעיון בכל העולם כולו בכל האמצעים הדלים שעמדו לרשותו. צעדו הראשון היה הדפסת לוחות שנה מיוחדים שבהם הופיע סדר לימוד היומי, שאותם דאג להפיץ ברחבי תבל באמצעים דלים ביותר. לשם כך נשא עמו את הלוחות לכל מקום שאליו הלך, ובכל פעם שהיה פוגש אי מי מארץ רחוקה, היה מבקש ממנו לקחת מהלוחות ולהפיצם בבתי הכנסת שבאזור מגוריו.

בד בבד היה מפציר ומתחנן בפני מנהלי תלמודי התורה לבנים ומוסדות החינוך לבנות, להכניס לימוד יומי קבוע של הלכות שמירת הלשון לתוך התנ"ים, בתי הספר והסמינרים, וכך במשך השנים צבר הדבר תאוצה רבת, כאשר בכל החוגים והעדות בכל רחבי תבל חדר הרעיון כסדר לימוד מסודר וקבוע. יש לציין, כי על הלוחות שהדפיס למטרה זו קרא ואמר: "זהו כרטיס הכניסה שלי לגן עדן"

ותזכנו לישועה

מעמד זעקה ותפילה
למעטבי ישועה

בראשות רבני משמרת השלום שליט"א שיעתירו בתפילה מרטיטה ומסוגלת **בציון רבינו מרן הגרי"ז סגל זיע"א 'בעל ההבטחה ממנצ'סטר'**
עבור כל מי שמקבל על עצמו להפיץ שמירת הלשון

1800.800.779

מפיצים שמירת הלשון, מועידיים את שמכם ובהשתתפות האישיית למעמד תזכנו לישועה, זוכים לישועה.

להצטרפות לתוכנית, הרשמה כנציג, הפצת עלונים: 02-5379160 שלוחה 4 • קו השלום: 072-337-2212 • לתרומות: 1800-800-779

משרד ראשי: שדי חמד 11 ירושלים • טלפון משרד: 02-5379160 • דוא"ל: m025379111@gmail.com • פקס: 02-650-6107

נילון מס' 64 • וארא • תשפ"ד

קרובה ישועתך לבוא

להפצת משנתו ותורתו הבהירה של הרה"ק רבי מרדכי מקוזמיר זי"ע סיפורים ותולדותיו, ותולדות תלמידיו אחריו

סיפור השבוע

חסידים היו מפליאים את דרכו של רבינו, היאך היה מטה אוזן לשמוע את שאלתו של כל אחד ואחד, ובשיב על כך את תשובתו הבהירה תוך מתן הוראות מפורטות אשר עליו לעשות בענין זה. ביותר הפליאו החסידים את דרכי תשובותיו של רבינו בעת בוא המוני החסידים להסתופף בצלו בחג השבועות. אלפיים יהודים הגיעו לעשות את החג בחצר הקודש. לפני החג נכנס כל הציבור כולו עם פתקאות דרחמי, כשכל אחד מגולל בפני הרבי את שאלותיו וספיקותיו אשר ברצונו לקבל עליהם את מענה קדשו. רבינו האזין לכל שאלותיהם, אולם לא השיב מאומה לפני החג, ורק במוצאי החג עת עברו כולם להיפרד בזה אחר זה, אז השיב לכל אחד מענה ברור לשאלתו עם ההוראות המפורטות לכל אחד בעניניו הפרטיים.

לעת ביקר פעם רבינו בעיר בענדין, בקש האופה של העיר הסמוכה סאסנאוויץ מאת הרה"ח ר' מרדכי מנחם פיעקארסקי ז"ל, מחשובי העיר ונכבדיה, כי יכנס יחד עימו אל הקודש. בהכנסם אל הקודש פנימה, הושיט האופה פתקי דרחמי לידיו של רבינו. הביט רבינו קמעה בגוף הקוויטל, ואחר כך הפכו ועיין בצד השני של הדף, וקרא באזני היהודי לאמר: אני נוטל רק כתב בקשה שנכתב עבורי, כתב בקשה שנכתב עבור אחר, אינני מקבל! האופה יצא מיד החוצה, וכתב קוויטל מחדש, ומיד נכנס ומסרו לידי רבינו, שקבל אותו והעתיר עליו מברכות פיו על כל משאלותיו. לפליאתו של ר' מרדכי מנחם על מה שאירע בחדר, הבהיר האופה, כי ברצותו לחסוך מעצמו לשלם 'גבאי-געלט', נוהג הוא בדרך כלל כל אימת שאחד האדמוריים מזדמן לאזור, הוא נכנס אליו עם הקוויטל הנמצא ברשותו מכבר, ומוסרו לידו, ולאחר מיכן מוודא שהקוויטל ישוב לרשותו, ועושה בו שימוש חוזר אצל הרבי הבא שיזדמן לכאן. אולם כעת אירע לראשונה, שהרבי שמסרתי לו קוויטל זה הבחין כי הוא לא נכתב במיוחד עבורו.

(מפי מוה"ר שמשון מרדכי ארזעל הי"ו ששמע מהרה"ג ר' ישראל פיעקארסקי ז"ל אב"ד מאנדזיב פולין, ואח"כ אב"ד ק"ק בית יעקב בפארעסט היילס ניו יארק (מח"ס אבן ישראל וחקרי הלכות) בנו של הרה"ח ר' מרדכי מנחם הנ"ל.)

אמרות טהורות

והעיקר הוא שיהא לו אהבת ישראל כמ"ש חז"ל ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה, וכשיהא לו אהבת ישראל באמת בוודאי לא ידבר רכילות ולשוון הרע וכדומה, ולא יפגום חלילה פיו ולשונו, ואז לא יפגום גם ברית המעור ומרמז הנשיא מיום שני 'נתנאל בן צוער' בגימטריה כמנין 'אהבת ישראל', כי העיקר הוא ואהבת לרעך כמוך. גם 'ואהבת לרעך כמוך' עה"כ והאותיות בגימטריה כמנין 'שפע ברכה והצלחה, עם האותיות, כי על ידי אהבת ישראל יזכה לעשות כל התיקון ולהשלים הבנין ויתרבה השפע וכל טוב, ומרומז בכל הפסוק 'ביום השני הקריב נתנאל בן צוער נשיא יששכר' בגימטריה כמנין 'כתר חכמה ובינה חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד ומלכות', ונשלם כל הבנין המדוה"ק, והספירות העליונות נתחברו ונתקשרו ונעשה היחוד בכל העולמות, ועי"ז נזכה לגאולה שלימה גאולת הכלליות וגאולת הפטריות בכו"פ ברו"ג בחומ"ר בקרוב במהרה בימינו אמן:

נפלאות ערותיך

רבינו היה מקבל פתקאות דרחמי פעמיים ביום, פעם אחת בין חליצת תפילין רש"י להנחת תפילין ר"ת, ועוד פעם אחר תפילת מנחה, עד לשעות המאוחרות של הלילה, לאחר מיכן התפלל ערבית וסעד את סעודת הערב שבמהלכו זכו יחידי סגולה מגדולי החסידים להיכנס אל הקודש פנימה ולשמוע דברות קודש ואמרות טהורות, לאחר סעודת הערב נהג לברך את החסידים בחביבות יתירה, באמרו 'א גוטע נאכט קינדערלעך' (לה טוב בניי), תוך שהוא מחשיבם כבניו אהוביו. או אז נותר רבינו לבדו בחדרו וסגר את הדלת בעדו, והחל בעבודת קדשו למשך הלילה עד שיעלה הבוקר. מעולם לא הניח עצמו רבינו על המיטה. נוהג היה לחטוף תנומה קצרה בעמידה, תוך שהוא נשען על הכותל הסמוך. בצורה זו התנהלה עבודת קודשו העל-אנושית משך כל ימות השבוע ללא כל הפוגה, כשהוא עובר מעבודה לעבודה, מחיל אל חיל. אולם בהגיע יום השבת קודש, התעלתה עבודתו גבוה מעל גבוה, בדרגות עליונות ונשגבות.

חסידים ואנשי מעשה

הצדיק רבי זושא מאניפולי זצ"ל היה עוסק בתורה שעות ארוכות, ומתפלל באריכות ובדביקות. לאחר התפילה הנרגשת והממושכת, היה חולץ את התפילין, מקפל את הטלית, יושב בכסאו ואומר: 'ריבוננו של עולם, זושא מודה לך על התיאבון. ריבוננו של עולם, זושא מבקש אוכל...'. משרתו הכיר את סדר יומו. כשהיה אומר כן, היה נכנס, ובידיו מזונות וכוס משקה חם. היה הצדיק טועם מעט, מודה לבוראו על המזון, ושב לסדרי לימודיו. יום אחד החליט המשרת: האם הרבי עושה אותי לצחוק, האם אינו יודע מי מביא לו את האוכל? איזה משחק הוא זה, התעלמות מהמציאות! אשים לכך קץ: אכין את האוכל, אבל לא אגיש עד שיקרא בשמי ויבקש ממני ישירות! אותו ערב הגיע לאניפולי סוחר עשיר. לן באכסניה המקומית. מחר, החליט, יסור לבקש את ברכת הצדיק רבי זושא, הרי מספרים נפלאות על ברכותיו. לאחר מכן ימשיך לדרכו. למחרת ירדו גשמי זלעפות. נטל את תיק הטלית והתפילין, ויצא לבית הכנסת בחסות המטרייה. בימים גשומים הפכו רחובות אניפולי לתעלות מים מרופשים, והתושבים עברו ממדרכה למדרכה על גבי קורות עץ המתוחות לרוחב הרחוב. הציב הסוחר את רגלו על הקורה, והנה מן העבר השני מגיח יהודי שפוף, נמוך וצמוק, רטוב כל כולו ממטרות העז. גבה לב הסוחר: מה לו ליהודי זה, החוסם את דרכי? האם אינו רואה שאני מבקש לעבור? מדוע אינו מפנה את הדרך?! הרקיד הסוחר את הקורה והיהודי נפל לתוך הבוץ, ופינה את הדרך... הגיע הסוחר לבית הכנסת, התפלל ושב לאכסניה. בארוחת הבוקר סח לבעל האכסניה בשביעות רצון על ההיתקלות ביהודי המוזר, החופז בגשם ללא מטרייה, וחוסם את דרכם של סוחרים... תמה בעל האכסניה לסיפור, וחקר כיצד נראה אותו יהודי. משקיבל תיאור מדויק, קרא: 'אוי ואבוי, את הרבי ר' זושא הפלת לבוץ!' ודאי מיהר לטבול במקווה לפני התפילה, ומחשבותיו שוטטו בעולמות העליונים - אוי ואבוי, מה עשית?! "אבוי", קרא הסוחר, נרעש ונפחד, "ואני חשבת לבוא אליו ולבקש את ברכתו עתה המטתי עלי קללה ולא ברכה. הבה לי עצה, מה

המשך בעמ' ב'

איריש ווארט

איין ילקוט מגן אברהם פון טריסקער מגיד זי"ע, טייטשט ער אזוי ואם כל המועדים יהיו בטלים ימי הפורים לא נבטלים, 'מועדים' מיינט סימנים אויף די גאולה, אויב אלע סימנים וועלן זיך נישט אנזעהן, אבער דער סימן פון ימי הפורים, וואס איז געווען פאר די גאולה בזמן בית שני אז עס איז אויפגעשטאנען א רשע ווי המן וועלכער האט געוואלט פארטיליגן דאס אידיש פאלק, לא נבטלים, דער סימן וועט זיין!! נא, האמיר א סימן מובהק אויף די גאולה

פניני פרשת השבוע

מאת המחנך ר' בעריש גוטשטיין

כתוב בפרשה אלה ראשי בית אבותם בני ראובן... ובני שמעון... ואלה שמות בני לוי... (פרק ו' - י"ד . ט"ו) והקשה השל"ה הקדוש על זה: מה פשר תיבת "שמות" שהזכיר הכתוב אצל בני לוי ולא כתב כך אצל ראובן ושמעון? ותיירץ השל"ה הקדוש: כי בני שבט לוי הרי לא היינו בגלות. ולוי ידע דבר זה ורצה להשתתף בצרת הציבור. מה עשה? קרא שמות לבניו על שם הגלות. דהיינו . שם גרשון על שם כי גרים הם בארץ לא להם. ושם קהת על שם שיניהם קהות. ושם מררי על שם וימררו את חייהם. זהו שנאמר "ואלה שמות בני לוי" ומכאן - כתב השל"ה הקדוש - ילמד האדם להשתתף בצער הציבור אף על פי שאין הצרה מגעת לו. וכן הודיע השי"ת למשה רבינו ע"ה. "אהיה אשא אהיה . אהיה עמהם בגלות זו. אהיה עמהם בגלות אחרת. כך נהג גם משה רבינו במצרים ומובא במדרש לקח טוב: זה שאמר הכתוב "גם במעללי יתנכר נער אם זך ואם ישר פעלו" (משלי כ - י"א) שאעפ"י שמשה רבינו היה בפלטין של פרעה. הלך לראות בסבלותן של ישראל. היינו דתנן: הלל אומר אל תפרוש מן הציבור. שלא יהיה אדם רואה ציבור בצער. ויאמר אלך לביתי אוכל ואשתה וכו' ושלום עלי נפשי אלא יהא נושא בעול עם חבירו. לדעת האלשיך הקדוש לומדים זאת גם מהנאמר "ויהי בימים ההם ויגדל ויגדל משה" מה משמיענו בזה הפסוק. אלא הסביר הרי ידוע שבכל מקום שנאמר "ויהי" הוא לשון צער ללמדנינו: שכל איש אף כי עולה לגדולה בזמן שישראל שרויים בצרה ראוי שישתתף עמהם בפרם. הוא שנאמר: "ויהי בימים ההם" לשון צרה. ויגדל משה - שאף שעלה לגדולה בכל זאת: "וירא בסבלותם" ראה והצטער בצרתם. גם מיוסף הצדיק לומדים חז"ל שהשתתף בצער הציבור. מהפסוק "וליוסף שני בנים בטרם תבוא שנת הרעב" (בראשית מא) ניתן להוסיף לדברי חז"ל את הפירוש הנפלא של הספורנו על מה שנאמר שם "ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו ואת כל בית אביו לחם לפי הטף" מדוע נהג כך יוסף. הרי היה בידו להרבות להם מזון בשפע וברווחה ולא בצימצום לפי הטף?

אלא מפרש הספורנו: לפי שחפץ היה יוסף להשתתף בצערו של הציבור ולשאת בעול עמו. כפי שאמרו מחז"ל (תענית יא) בזמן שהציבור שרוי בצער אל יאמר אדם אוכל ואשתה וכו' לפיכך סיפק להם מזון רק במידה ההכרחית קיומם. גם בדומה לזה ביאר הרבינו יונה ז"ל (בפירושו עה"ת - במדבר את הפסוק "חזית איש מהיר במלאכתו" - זה משה . שבהיותו גדל בבית פרעה . נאמר בו ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם. אמרו במדרש. שביקש משה מבת פרעה שימונה על כך ומינוהו. למדנו אפוא שעצה זו שביקש משב מבת פרעה. שעי"ז ישמור שלא לתוסף להם עוול נוסף על שעבוד. היתה ראויה ביותר כדי שיקרא משה בגינה: איש זריו מהיר במלאכתו" מלאכת הנשיאה בעול צרתם של הציבור. מספרים על בעל הדמשק אליעזר שבשנת תשי"ב בל"ג בעומר בעת עריכת שלחנו הטהור אמר דברי תורה בבכיות גדולות. וכך אמר בין השאר: אחינו גוועים ברעב בטרגסניסטריה ואנו יושבים פה במנוחה?! אם לא נחלץ חושים לעזור להם במצוקתם. לא נוכל לנקות את עצמינו אחר כך ולומר: "ידינו לא שפכו את הזה" חיייהם תלויים בפרוסת הלחם שאנו נשלח להם. אם נשלח - יחיו. ואם לאו - יגוועו ברעב!! אני רואה לפני עיני את הילדים המסכנים המושכים בסינר אמותיהם. בזעקם: אמה. תני לנו פרוסת לחם וכוס חלב".

הקהל כולו געה בבכיה יחד עם רבי אליעזר מויזניץ. לאחר ברכת המזון נכנסו אליו עם קוויטלאך. ודמי הפדיונות היו קודש למען יהודי טרגסניסטריה (דמשק אליעזר) ידועים הפירוש מהשפת אמת בפסוק "הקם תקים עמו": כי כפי שהאדם מסייע לחבירו ונושא בעול עמו. כך זוכה לתקן ולהועיל לעצמו. וכך דרש הפסוק הקם תקים - כלומר: תקומתו של האדם תהיה "עמו" עם הסיוע לזולתו .

הסידים ואנשי מעשה-המטר

עושים?! "ברור שחייב אתה לבקש את סליחתו", אמר בעל האכסניה. "ואולם עליך לעשות זאת בצורה מכובדת ורצינית, לא כלאחר יד. עצתי לך שתיגש אליו לאחר תפילת שחרית. בשעה זו נוהג הרבי לטעום מיני מזונות. אכין לך מגש עמוס כל טוב, תגיש לפניו, ואז תבקש בתחנונים סליחה ומחילה. ודאי יקבל את מנחתך וייעתר לבקשתך, יסלח לך ויברכך!" כעבור שעה סיים הרבי את תפילתו, ישב על כסאו ואמר: "ריבונו של עולם, זושא מודה לך על התיאבון, ריבונו של עולם, זושא מבקש אוכל!" והמשרת עמד בפרוזדור, המגש בידו - אבל אינו זו. בשום אופן. עד שהרבי לא יפנה אליו ישירות! ולפתע נכנס יהודי זר דרך הפתח, ובידו מגש עמוס כל טוב. חלף על פני המשרת, והניחו לפני הרבי... ד' שלח לרבי זושא ארוחת בוקר... מספרים על ר' זושא שהיה בידו עשרה רובלים שרצה להצניעם מפני הגנבים, מה עשה? הניחם בתוך ספר החומש, בפרשת יתרו, ליד הפסוק "לא תגנובו!" לימים, ביקש ליטול את כספו, ואולם כשפתח את החומש גילה להפתעתו שכספו נעלם. לעומת זאת, לאחר חיפוש מועט, גילה - למרבית הפלא - את מחצית מכספו כשהם מונחים בחומש ויקרא, ליד הפסוק "ואהבת לרעך כמוך!" כראותו זאת, נשא ר' זושא את עיניו לשמים, ואמר: "רשב"ע! ראה נא מה ההבדל בין זושא - לבין אותו יהודי כשר. אני - כשהחבאתי את הכסף, לא חשבתי על אף אדם אחר! שמרתי את כל הכסף לעצמי ולא לקחתי בחשבון, אולי מישוהו אחר ג"ח קוק לכסף! ואילו אותו יהודי כשר - כשלקח את הכסף, לא לקח את הכל לעצמו! אלא חשב גם על אחרים, והשאיר לי לפליטה את מחצית הכסף..."

לרפואת הילד
חיים אריה ירמיהו בן אסתר
בתוך שאר חולי ישראל

להצלחת
ישראל אהרן בן גולדה
ומשפחתו בכל הענינים

ניתן לשלוח תגובות,
רעיונות, והערות
למערכת באימייל:
s07336782816@gmail.com

תמונת השבוע

הרה"ק ר' יעקב אריה
מטריסק זצ"ל

את הנבובקים מביאים לאחת מנקודות האינטרן:
ירושלים-ת"ג 21 מאחורי השער
ביתר ערבה-9/5 מאחורי הדלת

**בקובק
אותיות!**

אנחנו שותפים בספר תורה

”והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים” (ו, ו)

אומר החידושי הרי”ם זי”ע, הצעד הראשון לקראת הגאולה היה זה, שהגלות נמאסה בעיני בני ישראל ולא היו יכולים עוד לסבול את המצרים. כי כל זמן שאפשר עוד לסבול את הגלות, הגאולה לא יכולה לבוא. וזה מה שכתוב בפסוק: ”והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים” – אוציא אתכם מתוך הסבלנות שיש בכם כלפי המצרים ואמאיס בעיניכם את הגלות, עד כי לא תוכלו לשאתה עוד.

חידושי הרי”ם

א נקודל'ה

”מכת צפרדע”

במכת צפרדע כתוב שהצפרדעים קפצו לאש להקב"ה ובשכר זה שמסרו נפשם – נשארו לחיות, כשבני ישראל יצאו ממצרים כתוב שהכלבים שתקו ולא עשו כלום ”לכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו” ובשכר זה קיבלו שכר לכל החיים שכל הנבלות וטריפות ”לכלב תשליכון אותו” ונשאלת השאלה למה הצפרדעים שמסרו נפשם ונכנסו לאש קיבלו שכר רק שנשארו לחיות והכלבים שרק שתקו קיבלו שכר לכל החיים? אומר אחד הצדיקים שהתורה באה ללמד אותנו שמי ששותק בעת שמעליבים אותו וכדו' – מקבל שכר לכל החיים הרבה יותר ממישהו שקופץ לאש.

צדיקים

”נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם” (ו, ד)

עבודת השם צריכה להיעשות מתוך רצון טוב ומתוך שמחה, ולא רק בעת צרה וצער, אבל במצרים היה פרעה הגורם העיקרי שהניעם לעבודת ה' על ידי זה שציער אותם ועינה אותם, ועל העניין הזה הצטערו ביותר: ”נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם” – נאקתם הייתה על אשר המצרים הם המעבידים אותם, והם אלו המניעים אותם לעבודת ה' – הם הצטערו על זה שעבודת השם שלהם מגיעה דווקא מהמצרים על ידי הצער.

ר' משה מקוברין

הגיליון לזכות ולבריאות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

”והפשטה והשערה נכתה... והחטה והכסמת לא נכו כי

אפילת הנה” (ט, לא – לב)

פירש הרה”ק רבי מאיר מפרמישן בדרך צחות: ”והפשטה” – פשוטי העם, ”והשערה” – הצדיקים שהקב"ה מדקדק עמם כחוט השערה, ”נוכתה” – מוכים הם בעולם. אולם החטה והכוסמת” – בעלי החטאים והכתמים, ”לא נכו” – אותם אין מכים, ”כי אפילות הנה” – שהם שרויים בחושך ומקבלים כאן שכרם...

הרה”ק רבי מאיר מפרמישן

”אשר אמר ה' להם.. הם המדברים אל פרעה” (ו, כו – כז)

הדוברים אל פרעה, הנציגים והשתדלנים, צריכים להיות אלה ”אשר אמר להם ה'” – מי שנשמעים לדבר ה', יהודים נאמנים ויראים, ולא מי שהם עצמם רחוקים מדרך התורה והמצוות.

חתם סופר

”ושמתי פדות בין עמי ובין עמך” (ח, יט)

אני אפדה את עמי ישראל, ”בין עמי” בין אם מתנהגים כישאל, ”ובין עמך” בין אם מתנהגים כמצריים ח"ו, בכל אופן אגאל אותם...

אוהב שלום

”כצאתי את העיר אפרש את כפי אל ה'...” (ט, כט)

אבל בתוך העיר לא התפלל לפי שהייתה מלאה גילולים (רש"י). מדוע דווקא במכת ברד הקפיד משה לצאת חוץ לעיר ולהתפלל, ובכל שאר המכות לא הקפיד שתהיה תפילתו מחוץ לעיר? אלא ידוע שהצאן היו העבודה הזרה של מצרים. וכתוב במכת ברד: ”הירא את דבר ה' הניס את עבדיו ואת מקנהו אל הבתים”, נמצא שהיו צאן ובקר בתוך העיר, שהם העבודה זרה של המצרים, לכן התפלל משה עתה חוצה לעיר, אבל בכל שאר המכות היו כל הצאן מחוץ לעיר רועים בשדות, לפיכך היה יכול להתפלל בתוך העיר.

הרבי ר' העשיל

"ויצעק משה אל ה' על דבר הצפרדעים" (ח, ח)

לכאורה המילים "על דבר הצפרדעים" מיותרות, אלא מצד צערן של המצרים משה רבנו לא מצא פתח להתפלל עליהם ככתוב "מאבוד רשעים רנה", אלא רק מהצד של צער בעלי חיים – שהצפרדעים סבלו בבטנם של מצרים, ובתנורים וכו' ולכן הדגיש הפסוק שה"ויצעק משה" – הוא "על דבר הצפרדעים" – שמשה צעק לה' רק בגלל צערן של הצפרדעים.

דברי ישראל

א זיס ווארט

"ויצעק משה אל ה' על דבר הצפרדעים" (ח, ח)

רבי אברהם ברוידא, אב"ד פראג ואבי משפחת ברוידא, הזדמן פעם לפונדק דרכים לפוש מטורח הדרך. בהגיע עת תפילת ערבית פרש רבי אברהם לקרן זוויית והחל בתפילתו, אלא שבסמוך אליו הייתה חבורה של משכילים צעירים שליהגו ובילו את זמנם בשחוק פרוע והבלים. הגביר רבי אברהם את קולו והחל להתפלל בקולי קולות. לאחר התפילה ניגש אליו אחד המשכילים ובפיו שאלה מקניטה: הן רחמנא ליבא בעי, שאל הצעיר, ומדוע זה מר התפלל וצעק בקולי קולות. נענה רבי אברהם שלמד כן ממשה רבינו. שכן במכת צפרדע נאמר "ויצעק משה אל ה'", יוצא דופן משאר תפילותיו של משה רבינו. ומדוע באמת צעק משה דווקא במכת צפרדע? שכן הצפרדעים קרקרו ועשו רעש איום במצרים כולה, ולהלכה נפסק שהמתפלל צריך שישמיע לאוזנו, לכך נאלץ משה לצעוק בתפילה זו. "אף אני הוכרחת להגביה את קוליי", סיים רבי אברהם לחצופים, "מפני קרקורן של צפרדעים"...

"ושמתי פדות בין עמי ובין עמך למחר יהיה האות הזה" (ח, יט)

'למחר יהיה האות הזה' – ענין ה'למחר' – דאגת המחר – מה יהיה או מה נאכל וכדומה – היא 'האות הזה' בין עמי ובין עמך – כמו שכתוב ש"האומר מה אוכל למחר הרי זה מקטני אמונה" ולעם ישראל יש אמונה, אבל לא כן הגויים שהם חסרי אמונה ודואגים כל הזמן על מה יהיה מחר ומה נאכל והדאגה הזו – הוא הוא 'האות' וההבדל בינינו לבין הגויים.

דברי ישראל

"ומשה בן שמונים שנה ואהרון בן שלוש ושמונים שנה בדברם אל פרעה" (ז, ז)

התורה מודיעה לנו את מספר שנותיהם, כי הדעה הרווחת היא שרק צעירים מסוגלים להיות מהפכנים. באה התורה ומעידה שבעת הצורך גם יהודים בני שמונים ויותר יכולים לחולל מהפכות.

מאוצרנו הישן

"ולא שמעו אל משה" (ו, ט)

אומרת הגמרא על הפסוק הזה - "חבל על דאבדין ולא משתכחין", וכך היה רבי נפתלי מרופשיץ מבאר דברים אלו: "חבל על דאבדין" – חבל על בני העלייה שהם נאבדים. "ולא" – אלו שאין בהם מאומה והם בבחינת לא, "משתכחין" – מלשון 'שכח' - אנשים כאלו מצויים לרוב...

רבי נפתלי מרופשיץ

"בזאת תדע כי אני ה'... והדגה אשר ביאור תמות" (ז, יז) (ח)

לכאורה, אם מי היאור הופכים לדם – הלא בוודאי שלא יוכלו הדגים להתקיים בתוך היאור וימותו, מה לו אפוא לפסוק לציין דווקא את הנקודה הזאת? אלא ה'קרון לדודי' מבאר זאת באופן נפלא: כל מה שעשה משה רבינו באותות ובמופתים, ניסו החרטומים לחקות אותו ולעשות בלתייהם כמעשיו, עד שבמכת כינים הודו ואמרו 'אצבע אלוקים היא'. אלא שהיה הבדל יסודי בין מעשיהם למעשיו, שכן משה רבינו חולל אותות ומופתים אמיתיים ושינה את מהות הדבר, בעוד שהחרטומים עשו כן רק באחיזת עיניים ולא שינו מאומה. זהו שמזהיר משה את פרעה בשם הקדוש ברוך הוא: אל תחשוב שאני אכה היאור והמים יהיו אדומים כמראה הדם, כפי שעושים חרטומיך. אלא כאשר אכה במים הם ייהפכו לדם ממש, והראיה לכך: "והדגה אשר היאור תמות", שכן בניגוד למים שצבעם גרידא הפך לאדום – אין לדגים אפשרות כלל לחיות בתוך דם. מעתה, מיתת הדגים היאור אינה רק פועל יוצא של המכה, אלא גופא ההוכחה ל"בזאת תדע כי אני ה'", שהמים נהפכו לדם ממש, מה שאי אפשר לשום אדם לעשות.

במחשבה תחילה

משמעות

דבר האירה

להתגבר על הקושי

לפעמים אדם שיש לו קושי נתקע בקושי שלו וחושב שא"א אחרת, ולכן חושב לעצמו שמפאת הקושי הוא לא יוכל להתקדם ולהגיע לרמות גבוהות בחייו, כי יש לו קושי... אולם, יש לדעת שהקשיים שיש לנו, הם לא אמורים להפריע לאדם להתקדם ולהתעלות בחייו.

הדוגמא לכך הוא 'משה רבינו' שהיה כבד'פה וכבד' לשון ודיבורו היה בשיבוש, אעפ"כ היה המנהיג של עם ישראל. אפשר להגיע רחוק גם כשיש איזה קושי! צריכים לסמן את היעד ולא לתת לקשיים להפריע לנו במימוש היעדים והמטרות.

כוח הדיבור הוא הכוח שהאדם משתמש בו ביותר. כל ההתקשרות עם העולם נעשית ע"י הדיבור - תורה, תפילה, הבעה עצמית, ועוד. שימושים אין-סופיים נעשים ע"י כוח הדיבור.

אך יש לזכור ולדעת שהכל בידי של הקב"ה, וגם הדיבור, כל אדם שמדבר, הקב"ה נפח בו נשמת חיים כמו שמתרגם אונקלוס 'רוח ממללא' וכך מסביר המדרש בארוכה (מדרש רבה שמות פרשה ג פסקה טו)

"ויאמר ה' אלין מי שם פה לאדם, אמר לו אם אין אתה איש דברים אל תחוש, הלא אני בראתי כל פיות שבעולם ואני עשיתי אלם מי שחפצתי וחרש ועור ופקח לראייה ופקח לשמיעה, ואם אני חפצתי שתהיה איש דברים תהיה כמו כן,

ידוע הסיפור שהיה עם ה'חפץ חיים' שהיתה גזירה קשה שגזרו על עם ישראל והלכו משלחת של רבנים אל המושל בכדי שיבטל את הגזירה וה'חפץ חיים' דיבר והסביר בשפת האידיש על רוע הגזירה והצורך לבטלה. לאחר שסיים את דבריו רצה אחד לדבר בשפת המדינה בכדי שיבין המושל, הפסיקו המושל ואמר שדברי ה'חפץ חיים' מספיקים בכדי לבטל את הגזירה. שאלו אותו 'הרי דיבר באידיש ואיך הבנת?', ענה לו שהוא לא דיבר באידיש אלא דיבר בשפת הלב המובנת בכל לשון.

כוח הדיבור הוא כוח עצום, וברור הדבר שכאשר אדם מדבר בלשון צחה ובוררה, יש לו יכולת גדולה להשפיע על הזולת, כמו שכתב השל"ה הק', (פרשת וארא תורה אור) וז"ל:

"כי נודע טבע העולם, לפעמים אומר אדם דבר אחד אע"פ שהדבר בעצמו אינו טוב בתכלית הטוב, מכל מקום מחמת שהוא בעל לשון וממתיק דבריו בצחות לשונו, הוא ערב מאוד להשומעים, כי מי שהוא צח לשון ממתיק את דבריו. על כן, אילו היה משה רבינו ע"ה צח לשון, היו אומרים שעל כן דברי תורה מתוקים לשומעיהם, כי משה רבינו ע"ה ממתיק אותם בצחות לשונו. על כן היה ערל שפתיים, ועל כל זאת דברי תורה מתוקים מדבש ונופת צופים. אם כן, ראה כמה מעלות גדולות וגבוהות הם לדברי תורה, כך היא כונת הר"ן בתירוץ קושיא זו, ודברי פי חכם חן".

בדיבור יש כמה חלקים: יש את עצם הדיבור - כוח הדיבור, צורת הדיבור שגורם לשומעים ערבות ומתיקות, והחלק השני הוא התוכן המדובר - כאשר האדם מדבר דברים נכוחים מעומק ליבו אזי גם אם הדובר אינו מומחה בדרשות ובלשון צחה ומליצה גם יכול להשפיע מעצם תוכן הדברים החשובים.

שבת שלום ומבורך
הרב אלחנן רייזמן

הנפש והחינוך

הכבוד

מתי יבוא הדבר. גם לאדם הסבלן וגם למי שאינו סבלן, שניהם ישיגו מבוקשם בעיתו ובזמנו שמוחלט ע"י הקב"ה, השאלה היא כמה האדם גורם לעצמו סבל מיותר... וזהו ההבדל בין אדם סבלן לאדם שאינו סבלן, ובפרט בעתות קושי שם מאוד ניכר ההבדל בין אדם לאדם - אדם ניכר בכוסו בכיסו ובכעסו, למידת הסבלנות יש הרבה מן ההכרה הזאת.

אחד התפקידים המרכזיים ואחד הניסיונות הקשים שהיו לעם ישראל במצרים היה להחזיק במידת הסבלנות במצרים. כדי למדוד כל אדם עד כמה יש לו את מידת הסבלנות נתבונן במה שמבאר לנו ה'תפארת שלמה', וז"ל:

"ח"ש (שם ב, יא) 'ויצא משה אל אחיו וירא בסבלותם', וכי הוא לבדו ראה? אך הכוונה בזה כי משה רבינו ע"ה ראה ברוח הקודש מידת הסבלנות של בני ישראל כי נתנו שכמם לקבל הכל באהבה בגזירת הש"י, וזה 'וירא' הסתכל היטב בסבלותם כי לא הוקשה בעיניהם כלום על הש"י ולכן זכו לגאולה. כי כן נכון להיות האדם מאמין בה' בכל דרכיו ומקרו, ואל יקשה בעיניו על הש"י".

האמונה והבטחון הם הנותנים לאדם את הכוח להיות סבלני. אדם המורגל להיות עם מידת הסבלנות הוא גורם לעצמו גאולה וישועה מהמיצר שנתנו בו.

החינוך לסבלנות

הדרך הנכונה ביותר לרכוש את מידת הסבלנות הוא חינוך נכון בבית, בבית שההורים חיים ונושמים את הביטחון, בבית כזה הילדים קולטים שלכל זמן ועת, אין לאן למהר, כל מאן דעביד רחמנא לטב עביד וכדו... כל דרך החיים הזו רואה הילד בביתו וזה נדבק בו באופן שנשאר לכל החיים. כאשר אדם מרגיל בביתו את מידת הסבלנות מגיע המצב בבית שהכל רגוע ושלו, וגורם שבבית לא יישמע קול צווחה, וכמו שממשיך לבאר ה'תפארת שלמה', וז"ל:

"וכמו שמצונו בהלל (ברכות ס, א) ששמע קול צווחה בעיר ואמר מובטח אני שזה איננו בביתי. איך היה בטוח בזה הלוא כל ימי היה נדחק בייסורי עוני? אך ידע כי אין זה מדרך אנשי ביתו לזעוק על הבא להם חלילה, כי מידת הסבלנות הוא מלומד בבית הצדיקים כל הימים".

הילדים הם המראה של ההורים. כאשר ילדים נכנסים לסיטואציה מלחיצה רואים על התנהגות הילד כיצד מתמודדים בתוך ביתו בזמנים קשים ומלחיצים, רמת כוח הסבל, רמת הסבלנות וההתמודדות הילדים רוכשים מהוריהם... הילדים שצועקים, מרביצים, אלו שמאבדים עשתונות, ברוב המקרים, הילד לומד את דרכי החיים מהבית פנימה... ההבדל הוא שבבית אצל ההורים זה יותר מופנם, ההורים שולטים יותר על תגובותיהם, וביד זה יותר מוחצן, כי ילד אינו שולט כ"כ על תגובותיו. אך השורש למידת הסבלנות ורוכשים בבית.

הכבוד הוא אחד מהמונעים השקטים והעוצמתיים שמפעילים את האדם. כל אדם נזיון מכבוד, כמו שכתוב ב'מסילת ישרים' פרק י"א, וז"ל:

"כללו של דבר, הכבוד הוא הדוחק את לב האדם יותר מכל התשוקות והחמדות שבעולם".

כאשר אמר הקב"ה למשה רבינו שיגש לפרעה מלך מצרים, אמר לו הקב"ה כלל אחד חשוב ביותר אשר זה השער להיכנס בשער המלך. וכך מובא במדרש וברש"י:

"ויצוים ... ואל פרעה מלך מצרים להוציא את בני ישראל מארץ מצרים, אמר להן הקב"ה היו נוהגין בו כבוד וחלקו כבוד למלכות אע"פ שאני צריך לעשות בו את הדין".

מקורו של הכבוד בא ממקום עליון ונורא מ'כסא הכבוד'. יש בכבוד דבר אצילי ורוחני, וזה כאשר האדם מתנהג בדרכי כבוד כראוי וכיאות לבן מלך. אולם יש בכבוד גם משהו מאוד רדוד - אנוכיות, ותאוה ככל התאוות.

הנצרך לכבוד

הדרך שיוכל האדם לבדוק האם הכבוד שהוא צריך זה כבוד ראוי או כבוד מדומה, היא שיבדוק האם הוא נהיה 'נצרך' לאנשים ולכבוד בגלל הכבוד, או שהוא שולט על הכבוד. כמו שמסביר ה'שפת אמת' (שנת תרל"ד)

"כי מי שיש לו כבוד מאנשים אינו מלך הכבוד כי אין הכבוד רק מאנשים המכבדים אותו ונמצא נצרך להאנשים ובלעדם אין לו כבוד. אבל הקב"ה שנותן כבוד לכל מי שרוצה נקרא מלך הכבוד שהכבוד שלו לתת למי שחפץ"

אדם שנעשה נצרך לכבוד ומתחיל להיות משועבד לאנשים הנותנים לו את הכבוד, אזי הכבוד של אדם כזה הינו כבוד שפל, אולם האדם שאינו שאינו משועבד ואינו עובד אצל האנשים בכדי לקבל את הכבוד, ויש לזכור שכל הרודף אחר הכבוד, הכבוד בורח ממנו וכל הבורח מן הכבוד רודפו (עירובין יג ב)

סבל, סבלנות וסיבולת

שורש המילה "סבל" יש בה הרבה משמעויות. אדם שיש לו סבל הוא אדם שצריך הרבה סבלנות וכוח סיבולת רב בכדי להכיל את הכל. סבלנות הינה אחת המידות הנצרכות ביותר בחיים. כאשר אדם רוצה להשיג דבר-מה, ברוב המקרים לא יגיע אל מה שברצונו להשיג בקלות, אלא עליו להתמתין או להשקיע רבות עד שיישיג את מבוקשו. כגון: שני אנשים שמחכים לתוצאות מבחן, מי שיש לו סבלנות מקבל הכל ברוגע ובשלווה, והאדם שאין לו סבלנות יכול לבוא לידי כעס והשתוללות.

הוא הכל כתוב מלמעלה ויש זמן כתוב מראש

טעם בפרשה

ארא

כיון שבני ישראל חטאו במדבר, והקניטו את משה על כך שאין להם מים לשתות
 "אמר להם משה: "שמעו נא המורים!!!" [במדבר כ, י']
 משה כן כינה אותם בשם 'מורים'.
 "אמר להם הקב"ה [למשה ואהרן]: כל עצמי הייתי מצוה אתכם
 ואומר לכם: "אל תהיו קורין לבני מורים". וכיון דקריית 'מורה'.. לכן..
 לא את, ולא אחיך, ולא אחותך, עלין [עולים] לארעא דישראל!!!"
 הקב"ה אומר למשה רבנו: כל מה שצויתי אותך היה, לא לקרוא
 לבני ישראל 'מורים', וכיון שקראת להם 'מורים'. לכן, לא אתה, לא
 אהרן, ולא מרים, נכנסים לארץ ישראל!!!
 חד וחלק!!

קראת לבנים שלי בשם עצם של גנאי, דהיינו: כינת אותם
 בשם של 'מורים' שפירושו
 -'ממרים', לכן לא תכנסו
 לארץ ישראל, לא אתה, ולא
 אחיך!!

רואים מכאן כמה
 חמור לקרוא לאדם בשם
 עצם שלילי. כל שכן כזזה
 לתלמיד או ליילד קטן,
 שנפשו רכה ועדינה, שוודאי
 אין לכנותו בכזה שם, כי כל
 עוד שאתה אומר לו שהוא
 עשה מעשה גרוע, או שהוא
 מתנהג בצורה שלילית, זה
 בסדר, אבל ברגע שאתה
 הופך אותו ל'גנב' או 'בטלן'
 או ל'חנפן' בזה כבר עשית
 טעות קשה, כי כשמדביקים
 לילד (ואפילו למבוגר) שם עצם של גנאי, זה פוגע בו מאוד (ולא
 מוסיף לו כוח ללמוד, או להתעלות, בדרך כלל..), לכן חשוב מאוד
 להיזהר מכך, ולכנות רק את המעשה ולא את הילד בעצמו.

"חכמים זההרו בדבריכם!!"

משה, אהרן, ומרים, לא זכו להיכנס לארץ ישראל!
 שלושת אבירי האומה! שלושת המנהיגים הדגולים של כלל
 ישראל, לא זכו להיכנס לארץ ישראל!!
 מדוע?

בפרשתנו נמצאת התשובה:
 פרק ו פסוק יג:
 "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן וַיֹּצִיאוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶל פְּרַעֲה
 מֶלֶךְ מִצְרָיִם לְהוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם"
 אומר ה'פסיקתא דרב כהנא(סוף פיסקא יד):
 "מה צום [הקב"ה למשה ואהרן]?"

הפסיקתא שואל, מה מתכוונת התורה במילים "ויצאו אל בני
 ישראל" ?? מה הקב"ה ציווה את משה ואהרן ביחס לבני ישראל??
 הרי כל מה שהוא ציווה אותם
 היה ביחס לפרעה??

ממשיך הפסיקתא: "אמר
 להם [הקב"ה למשה ואהרן]:
 אל תהיו קורין לבני "מורים"
 !!!

הקב"ה אומר למשה
 ואהרן: אתם יכולים לנהוג
 עם בני כפי שאתם מבינים,
 ולקרוא להם כפי שאתם
 רוצים, אך דבר אחד אני
 מבקש מכם בכל לשון:
 אל תקראו לבני: "מורים!"
 אל תכנו אותם בשם עצם
 של "מורים", שפירושו -
 "ממרר!!"

כי לעולם לא מכנים אדם
 בכינוי של עצם שלילי, כמו
 'מורה' או 'גנב' או 'שקרן', לעולם לא מכנים כך אדם!
 אתה כן יכול לומר לו, שהוא התנהג לא טוב, ואתה יכול לומר לו
 שהוא עשה מעשה גרוע, אך לעולם אל תדביק לו שם עצם שלילי!!
 לא עושים דבר כזה לעולם!!!
 ממשיך ה'פסיקתא':

"וכיון שהקניטוהו [בני ישראל את משה] על מי מריבה".

לבת אלון ואביר!

התקבלה תרומה להדפסת והפצת הגליון בבית שמש
 לע"נ הרה"ח ר' מאיר ז"ל
 בן הגה"ח ר' יוחנן שיבלחט"א וינר
 נלב"ע בשב"ק שעל"ט פר' שמו"ת
 (סימנא דמילתא שהקפיד בכל ימי חייו במצוות שניים מקרא ואחד תרגום)
 ת.נ.צ.ב.ה.

תרומה להדפסת והפצת הגליון
 בבני ברק
 לע"נ מרן הבאבא סאלי
 הרה"ק רבי ישראל אביחצירא זי"ע
 זכותו יגן על התורם ועל כל בני משפחתו

כל הזכויות שמורות למכון 'טעם בפרשה'
 להערות, הארות והגובות וכן להרשמה לקבלת ה'טעם' במייל מידי שבוע פנו למייל: GTB100200@gmail.com
 להנצחות ולתרומות ניתן לפנות לטל' 052-719-2760 או במייל הנ"ל
 שימו לב! בשלב זה העלון מופץ בתפוצת מייל בלבד + לזיכוי הרבים ברצוננו להדפיס ולהפיץ את ה'טעם' בבתי הכנסיות ובתי המדרשות!
 לתרומות ניתן ליצור קשר עם המכון וזכות זיכוי הרבים יגן על התורם ועל כל בני משפחתו

הדלקת-נרות

י-ם-----4:19
ב"ב-----4:33

צאת שבת

י-ם-----5:35
ב"ב-----5:36
ר"ת-----6:11

– פניני משה –**דברי תורה לפרשת וארא**

א { "והוצאתי אתכם מתוֹזֹת סבֹּלוֹת מצֵרִים" וגו' אומר המדרש: ארבע גאולות יש כאן, "והוצאתי" "והצלתי" "וגאלתי" "ולקחתי" כנגד ארבע גזירות שגזר עליהן פרעה {1} עבודת פרך {2} להרוג הזכרים {3} להשליך ליאור {4} לא לתת תבן ליהודים, מפרש המדרש { וכן נגדן תקנו חכמים ארבע כוסות בליל פסח, לקיים מה שנאמר "כוס ישועות אשא, ובשם ה' אקרא".

ב { במכת צפרדע כתוב "ויצעק משה אל ה' על דבר הצפרדעים" המפרשים עמדו למה דווקא במכת צפרדע צעק משה ובשאר מכות כתוב ויעתר? ומתרץ השפתי חכמים, מכיוון שנפסק בשו"ע סימן קא' שהמתפלל צריך להשמיע לאזנו מה שמוציא מפיו, ופה שרקו הצפרדעים ועשו רעש גדול ולא יכלו לשמוע את עצמם לכן היה צריך משה רבנו לצעוק כדי לשמוע את עצמו.

ג { במכת כינים אמרו חרטומים "אצבע אלוקים היא" אצב"ע ר"ת אין צריך בדיקה עוד, שהם הודו שהכל מאת הקב"ה {אבי מורי שליט"א}

ד { "ה' הצדיק, ואני ועמי הרשעים" נאמר על כך במדרש שפרעה אמר ה' הצדיק ואני, כלומר וגם אני צדיק הנבי, "ועמי הרשעים" רק בני עמי הם הרשעים, בתחילה לא רצה פרעה להרע לישראל, אלא המצריים הכריחוהו לכך והורידוהו מכסאו למשך שלשה חדשים. עד שהסכים איתם לפיכך התנצל ואמר שגם הוא צדיק ורק עמי הם הרשעים. {החתם סופר}

ה { "הנני משליחו בך" המילה "משליח" הוא אתיות "למשיח" רמז למה שכתוב בנביא {מיכה פרק ז' פסוק טו'} שכתוב שם "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", שגם בימי המשיח יהיה נפלאות. {בפ"מ}

ו { במכת ערוב כתוב "ויקרא פרעה אל משה ולאהרן, ויאמר לכו זבחו לאלוהיכם בארץ". מסביר אחד מן המפרשים בדרך צחות שפרעה אמר למשה מה אתם רוצים ללכת למדבר לזבוח קרבנות?, הנה עכשיו כל המדבר הגיע לכאן! כל החיות הטורפות וכו' אז אתם כבר יכולים לזבוח לה' פה בארץ, שזה נהיה מדבר...

לשובבי"ם

ז { "שובבים" = 360 בגימטריא "ויסלח לכל עונם" = 360 {אבי מורי שליט"א}

חודש טוב ושבת שלום, וגוט שבת,

ידידכם

משה יוסף טרנן

מזה שבות טובות

מענה לבני הישיבות בנתיבי העליה

גליון 31

ידיעת התורה (י) - החזרה חלק א'

נעסוק השבוע בס"ד בהרחבה בנושא חזרת הלימוד.

החזרה היא מהנושאים היותר חשובים לזכירת הלימוד, כמאמר חז"ל הנודע - "כל הלומד תורה ואינו חוזר עליה דומה לאדם שזורע ואינו קוצר" (סנהדרין צט.). ומבאר המהרש"א "כי הלומד תורה ואינו חוזר עליה, תחילת פעולתו הוא ללא יועיל לו ולאין תכלית, וכן הוא פעולת הזורע ואינו קוצר, דתחילת פעולתו שלמד לריק הוא" עכ"ל. וכן איתא בגמרא (עירובין נד: ע"ז יט.) "מאי דכתיב 'הון מהבל ימעט וקובץ על יד ירבה', אם עושה אדם תורתו חבילות חבילות מתמעט, ואם קובץ על יד ירבה". ומפרש רש"י שאם גורס הרבה אינו יכול לחזור עליו פעמים רבות, אך אם גורס מעט מעט יכול לחזור פעמים הרבה עד ששגור בפיו ותלמודו מתקיים. וכן איתא בגמ' (תענית ז:): "דברי תורה אין משתכחים אלא בהסח הדעת", ומפרש רש"י "אם אינו מחזירם תמיד".

על הגר"א מובא (בהקדמת פאת השלחן) שכל ימיו היה חוזר מידי חודש בחדשו על כל התלמוד בבלי, ועוד מובא שם שהיה חוזר למאות ואלפים על כל פרק ומסכת. ובהקדמת רי"מ נכד הגר"א לספרא דצניעותא מובא שהיה חוזר בכל יום על מאה דפים. ובמשלי (טז ח) כתב הגר"א "טוב לאדם שילמד מעט וחוזר תמיד וידע כל דבר על בוריו, ממה שילמד ויקבץ הרבה ואינו יודע הדין על בוריו". ובכתר ראש (נז) מובא שאמר להגר"ח מוולוז'ין שאין שיעור לחזרה, אלא כל ימך בעמוד והחזר קאי.

מרן הגר"ד יפה זצ"ל סיפר ששאל את הגאון רבי פסח צבי פראנק זצ"ל, דהלא הפליגו חז"ל במעלת החזרה הרבה מאד, ומדוע היא כ"כ רפויה בידינו. והשיב לו הגר"ד צבי פסח שהיא הנותנת, היות והיצר הרע מבין ויודע שעיקר ההצלחה תלויה במידת החזרה, לכן הוא משתדל ביחוד להרפות ולערער את חשיבותה במיוחד.

תועלת החזרה העיקרית, שהיא מקבעת את הלימוד במחשבה ומחזקת את זיכרון הסוגיה במוח האדם, והרי זה דומה חיבור שני חבלים ע"י קשר ע"ג קשר, שבהוספת קשר החבלים מתחברים זה עם זה יותר ויותר, והפתיחה והניתוק נעשים קשים עד בלתי אפשריים.

תועלת נוספת יש לחזרה לגבי ענין שהזכרנו בעבר. יש בדברי חז"ל שיעור לידיעת התורה - 'שאם ישאלך אדם אל תגמגם ותאמר לו אלא אמור לו מיד' (קידושין ל.). והיינו שתהיה הידיעה ברורה אצל הלומד עד שיוכל לשלוף תשובה לשאלה שנשאל בצורה מיידית ללא שהות של מחשבה מעמיקה. והמכוון הוא, שכשם שידיעות רבות מצויות אצל האדם ברובד הזיכרון המיידי, ויודע אותם תיכף ללא צורך בחיטוט במעמקי הזיכרון, כגון את מסלול הדרך מביתו לבית הכנסת וכהנה דברים פשוטים הידועים לאדם ואינו צריך להיזכר בהם בכל פעם מחדש, כך יש אפשרות לאדם לחזור על כל לימוד וכל נושא פעמים רבות עד שנקבע הדבר בידיעה השוכנת ברובד העליון של המוח, ומעתה אינו צריך לחפש אחריו. משא"כ אם אינו חוזר על הדברים, יעברו לרובד הפנימי של הזיכרון וכאשר ירצה להיזכר בהם, יצטרך לעמול ולהוציאם מעמקי הזיכרון. הדבר נצרך צריך לחפש אחריו,

בספר מנחת יהודה ממשייל את הדברים לחנות בעלת חדר מכירות וגם מחסן פנימי. בחדר המכירות ערוכים המוצרים בצורה מסודרת ונגישה דבר דבור על אופנו. אבל במחסן הפנימי נדרש חיפוש ומאמץ כדי למצוא את המבוקש. ומבאר שהזיכרון החזק והשימושי נמצא במוח הדעת והוא מוכן לשליפה מיידית, ואילו זיכרון הדברים האחרים נמצא בכליות ולכן צריך לחפש אחריהם כדי להיזכר בהם).

אמנם, החזרה היא מהאתגרים הקשים ביותר, מחמת שתי סיבות עיקריות (ואלו הן: א) החזרה אורכת זמן רב, וככל שלומדים יותר, מצטברת כמות גדולה יותר של דפים לחזרה והזמן המוקדש לחזרה נמשך על חשבון הלימוד החדש. ב) הטעם וההנאה בחזרה על הלימוד פחותים מהטעם וההנאה שיש בלימוד נושאים חדשים כמו שאמרו חכמים "מיגמר בעתיקתא קשיא מחדתא", ומפרש רש"י "מי שלמד, והסיח דעתו ושכח - קשה לחזור וללמוד מה ששכח, יותר ממה שלא למד". (אמנם מדויק מדבריו שהקושי הוא רק אחרי שכבר הסיח דעתו ושכח, ולא בחזרה קודם ששכח, ויתבאר א"ה בהמשך).

למעשה. קודם שמגיעים לחזרה, הלימוד עצמו צריך להיות ברור, ז"א שיש ללמוד את הסוגיה בצורה יסודית ולדעת את הענין הנלמד על בוריו. לשם כך הכרח ללמוד את הסוגיה מספר פעמים, כאשר מתחילה מבינים את הנושא בשטחיות, ועם החזרה וההעמקה וראית היקף הדברים, הענין מתחוויר ומתברר היטב בהבנה ישרה ובהירה. (הגמ' מביאה "אמר רבי אליעזר חייב אדם לשנות לתלמידו ארבעה פעמים" (עירובין נד:), וכתב בספר חיי עולם למרן הסטייפלר זצ"ל ("ח"ב פרק יא) שהחיוב ללמוד ארבעה פעמים אינו בשביל לזכור, אלא בשביל להבין!). לאחר שהענין הנלמד מובן בצורה ברורה (וגם אם נתקלים בפרט שאינו מובן - יודעים היטב מה לא מובן), מסדרים את הדברים באופן המתאים לחזרה. וישנה אפשרות לסכם את ההלכות או המסקנות העולות מתוך הסוגיה, ויש שחוזרים על מהלך הגמרא תוך שימת לב לפרטים העולים מתוך הסוגיה. ועכ"פ בשני האופנים יש צורך לשים לב לשורש הענין ולכמה נושאים השורש מתחלק, ומהם הפרטים שבכל נושא ונושא.

יצוין כי ישנם הסוברים שיש לחזור דווקא באופן של סיכום, אולם לא מצאתי לזה מקור ברור, וכן לא מצינו שגדולי הת"ח הקפידו לחזור דווקא בדרך של סיכום. וכן שמעתי ממרן ראש הישיבה הגר"ד לנדו שליט"א שיש בחז"ל הרבה סגנונות של חזרה ואין כלל קבוע לחזרה. וכן מסתבר שכל אחד לפי תכונותיו אמור להתאים לעצמו את תכנית החזרה. אין ספק שיש תועלת רבה בחזרה על השקלא וטריא כפי סדר הלימוד עצמו, אולם תשומת הלב צריכה להיות מופנה אל העולה מתוך הסוגיה ולהבנת שורשי הדברים וכלליהם יותר מהבנת מהלך הסוגיה. (ואפשר שלכך המשילו חז"ל את הלימוד לזריעה ואת החזרה לקצירה, שהם בעצם שני פעולות שונות לגמרי, כאשר הלימוד נמשל לזריעה שאינה איסוף של התבואה אלא פעולה של הכנסת זרע לאדמה שבכוחה להצמיח תבואה, ואילו החזרה נמשלת לאיסוף התבואה שהיא פעולה שונה).

הדלקת נרות: 16:38
יציאת השבת: 17:26
רבינו תם: 18:00
ע"פ אופק תל אביב
ג' בשבט התע"פ"ד

טוב לחסות בה'

875

גאולה ברחמים

וארא התשפ"ד

הקב"ה רואה את הסבל הקשה והנורא שעוברים עם ישראל במשך מאות שנים, ולאחר ששמע את צעקתם ובכיותם – הוא נזכר בבריתו ומבטיח לגואלם: **"וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת־נַאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מֵצָרִים מַעֲבִדִים אֶתְּם וְאָזְכֹּר אֶת־בְּרִיתִי"** (שמות ו, ה')

שואלים רבותינו ז"ל: מה פירוש המילים: **"וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי"**? וכי יש מישהו נוסף ששמע את ישראל עוד לפני שמיעתו של בורא עולם? ... עונים רבותינו ז"ל ואומרים כי רק אחר שראה ה' שעם ישראל משתתף אחד בצערו של השני, שומע את כאבו ומצטער עימו – אזי כעת, גם הקב"ה בעצמו ישתתף איתם בצערם ויגאלם. **'אם כך הדבר, שהם שומעים כל אחד את צערו של השני – אז מגיע להם גאולה, וגם אני, בנוסף אליהם, אשמע את צעקתם ואזכור את הברית וההבטחה לגואלם.'**

ללמדנו כי הגאולה וההצלה של האדם תלויה במידת הדאגה והעזרה ההדדית לכל בר ישראל. לפי שאין דבר יותר גדול אצל הקב"ה מאדם שאכפת לו מהשני ומשתתף בצעריו. מעשה מרגש מסופר על הגאון הגדול רבי דוד פיינשטיין זצ"ל שנפטר לפני כ-4 שנים. לאחר פטירתו של אביו הגדול, רבה של ארה"ב – רבי משה פיינשטיין זצ"ל, הוא קיבל את תפקיד ההנהגה ומילא את מקום אביו בראשות ישיבת 'תפארת – ירושלים' במנהטן, והיה חבר מועצת גדולי התורה באמריקה. בכל יום היתה לו קבלת קהל. אנשים הגיעו ממרחקים על מנת להתיעץ ולהתברך. האם יודעים אתם היכן נערכה קבלת הקהל? לא בבית, לא בבית הכנסת, גם לא בישיבה. היא נערכה במקום הכי לא צפוי והכי 'לא מתאים'... בתוך חנות פיצה!!!

אם תשאלו מדוע דווקא שם קיבל במשך שעות עשרות ומאות אנשים לעצה וברכה? הסכיתו ושמעו... באחד הימים, הגיע לביתו של הגאון, בעל חנות פיצה ותינה בפניו את צערו: **"אני מוכר פיצה כשרה, אך הלקוחות היהודים שלי מעטים. ישנם עוד יהודים רבים באיזור, אך לא כולם באים לקנות אצלי, ואם לא יהיה שינוי אאלץ לבטל את הכשרות בכדי לחסוך עלויות, ולא – אפשוט את הרגל. יעזור לי הרב, ויאמר לי מה עליי לעשות"**.

רבי דוד פיינשטיין הממלא את מקום אביו כרב של כל יהודי ארה"ב, יכל לשמוע את מוכר הפיצה ולעודד אותו שיתחזק ויתפלל לה', אך הוא החליט לנהוג אחרת. הוא יעזור לו ויחלץ אותו ממצבו הדחוק באופן אישי. מה הוא עשה? הוא הודיע לבעל הפיצה: **"מהיום אני קובע את קבלת הקהל בפיצרייה שלך! כל האנשים שיבואו לדבר איתי, יתיישבו עימי בפניה בחנות, ותוך כדי הם יתגרו מהריח ויקנו להם משולש או מגש פיצה שלם, ואולי כך תצליח להשתקם ולא תסגור את הכשרות שלך!"**. לא יאומן, הרב הראשי של ארה"ב מקבל קהל בתוך פיצרייה קטנה, לו רק בשביל לעזור ליהודי פשוט שלא יסיר את הכשרות, ויוכל להתפרנס בכבוד! איזו גדלות ואכפתיות, איזו אהבת ישראל ודאגה לשני. הוא לא חס על כבודו, ולא חשב כי הוא הרב הראשי וראש ישיבה, אלא הוא חשב מה יעשה נחת רוח לה'. אם הוא יכול לעשות חסד ליהודי ולעזור לו בפרנסתו – שום דבר לא יעמוד בדרכו. באנשים שכאלה בוחר ה' להיות מנהיגיו, כי זה עיקר הרצון של הבורא – **"שתהיו אוהבים זה את זה ומכבדים זה את זה"** (תנא דבי אליהו). זו אף הסיבה שבחר ה' במשה להנהיג את ישראל!

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה ובי"ב. פנינה בת שושנה ובי"ב. אושרית בת פנינה ובי"ב. משה שמואל בן ולדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל.

זש"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מו"ל. אליס בת פרידה. בנם זכרים: הדר בת נחמה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. הרב שמעון בעדני בן חביבה. הרב ירחמיאל גרשון אדלשטיין בן מרים זצ"ל. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גלית. יהוקאל בן גורג'יי. גבריאאל בן סמינה. יוסף בן ננייה. פרחת בת טובה. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. שרה בת קמר. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. יוסף בן תמו. טובה בת מרים. יצחק בן טובה. אסתר בת מו"ל. יעקב בן שמחה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. לירן בן מו"ל. משה מושיקו לוי בן מריקה מרים ועורא. מריקה מרים לוי בת שרה ויעקב. עורא לוי בן משה ושמחה.

העלון מוקדש לע"נ **ברכה בדני בת סאלים וגמילה** ת.נ.צ.ב.ה

העלון מוקדש לע"נ **מזל נור דעוס** בת **ג'מילה ע"ה**

לע"נ האשה הכשרה **קלרה חתון בת סלחה** ת.נ.צ.ב.ה

העלון מוקדש להצלחת **ינון בן רחל**

העלון מוקדש לע"נ **ולרי בן אירנה** ת.נ.צ.ב.ה

תליית בגדים שנרטבו בשבת אסור לשטוח בגדים רטובים בשבת בכדי שיתייבשו, ועיקר הטעם הוא משום מראית העין, שגזרו חכמים שמא יחשדו בני אדם שזה שמייבש את בגדיו בשבת, כנראה כיבס אותם בשבת.

ואם כן, בגד שנרטב מהגשם בשבת – יהיה מותר לייבשו, באופן שיניחוהו בצורה שאינה ניכרת שהיא לשם ייבוש, כגון שיתלו את הבגד על גבי כסא, כפי שהרבה בני אדם רגילים לתלותו תמיד, שאז אין בזה חשש שיחשבו שכיבס בגדו בשבת, כיוון שרבים מניחים את בגדם בצורה שכזו, ולכן מותר לייבש את הבגד באופן זה.

יבוש בגד בסמוך למקור חום רבים נוהגים להניח בגדים שנרטבו בשבת בסמוך לתנור הסקה וכדומה, כדי למהר את יבוש הבגד – וטעות היא בידם כיוון שיש בזה איסור גמור, שהרי המים הספוגים בבגד מתחממים

איעצך נא עצה טובה שיש בה נחת רוח לנשמה מבלי שום צער הגוף כלל ועיקר רק לעשות תענית הדיבור, וסגולת התענית ותכפר כל חטאתיך, ובכל יום שתוכל לתקן התיקון הזה עשה והצלח, בין בחול ובין בשבת, והוא עדות נאמנה

תענית דיבור

של הגאון רבינו נועם אלימלך זלה"ה שהעיד כי על ידי זה יכוף את היצר. ואם יעלה בדעתך שתענית הדיבור לא מועיל לכפר על כל אשר חטא, הנני להראותך כח של תענית הדיבור שהוא מועיל יותר מתענית הגוף, יען שבתענית הגוף לא יבצר מלדבר בו דברים בטלים כעס, שקר, חנופה, כזב, רמיה, היתול, צחוק, קלות ראש, ושבועות שקר וכדו' ועוד שנחלש ולא יכול ללמוד ולהתפלל. וכתב בספר 'ראש הגבעה' כי טוב לאדם לקבל תענית בדיבור מתענית באכילה."

מחמת גודל החום שהתנור מפיץ, ומתוך כך, עלולים המים לבא לידי חום ש'היד סולדת בו' (דרגת חום, בטמפרטורה של מעל 40 מעלות), ונמצא שהמים מתבשלים בשבת ועובר על 'בישול' בשבת.

לכן, אסור בהחלט להניח בשבת בגד רטוב בסמוך למקור חום. ואין להקל בזה, אלא באופן שהמים לא יוכלו להתחמם לטמפרטורה כזו.

כמו כן מצוי שכאשר הבגדים תלויים כבר על גבי מתקן מיוחד לתליית כביסה, מקרבים מעט את המתקן למקור החום, שהוא תנור החימום, בכדי לזרז את ייבוש הבגדים, וגם בזה יש איסור גמור כמו שביארנו. * איסור שטיחת הבגדים הוא אף אם אין הבגדים רטובים כלל, אבל תולה אותם בצורה שרגילים לתלות בגדים שכובסו, שלא יחשבו שתלה אותם בעודם רטובים. (הרב מרדכי אליהו זצ"ל)

שינוי תפיסה בחיים

הרב אפרים זכאני זצ"ל

רבותיי, בית כזה בו נשמעות מריבות בין ההורים, עתיד לגרום נזקים קשים וכבדים לילדים בעתיד. הפחד והאומללות שנוצר להם בעקבות כך, יכול לפגוע בהם בלימודים ובחברה בעתיד. בבית כזה הילדים חיים ללא שמחה, ומחפשים לברוח למקום אחר על מנת לשכוח את צערם. זו פשוט עסקת חבילה: אם יש שלום בבית – הילדים יהיו בריאים בנפשם ואף יקבלו את החינוך שלך.

יש להבהיר, אין זה אומר שאין להורים להתווכח כלל. זוג שאין להם דעות שונות ואין ביניהם דיון וויכוח, יש לערוך בדיקה בבית זה. אלא שעל ההורים לעשות את הויכוח והדיון בחכמה: בזמן שהילדים ישנים ובמקום מסוים, ואף יתרגלו לדון ולומר את דעותיהם בנחת ובכבוד, תוך כדי שכל אחד ינסה להקשיב לשני ולא

רק לבקר את השני מחקרים מראים כי הורים לתינוקות פחות מגיל שנה שמתווכחים ביניהם מתוך אורח ניכור, התינוק מתחיל לבכות ולצרוח. ילדים הרואים תמיד את ההורים מאוחדים, שאמא לא זזה מטר בלי אבא, ואבא לא זז בלי אמא, ואין ביניהם צעקות או לחץ – זה בית שמח מלא בכבוד והאהבה. בבית הזה הילדים יתנו להיות ולא יחפשו לנשור מהדרך, כי בבית טוב להם. הכבוד והיחס הטוב בבית נותן לילדים את

ילדים בריאים!

היה זה ערב שגרתי ורגיל. הילדים סיימו לאכול את ארוחת הערב ונכנסו למקלחות על מנת להתארגן לשינה. האמא נכנסה למטבח והחלה בניקוי הכלים והבית, בעוד הבעל עמד על המשמר ודאג שהילדים יכנסו לישון. לאחר שהיו מאורגנים לחלוטין נתנו הילדים נשיקת לילה טוב' לאבא ואמא ועלו על המיטה. אך כדרכם של ילדים, ובפרט של אחים הישנים יחדיו בחדר אחד, שאינם נרדמים מיד אלא יושבים ומפטפטים ביניהם.

והנה, נקטעה שיחתם השמחה והמצחיקה בעקבות קולות של מריבה וזעם. היו אלו אבא ואמא שהתווכחו בשיחה קולנית ומתוחה: "די כבר, אתה תמיד מתנהג ככה, מה אני חיה לבד פה!?!...". "את אשמה, תראי איך הבית נראה...". הילדים השתתקו בן רגע, ונעשו מודאגים ומפוחדים – 'אוי ואבוי, אמא ואבא רבים'. הם הרגישו

שהאדמה מתחת רגליהם עומדת להתמוטט, כאשר שמעו שאבא ואמא, חומת המגן והשמחה שלהם, מטיחים זה בזה בזעם וכעס. הם פחדו שמא הבית יתפרק ברגע זה. נפשם העדינה לא יכלה לסבול זאת, והם התחבאו תחת השמיכה בפחד, כשהם מתפללים שהויכוח יגמר מיד. לבסוף נשמעה האם שהיא הולכת לחדרה תוך כדי שהיא פורצת בבכי. כאשר שמעו הילדים את בכיה של אמא, אף הם נשברו לחלוטין והרגישו שליבים עם האמא הבוכיה.

השוטרים הקדושים

אהבת ישראל

האכזריות של המיצרים היתה נוראה. הם לקחו יהודים מעם ישראל והציעו להם: "אנו מוכנים לפטור אתכם מצער השיעבוד. לא נעביד אתכם יותר בפרך, ואף תקבלו משכורת עם תנאים טובים.

כל זאת בתנאי שתהיו 'שוטרים' האחראים לפקח שכל היהודים יעבדו כמו שצריך. אם תראו יהודי או יהודיה שלא עובדים כמו שצריך – מחובתכם להכות בהם עד שיסבלו ויעבדו כראוי". המיצרים עשו תקנה זאת, בכדי לגרום לסכסוך ושנאה בין היהודים בעצמם.

ואכן, היו כמות גדולה של יהודים שהפכו להיות שוטרים ונפטרו מסבל השיעבוד. מעל אותם שוטרים יהודים היו 'נוגשים' – הם מצרים המפקחים על השוטרים שיעשו את מלאכתם נאמנה, ובמידה ויראו שהשוטר מרחם על אחיו היהודים, הם יכו את השוטר ויפגעו בו.

אומר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א דבר פלא: 70 שוטרים מתוך כלל השוטרים ריחמו על אחיהם היהודים ולא היו מוכנים להכות אותם כשלא הצליחו לעמוד במשימת השיעבוד.

הנוגשים ראו את אותם שוטרים המרחמים על אחיהם והחלו להכות את השוטרים.

ראה זאת הקב"ה ושילם להם שכרם – שכל אותם שוטרים זכו אשר נחה עליהם רוח הקודש והפכו להיות 70 הזקנים של הסנהדרין שבאו עם משה ואהרון לפרעה.

"ללמדך", אומר הרב בידרמן, "שכל אדם החומל ומרחם על חברו, הקב"ה מרומם אותו אף ברוחניות, ומביא אותו למעלות והישגים כבירים מעל כוחותיו וטבעו!".

מעשה מדהים נוסף מסופר על אותו צדיק – רבי דוד פיינשטיין זצ"ל: "במסעדה בשרית בארה"ב, ישנה

תמונה גדולה בכניסה למסעדה, בה רואים את רבי דוד פיינשטיין סועד באותה מסעדה עם זקן אחד ומדבר איתו.

בעל המסעדה התפאר בתמונה זו להראות לכולם כי זכה לארח במסעדה זו את הצדיק, הרב הראשי לארה"ב, ובכך למשוך סועדים יהודים שיבואו למקום.

תלמידיו של רבי דוד אשר נתקלו בתמונה באותה מסעדה התפלאו עד למאד: מה לגדול הדור, רבי דוד לשהות במסעדה? ומיהו אותו זקן שרבי דוד סעד איתו?

לאחר בירורים רבים התגלתה הידיעה המדהימה הבאה: רבי דוד פיינשטיין הכיר

את אותו יהודי קשיש.

אשתו נפטרה והוא נשאר ערירי בעולם, לבדו. ביום ההולדת הראשונה שלו שאחר פטירת רעייתו, ידע רבי דוד כי אותו זקן יהיה בצער רב, ולא יוכל לחגוג את יום הולדתו בשמחה.

לכן, החליט רבי דוד לעשות מעשה: הוא נסע במשך שעה וחצי אל ביתו של הישיש, הפתיע אותו בביקור יום הולדת ואיחל לו 'מזל טוב', כשהוא משמח אותו ומעביר איתו חוויות.

לאחר כמה דקות בביתו של הישיש, פנה אליו רבי דוד והציע לו ללכת לאכול יחד במסעדה קרובה, כחגיגות יום הולדתו.

האם אנחנו מבינים מה הולך פה: גדול הדור ורבן של בני ארה"ב, העסוק כל היום בפסיקה ולימוד תורה, מעביר שעות בנסיעה בשביל לשמח אדם גלמוד ביום הולדתו, והולך איתו למסעדה בשרית למשך כמה שעות!?

הם הגיעו יחד אל מסעדה בשרית של יהודי שהיה באיזור והתיישבו לסעוד

לכבוד החגיגות לאותו יהודי זקן. בעל המסעדה היה המום מהמחזה, והתרגש עד למאד לראות את גדול הדור אצלו במסעדה. הוא צילם את הרב והישיש סועדים יחד במסעדה שלו, ותלה את אותה תמונה בכניסה למסעדה, בכדי למשוך קונים שיבואו למסעדה שלו.

רבי דוד יצא מהמסעדה כשהוא שמח על כך שעשה חסד עם אותו יהודי קשיש, ואף עם בעל המסעדה הברשית הכשרה, שכן כעת יבואו אליו יותר לקוחות שיחזקו את הכשר מסעדתו. איזו גדלות מדהימה!

המהרי"ל דיסקין זצ"ל מחדש חידוש גדול ואומר כי דתן ואבירם שהיו רשעים אשר הלשינו על עם ישראל לפרעה כשיצאו ממצרים, אשר הותירו מהמן ופיזרו אותו ביום השבת בכדי להוכיח היפך דברי ה', אשר הכו אחד את השני במצרים – זכו שנבקע להם הים בקריעת ים סוף פרטית, אחר שכבר עברו ישראל את הים, וכל זאת בגלל שהיו מהשוטרים שריחמו על ישראל וקיבלו מכות בגופם!

כמה שילם ה' אפילו לרשעים כמוהם, בגלל שחמלו על ישראל! אמרו בשם ה'עילוי מטלז', ר' מרדכי פוגרמנסקי זצ"ל, שכדי להשתתף בצער של השני צריך להיות בן אדם, אך כדי להשתתף בשמחת השני צריך להיות מלאך!.

אין יותר נחת לבורא עולם מאשר לראות את בניו דואגים אחד לשני, משתתפים בצער השני ועוזרים אחד לשני – רק בזכות כך שמע ה' את נאקתם וגאל אותם ממצרים, ורק בזכות כך קיבלו את התורה שנאמר: 'זיחן שם ישראל כנגד ההר', כאיש אחד בלב אחד! שזה כל התורה כולה. להרים טלפון לחבר שלא מרגיש טוב, להתקשר להורים פעם בשבוע, להרנין את ליבו של אדם שבור ומיואש. בזה תלויה גאולת ישראל!.

אומרת הגמרא (עירובין מג) כי המשיח לא יבואו יתגלה בערב שבת ובערב יום טוב. ומדוע?

'מפני הטורח' – אומר רש"י: "שמניחין צרכי שבת והולכין להקביל פניו", הטיחה הזו, להפסיק את הבישולים לשבת ולרוץ לראות את פניו תגרום צער קטן בלב ליהודי, וכך ה' לא מוכן לגאול את ישראל!

פינתו יצר

מה שהיה - היה!

ואז לפתע, כשראה נהג המונית שהשוטר מפנה לנו את הגב ומתקדם לכיוון השוליים, הוא סובב את ההגה חזרה לכביש ונתן מהירות וברח מהשוטר.

השוטר הסתובב וחיפש את המונית שלנו, עד שהבין כי בעל המונית עשה לו טריק ורמאות - הוא הראה לשוטר כאילו הוא מציית לו ויורד מהכביש, ומיד כשהוא הסתובב, המונית ברחה ונעלמה מהאופק.

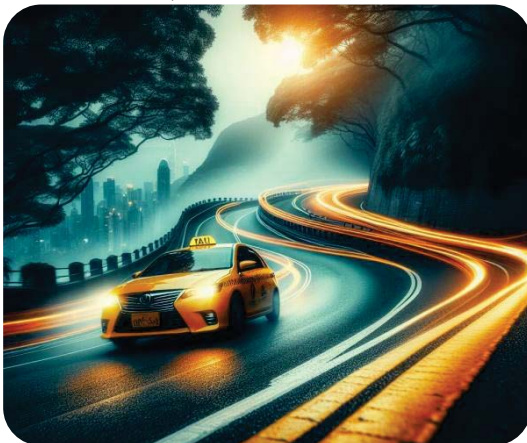
חותם הרב גודלבסקי שליט"א: "נהג המונית לא עשה כשורה ולא התנהג כחוק, אך באותו רגע למדתי מכך מוסר השכל עצום: כמה פעמים יצר הרע רוצה להחליש אותנו ולהוריד אותנו מהדרך העולה בית א-ל.

הוא מאותת לנו עם הפנס שאנו מלאים בבעיות ועבירות, ומי אנו שנבוא לדבר עם ה' ולקיים לפניו מצוות, הרי אנו מלאים בבעיות וחטאים.

הוא רוצה להוריד אותנו מהכביש, ומה שאנו צריכים לעשות, הוא להראות לו כאילו אנחנו מקשיבים לו, ומיד לחתוך את ההגה ולרוץ קדימה בעבודת ה'. להמשיך עם כל הכח בתפילות, בחסד, בלימוד התורה. לא לציית לו ולא להקשיב לטענות היאוש.

כי ה' מקבל כל יהודי, אם רק יחליט כי הוא פותח דף חדש. העבודה של היצר היא להראות לנו שה' לא חפץ בנו, ואנו צריכים להתעלם ממנו ולדעת שה' רוצה אותנו תמיד, גם אם נפלנו לשיא הטומאה והעבירות, ובלבד שנפתח דף חדש. אזי גם אם הוא יקבל אותנו מיד, וכך נמשיך לעשות רצונו ולקיים מצוותיו באהבה! אם אתה תהיה איתי מעכשיו ותפתח דף חדש, גם אני אהיה עימך ואתקרב אליך!

להיות איתי ולעשות רצוני (אָה־יָה איתך ה' מהיום ואילך), אזי מיד אני אהיה איתכם כאילו לא חטאתם כנגדי מאומה, ואהיה קרוב אליכם כאחד הצדיקים הגדולים ("אֲשֶׁר אֶהְיֶה"), לפי שאני מקבל את האדם המרוחק ביותר והטמא ביותר, אם רק יחליט לפתוח דף חדש ולשכוח מכל מה שהיה. זהו סוד גדול ועצום בשם שמסר לו הקב"ה. סיפר הרה"ג אליהו גודלבסקי שליט"א:

"סיימתי למסור שיעור בעיר 'בית שמש' והזמנתי מונית שתיקח אותי חזרה לביתי במרכז. נהג המונית הגיע ליציאה מהעיר, ליד קניון 'ביג', ואז לפתע אנו רואים ניידת משטרה עומדת בצד הכביש. שוטר אחד עומד באמצע הכביש עם פנס גדול, לצד הניידת, ואם הוא רואה רכב שנראה לו מוזר, הוא עוצר אותו בצד ובודק את הפרטים שלו. רכב אחר רכב חלף ליד השוטר, ואז כשהגיע תורנו, השוטר הביט בנו והחליט להוריד אותנו מהכביש לבדיקה. הוא אותת לנו עם הפנס לרדת לשוליים, ונהג המונית הדליק את האיתות כאות הסכמה, כמי שעושה את דרכו בדרך לשוליים. כיוון שראה השוטר שהמונית מדליק איתות ומתחיל לפנות לצד השוליים, הוא הסתובב ועשה את דרכו רגלית לשוליים, על מנת לפגוש אותנו בצד.

עם ישראל היה שרוי במצרים כבר 210 שנה עד שהגיע ל-מט' שערי טומאה. שיא הטומאה ושיא הזוהמה, עד אשר שרו של ים סוף לא ידע להבחין בין יהודי למצרי, כיוון: "שהללו עובדי עבודה זרה, והללו עובדי עבודה זרה". כולם נפלו לטומאה קשה והיו רחוקים מה'. והנה, פונה ה' למשה רבנו ומבקש ממנו שילך ויאמר לישראל שהוא רוצה לגאול אותם, הוא רוצה להוציא אותם מהטומאה הקשה, על מנת שיחיו קרובים אליו בקדושה ובטהרה. או אז פונה משה רבנו אל הקב"ה ואומר לו: אם אומר זאת לבני ישראל, הרי שהם ישאלו אותי מה שמך, ואיני יודע מה לומר להם. "וַיֹּאמְרוּ לִי מָה שְׁמוֹ מָה אֹמַר אֲלֵהֶם". פונה אליו בורא עולם ואומר: "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אֶהְיֶה אִשֶׁר אֶהְיֶה". רק רגע, האם מישהו יכול להסביר מהו השם הזה ומהי משמעותו? וכי זה שמו של בורא עולם?

אלא אומר ה'יהודי הקדוש מפשיסחא' זצ"ל סוד גדול ועצום: כיוון שהיו ישראל בשיא הטומאה חשבו בליבם כי וודאי ה' אינו חפץ בהם יותר. וכי אחר שנים רבות בהן נפלו בעבירות קשות ונוראות, יוכלו לחזור אל ה' בתשובה ולהתקרב אליו? וכי ישמע אותם ה' אחר שכל כך התרחקו ממנו וציערו אותו?...

על כך אומר ה' למשה: תאמר להם שהשם שלי הוא: "אָה־יָה אֲשֶׁר אֶהְיֶה", ופירושו הוא סוד גדול: אם אתם תניחו בצד את כל מה שחטאתם כנגדי וציערתם אותי, ותאמרו כי מעתה ואילך אתם פותחים דף חדש, והינכם מחליטים

תודה רבה!

לה' יתברך ולכל המוסרים נפשם על המלאכה, וכן למפיצים היקרים, שתזכו לכל הברכות!

העלון מוקדש לרפואה שלמה במהרה ליוסף בן מזל

לתגובות: 052-7151858
רחוב משה בריל 9, ת"א, מטפ' אחיאל
DANIEL777ACHIEL@GMAIL.COM

מה להכין לברית?

3 חיתולים בד, 3 טיטולים, מגבונים, שמן תינוקות, משחה 'בפנטן פלוס', נובימול, כרית קשה, 2 טליתות, יין, בשמים, ולסיים להאכיל את התינוק שעה לפני הברית. בברכת מזל טוב, הנחלה ביטל צדקה 050-7151858

ההקדשה המרכזית
העלון מוקדש לרפואה והצלחה: זלמן יהודה בן שרה, אבשלום בן ויולט, יונה בדיחי בת טורקיה, גאולה בת דבורה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, עידו בן אורנה, ששון בן זהבה. לזיווג והצלחה: אוראל בת בלה, בן בן נאוה, הדויה בת רבקה ד.ב.ס.ש.

102 **צבעים צמיתיים**

חידה
כמה תינוקות נזרקו ליאור בזמן הגזירה של פרעה הרשע?
ש.א. וזאל טמם אטוש ט.ל.גיש טצק טגא אגלא
טאט לזוטו טל ט. טוטוטו טלט

{ אז נדברו }

פרשת וארא תשפ"ד | גליון מספר: 634 | לסדר: "אם אני שמעתי את נאקת בני ישראל..."

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

הודפסה כמות ממוצעת של החוברת 'בשובי לירושלים' - חודש סבת, ניתן להשיג בבני ברק בלבד, רחוב חו"א 34 פינת דסלר, מש' דרייפוט, וקיבוץ גלויות 9, יוסיפי.

קראת? נהנית?

רוצה להיות חלק מאיתנו?

שאלת את עצמך איך

תורמים?

באופציות שלהלן:

בבנק: פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת להחזר מס (ס' 46)

באשראי: "נדריים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי:

052-7683095

054-8446691

תודה מראש!!!

בשורות טובות

ישועות ונחמות!

חזון העצמות היבשות...

בחודש האחרון מתנהל נגדי באופן אישי מאבק ומערכה... ירי ללא הפסקה... אודות הגיליון הפסול... הטמא... המשוקץ... המכוער... ואני רוצה לפנות לאותה קבוצה קטנה של אנשים ולומר לכם דבר אחד: הצלחתם לשבור את רוחי!!! מאוד ניסיתי לא לקחת ללב ולא הצלחתי... לכן אני רוצה לבשר לכם שהצלחתם!!! יש לי נפש עדינה... אני צפוני... אני לא כ"כ מכיר את השפה הבוטה הזו... אני לא רגיל לקבל כ"כ הרבה חיצוי חרפות וגידופים ובצורה שכזו... "קול ענות אנוכי שומע" קול חירופים וגידופים המענים נפש השומעם... אז הצלחתם לענות את נפשי הרגישה שלא רגילה לכזו... נעלבתי מכם... זהו... אתם יכולים לחכך ידיים בסיפוק... השגתם את היעד... אתם יכולים להמשיך הלאה... (אמנם קי"ל שלא יוצאים ידי חובת מחאה עד שיכנו או יקללנו ואני הרי לא הכיתי ולא קללתי אתכם ואני גם לא אעשה את זה... אבל אתם הכיתם וקללתם אותי... אז יתכן שזה מספיק...) כמובן ש-תודה מעומק הלב לכל מאות (ואולי יותר) תגובות תומכות שהגיעו אלי כטל תחיה... ניתן לומר חרפה שברה ליבי ואנושה ואקוה לנוד ו-יש!!! ולמנחמים ו-מצאתי.

עכשיו ככה: באמת למה כ"כ נעלבתי בעצם?? מה כ"כ איכפת לי...?? סו"ס הרי לא נולדתי היום... ומידי פעם יוצאים נגד... ו'יהלמני צדיק חסד ויוכיחני...' אני מורגל מידי פעם להתקפות ולדעות שונות ולאנשים שחושבים אחרת ומותר... אז מה קרה בדיוק עכשיו??

כי מה לעשות שהפעם אתם צודקים!!! הפעם באתם בנימה אישית שאני פסול... אני טמא... אני לא עובד ה'... מה לעשות שזה נכון!!! מה לעשות שאני עדיין לא מושלם!! אתם אומרים שאני טמא?? אתם צודקים!!! היתיי טמא... אבל אני גם הבא ליטרה... אני רוצה לשוב בתשובה... ואני עובד על זה ואני כעת בעיצומו של תהליך... אני אני הוא השוב"ב הזה שעליו כולם מדברים בשובבי"ם... אני בסה"כ משתף את כל ידידי השובבי"ם... ואנחנו עובדים בשיתוף פעולה ורוצים ביחד להתחזק... אנחנו רוצים להפסיק להיות טמאים ושוב לה'...

אז למה אתם מעליבים?? למה אתם אומרים לי שאני פסול וטמא??

מישהו חשב אחרת?? היתיי פסול והיתיי טמא... אבל עכשיו... לאט לאט כבר לא... עובדים על זה... ועובדים על זה קשששששה!!! מה... אתם באמת לא מאמינים שה' יקבל אותי בתשובה?? מה... זהו?? בגלל שאני לא מושלם... ננעלו בפני שיערי תשובה??

התלוננתם למה אני אומר שיש לי חולשות ואני היפראקטיבי ואני לוקח ריטלין...?? מה אתם רוצים ממני?? לכו לאומן שעשאתי ותגידו לו כמה מכוער כלי זה שעשית?? ה' ברא אותי חסר ואני רוצה להשתלם... והמכנה המשותף בין כל קוראי גיליון זה שגם הם 'בני עירי שמכוערים כמוני...' ואנחנו בסה"כ רוצים ביחד להתנאות לפני ה' ולעשות עבודה עם עצמנו ולהתחיל להיות כן בעלי בטחון, וכן מתמידים, וכן עובדי ה' אז למה אתם מעליבים...?? מה אני אשם שאני עדיין לא מושלם?? אתם מושלמים ברוך ה'?? זכיתם!! תנו שבח והודאה לה' שמעולם לא טעמתם טעם חטא ואין לכם שייכות עם חולשות... אבל לדחות אבן אחר הנופל ולהגיד לי ולחברי שאנחנו פסולים וטמאים ומשוקצים?? פה נשברתי!!! כל עוד דיברתם סתם על הסגנון שלי... בסיידר... זה עניין של גישה והשקפה... נספוג את זה... אבל ברגע שזה הגיע לתכנים של הספר 'יומאן' שנוגעים ביבלת הכי עדינה ונקודות הכי רגישות שמה שיהיה ומה שלא יהיה... אבא שבשמים תמיד ימינו פתוחה לקבל שבים והוא מחכה לי בכליון עיניים... ואתם מגיעים ועושים לנו 'השכבה' יבשו עצמותיכם, ואבדה תקוותכם, נגזרתם לכם... ולהגיד לי ולחברי שאנחנו פסולים וטמאים ומשוקצים?? כאן זה נגע עד נפש והגיע לציפור נפשי...

לא לא לא!!! יש לכם טעות, היינו!!! היינו משוקצים ומתועבים... "אמש היה זה שנאווי בפני המקום, משוקץ מרוחק ותועבה, צועק ואינו נענה... והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד... מודבק בשכינה, צועק ונענה מיד, עושה מצוות ומקבלים אותם בנחת ובשמחה ומתאוין להן"

איימתם עלי במערכה...?? אתם טוענים שיש לכם לוחמים וחיילים??

אז זהו!!! שגם לי יש חיילים "משלי"!!! הצבא שלי שקט מאוד!!! ועוצמתי מאוד!!! לא רואים אותו... מדובר בכל מיני צעירים בני עליה ויהודים עובדי ה'... שהמכנה המשותף ביניהם שהם לא זכו להיות מושלמים כמוכם!! הם מכוערים וטמאים מהסוג שלי... והם עושים עבודה עם עצמם!! הם רוצים לקום בבוקר, הם רוצים להיות מתמידים, רוצים להיות קדושים, והם מתמודדים לבד לבד - איפה שאף אחד לא רואה - עם שלל ניסיונות והתמודדויות... ואין מי שיטפח להם על השכם ואף אחד שמעלה על דעתו באיזו גבורת נפש הם שולטים ביצרם כמו אריות ומקדשי ה' ופורשים מחטא לא מפני דבר בעולם, לא פחד ולא יראה, ולא לבקש כבוד אלא מפני הבורא ברוך הוא, כמניעת יוסף הצדיק מאשת רבו (רמב"ם פ"ה יסוה"ת) רק רק למענו יתברך!!! רק כדי להכריז קדוש קדוש ה' גם במנהרות הכי ממולכדות ובאיים הכי רחוקים... ואני בסה"כ פונה אליהם ונותן להם כח...

ואני פונה אליכם... אחי המכוערים והמשוקצים והפסולים... קומו!!! קומו על שתי רגליכם!!! עמדו על נפשכם!! יש פה מערכה אישית נגדכם!! דווקא בגלל שככה אומרים עלינו... אנחנו דווקא מוכרחים להתאמץ במיוחד... ו... ו... ולהתגבר על היצר הרע!! ההמשך בעמוד 3-4

גם לי וגם למונית יש כיפה...

בפרשה הקודמת ראינו שהקב"ה אומר למשה שישלח את ישראל ומשה מנסה להתחמק... אני ערל פה וערל שפה... והקב"ה עונה לו: נכון... אבל למרות שאתה ערל פה... אני אהיה עם פיך... אני אדאג שהדברים שלך יתקבלו **למרות!!!** למרות שאתה ערל פה...

שאלת השאלה: אם למשה רבינו יש מום שהוא ערל פה וערל שפה ומשה רבינו רואה את זה כבעיה שמונעת ומפריעה לו להוציא את עם ישראל... אז מה הבעיה של הקב"ה לרפא אותו וזהו? **אבל לא!!!** את זה הקב"ה לא עושה... הוא לא מרפא אותו... אתה תמשיך להיות ערל פה וערל שפה... **ולמרות כן!!!** אני אהיה עם פיך ואני אדאג שהם יקבלו ממך למרות שאתה ערל פה!! מה העניין?? אם כבר הקב"ה מוכן להיות עם פיו של משה... אז למה לא לרפאות את פיו לגמרי...???

התשובה היא: משה רבינו לרוב ענוותנותו לא מצליח להבין למה הקב"ה פונה דווקא אלי!!! מה הקב"ה מצא בי יותר מכל רועה צאן אחר... מה ההבדל ביני לבין כל יהודי פשוט אחר... משה חשב וחשב ולא הצליח לעלות על קצה חוט... בשלב מסוים משה הגיע למסקנה שכנראה... כנראה הקב"ה פונה אלי **על תקן של נהג מונית!!!**

הרי איך זה עובד עם נהג מונית?? אני צריך כעת להגיע למרכז העיר... אני עומד במדרכה ומנסה לעצור מונית... ו... והנה מתקרבת מונית... אני עוצר אותה... למה דווקא **אותה** אני עוצר?? מה כ"כ יחודי דווקא בנהג מונית הספציפי הזה שדווקא אותו בחרתי מכולם??

מה התשובה: לא... שום דבר!!! אין שום הבדל בין הנהג המונית הזה לחבר שלו... רק מה?? אני רוצה שירותות!!! והרי מישהו אמור לעשות את זה... מי שיגיע ראשון אני אעצור אותו... וקדימה... קח אותי... אותו דבר: משה רבינו מרוב ענוותנותו בטוח... כנראה שהקב"ה פונה אלי על תקן של שירותי מונית... הקב"ה כביכול רוצה איזה בעל עגלה שיסיע את עם ישראל ממצרים... לא משנה מי... העיקר מישהו... אז הוא פנה אלי... **אם ככה: אומר משה רבינו לה' בכנות:** חבל... אני רוצה להיות הגון... שלא כדאי לך לקחת את השירות שלי... כי השירות שלי לא כ"כ יעיל ושווה... אני ערל פה וערל שפה... חבל!!! אם אתה רוצה שירות טוב תפנה לנהג אחר... הוא נותן שירות הרבה יותר טוב ממני...

אז זהו שלא!!! הקב"ה מודיע למשה בנחרצות: אתה לא מונית!!! אתה משה רבינו!!!

אתה היחיד שיכול לגאול את עם ישראל ממצרים!!! אם לא אתה אין!! אין מישהו אחר!!

זה תפקיד שלך!!! זה אתה ורק אתה!!!

אה... אתה טוען שיש פה בעיה שאתה ערל פה וערל שפה... על זה כבר נדבר בהמשך... נראה מה עושים עם זה... אבל זה לא קשור לעניין... זה אתה... אם לא אתה אין כלום!!!

אם הקב"ה היה מרפא את משה שהוא כבר לא יהיה ערל פה וערל שפה... איך זה היה נראה?? ש... ש... למה משה רבינו הוא הגואל?? **כי בסוף השירות שלו היה כן טוב!!!** כי הוא כבר לא ערל פה... **ולכן!!!** לכן הוא נהיה כשיר להוציא את ישראל ממצרים...

אז זהו שלא!!! להוציא מלבו!!! לכן הקב"ה בכוונה לא מוכן לרפאות את משה... כדי שאף אחד לא יחשוב שהסיבה שמשה הוא רבינו זה כ"כ... כי השירות שלו בסוף כן טוב... הקב"ה אומר למשה: אתה תהיה הגואל לא בגלל שהשירות שלך טוב... **אלא בגלל שזה התפקיד שלך!!!** מה יהיה עם ערל פה וערל שפה? זה אחר... כעת צא לדרך

את המסר הזה כל בחור ישיבה צריך להכניס בעצמות:

יושב בחור וחושב לעצמו: אני חשוב לאבא שבשמים?? הוא עדיין מעוניין בשירות שלי?? הוא עדיין "זמין אצלי" נסיעות?? הרי השירות שלי עעל הפנים... ואני לא עומד בזמנים... הקב"ה הרי מזמין תפילת שחרית כל יום בשעה 7.45... ואני מגיע ב-7.45... תאר לעצמך: מונית שמאחרת כל יום בחצי שעה... זה עניין של שבוע עד שמנהל התחנה מודיע לו ש"יוריד את הכיפה"... אז מה ההיגיון שהקב"ה עדיין חפץ בשירות הסעות שלי?? הרי אני לא כזוה שווה... ואני לא כזוה מתמיד... והמונית שלי לא הכי נוחה ומרשימה... אז למה שהרבש"ע יבחר בי?? יש לו הרי נהגי מונית הרבה יותר אמינים ואדיבים ממני??

אז זהו ש--- ההלו... אתה לא נהג מונית!!! אתה הבן של ה'!!!

אתה לא מרפסת שירות... אתה העבד של ה'!!! הקב"ה בחר בך לא כי אתה במקרה העובד זר הראשון שנמצא לו ברישום האוכלוסין וההגירה... הקב"ה בחר בך כי זה אתה!!! ואת המשנה הזה שנקרא אתה, רק אתה יכול לעשות!!! **אני רוצה שתבין:**

הקב"ה לא הוריד אותך לעולם ו... ו... ואז הוא התחיל לחשוב... נו... מה עושים איתו?? איזה תעסוקה נותנים לך... ואז הוא תפר לך איזשהו תפקיד שר ללא תיק...

לא!!! לא אדוני!!! זה לא עובד ככה!!! זה עובד בדיוק הפוך!! בא אני אגיד לך איך זה עובד פחות או יותר: לפני הרבה שנים... אלפי שנים... בששת ימי בראשית הקב"ה ברא את העולם... וכמעט השלים אותו לגמרי... אבל הוא חיסר בבריאה איזה פזל מסוים שהוא יכל להשלים אותה... אבל קורא הדורות מראש תיכנן מראש שהוא רוצה בעוד 4000 שנה לשלוח את הנשמה **שלקר!!!** שהיא תהיה בעלת ההטבה והיא תשלים את הפזל הזה... וכבר אז!!! בששת ימי בראשית הקב"ה זכר ושמר לך בקנאות את הכסא הזה שהוא מחכה לנשמה שלך עד היום... במשך התשפ"ד שנים הקב"ה שמר על הפזל הזה שאף אחד לא יגע בו!!! שאף אחד ישלים אותו... כי זה שמור לנשמה שלך!!! והנה... סוף סוף הגיע הזמן להוריד את הנשמה שלך לעולם... אבא שבשמים באהבה גדולה נטל את הנשמה שלך והראה לה את הפזל האישי שלה!!! והשביע אותה: זה התפקיד שלך!!! את זה שמרתי לך... אני מבקש ממך להשלים את הפזל הזה! את המשבצת הזו ב-120 שנה!!!

והנה... סוף סוף לאחר אלפי שנים הנשמה שלך כבר עומדת על המשבצת שלה... והיא כבר מתחילה למלאות את הפזל האישי שלה... באמצעות השטייגן היחודי שלך... והתפילות האישיות שלך... והעבודות ה' הפרטיות שלך... שרק אתה יכול למלאות את אותו פזל... ו... והנה... פתאום אתה מתחיל לחשוב לעצמך: רגע... בשביל מה הקב"ה בכלל צריך אותי... חסר לו עבדי ה'?? תתבייש לך!!! נו נו נו לך... ארבעת אלפים שנה הקב"ה שומר לך את הפינה האישי שלך... ואתה בהינף יד מכבד את כל מי שרק רוצה שיבא ויטול את חלקך... אף אחד לא יעשה זאת במקומך!!! ברור?? אל תשכח שאתה פה בגלגול הרביעי רק בגלל שעד עכשיו לא סיימת להשלים את חלקך!! זה מחכה לך! זה רק אתה!!

לרגל ימי השובבי"ם,

הדפסנו את הספר 'וימאן' באלפי עותקים חדשים עם הוספות ופרקים נוספים, וכולם חייבים להימכר!!!

מוקדש לחיילי הקדושה הנלחמים בעוז ובתעצומות בקרב האמיתי בדגל נאמנות לה'. קוראינו היקרים: התגייסו לצבא!!! הצטרפו למאמץ המלחמתי המשותף, לתת תעצומות ותמיכה ל'כוחותינו', צבא ההגנה האמיתי של עם ישראל, כוחותינו חזקים! ואנחנו פה בשביל להתחזק ולחזק, עוד כח, עוד גב.

ניתן להשיג בכל מוקדי ההפצה של גיליון זה, ואצל הנציגים בישיבות.

מחיר הספר - 20 ₪

שימו לב,

הספר וימאן מתורגם לאידיש:

בא"י: ניתן להשיג את הספר באידיש בקבוץ גלויות 9, ב"ב, ובנחמיה 10 ירושלים.

בארה"ב ניתן כעת לרכוש בכל חנויות הספרים המובחרות בויליאמסבורג, בורו פארק, מונסי, וחדש!! **מונר.**

בכל הקשור לספר בארה"ב: 845-406-1364
באנגליה: בחנות ספרים מסרה, לונדון.

הספרים נמצאים ב"ה בכל רחבי

הארץ והעולם. (כמעט)...

לביור הנקודה הקרובה אליך:

052-7683095

פרשת וארא

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

שבת ג' שבט התשפ"ד

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:39	17:30	י-ם
16:37	17:28	ת"א
16:37	17:28	חיפה
16:39	17:31	ב"ש

כל הזכויות שמורות

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעב דהאן נ" 050-4194600

לע"נ: מר"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

רצנו מרדכי שרעבי זצ"ל
זירז ביותר את מקורביו, להקפיד דווקא בפת לחם את מצות סעודה רביעית, אשר המקובלים הגדילו בשבחה ובמעלתה ואמרו, **שעצם אחת ישנה** באדם אשר איננה נהנית משום אכילה, אלא רק מסעודה רביעית של מוצאי שבת, ועצם זו נקראת נסכוי,

"טרחה דצבורא יש לו גם הלכות מוגדרות. ואתה אל תאיץ בשליח ציבור על סמך טענה זו.

תמיד בכל הזמנים עומד האדם בפני **נסיונות**, בכל מדרגה ובכל מצב וחיובים להתגבר ולנצח.
מעמד **הר סיני** נתן לנו את היכולת לעמוד בנסיונות... ואם האדם **נכשל בבחירתו** אזי מכניסים אותו לנסיון יותר קשה.. כך היא מציאות הבריאה **אין מפלט** מנסיונות את כולם בוחן הבורא.

והיא נשארת קיימת בקבר ואין הרקבון שלאחר המוות שולט בה, ומזאת העצם יבנה הגוף **בתחיית המתים** לאלו שהאכילה במוצ"ש קשה ומכבידה עליהם ביותר, הורה רבנו, לקחת פת בשיעור פחות מכזית ולהטיילה בכוס תה עד שתוסיף במשקלה ואז לאכלה, שהמשקה השרוי בפת עולה לשיעור כזית.

ברם **מניעות רבות** יש לענין גדול זה של לימוד התורה כי כגודל חשיבות הדבר – כך **גודל המניעות** להשיגו, אך צריך האדם להשליך כולן ממנו ולא להסתכל עליהן כלל ולקיים עצה זו **בתימיות ובפשיטות.**

ידאה בלי אהבה אינה שלמות, אהבה בלי ידאה אינה כלום.

במכתב שכתב מר"ן **הסטייבלר זצ"ל** לרב **משעטבין** זצ"ל פנה אליו בתארים: **כבוד הגאון האמיתי**, פאר הדור, שר התורה מרן הגר"ד... אחרי הקדמת שלום כדין תלמיד לרב רבנן שליט"א בסיום מכתבו כתב: "ואשר יגזור הדר"ג שליט"א הן הן הדברים שנאמרו בתורה וכן יקום"

לע"נ רחל (רשלא) אלבו בת קלרה

ה"חפץ חיים" אמר: העולם אורמים שכל שוטה **פיקח לעצמו**, ואני אומר- כל פקח שוטה לעצמו..

הארמו"ר מסדיגורא זצ"ל היה איש אמת, ועליו אמרו הצדיקים "תתן אמת ליעקב"
כשנתקבלה הידיעה המרה על הסתלקותו בטבת תשכ"א מירר רבי **משה מרדכי מלעלוב** בבכיות נוראות וזעקה פרצה מליבו השבור: **אוי, קורטוב אמת** עוד נותר בעולם, ועתה עקרו גם אותו...

כשהנך רוצה להגיד דבר מה חשוב מקודם איך אתה היית מקבל דבר זה מפי אחר.

במהלך השנים כתב רבנו **יצחק כדורי זצ"ל** מאמרים מועטים, בכמה מהם **התבטא בחריפות** נגד העוסקים בקבלה מעשית, ב"שבועות" וב"גורלות", ואינם מבינים דבר בסודות הקבלה. הוא עצמו עסק אך ורק בתפילות ובבקשות והעתיק גוססאות שקיבל ממקובלי הדורות הקודמים.
את **סודות הקמעות** שכתב לרפואה ולהצלחה קיבל מהמקובל רבי **יהודה פתיא זצ"ל**.

כי כן דרכי וטבעי **בעלי הממון** המבקשים עצות להגדיל רכושם וממונם **ושומרים אותו** שלא יפסיד ממנו. נמצא שמתנה זו לא רק שלא הביאה לו שמחה אלא להיפוך **מבלבלת היא דעתו** וטורדתו ממצד המנוחה שהיה שרוי בה מקודם.

מסירת התורה לדורות – תלמוד המביא לידי מעשה פעם ביקש האדמו"ר **מסלונים זצ"ל** מר' **ברוך בער זצ"ל** לפעול בעניין המקווה המקומי. אמר לו הרב שישטח את בקשתו בפני רב העיר ואפשר לסמוך עליו **שיפעל בנידון**. שאלו ה"בית אברהם": הרי חז"ל אומרים גדול תלמוד המביא לידי מעשה, ומה עם המעשה?
ענה לו הרב: המעשה זה **ללמוד וללמד** כדי להעביר את התורה מדור לדור. בפרט כשיש תלמידים מוכשרים כמו אהרלה סיסלאוויצער (שנודע לימים **כהגר"א קוטלר**)

בשני דברים אנו חשים בניסגית הדורות: בחינוך ובצניעות.

את הסיפור הבא שמעתי מפי **מרצה** בסדנא לניהול משא ומתן: איש עסקים ישב על סירה באגם ודג דגים. לפתע העלה בחכתו **דג משונה**. צבעו היה כחול מבריק והוא נצץ באור השמש כשהעלה אותו על הספינה. לפתע דיבר הדג אל האיש. "אנא, החזר אותי לאגם", הפציר הדג.
"אני אעניק לך **שלוש משאלות**." איש העסקים חשב לרגע על הבקשה וענה, "**חמש משאלות** ועשינו עסק." "אני יכול לתת לך רק שלוש", ענה הדג בשארית כוחו. "ארבע וחצי", הציע האיש. "שלוש", ענה הדג חלושות. "טוב, נתפשר על ארבע", הסכים איש העסקים לוותר.
הדג לא השיב. הוא **שכב מת על סיפון הסירה**. לפעמים מזדמנת לאדם מצווה והוא דוחה אותה ר"ץ כצב" **להודרו בקיום המצוות** לימוד התורה וצדקה(העורך)

גליון צ"ח שבט תשפ"ד

כך מקובל אני מרובתי ישמרם א-ל שכל הזהיר בברכת המזון מזונותיו מצויין לו בכבוד כל ימיו (ספר החינוך מצוה ת"ל) כותב העטרת זקנים: אדם המברך ברכת המזון מתוך הכתב בדקדוק ובכוונה מסלק מעצמו צרות רבות ואסונות ל"ע.

גליון על המזון

מטרתו לעורר את גודל מעלת אמירת ברכת המזון בכוונה

"מצאתי למה אין אות פ"א סופית (ף) בברכת המזון לפי שכל מי שבירך ברכת המזון בכוונה, אין שולט בו לא חרון אף ולא שצף ולא קצף, ולא אנה ולא אנה ומזונותיו מצויין לו ברווח ובכבוד על ימיו". (באר היטב" או"ח הלכות ברכת המזון סימן קפ"ה אות א' - ספר הרוקח סימן של"ז)

ברכת המזון גם כשזה לא בא בניקל!

הווקא כשהולך טוב, הצלחה הוא דייקא כשנעשה קשה, ומתגברים על הניסיונות, ועושים את הדבר הישר והראוי, אז נקרא "איש מצליח", שכשהכל הולך בנחת וכשורה, אז אינו חכמה להתנהג טוב.

כשראיתי רעיון זה, זה תפס אותי מאוד, הרי כבר תקופה ארוכה שאני מתרץ את עצמי למה אני "פטור" מברכת המזון כל השבוע, כי אני "יוצא" כבר בשבת קודש. אבל הרי איזה גדולה הוא לברך בשבת הרי "בא שבת בא מנוחה" אף אחד אינו ממהר ואוכלים הסעודות ברונע ובנחת, הרי לא נמצא "מזונות חלות" על השולחן... הניסיון הוא דייקא בימי החול, כשטרודים על המחיה ועל הכלכלה, וכשנכנסים בחנות וקורץ לעיניך כריכי ה"מזונות", ובכל זאת הנך מתגבר, ואתה לוקח "המוציא בריו"ט" ואתה נוטל ידיים לסעודה ומברך ברכת המזון בכוונה. לזה יש חשיבות גדולה לפני השם, הרבה יותר ממה שעושים בניקל ובלי טורה, ובוה וודאי יתקיים "וכל אשר עושה השם מצליח", לראות ברכה והצלחה בכל מה שעושים.

כמוכן שקיבלתי על עצמי ליטול ידיים לסעודה בכל יום ויום, ולא לחפש תירוצים, ואני תפילה שהש"ת ייתן לי כוחות להחזיק בקבלה שלי ולזכות בכל הברכות והצלחות אמון!

בכבוד רב, ידידכם - ד. ש.

שיבואו עלי כל השפעות טובות. כמוכן שזה היה חשבון מוטעה אבל כך היתה מהלך המחשבה שלי באותו זמן.

ככה זה נמשך עד שהאיר השם עיני, ואינה לידי לראות מאמר נאה בגליון המפורסם "מחשבות" פרשת וישב האי שאת תשפ"ד.

שם ב"דבר העורך" הובא רעיון נפלא וכדלהלן: בפרשת וישב אנו מוצאים שני תקופות בחיי יוסף הצדיק, בראשונה יש את החלק השמחה של חייו, כשהיה בן זקונים וכן חביב אצל אביו הגדול עקב אבינו. הוא זכה ללמוד עמו בחברותא, הוא קיבל את כתנות הפסים, כל מילה שיוצאת מפיו נמרד במדה ובמשורה, כל מה שחולם נעשה שיג ושיח בכל המשפחה, וזה לכאורה התקופה היפה שבחיו.

אח"כ לומדים על תקופה לא כ"כ נעימה, כשיוסף ירד למצרים ונמכר לעבד בבית פוטיפר, ואח"כ הניסיון הגדול עם אשת פוטיפר, ושוב כשנשלח לבית הסוהר כאחד הפושעים, ממש תקופה קשה בחייו.

והנה בתורה מציינו שדווקא בתקופה קשה זו, אנו מוצאים בפסוקים כמה פעמים את המילה "מצליח" על יוסף הצדיק, "יהי יוסף איש מצליח", "וכל אשר עושה ה' מצליח", וכהנה רבות לשונות של הצלחה, וזה דייקא בתקופה השנייה, אבל בתקופה הראשונה והמאורת לא מציינו שנזכר הצלחה ולו פעם אחת.

ודבר זה אומר דרשוני?! אלא מאי? שהצלחה אינו

לכבוד המוציאים לאור של הגליון הנפלא "על המזון"

בראשית דברי הנני רוצה להודות לכם על הגליונים היפים שהנכם מוציאים, שהוא מלא חיוק בענין הנשגב של "ברכת המזון". מוכחתי שהרבה יהודים מתחזקים אודות דבריכם המאירים, וזכותכם גדולה מאוד, הש"ת יעזור שתוכלו להמשיך בעבודת הקודש, ולזכות הלאה את כלל ישראל כיד השם הטובה עליכם.

אני רוצה לשתף אתכם מניסיון האישי שהיה לי בענין זה, דברים שיכולים להיות חיוק גדול גם לאחרים.

במשך השנה שעברה עלינו לטובה, היה רעש ושיח גדול בענין "המזונות ראלס" (לחמניות - מזונות), ואודות הענין שלא כדאי להשתמש ולהיפטר מלברך ברכת המזון, ואדרכא כמה ראוי ונכון להזמין לפניו ליטול ידיים כהלכה ולברך ברכת המזון בכוונה, ולזכות במצווה גדולה זו.

אני כשלעצמי, עשיתי חשבון, שכל ההתעוררות הזו אינה מכוונת אלי... הרי אני נוטל ידיים לסעודה ארבע פעמים בשבוע! שבת קודש הרי אוכלים שלש סעודות, ובמוציא שבת יש סעודת מלוה מלכה, וזה די והותר. עשיתי חשבון גאוני הרי "כל ברכאין דלעילא ותתא ביזמא שביעא תליא" שכל הברכות והשפעות של כל השבוע בא משב"ק, א"כ הרי מספיק מה שאני אוכל ומברך ברכת המזון ארבע פעמים אלו בשבת.

לעילוי נשמת האה"ח מרת יהודית בת ר' שמואל מאיר ע"ה הכ"מ

למי שיש סיפורים, עובדות, מאמרים ודברי תורה בגודל מעלת אמירת ברכת המזון בכוונה או להערות והארות אפשר לפנות למייל: AlHamuzoin@gmail.com

נתנדב לעילוי נשמת כ"ק מרנא ורבנא
הרבי ר' ברוך ב"ר יחיאל מיכל ז"ע ממעבוב - הרבי ר' מנחם מענדל ב"ר יוסף ז"ע מרימנוב - הרבי רבי אלימלך ב"ר אלעזר ליפמאן ז"ע מליזנסק רבי לוי יצחק בן שרה סאשא ז"ע מבארדיטוב - רבי ישראל דוב בער ב"ר יוסף ז"ע מוונלעדניק - רבי ישכר בער בן ר' יצחק ז"ע מראדאשיץ רבי נחמן בן מנחם בן פייגא ז"ע מברסלב - רבי ישראל מאיר בן ר' אריה זאב ז"ע בעל החפץ חיים - רבי משולם פייש בן רבי מרדכי בן צירל ז"ע מטאהש הרבי ר' ישעיה ב"ר משה ז"ע מקערעסטייר - רבי שלום ב"ר מרדכי יוסף משה ז"ע משאץ - רבי אליעזר שלמה ב"ר מנחם זאב זצ"ל רבי יעקב חיים ישראל רפאל בן רבי יצחק ושרה אלפיה זצ"ל

**שירות
מהיר
ואיכותי**

**משלוחים
לכל חלקי
העיר**

תחזרות נכים

את ההזמנות תשאירו עלינו...

1,000 הזמנות + 200 הזמנות קטנות לחתן או לכלה + מדבקות "מזל טוב"

במחיר מיוחד של 600 ש"ח בלבד!

(אפשרות לעיצוב בתוספת מחיר, ניתן לקבל קטלוג דוגמאות במייל)

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

קצת כסף / מאות / חזרות / מקצים / למופע / מהמחיר / מלימון / דפוס / בס"ד!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל S025004569@Gmail.com

<< קווי תחבורה למקום: 3, 9, 16, 51, 52, 57, 89 >>